

DIAGNOSEN

DER IN

UNGARN UND SLAVONIEN

BISHER BEOBACHTETEN

GEFÄSSPFLANZEN

WELCHE IN KOCH'S SYNOPSIS NICHT ENTHALTEN SIND.

VON

D^r. AUGUST NEILREICH

Ritter des Ordens der Eisernen Krone III. Klasse, k. k. Oberlandesgerichtsrath, Mitglied der k. Leop. Karol. Akademie der Naturforscher, correspond. Mitglied der ungar. Akademie der Wissenschaften, Ehrenmitglied des naturforsch. Vereines in Brünn, des naturwissenschaftl. Vereines für Steiermark und des botan. Vereines für Brandenburg zu Berlin, corresp. Mitglieder der k. ungar. Naturforscher-Gesellschaft in Pest, der k. botan. Gesellschaft zu Regensburg und der Société imp. des sciences naturelles de Cherbourg, Mitgliede der k. k. zool.-botan. Gesellschaft, der österr. Gesellschaft für Meteorologie und der k. k. mähr.-schles. naturwissensch. Gesellschaft zu Brünn, dann Correspondenten der k. k. geolog. Reichsanstalt.

Herausgegeben

von der

k. k. zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien.

Vorgelegt in der Sitzung vom 6. Februar 1867.

WIEN 1867.

Im Inlande besorgt durch **W. Braumüller**, k. k. Hof- und Universitätsbuchhändler.

Für das Ausland in Commission bei **F. A. Brockhaus** in Leipzig.

N425

SEINER EXCELLENZ

DEM

HOCHWÜRDIGSTEN HERRN

DR. LUDWIG HAYNALD

ERZBISCHOFF VON KALOCSA

SEINER KK. APOSTOLISCHEN MAJESTÄT WIRKLICHEM GEHEIMEN RATH. PÄPSTLICHEM THRON-ASSISTENTEN, RÖMISCHEM GRAFEN, ADELIGEM BÜRGER VON ROM, CONSULTOR DER HEILIGEN RÖMISCHEN CONGREGATION FÜR DIE AUSSERORDENTLICHEN ANGELEGENHEITEN DER KIRCHE UND JENER DES INDEX, K. K. EHRENHOFKAPLANE, EHRENMITGLIEDE DER K. UNGARISCHEN NATURFORSCHER - GESELLSCHAFT ZU PEST, DES SIEBENEÜRGISCHEN VEREINS DER NATURWISSENSCHAFTEN ZU HERMANNSTADT UND DES BOTANISCHEN VEREINES FÜR BRANDENBURG ZU BERLIN, MITGLIEDE DER K. K. ZOOLOGISC-BOTANISCHEN GESELLSCHAFT ZU WIEN UND DER SOCIETÉ IMP. DES SCIENCES NATURELLES DE CHERBOURG, BESITZER DES GOLDENEN VERDIENSTKREUZES PRO PHIS *et ceteris*, MEMBRUM COLLEGIATUM DER THEOLOGISCHEN FAKULTÄT AN DER UNIVERSITÄT ZU PEST

EHRERBIETIGST GEWIDMET.

Vorrede.

Koch's Synopsis florae germanicae et helveticae ist anerkanntemassen ein so vortreffliches Handbuch zur Bestimmung der Arten, dass sie seit ihrem Erscheinen allen mitteleuropäischen Floren als Grundlage oder doch zur Richtschnur gedient hat und noch fortan dienen kann. Die meisten der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Arten und Varietäten sind in *Koch's Synopsis* enthalten, nur bei 420 ist dies nicht der Fall, meist Pflanzen der östlichen Karpaten, des Tieflandes und besonders des Banates. Die Diagnosen dieser in *Koch's Synopsis* nicht vorkommenden ungarischen und slavonischen Arten und Varietäten zu bearbeiten, war die Aufgabe des gegenwärtigen Werkes.

Soll aber diese Aufgabe ihrem Zwecke entsprechen, so musste nicht nur das von *Koch* gewählte System und die Reihenfolge der Gattungen und Arten, sondern auch die von ihm beobachtete Methode, seine Ausdrucksweise und Satzstellung streng eingehalten und bei Beschreibung verwandter Arten die gleichen und abweichenden Merkmale genau seinen Diagnosen angepasst werden. Aus diesem Grunde wurden gegenwärtige Diagnosen auch in lateinischer Sprache geschrieben, da *Koch* sein Originalwerk *) ebenfalls in dieser Sprache verfasst hat. Nur in der Benennung einiger Pflanzenorgane musste ich mir Änderungen erlauben, um mit den Grundsätzen der neuern Morfologie nicht allzu sehr in Widerspruch zu kommen. *Koch* bezeichnet nämlich die dolden-,

*) Damit ist die zweite Auflage Leipzig 1843—45 gemeint.

ähren-, trauben- und rispenförmigen Formen des begrenzten oder centrifugalen Blütenstandes (*Cyma*) mit den Worten *Dolde*, *Aehre*, *Traube* und *Rispe*, welche doch dem unbegrenzten oder centripetalen Blütenstande angehören. Ebenso nennt er die fiederschnittigen und fiedertheiligen Blätter (*folia pinnatisecta et pinnatipartita*) fast immer *gefiederte Blätter* (*folia pinnata*) und die Abschnitte (*segmenta*) derselben *Blättchen* (*foliola*), was sie nicht sind.

Ich habe nur die bekannten Arten aufgenommen, zweifelhafte und undeutlich beschriebene Pflanzen, deren *Kitaibel* so viele in die Welt gesetzt hat, wurden blos dann berücksichtigt, wenn mir Originalexemplare vorlagen, welche mich in den Stand setzten, die Zweifel aufzuklären. Auch die Bastarte musste ich meistens übergehen, denn die ältern ungarischen Botaniker führen deren sehr wenige und nur solche an, welche man früher für echte Arten gehalten hat, die aber dann in *Koch's Synopsis* gewöhnlich schon enthalten sind. Die in neuerer Zeit in Ungarn aufgefundenen Bastarte, ebenfalls nur einige wenige und nicht hinlänglich beobachtet, hätten nur Stoff zu Vermuthungen und neuen Verwirrungen gegeben, so dass ich es für besser hielt, in der Regel darüber zu schweigen. Die hybriden Formen Ungarns, ohne Zweifel sehr zahlreich, erwarten erst einen Bearbeiter oder richtiger den, der sie zu finden versteht.

Bei Bearbeitung dieser Diagnosen standen mir in den bei weitem meisten Fällen Originalexemplare zur Verfügung. Seine Excellenz der Herr Erzbischof von Kalocsa Dr. *Ludwig Haynald*, in dessen Besitz das *Heuffel'sche* Herbar sich befindet, hat mir mit der grössten Zuvorkommenheit alle von mir gewünschten Pflanzen aus seiner reichen Sammlung zur Benützung überlassen und mich dadurch in die Lage gesetzt, über so manche *Heuffel'sche* Arten, die vielleicht in keinem Herbar wieder zu finden sind, meine Meinung aussprechen zu können. Auch das k. k. botanische Hofkabinet besitzt viele Originaltypen von *Rochel*, *Wierzbicki*, *Heuffel* und *Kotschy*, dann in grosser Menge die zur Vergleichung und Ergänzung oft so nöthigen Pflanzen der russischen und der Balkan-Flora. Sowohl von diesem Herbar als auch von allen übrigen litterarischen Hülfsmitteln des kaiserlichen Museums hat mir der Custos desselben Herr Dr. *Eduard Fenzl* den umfassendsten Gebrauch gestattet. Reich an siebenbürgischen Arten, die überall nach

Ungarn hinübergreifen, ist ferner das Herbar der k. k. zoologisch-botanischen Gesellschaft, das daher ebenfalls wichtige Beiträge geliefert hat. Auch einige Privat-Herbarien wurden theilweise benützt und ich selbst besitze mehrere seltene ungarische Arten aus dem Banate und den Umgebungen von Pest-Ofen, welche ich von dem ehemaligen Professor *Julius von Kováts* erhielt. An den Ufern des Neusiedler Sees, auf dem Leitha- und Rosaliengebirge dann im Marchthale habe ich oft botanisiert. Nur *Kitaibel'sche* Exemplare habe ich sehr wenige gesehen, die muss man in Pest oder in Berlin im *Willdenow'schen* Herbar suchen.

Desungeachtet ist es vorgekommen, dass einige von *Heuffel* selbst aufgestellte Arten in seinem Herbar fehlen und auch sonst nirgend zu finden sind, dann dass Arten, die unbezweifelt in Ungarn wachsen oder doch nach glaubwürdigen Angaben dort wachsen sollen, mir von keinem ungarischen Standorte vorgelegen sind. Diese habe ich meistens nach siebenbürgischen und russischen Exemplaren bearbeitet. Die von *Anton Kerner* in den letzten Jahren beschriebenen *Plantae novae* habe ich fast alle, von den von *Karl Koch* neu aufgestellten oder im Banat neu aufgefundenen Arten dagegen keine einzige gesehen, doch sind seine Beschreibungen sehr ausführlich und die neu aufgefundenen Arten durch russische Exemplare leicht zu ergänzen. Da mir sonach in der Regel ungarische und meistens auch Originaltypen vorlagen, so habe ich nur da, wo mir diese fehlten, ausdrücklich bemerkt, nach welchen Exemplaren die Diagnose entworfen wurde. In allen Fällen also, wo keine Bezugsquelle angegeben ist, sind mir ungarische und meistens auch Originalexemplare zu Gebote gestanden. Ausnahmsweise habe ich dies bei streitigen Arten noch besonders hervorgehoben. Die Standorte wurden nur kurz berührt, da ich sonst die Angaben in meiner *Aufzählung der in Ungarn vorkommenden Arten* hätte einfach wiederholen müssen.

Koch hat zwar nicht bei allen aber doch bei vielen jener Arten, welche die einzigen der Gattung sind, nach der von *Linné* eingeführten Methode gar keine Diagnose gegeben, sondern einfach auf die Gattungsmerkmale hingewiesen. Dies ist sehr unpraktisch und sollte stets vermieden werden, allein da es nicht meine Aufgabe ist, *Koch's Synopsis* in dieser Richtung zu ergänzen und da es anderseits doch manchem Botaniker schwer fallen dürfte, die Art nach den Gattungsmerkmalen zu

IV

bestimmen, so habe ich mich in solchen Fällen beschränkt, nur die Diagnosen der in Ungarn seltnern Arten zu schreiben.

In neuerer Zeit wurde von mehreren Botanikern die Ansicht ausgesprochen, man müsse jede unterscheidbare Pflanzenform gleich den bisherigen in einem viel engern Sinne aufgefassten Arten beschreiben und mit einem besondern Namen bezeichnen. Dieser Meinung kann ich nicht beitreten, denn consequent durchgeführt würde sie zuletzt zur Specialisirung der Individuen führen, was gewiss Niemand wünscht und will, auf ein gewisses Mass beschränkt käme es aber zuletzt doch wieder nur auf die Anschauungsweise, den Takt und den Geschmack eines jeden Einzelnen an, ob eine Pflanzenform die erforderlichen Merkmale besitze, um als Art im obigen Sinne beschrieben und benannt zu werden. Damit wird aber dem bei den bisherigen Arten bestehenden und auch längst anerkannten Uebelstande nicht im mindesten abgeholfen, wohl aber müssten die Namen bis in das Unübersehbare vermehrt werden.

Bezüglich der ungarischen Flora haben *Karl Koch*, *Grisebach*, *Heuffel*, *Schott*, *Schur* und *Anton Kerner* derlei Pflanzenformen als Arten in dem vorerwähnten Sinne aufgestellt, Arten, welche ich in diesem Werke als solche bald beibehalten, bald als Varietäten eingezogen habe. Dieser Vorgang bedarf einer näheren Begründung. Wenn die Unterscheidungsmerkmale solcher Arten nicht gar zu unbedeutend waren, wenn sie sich mit Worten auf eine verständliche Weise ausdrücken und abgrenzen liessen und mir wenigstens keine entschiedenen Uebergänge vorlagen, so habe ich derlei Arten als solche aufgeführt, wenn mir auch über die Erheblichkeit oder die Beständigkeit der angegebenen Merkmale gewichtige Zweifel aufgestiegen sind und ich die Art nach meiner Auffassung für keine hielt. Denn da ich hierüber in der freien Natur keine Beobachtungen anstellen konnte, so wollte ich einer Pflanze das Artenrecht nicht kurzweg absprechen, sondern zog es vor, einen jeden Botaniker in den Stand zu setzen, aus der Diagnose sich sein eigenes Urtheil zu bilden. Wenn aber die Unterscheidungsmerkmale geringfügig oder wenn selbst auffallend doch nur relativ waren, wenn sie sich in Worten nur höchst unbestimmt ausdrücken liessen, augenscheinliche Uebergänge sich vorfanden, die von einem Autor seiner Art beigelegten Merkmale derselben nicht eigenthümlich waren oder gar bei den von ihm selbst gesammelten Exemplaren theilweise oder (was auch

vorkommt) ganz fehlten, dann musste ich wohl solche Arten als blose Varietäten aufführen, weil ich sie unter die an bestimmte Ausdrücke gebundene Diagnose gar nicht hätte unterbringen können oder die Beschreibung der Stammart, der sie angehören, mit höchst geringfügigen Abänderungen hätte wiederholen müssen.

Diejenigen Pflanzen, welche in dem vorerwähnten Sinne als Arten aufgeführt wurden, sind mit **grössern fetten Lettern**, jene aber, die nur als Varietäten oder zufällige Formen betrachtet werden konnten, mit **kleineren fetten Lettern** gedruckt. Die charakteristischen Merkmale endlich, wodurch sich eine Art von den verwandten unterscheidet, sind *kursiv* gesetzt.

Auch gegenwärtig bin ich in der angenehmen Lage, für die mir zu Theil gewordene Unterstützung, die ich überall fand, wo ich sie suchte, allseitig zu danken. Ich habe bereits bemerkt, dass die von Seiner Excellenz dem Herrn Erzbischofe von Kalocsa Dr. *Ludwig Haynald* mit so grosser Bereitwilligkeit mir zur Benützung überlassene Pflanzensammlung unter allen mir zu Gebote gestandenen Quellen die ergiebigste und unentbehrlichste war und ich ergreife daher diese Gelegenheit, um hierfür meinen ehrerbietigsten Dank öffentlich auszusprechen. Ebenso habe ich der längst bekannten Liberalität des Herrn Custos Dr. *Eduard Fenzl* erwähnt, mit der er mir die reichen Mittel des k. k. botanischen Hofkabinetes zur Verfügung stellte, aber auch die vielen Gefälligkeiten, welche bei dem Gebrauche dieser Mittel mir der Herr Custos-Adjunct Dr. *Heinrich Reichardt* erwies, muss ich insbesonders hervorheben. Mein jugendlicher Freund *August Kanitz* war wie bei meinem früheren Werke über die Flora Ungarns auch diesmal rastlos thätig, mir das erforderliche Material beizustellen und mich mit den neuesten Erscheinungen der ungarisch-botanischen Litteratur bekannt zu machen. Herr Oberlieutenant *Victor von Janka*, dieser unermüdliche und glückliche Forscher der Flora von Ungarn, die Herrn Professoren Dr. *Anton Kerner* in Innsbruck, *Josef von Dorner* in Pest, *Friedrich Hazlinszky* in Eperjes, Rittmeister *August Schneller* in Presburg und Dr. *Paul Ascherson* Custos am k. Herbarium zu Berlin haben durch eingesendete Pflanzen und ertheilte Auskünfte sehr schätzenswerthe Beiträge geliefert. Nicht mit Stillschweigen darf ich endlich übergehen, dass mein ältester und liebvollster Freund Dr.

VI

Ludwig Ritter von Köchel, von dem ich vor 36 Jahren den ersten Unterricht in der Botanik erhielt, diesmal wie immer mir mit Rath und That an die Hand ging, was bei seiner vielseitigen wissenschaftlichen Bildung für mich von hohem Belang war. Allen diesen noch einmal meinen besten Dank.

Ich hoffe durch gegenwärtige Diagnosen *Koch's* unübertroffenes Meisterwerk in seinem vollen Umfange für die Flora von Ungarn nutzbar zu machen und dadurch den Botanikern dieses Landes das Bestimmen der Arten nicht unbedeutend zu erleichtern.

Wien, den 6. Februar 1867.

Dr. August Neilreich.

DIAGNOSES

PLANTARUM VASCULARIUM

IX

HUNGARIA ET SLAVONIA HUCUSQUE OBSERVATARUM

QUAE

IN KOCH SYNOPSI NON CONTENTAE SUNT.

I. EXOGENAE.

RANUNCULACEAE.

THALICTRUM L.

Post Th. Jacquinianum 5°):

Th. medium *Jacq.* Hort. vind. III. t. 96. Caule sulcato glabro epruinoso recto, foliis 3—4 pinnatisectis inferioribus ambitu triangularibus aequae longis ac latis, *segmentis cuneiformibus* plerumque trifidis *viridibus* subtus pallidioribus, laciiniis lanceolatis acutis, *auriculis vaginarum triangulari-ovatis* denticulatis *cauli adpressis*, panicula pyramidali diffusa ramis erecto-patentibus non flexuosis, *floribus* subumbellatis verticillatisque *sub anthesi staminibusque porrectis* defloratis pendulis, antheris apiculatis, radice fibrosa. ¶ In pratis collinis Sirmii (*N.* 235)**). Junio, Julio. *Koch* Deutschl. Fl. IV. 135, *Reichb.* Icon. XIIII. f. 4632. Th. lucidum *L.* Spec. 770? Th. collino-flavum? Caulis 2—3' altus, sepala flava, stamina lutea, ramifications primariae petioli nunc stipellatae nunc exstipellatae, nota et in aliis Thalictri speciebus variabilis. Inter affinia Th. Jacquinianum *Koch* seu Th. collinum *Wallr.* (*Reichb.* l. c. t. 28 f. 4628) caule, paniculae ramis petiolisque plus minus flexuosis, foliorum segmentis subrotundo-obovatis, auriculis rotundatis patentibus et floribus staminibusque pendulis; Th. elatum *Jacq.* (*Reichb.* l. c. t. 35 f. 4633) caule foliisque glaucis, segmentis subrotundo-obovatis et auriculis rotundatis; Th. flavum *L.* (*Reichb.* l. c. t. 43—4 f. 4638—9) foliis inferioribus ambitu oblongo-triangularibus, panicula fasciculata densiflora et antheris muticis discrepant.

Observatio. *Jacquin* Th. medium suum e semine eduxit, quod sub falso nomine Th. sibirici accepit (unde acceperit non liquet), sed

*) Significat paginam in Koch Synopsi.

**) Designat paginam operis mei: Aufzählung der in Ungarn und Slavonen bisher beobachteten Gefäßpflanzen. Wien 1866.

planta, quam olim sevit, in horto Vindobonensi adhuc colitur. Specimen ab *Heuffel* prope Vukovár in Sirmio lectum cum planta *Jacquiniana* congruit, at *Th. medium* *Sadl.* Pestin. 233 in montibus Budensibus est secundum specimen authenticum *Th. collinum* *Wallr.*

Ad *Th. simplex* et *Th. galiooides* 6:

Th. simplex L. (*Reichb.* Icon. XIII. t. 32 f. 4631) et *Th. galiooides Nestl.* (*Reichb.* l. c. t. 37 f. 4636) sunt me judicante varietates foliis latisectis et angustisectis unius ejusdemque speciei: *Th. simplex* *Wahlb.* Suec. I. 359 et *Meyer Fl.* hannov. 4 (conf. etiam *Koch Taschb.* 4 et *Aschers.* Bot. Zeit. 1865 p. 368). *Th. laserpitifolium* *Griseb.* It. 311 (secundum synonyma citata) et *Heuff.* Ban. 5 sicut *Th. Bauhini* *Reichb.* Icon. l. c. t. 40 f. 4636 c. sistunt formam intermedium. Sed *Th. laserpitifolium* *Reichb.* l. c. t. 39 f. 4636 et specimen hujus nominis in herbario *Heuffel* asservatum habitu, foliorum segmentis latis, inflorescentia corymbosa et floribus erectis ad *Th. flavum* γ. *variisectum* (*N.* 235) spectant. *Th. simplex* var. *latiseptum* hucusque in Hungaria non observatum nuperrime ab *Janka* in pratis ad Parád Comit. Hevesiensis detectum est, var. *angustisectum* seu *Th. galiooides* occurrit in pratis humidis hinc inde (*N.* 235).

Ad *Th. angustifolium* 6:

Th. peucedanifolium *Griseb.* It. 312 secundum specimen herbarii *Heuffel* in valle Almás Banatus lectum est nil nisi forma opima *Th. angustifolii* *Jacq.* foliorum lacinias angustissime linearibus elongatis flaccidis varie curvatis. „Videtur forma opima in pratis fertilibus enata *Th. angustifolii* *Jacq.*“ sic *Heuffel* in schedula herbarii sui, nihilominus in *Enum.* Banat. 6 tamquam speciem genuinam propositus.

MYOSURUS L.

Ad *M. minimum* 12 (absque diagnosi):

M. minimus L. Spec. 407. Foliis linearibus integerrimis basilaribus, scapis unifloris, carpellis receptaculo demum longissimo insertis, receptaculo spicam conico-cylindricam aemulante. ♂ In humidis et inundatis planitierum (*N.* 237). Aprili, Majo. *Sturm H.* 11, *Reichb.* Icon. XIII. f. 4569. Plantula parva caespitosa 3—4" alta, petala flava, spica fructifera 1½" longa.

RANUNCULUS L.

Post *R. ophioglossifolium* 16:

R. nodiflorus L. Spec. 773. Foliis ovalibus oblongis lanceolatisve integerrimis vel denticulatis, caule erecto dichotome ramoso multifloro, ramis saepe recurvis, floribus sessilibus oppositifoliis vel axillaribus,

carpellis obovatis marginatis longius breviusve rostratis utrinque tuberculato-scabris. ☉ Majo. Caules 3—10" alti, petala minima vix lineam longa fugacia flava. Floribus et carpellorum capitulis sessilibus ab affinibus diversissimus. Variat:

a. occidentalis. Rostrum rectum minutum carpello quadruplo brevius. *R. nodiflorus DC.* Syst. II. 250 simul genuina species *Linnaei*. In Gallia centrali.

β. orientalis. Rostrum elongatum subulatum leviter arcuum carpellum fere aquans. *R. lateriflorus DC.* l. c. 251. *R. nodiflorus W. K.* Pl. rar. II. t. 176, *Reichb.* Icon. XIII. f. 4612. In inundatis salsis et palustribus planitierum Hungariae (*N.* 239).

Post R. *Flammula* 16:

R. polyphyllos W. K. in *Willd.* Spec. II. 4331. *Foliis submersis verticillatis plerumque in petiolos filiformes sine lamina reductis, foliis natantibus et emersis partim oblongis ovalibusve et integerrimis partim cuneatis obovatibus et tridentatis vel fere trilobis, caule erecto vel natante ramoso multifloro, floribus longe pedunculatis, carpellis ovatis turgidis levibus immarginatis apiculo brevi terminatis. ☉ (*W. K.*) 24 (*Sadl. Pestin.* 225). In inundatis, fossis et stagnis planitierum (*N.* 239). Aprili — Julio. *W. K.* Pl. rar. I. t. 45, *Reichb.* Icon. XIII. f. 4596. Stirps polymorpha, caules 1—6" longi, petala parva vix unam lineam superantia lutea. Foliis submersis filiformibus et emersis inferioribus numerosis parvis plerisque subtrilobis floribusque multo minoribus a R. *Flammula* diversus.*

Ad R. *Ficaria* 17:

Ficaria nudicaulis Kern. ÖBZ. XIII. 488 vel *F. calthaefolia Reichb.* Icon. XIII. f. 4571 est varietas *Ranunculi Ficaria L.* caule 1—3" alto simplici unifloro aphylio vel folio uno altero instructo et foliis basilaribus subrosulatis cordato-ovalibus obtusis lobis incumbentibus. In graminosis prope Budam, sed absque dubio multis adhuc aliis locis Hungariae invenienda, a me in Austria quoque lecta.

Post R. *illyricum* ante §. 4. p. 17:

R. pedatus W. K. Pl. rar. II. t. 108. *Foliis glabris vel parce pilosis radicalibus pedato-partitis caulinis paucis 2—3partitis integris, laciiniis linearibus vel lanceolatis integerrimis vel paucidentatis, caule erecto plus minus piloso inferne aphylio superne ramoso bi- plurifloro, pedunculis teretibus, calyce adpresso, radice grumosa. 24 In collibus montanis clivis arenosis pascuis humidis (*N.* 240). Aprili, Majo. *Reichb.* Icon. XIII. f. 4591. Herba viridis nec sericeo-incana ut in *R. illyrico L.*, caulis circiter pedalis, petala lutea.*

Post R. auricomum 17:

R. flabellifolius Heuff. in Reichb. Fl. excurs. 723, Flora 1833 I. 360. Foliis radicalibus cordato-orbiculatis reniformibusque crenatis indivisis vel palmatilobatis, vaginis radicalibus membranaceis foliiferis vel aphyllis, foliis caulinis flabelliformibus i. e. obverse-triangularibus rhomboidibus ante grosse et inaequaliter crenatis vel inciso-lobatis, caule plurifloro, pedunculis teretibus, carpellis ventricosis anguste marginatis velutinis rostro uncinato. 24 In dumetis silvisque montanis Banatus (N. 240). Aprili, Majo. Reichb. Icon. XIII. t. 43 f. 4602. Caulis pedalis, petala lutea. Foliis caulinis flabelliformibus subindivisis a R. auricomum L. et R. casubico L. quidem facile distinguendus, sed folia caulinis occurunt etiam palmatipartita imo suprema palmatisecta (R. auricomus grandiflorus seu alliariifolius Reichb. Icon. XIII. t. 43 f. 4399). Praesto mihi est porro specimen banaticum tribus caulis ex eadem radice, bini caules sistunt vulgarem formam R. auricomii, tertius vero folio flabelliformi R. flabellifolii instructus est. Hybrida proles haberi non potest, quia inter affines Ranunculus foliis caulinis indivisis in Banatu non crescit. Meo iudicio monstrositas gamophylla R. auricomii.

Ad R. Philonotis 19:

R. Philonotis β . mediterraneus Griseb. in Heuff. Ban. 10 seu R. mediterraneus Steff. ÖBZ. XIV. 182 est secundum descriptionem et specimen authenticum ad Lugos lectum varietas illa carpellis et tuberculatis, quae in Austria et probabiliter etiam in Hungaria vulgarior est quam varietas carpellis tuberculatis. Caeterum tam R. sardous Cr. Stirp. II. 1769 p. 411 quam R. hirsutus Curt. Fl. lond. II. 1777 t. 40 prioritate Ranunculo Philonotis Ehrh. Beitr. II. 1788 p. 145 antecedunt.

Post R. sceleratum 20:

R. pygmaeus Wahlb. Fl. lapp. p. 157 t. 8. Foliis radicalibus palmato-3-lobis, caulinis 2-3fidi, lobis oblongis integris vel leviter bilobis, caule simplici 1-2folio unifloro, sepalis ovalibus cochleatis obtusis reflexis petala subdupo superantibus, capitulo carpellorum oblongo, carpellis oblique ovatis sublevibus rostro uncinato duplo longioribus, radice fibrosa. 24 In rupibus sub cacumine alpis Lomnitzer Spitze (N. 241). Augusto. Sv. Bot. t. 748, Reichb. Icon. I. f. 3-5, Sturm H. 95 optime. Plantula pusilla, caulis $\frac{1}{2}$ -2" altus post anthesin elongatus, sepala rubescentia, petala parva saturate lutea caduca. Speciminiibus diminutis R. scelerati L. non absimilis, sed haec caule ramoso plurifloro, foliis superioribus palmato-partitis laciinis linearibus, capitulis oblongo-cylindricis et carpellis rugulosis rostro minimo recedunt. (Comparavi specimina lapponica et tirolensis, hungarica non vidi.)

Post R. parviflorum 20:

§. 6. *Folia palmato-lobata vel -partita, rhizoma horizontale carnosum, flores aurei, carpella levia.*

R. Steveni Andrz. in Bess. Volhyn. 22. Rhizomate horizontali carnosum, caule 2—3folio multifloro, pedunculis teretibus, foliis palmato-5partitis radicalibus longe petiolatis caulinis multo brevius petiolatis sessilibusque, lacinias rhomboeobovatis profunde 2—3fidis inciso-dentatis, carpellis lenticulari-compressis marginatis rostro subcurvato multoties longioribus, receptaculo glabro. 24 In pratis montanis et silvaticis ad Nemes-Podhragy (Holuby exs.), ad Magnovaradinum et in Banatu (N. 244). Mayo—Julio. Reichb. Icon. XIII. f. 4605 sed rhizoma desideratur. Caulis 1—1½' altus, petala aurea. Occurrit foliorum lacinias latioribus se invicem tegentibus (R. Frieseanus Jord. Observ. VI. 17, 20) et lacinias angustioribus distantibus (R. acris Jord. l. c. 15, 20, nec L.), in Hungaria tantum haec ultima forma crescere videtur, R. acri L. simillima sed rhizomate horizontali 2—5" longo diversa.

R. carpaticus Herb. Select. pl. Galic. 1836 p. 15. Rhizomate horizontali carnoso, caule 1—3folio 1—2floro, pedunculis teretibus, foliis palmato-5lobis vel -5fidis radicalibus longe petiolatis vel nullis caulinis multo brevius petiolatis sessilibusque, lacinias rhomboeobovatis leviter 2—3fidis inciso-dentatis, carpellis ventricosis marginatis rostro uncinato triplo longioribus, receptaculo setoso. 24 In silvis montanis et subalpinis Marmatiae (N. 244). Julio, Augusto. R. Gouani Willd. Spec. II. 1322 quoad plantam Marmatiae. R. Lerchenfeldianus Schur Siebenb. Ver. 1852 p. 84. Caulis ½—1' altus infra medium saepe aphyllus, folia figura et magnitudine illis R. lanuginosi L. simillima interdum maxima semipedem diametro, corolla speciosa aurea.

R. Thomasii Ten. Fl. Napol. I. p. LXIX, III. t. 146, IV. p. 78 et 347, V. t. 240 in alpe Csiblesz (N. 244) consulto omisi, nam valde dubito, plantam hanc ab auctore sat confuse descriptam et in vallis silvae Sila Calabriae sponteam in alpe Csiblesz crescere. Specimina, quae Kotschy olim legit, verisimiliter in herbario Schott, quod in museum Mexicanum migravit, asservata sunt.

HELLEBORUS L.

Ad H. viridem 21:

Omnes Hellebori in Hungaria hucusque rite observati (nam H. niger et H. foetidus ibi certe non crescunt) mihi sunt varietates **H. viridis** L. et quidem:

a. *grandiflorus.* Plerumque pauci- (1—3)- florus, calyx expansus 2—2½" diametro metiens et H. purpurascente excepto intus et extus

viridis. *H. viridis* *Jacq.* Fl. aust. II. t. 106, *Reichb.* Icon. XIV. f. 4718, *Koch* Syn. 21, forma genuina. *H. odorus* *W. K.* in *Willd.* En. Berol. I. 592, *Roch.* Banat. t. 10, *Reichb.* l. c. f. 4721, *Koch* Syn. 22, forma australis luxurians calycibus omnium maximis. *H. graveolens* et *H. laxus* *Host* Fl. aust. II. 89, *Reichb.* l. c. f. 4716 et 4720. *H. purpurascens* *W. K.* Pl. rar. II. t. 101, *Reichb.* l. c. f. 4725 calyx extus livide purpureus.

$\beta.$ *parviflorus*. Pluriflorus, calyx expansus $1\frac{1}{2}$ — 2 " diametro metiens. *H. dumetorum* *W. K.* in *Willd.* En. Berol. I. 592, *Reichb.* l. c. f. 4719, *Koch* Syn. 22, calyx viridis. *H. pallidus* *Host* l. c. 90 eadem forma. *H. atrorubens* *W. K.* Pl. rar. III. t. 271, *Reichb.* l. c. f. 4723, calyx extus obscure violaceus. *H. cupreus* *Host* l. c. 87 calyx extus saturate cupreus, a forma priore vix diversus.

Omnes hae formae in fruticetis collinis et silvis montanis praecipue Hungariae mediae et australis sicut Slavoniae obviae (*N.* 242). Martio, Aprili. 24

AQUILEGIA L.

Post A. alpinam 24:

A. glandulosa *Fisch.* in *Link* En. hort. Berol. II. 84. *Calcaribus apice hamatis staminibusque petalorum limbo rotundato brevioribus*, sepalis oblongis, foliis simpliciter vel repetito-triseptis, segmentis varie incisis crenatisque, crenis oblongis obtusis. 24 In pratis subalpinis Bihariae (*N.* 243). Julio, Augusto. *Ledeb.* Fl. alt. II. 296, *Maund* Bot. V. t. 219. *A. alpina* *Baumg.* Transs. II. 104 nec *L.* Caulis 1— $1\frac{1}{2}$ ' altus subaphyllus 1—3florus apice glanduloso-pubescentia, folia radicalia parva, caulinia adhuc minora, sepala petaloidea speciosa sicut petala vel tota caeruleo-violacea vel sepalorum apices et petalorum limbus albi, folliculi villosi. *A. vulgaris* *L.* *calcaribus* limbo longioribus, staminibus limbum parum superantibus et foliis subduplo majoribus differt.

DELPHINIUM L.

Post D. Consolida 24:

D. orientale *Gay* in *Desmoul.* cat. Dord. 12 ex *Gren.* et *Godr.* Fl. Fr. l. 47. Caule simplici stricto vel ramoso ramis erecto-patentibus, racemis multifloris, corolla monopetala, bracteis (ad basin pedicelli) pinna-triseptis triseptis vel indivisis et linearibus pedicellum aequantibus vel superantibus, *bracteolis* (infra basin floris) geminis elongato-linearibus *pedicellum superantibus* saepe dimidiata attingentibus, foliis tri-pinnatipartitis vel tripinnatisectis, laciinis linearibus, folliculis viscidohispidis in stylum brevem quasi lateraliter affixum abrupte attenuatis dehiscentibus apice excisis. ① Inter segetes et in arenosis Banatus (*N.* 244) et Sirmii (*Kan.* et *Kn.* ZBG. XVI. 138), deinde ad Quinque-

ecclesias (ÖBZ. XVI. 287) et verisimiliter multis adhuc locis ditionis australis. Junio, Julio. D. *Ajacis Wolfn.* ÖBZ. VII. 227 nec *L.* Caulis 1—1½' altus, corollae violaceae vel purpurascentes. Simillimum D. *Ajacis L.* bracteolis parvis pedicello multo brevioribus et folliculis in stylum sensim attenuatis; D. *Consolida L.* racemis paucifloris, pedicellis elongatis, bracteis et bracteolis pedicello multo brevioribus et folliculis glabris discrepant.

PAEONIA L.

Post P. peregrinam 28:

P. tenuifolia L. Spec. 748. Caule simplici unifloro, folliculis 2—3 a basi subhorizontaliter patentibus, *foliis ternato-multipartitis, laciniis anguste linearibus*, fibris radicalibus in tubera oblonga incrassatis plerisque longe stipitatis. 24 In clivis arenosis confinium militarium Banatus (N. 246). Aprili, Majo. *Roch. Ban. t. 12, Reichb. Icon. XIV. f. 4740.* Caulis 1—1½' altus, corolla speciosa coccinea vel rosea, foliorum laciniis circiter unam lineam latis distinctissima.

NYMPHAEACEAE.

NYMPHAEA Sm.

Post N. candidam 30:

N. thermalis DC. Syst. II. 54. *Foliis rotundis ovalibusve profunde cordatis ob sinum rectilineum angustum fere sagittatis, argute et subsinuato-dentatis, stigmate 24—28 radiato.* 24 In rivo calido Pece ad Magnovaradinum et in aqua thermali balnei caesarei Budae ibidem ante 66 annos a Kitaibel translata (N. 269). Junio — Augusto. *Reichb. Icon. XVII. f. 121.* N. Lotos WK. Pl. rar. I. t. 15. Tota glabra, folia ampla subtus obscure violacea, corolla speciosa alba vel subtus rosea. N. Lotos L. foliis subtus parce pilosis, petiolis pedunculis calycibusque pubescentibus a N. thermalis specie vix differt.

NUPHAR Sm.

Post N. luteum 30:

N. sericeum Lang Syll. ratisb. I. 180. *Stigmate plano profunde umbilicato 12—20 repando-dentato, radiis sericeis in hos dentes et in marginem ipsum excurrentibus, antheris oblongo-linearibus, foliis ovalibus ad tertiam partem cordato-incisis, lobis distantibus.* 24 In fossis et inundatis Danubii et Tibisci inferioris (N. 269). Julio, Augusto. *Reichb. Icon. II. f. 233, XVII. f. 114 copia prioris.* Petala intenue lutea, petioli et pedunculi plus minus lepidoto-sericei, quod in varietate N. lutei etiam occurrit.

N. luteum Sm. magnitudine et figura corollae foliorumque *N. sericeo simillimum* stigmate integerimo et foliorum lobis approximatis, *N. pumilum Sm.* et *N. Spennarianum Gaud.* stigmate stellatum acute dentato denique hemisphaerico et corollis foliisque fere duplo minoribus recedunt.

FUMARIACEAE.

Corydalis capnoides Wahlb. Carpat. 212 in Koch Syn. 34 non descripta occurrit p. 435 et 1016 in addendis.

FUMARIA L.

Koch Syn. 35, 435, 1017, deinde in Flora 1846 I. 65, 81.

Omnies Fumariae species glabrae. Radix fusiformis gracilis annua. Caules erecti vel adscendentes $\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}'$ alti, ramosi imo ramosissimi, formae nanae tantum simplices. Folia bipinnatisecta, segmenta pinnatifida laciniis obtusis vel acutis caeterum figura variis, petioli recti flexuosi aut cirrhoso-convoluti. Flores in racemis oppositifoliis sub anthesi plus minus densi deinde laxi. Bracteae et sepala membranacea alba vel pallide rosea, sepala decidua. Corollae roseae vel albae apice atropurpureae. Fructus globosi a latere paulo compressi obsolete vel manifeste tuberculato-rugulosi.

§. 1. *Pedicelli erecto-patentes, corollae circiter 3^{mm} longae, sepala magna corollae duplo vel subtriplo tantum breviora.*

1. F. officinalis L. Spec. 984. Foliorum laciniis linearibus lanceolatis cuneatisve, pedicellis erecto-patentibus, fructiferis bractea sua longioribus, sepalis magnis ovatis vel ovato-lanceolatis dentatis acuminatis corolla subtriplo brevioribus eaque paulo angustioribus, petalis duobus exterioribus obtusis, fructibus transverse latioribus apice truncatis vel emarginatis. ♂ In agris vineis locis cultis et incultis ubique. Majo — Septembri. Hammar Monogr. Fum. p. 9 t. I, Reichb. Icon. XIII. f. 4454, Sturm H. 2 et 62. Herba glaucescens vel virescens, corollae plerumque intense roseae.

2. F. rostellata Knaf Flora 1846 I. 290. Foliorum laciniis oblongo-lanceolatis, pedicellis erecto-patentibus, fructiferis bractea sua longioribus, sepalis magnis rhombo-ovatis dentatis acuminatis corolla duplo brevioribus eaque paulo latioribus, petalis duobus exterioribus in rostellum brevisimum acuminatis, fructibus apice rotundatis. ♂ In agris vineis locis cultis ditionis orientalis et australis (*N. 248*). Majo, Junio. Hamm. I. c. 20 t. II, Aschers. Brandenb. Ver. V. 222 et ZBG. XVI. 139. *F. calycina* Kit. It. bereg. ined. 1803 et in herbario Willdenow (nec Babingt.), nomen antiquissimum quidem sed nostris temporibus demum publicatum. *F. prehensilis* Kit. Catal. hort. pest. 1812 p. 10 et Addit. 189, species mixta e *F. officinali* et *rostellata* composita, nomen caeterum ineptum. *F. media* β. *prehensibilis* DC. Syst. II. 134. *F. micrantha* Griseb.

It. 310 et Heuff. Ban. 15 fide Janka ÖBZ. XV. 360, nec *Lagasca*. F. media Janka ÖBZ. XII. 282, nec Hamm., nec Lois. Herba glaucescens, corollae roseae.

§. 2. *Pedicelli erecto-patentes, corollae circiter 2^{mm} longae, sepala minuta corollâ multo breviora.*

3. F. parviflora Bertol. Fl. ital. VII. 310, Aschers. Brandenb. Ver. V. 221. Foliorum lacinias linearibus lanceolatisve, pedicellis erecto-patentibus, fructiferis bractea sua longioribus, sepalis minutis ovatis dentatis acuminatis corolla multo brevioribus eaque angustioribus, petalis duobus exterioribus obtusis, fructibus apice rotundatis statu immaturo apiculatis. ☉ Majo — Septembri. Herba glaucescens vel intense glauca, racemi breves pauciflori. Variat:

α. *tenuiflora* Aschers. l. c. Foliorum laciniae angustissime lineares divaricatae carnosulae canaliculatae, sepala corollâ sexies breviora, corollae albae rarius pallide roseae. F. parviflora Lam. Encycl. II. 567, Hamm. l. c. 16 t. II, Reichb. Icon. I. f. 102, XIII. f. 4451, Sturm H. 62. In cultis vineis agris, commemoratur quidem multis Hungariae locis (N. 249), sed vereor ne pleraque falsis determinationibus nitantur.

β. *Vaillantii* Aschers. l. c. Foliorum laciniae lineares vel lanceolatae approximatae tenues planae, sepala illis varietatis praecedentis multo miuora squamaeformia vix visibilia mox decidua, corollae pallide roseae rarius albae. F. Vaillantii Lois. Not. 102, Hamm. l. c. 14 t. I., Reichb. Icon. I. f. 103, XIII. f. 4452, Sturm H. 62. F. Laggeri Jord. Pugill. 7 (F. tenuiflora Janka ÖBZ. XII. 281, XIV. 24 nec Fries, F. Wirtgeni Steff. ÖBZ. XIV. 182 nec Koch) forma major. In cultis et in cultis ubique.

§. 3. *Pedicelli florentes et fructiferi vel saltem fructiferi recurvati.*

4. F. deflexa Heuff. Flora 1833 II. 619. Foliorum lacinias linearibus oblongis cuneatisve, pedicellis recurvatis vel sub anthesi rectis patentibus, fructiferis bractea sua paulo longioribus vel brevioribus, sepalis magnis ovatis repandis vel uni-multidentatis acuminatis corolla duplo vel triplo brevioribus eamque latitudine aequantibus vel paulo superantibus, petalis duobus exterioribus acutis, fructibus apice rotundatis statu immaturo apiculatis. ☉ In rupestribus umbrosis ad Danubium Banatus (N. 249). Majo, Junio. Herba glaucescens vel virescens, corollae circiter 2^{mm} longae pallide roseae, fructus omnibus Fumariae speciebus minores. Variat:

α. *Kraliki*. Pedicelli florentes et fructiferi recurvati, fructiferi bracteam aequantes vel eà paulo breviores, sepala multidentata corollâ duplo breviora, fructus obsolete tuberculati fere leves. F. Kraliki Jord. Cat. du jard. de Dijon 1848 p. 19, Hamm. l. c. 23. t. II, Heuff. Ban. 14.

β. *Petteri*. Pedicelli florentes recti, fructiferi plus minus recurvati bracteâ paulo longiores, sepala repanda vel uni-paucidentata corollâ triplo breviora, fructus manifeste tuberculati. F. Petteri Reichb. Icon. XIII. p. I f. 4453 b., Hamm. l. c. 32 t. IV., Heuff. Ban. 15.

Inter F. Kraliki et F. Petteri certi limites frustra quaeruntur. Pedicelli fructiferi bracteâ longiores et sepala repanda vel uni-paucidentata etiam in F. Kraliki, pedicelli fructiferi bracteam aequantes vel cå paulo breviores et sepala pluridentata in F. Petteri quoque observari licet et quidem omnes hae modificationes nonnumquam in uno eodemque specimine. Hac de causa species istas in unam conjunxi. Quoad nomen F. Kraliki prioritatem gaudet, sed sistit formam tantum extimam totius seriei, F. deflexa vero species utrasque cum formis intermediis comprehendit.

F. agraria Griseb. It. 310 nec *Lagasca* vel ad varietatem α vel β F. deflexae spectat (Heuff. Ban. 44), F. capreolatum Nendtv. Quinqueeccl. 23 autem extricare nequeo, nam genuina planta *Linnaei* in Hungaria hucusque non observata fuit.

CRUCIFERAE.

NASTURTIUM R. Br.

Post N. silvestre 38 et 437:

N. proliferum Heuff. Flora 1853 II. 624, Ban. 46. Siliculis oblongo-linearibus linearibusve pedicello dimidio brevioribus, foliis inferioribus pinnatisectis superioribus pinnatipartitis, segmentis oblongo-vel linearilanceolatis dentatis, caule ramosissimo diffuso, floribus in apice ramorum in racemos densos breves repetito-ramosos quasi proliferos congestis, petalis calycem aequantibus vel parum superantibus. 24 In fossis inter Plavivševica et Danubium legionis romano-banaticae (Heuff. exs. 1834). Junio, Julio. Caulis $1\frac{1}{2}$ —2' altus, petala lutea, siliculae 1—2" longae. Nil nisi forma monstrosa N. silvestris racemis uberrime evolutis sed floribus diminutis et fructibus abortivis.

ARABIS L.

Post A. arenosam 44:

A. petrogena Kern. ÖBZ. XIII. 141 ex ipsis verbis auctoris ab A. arenosa Scop. differt tantum floribus majoribus et siliquis crassioribus nervo medio prominulo, ex mea sententia A. arenosae forma, quae differentiam specificam vindicare nequit. In petrosis ad Budam (N. 231).

A. neglecta Schult. Oestr. Fl. II. 248. Caule simplici glabro, foliis glabris raro pilis furcatis adspersis, radicalibus longe petiolatis ovato-oblongis lyratis grosse dentatis vel subintegris, caulinis breviter petiolatis sessilibusve oblongis vel lanceolatis dentatis aut integris, siliquis linearibus torulosis nervo longitudinali prominulo, maturis arcuato-deflexis, caudiculis stoloniformibus nullis. 24 In regione alpina Carpatorum centralium praecipue circa lacus (N. 231) etiam in alpibus Rodnensibus saltem Trans-

silvaniam versus (*Schur*). Julio, Augusto. A. ovirensis *Wahlb.* Carpat. 204 nec *Wulf.* secundum *Heuff.* Ban. 17 et *Üchtr.* ÖBZ. XVI. 287. A. glareosa *Schur* Siebenb. Ver. 1850 p. 106 et 1853 p. 59 ob siliquas deflexas. Caulis 2—4" altus, folia carnosa, petala magna saturate rosea vel persicina, siliquae crassiusculae 6—10" longae. Inter A. arenosam *Scop.* et A. *Halleri L.* media, ab utraque siliquis maturis deflexis facile discernenda.

CARDAMINE L.

Post C. maritimam 48:

C. graeca L. Spec. 915. *Foliis pinnatisectis*, segmentis subconformibus petiolulatis obovatis dentato-lobatis pinnatifidisque, lacinias obtusis vix apiculatis, *siliquis lanceolato-linearibus in rostrum ensiforme lato-alatum sensim attenuatis margine dissepimenti argute carinato*, demum secundis patentibus, caule siuplici vel ramoso. ♂ In rupestribus umbrosis ad Danubium Banatus (N. 253). Martio, Aprili. *Pteroneurum graecum DC.* Syst. II. 270, *Reichb.* Icon. IV. f. 581—2, XII. f. 4309. Caulis 3—6" altus, corollae albae, siliquae 1½" latae glabrae vel hispidae, haec ultima forma sistit *P. Rochelianum Reichb.* Deutschl. Fl. Kreuzblütl. p. 69. C. maritima *Portschl.* tantummodo differt siliquis angustioribus in rostrum lineare contractis margine dissepimenti obtuso rotundato. Caeterum C. graeca radice tenui gracili ab omnibus Cardamines speciebus hungaricis diserepat.

MALCOLMIA R. Br.

Post M. maritimam 50:

M. africana R. Br. Hort. Kew. IV. 121. Caule erecto ramoso, foliis lanceolatis vel oblongo-lanceolatis acutis subdentatis pilis furcatis hispidis, pedicellis calyce brevioribus, *siliquis hispidis apice acutis*. ♂ In arenosis et ad agrorum margines inter *Strigonium* et *Pestinum* (N. 254). Aprili, Majo. *Reichb.* Icon. XII. f. 4371. *Hesperis africana L.* Spec. 928, WK. Pl. rar. III. t. 277. H. nova *Wint.* Ind. f. 1. Tota canescens, caulis ½—1' altus, petala lilacina parva lamina vix lineam lata. Petala M. maritimae R. Br. multo majora lamina 2—3" lata.

SISYMBRIUM L.

Post S. strictissimum 53:

S. junceum MB. Taur. Cauc. II. 114. *Foliis inferioribus lanceolatis sinuato-dentatis vel pinnatifidis hirsutulis, superioribus anguste linearibus integerrimis glabris, calyeibus patentibus, siliquis erectis demum axi parallelis.* ♀ In pratis siccis et locis salsis planitierum hinc inde (N. 255). Majo, Junio. *Reichb.* Icon. XII. f. 4413. *Brassica polymorpha WK.*

Pl. rar. I. t. 90. *Cheiranthus junceus* WK. l. c. III. t. 234 forma macrior. *Erysimum junceum* Willd. Spec. III. 513. Radix lignescens denique multiceps, caulis 1½—2' altus, folia glancescentia summa angustissima ½—1" lata, petala flava, siliquae graciles glabrae.

ERYSIMUM L.

Post *E. crepidifolium* 56:

E. Witmanni Zaw. Galic. 81 et 194 in rupibus calcareis Pienninorum Seepusii et prope Hradek Liptoviae (N. 255) concordat cum *E. crepidifolio* Reichb. Icon. I. f. 43 et XII. f. 4385 habitu indumento radice bienni foliorum figura et petalis sulfureis, differt stigmate manifeste bilobo siliquis incanis angulis viridibus et floribus odoris. In *E. crepidifolio* stigma est capitatum, siliquae sunt incanae angulis concoloribus vel subvirescentibus et flores inodori (Aschers. ÖBZ. XV. 277). Praesto mihi sunt tantum 3 specimina *E. Witmanni* a Bośniacki 1857 in Pienninis lecta, in his autem stigma est capitatum exakte ut in *E. crepidifolio* siliquae contra, quae adhuc immaturae sunt, videntur esse discolores. Evidem *E. Witmanni* ab *E. crepidifolio* specifice separare nequeo.

Post *E. suffruticosum* 58:

Cheiranthus helveticae Wahlb. Carpat. 203 nec Jacq. (*Erysimum suffruticosum* Reuss Kv. Slov. 37 nec Spr.) in valle alpina Tatrae sic dicto Drechselhäuschen teste Aschers. ÖBZ. XV. 278 est varietas longisiliquosa *Erysimi stricti* Fl. Wett., teste Uechtr. ÖBZ. XVI. 287 a *Cheiranthe alpino* Wahlb. Fl. lapp. p. 181 t. 12 f. 1 non diversus. Sed *Ch. alpinus* ab *E. stricto* floribus minoribus et siliquis gracilioribus flaccidis demum patentibus (nec erectis axi parallelis) parum recedit (*Fries Summa veget.* 29 et 148) et in Hartm. Scand. Fl. 1861 p. 106 tamquam synonymon ad suum *E. hieracifolium* (i. e. *E. strictum*) refertur.

SYRENIA Andr.

Post *S. angustifoliam* 58:

S. cuspidata Reichb. Fl. excurs. 689. Siliquis ancipiti-compressis canescentibus stylo triplo longioribus, floribus breviter pedicellatis, *foliis radicalibus et caulinis inferioribus oblongo-lanceolatis sinuato-dentatis subruncinatisve, caulinis superioribus vel oblongo-ovatis et grosse dentatis vel oblongo-lanceolatis lancolatisve et remote mucronato-denticulatis.* ♂ In saxosis montanis Sirmii et Banatus (N. 256). Majo, Junio. Reichb. Icon. XII. f. 4399. *Erysimum cuspidatum* DC. Syst. II. 493. *Cheiranthus cuspidatus* MB. Kasp. Meer 182, WK. Pl. rar. III. t. 231. Herba strigosa subcanescens, caulis 1—2' altus, petala flava.

BRASSICA L.

Post *B. nigram* 60:

B. elongata Ehrh. Beitr. VII. 159. *Foliis omnibus petiolatis, inferioribus oblongis pinnatifidis aut sinuato-lobatis hispidulis, superioribus lanceolatis grosse sinuato-dentatis glabris, racemis jam sub anthesi elongatis laxis, calycibus erectiusculis, siliquis supra torum breviter pedicellatis adscendentibus.* ♂ In montibus calcareis et in clivis arenosis planitierum (*N.* 257). Junio, Julio. WK. Pl. rar. I. t. 28. *B. nova* Wint. Ind. f. 10. *Sinapis laevigata* Pall. Ind. taur. nec *L.* *Erucastrum elongatum* Reichb. Fl. excurs. 694, Icon. XII. f. 4430. Caulis 2—3' altus, folia subcarnosa, petala flava, siliquae breves pollicares torulosae. Habitu *Erucastrum obtusanguli* Reichb. sed semina globosa ut in genere *Brassicaceae*. Siliquis stipitatis ob omnibus *Brassicaceae* speciebus hungaricis distincta.

ALYSSUM L.

Ad *A. alpestre* 63:

A. tortuosum WK. Pl. rar. I. t. 91. Totum pube stellata incano-tomentosum, caulis herbaceis adscendentibus ramosis tortuosus basi suffruticosus, racemis abbreviatis apice caulinum in *corymbum dispositis*, petalis retusis, filamentis longioribus alatis, brevioribus basi alato-appendiculatis, siliculis ovalibus compressis pube densissima canescentibus, seminibus ovalibus uno latere angustissime marginatis, foliis obovatis vel oblongo-cuneatis obtusis. ♂ et ♀ In pascuis arenosis et in arena mobili planitierum (*N.* 259). Majo — Septembri. Reichb. Icon. I. f. 192, XII. f. 4276. *A. novum* Wint. Ind. f. 6. *A. alpestre* β. *majus* Koch Syn. 64, Sturm H. 66. Caules 3—12" longi, petala minima flava. *A. alpestre* *L.* (Reichb. Icou. XII. f. 4273, Sturm H. 66) *Europae austro-occidentalis* incola habitu alieno, statura humiliore et racemis simplicibus differt.

Ad *A. montanum* 64:

A. rostratum Roch. Reise 2 et 35 (Wierzb. Flora 1842 I. 279, Sadl. in Reichb. Fl. excurs. 670 et Icon. XII. f. 4272) nec Stev. est secundum specimen authenticum varietas luxurians *A. montani* *L.* habitu alieno, caule erecto usque pedali superne ex axillis ramoso, racemis fructiferis elongatis demum ½' longis, petalis majoribus, foliis magnis oblongo-lanceolatis. In arenosis confinium militarium Banatus (Heuff. Ban. 22). *A. rostratum* Stev. differt racemis compositis et radice annua vel bienni.

Ad *A. Wulfenianum* 64:

A. Rochelii Andrz. in Reichb. Icon. XII. f. 4273 b. est secundum specimen authenticum forma *A. Wulfeniani* Bernh. foliis oblongo-lanceolatis lanceolatis parce stellulato-pubescentibus immixtis pilis lon-

gioribus simplicibus et pedunculis patentim pilosis. In rupibus alpis Baiku Banatus (N. 260). A. repens Baumg. Transs. II. 237 non differt (Heuff. Ban. 22 et Fenzl Diagn. orient. 24—5). Caeterum A. Wulfenianum ipsum varietas alpina A. montani L. siliculis glabrescentibus esse videtur.

Inter A. Wulfenianum et §. 2. p. 66:

A. Wierzbickii Heuff. Flora 1835 I. 242, Ban. 22. Caulibus herbaceis adscendentibus vel erectis subsimplicibus denique basi suffruticosis, racemis terminalibus solitariis post anthesin valde elongatis, petalis obcordatis, filamentis longioribus alatis, brevioribus basi alato-appendiculatis, *siliculis* rotundis vel obovatis pube stellata brevissima *velutino-incanis*, loculis biovulatis, seminibus alatis, *foliis oblongo-lanceolatis lanceolatisve stellato-hirsutis*. ♂ In montanis rupestribus Comit. Krassoviensis australis (N. 260). Majo, Junio. Reichb. Icon. XII. f. 4272 b. Stirps speciosa, caulis 1—2' altus, racemus fructifer usque $\frac{1}{2}$ ' longus, folia viridia vel indumento densiore subcanescentia media 1— $1\frac{1}{2}$ " longa 2—3" lata, petala aurea, siliculae $1\frac{1}{2}$ —2" longae aequae latae.

PETROCALLIS R. Br.

Ad P. pyrenaicum 66 (absque diagnosi):

P. pyrenaica R. Br. Hort. Kew. IV. 93. Radice multicipite, caudiculis perennantibus in caespitem densum pulvinatum collectis, scapo abbreviato aphylio villoso, foliis apice caudiculorum rosulatis palmato-3—5fidis ciliatis caeterum glabris nitidis, siliculis ovalibus glabris. ♀ In rupibus calcareis vallis alpinae Drechselhäuschen Tatrae orientalis (N. 261). Majo, Junio. Sturm H. 65, Reichb. Icon. XII. f. 4256. Draba pyrenaica L. Spec. 896, Jacq. Fl. austr. III. t. 228. Scapus 1" altus sub anthesi saepe in foliorum caespite occultatus, petala magna lilacina, flores odorem Vanillae spargentes.

DRABA L.

Post D. aizoidem 67:

D. lasiocarpa Roch. exs. Scapo aphylio glabro, foliis rigidis linear-lanceolatis lanceolatisve acutis glabris setis rigidis pectinato-ciliatis, staminibus corolla brevioribus, *stile diametro transversali siliculae breviore*, siliculis lanceolatis glabris vel hispidulis. ♀ In rupibus montium humiliorum (N. 261). Martio, Aprili. Sturm H. 60. D. Aizoon Wahlb. Carpat. 493, Reichb. Icon. XII. f. 4255. Caules 2—6" alti, petala flava, stylus $\frac{1}{2}$ " longus. Simillima D. aizoides L. differt tantum petalis majoribus saturate luteis, staminibus paulo longioribus et stylo 1" longo; equidem D. lasiocarpam varietatem brevistylam D. aizoidis habeo.

Post D. frigidam 68:

D. Kotschy Stur ÖBZ. IX. 33 cum icone, XI. 189. *Caule uniplurifolio pedicellisque hirsutis, foliis caudiculorum et caulum ovatis ellipticis vel lanceolatis basin versus attenuatis grosse aut inciso aut parce dentatis immixtis subintegris nunc glabris et ciliatis nunc plus minus hirsutis, hirsutie caulum et foliorum e pilis simplicibus et ramosis brevioribus orta, siliculis oblongis glabris rarius pilosiusculis, stylo brevissimo.* 24 In alpinis montis Csiblesz alpium Rodnensium (N. 261). Junio, Julio. D. androsacea Baumg. Transs. II. 234 nec Willd. Caules 1—3" alti, petala magna alba. Inter D. tomentosam Wahlb. et D. frigidam Sant. media, ab utraque foliis dentatis et indumenti fabrica saepe aegre distinguenda.

Post D. muralem 70:

D. nemorosa L. Spec. ed. I. 643. Tota pubescens, caule folioso ramoso, foliis ovatis remote dentatis caulinis sessilibus, *pedicellis horizontaliter patentibus silicula puberula ter—sexies longioribus, radice simplici.* ♂ In graminosis montanis et arenosis planitiei (N. 262). Majo, Junio. D. muralis β. *nemorosa* L. Spec. ed. II. 897. D. nemoralis Ehrh. Beitr. VII. 154, Sturm H. 60, Reichb. Icon. XII. f. 4236. Caules 3—8" alti, petala flava. D. murali L. maxime affinis, in aliis terris etiam cum siliculis glabris occurrens, specifice haud diversa.

COCHLEARIA L.

Post Armoraciam rusticanaam seu Cochleariam Armoracia 72 et 439:

C. macrocarpa WK. in Willd. Spec. III. 451 (WK. Pl. rar. II. t. 184, Reichb. Icon. XII. f. 4263) differt quidem a C. Armoracia L. sapore radicis initiore, caule minus angulato altiore 2—3pedali, foliis caulinis inferioribus tantum irregulariter inciso-dentatis (nec pectinato-pinnatifidis), floribus et siliculis majoribus, nihilominus suadente Sadl. Pestin. 283 et monentibus ipsis auctoribus varietas Cochleariae Armoracia, fortasse in solo uliginoso orta. In pratis humidis et paludibus planitierum praecipue ad Tibiscum, colitur etiam in hortis rusticis (N. 263).

CAMELINA Cr.

Post C. dentatam 73:

C. macrocarpa Reichb. Icon. XII. p. 10 f. 4294 b. exhibet folia caulina integerrima C. sativae Cr. et siliculas magnas C. dentatae Pers. (Heuff. Ban. 24), sed foliorum figura in C. dentata quam maxime variabilis est, occurrit ea enim foliis pinnatifidis sinuatis dentatis repandis integerrimisve et omnes has formas in Austria quoque observavi. Caeterum C. dentata ipsa est species dubia a C. sativa haud diversa, cum semina unius in alteram transeant (DC. Syst. II. 517).

THLASPI L.Post Th. *praecox* 74:

Th. Jankae Kern. ÖBZ. XVI. 297, XVII. 35. *Radice multiplicite caudiculis abbreviatis in caespitem collectis, foliis integerrimis vel repando-denticulatis, radicalibus oblongo-ovatis obtusis in petiolum attenuatis, caulinis cordato-oblongis acutis sessilibus, caulibus simplicibus, racemis fructiferis elongatis, antheris etiam defloratis luteis, ovariis 8—10ovulatis, siliculis triangularibus apice truncatis et stylo exerto vel triangulari-obcordatis et stylo sinum emarginatae parum superante, ala valvularum antice latitudine loculi, seminibus levibus.* 24 In lapidosis montanis, in monte Zobor ad Nitriam (Kern. l. c.), ad pedem et in montibus Matrae usque in planitiem Comit. Hevesiensis (Janka ÖBZ. XVI. 471) et probabiliter adhuc multis locis Hungariae superioris sed hucusque cum Th. *alpestri* L. et Th. *montano* L. confusum. Aprili, Majo. Th. *praecox* Kit. Addit. 197 cum? Th. *moutanum* Knapp Presb. Corresp. Bl. 1863 p. 124 nec L. Th. *alpestre* Janka l. c. cum? nec L. Herba glauca, caules $\frac{1}{2}$ —1' alti, petala alba magna circiter 3" longa, stylus lineam longus vel paulo brevior. Inter affinia Th. *alpestre* L. petalis parvis vix 2" longis et antheris primum luteis mox purpureis denique nigris, Th. *praecox* Wulf. siliculis apice profundius emarginatis et ala valvularum antice loculo duplo latiore, Th. *moutanum* L. et Th. Kovatsii Heuff. caudiculis elongatis stoloniformibus recedunt.

Observatio. Kerner l. c. describit sepala plantae a Schiller in monte Zobor lectae viridia demum flavescentia, siliculas apice emarginatas et stylum sinu emarginatae parum longiore, contra monet Janka in litteris, sepala stirpis Matrensis sub anthesi purpurea esse ut in Th. *praecoce* Wulf., simul siliculae secundum specimina mecum communicata sunt apice truncatae et stylis propterea exsertus. Exemplaria a Knapp in eodem monte Zobor sed tantum in statu florente lecta et a me visa in secco colore in sepalorum discernere non sinunt. Caeterum Janka in litteris Th. *Jankae* a Th. *praecoce* specifice non diversum putat et revera planta montis Zobor illam montium Matrae cum Th. *praecoce* Littoralis austriaci conjungere videtur.

Post Th. *montanum* 74:

Th. Kovatsii Heuff. Flora 1853 II. 624. *Radice multiplicite, caudiculis elongatis stoloniformibus rosulas sparsas cauliferas et steriles nutriendibus, foliis integerrimis, radicalibus oblongo-ovatis vel subrotundis obtusis longe petiolatis, caulinis cordato-oblongis acutis sessilibus, caulibus simplicibus seu parum ramosis, racemis fructiferis elongatis, antheris etiam defloratis luteis, ovariis 4—8ovulatis, siliculis triangularibus apice truncatis vel levissime emarginatis stylo exerto, ala valvularum antice quoque*

loculo plus duplo angustiore, seminibus levibus. 24 In rupibus umbrosis sub monte Bagyes Comit. Krassoviensis (*N.* 265). Majo. Herba glauca, caules $\frac{1}{2}$ —1' alti, petala alba. Simile Th. montanum *L.* siliculis subrotundo-obcordatis apice profunde emarginatis et ala valvularum antice latitudine loculi recedit.

Post Th. cepeae folium 75:

Th. dacicum Heuff. ÖBZ. VIII. 26. Radice multicipite, caudiculis abbreviatis caespitem laxum formantibus, foliis integerrimis repandis, radicalibus obovatis vel subrotundis obtusis breviter petiolatis, caulinis late cordato-ovatis acutis sessilibus, caulis simplicibus, racemis floriferis et fructiferis umbelliformibus abbreviatis, antheris etiam defloratis luteis, ovarii 8—12ovulatis, siliculis triangularibus apice emarginatis, ala valvularum antice latitudine loculi, stylo sinum emarginatae parum superante, seminibus levibus. 24 In rupibus alpis Baiku Banatus (*N.* 265). Julio, Augusto. Herba glauca, caules 2—4" alti, petala magna alba. Affinia Th. rotundifolium Gaud. et Th. cepeae folium Koch petalis dilute violaceis et siliculis oblongo-obovatis obtusis differunt.

TEESDALIA R. Br.

Ad T. nudicaulem 75 (absque diagnosi):

T. nudicaulis Rob. Br. Hort. Kew. IV. 83. Radice multicauli, caulis simplicibus aphyllis vel lateralibus parce ramosis foliosis, foliis basilaribus rosulatis spathulatis integerrimis dentatis vel lyrato-pinnatifidis, caulinis oblongis dentatis pinnatifidis nonnumquam fasciculatis, petalis inaequalibus. ♂ In agris et silvis arenosis Comit. Mossoniensis et Soproniensis rara (*N.* 265). Reichb. Icon. XII. f. 4189. Iberis nudicaulis *L.* Spec. 907, Sturm H. 11. Caules 2—5" alti, petala minima alba caduca.

LEPIDIUM L.

Post L. latifolium 78:

L. crassifolium WK. Plant. rario. I. t. 4. Siliculis ovatis acutis glabris, stylo subnullo, foliis indivisis integerrimis acutis, radicalibus ovatis vel ellipticis longe petiolatis, superioribus sagittato-lanceolatis amplexicaulibus, radice crassa multicipite comosa. 24 In salsis siccis et locis sterilibus planitierum (*N.* 266). Majo, Junio. Reichb. Icon. XII. f. 4220. Caules $\frac{1}{2}$ —1' alti, folia carnosa glauca, petala parva alba.

AETHYONEMA R. Br.

Post A. saxatile 80:

Ae. banaticum Janka Linn. 1859 p. 558 in rupestribus ad Thermas Herculis inflorescentia laxissima floribus minoribus et siliculis uniloculari-
Neilreich: ung. Diagnosen.

bus ab *Ae. saxatili R. Br.* differre dicitur. Objacent mihi specimina florifera et fructifera ab *Heuffel* ipso loco citato lecta, sed siliculae sunt evidenter biloculares et inflorescentia non laxior et flores non minores quam in *Ae. saxatili* typico, id etiam in alpibus germanicis floribus majoribus et minoribus albis et carneis variat.

CALEPINA Desv.

Ad C. Corvini 82 (absque diagnosi):

C. Corvini Desv. Journ. bot. III. 158. Tota glabra vel parce pilosa, caulis erectis vel adscendentibus, foliis basilaribus rosulatis pinnatifidol-lyratis, caulinis sessilibus sagittato-oblongis sinuato-dentatis repandis vel integerrimis, fructibus ovatis reticulato-rugosis in stylum conicum crassum induratum acuminatis. ♂ In cultis ruderatis ad vias (*N. 264*). Majo, Junio. *Sturm* II. 68, *Reichb.* Icon. XII. f. 4463. *Bunias nova Wint.* Ind. f. 2. *B. cochlearioides Willd.* Spec. III. 412, *WK.* Pl. rar. II. t. 107 nec *Murr.* Plerumque multicaulis, caules $\frac{1}{2}$ —1' alti, petala alba parva.

VIOLARIEAE.

VIOLA L.

Post V. mirabilem 94:

V. Olimpia *Beggiato* in Atti della soc. ital. di scien. nat. Milano 1865 p. 174*) *Caulibus adscendentibus declinatis striatis multifloris et multifoliis petiolisque hispidulis, foliis late crenatis, basilaribus reniformicordatis obtusis caespitosis, caulinis cordatis acutis sensim decrescentibus, summis minimis, stipulis foliorum inferiorum pinnatifidis, superiorum lanceolatis dentatis, floribus basilaribus corollatis fertilibus, caulinis apetalis sterilibus, sepalis acutis, capsulis oblongis obtusis glabris.* ♀ In montibus circa Schemnitz. Julio, Augusto. Affinis *V. mirabilis L.* caulis erectis triquetris uifariam pilosis paucifloris et paucifoliis, foliis majoribus, caulinis non decrescentibus, summis maximis, stipulis subintegerrimis et toto habitu longe aberrat. Species mihi perquam suspecta et quoad florendi tempus valde anomala. Diagnosis haec secundum descriptionem et iconem auctoris confecta, nam specimina nec viva nec exsiccata vidi.

RESEDACEAE.

RESEDA L.

Post R. Phyteuma 97:

R. inodora *Reichb.* Icon. XII. p. 22 f. 4445 b. *Foliis oblongo-lanceolatis acutis indivisis bi-trifidisque, pedicellis calyce longioribus,*

*) In honorem Olimpiae e nobili gente Coleoni-Porto.

calycibus sextpartitis fructiferis vix majoribus, lacinii linearci-cuneatis obtusis, capsulis sexangularibus trirostratis angulis serrulato-scabris, caule ramoso. ♂ In graminosis montanis et in pratis arenosis planitiei (N. 268). Majo — Augusto. R. mediterranea Schult. Oestr. Fl. II. 9, Sudl. Pestin. 194, nec *L.* Caulis pedalis et ultra, petala albida.

DROSERACEAE.

Post Droseram 98:

ALDROVANDA L. Gen. n. 390.

Calyx 5-partitus. Petala 5. Stamina 5. Styli 5. Capsula unilocularis apice 5-valvis, valvae medio semina gemina gerentes.

A. vesiculosa L. Spec. 402. Caule natante multiarticulato, foliis verticillatis celluloso-turgidis, petiolo cuneiformi apice fimbriato, fimbriis setaceis laminam cochleariformem superantibus, floribus paucis axillaribus solitariis, pedunculis folio longioribus, fructiferis cernuis. ♀ In aquis stagnantibus aut lente fluentibus planitierum rara (N. 270). Reichb. Icon. XIII. f. 4521, Casp. Bot. Zeit. 1859 p. 117, 125, 133, 141, t. 4 et 5. Herba lurida diaphana fluitans, flores albi parvi.

POLYGALACEAE.

POLYGALA L.

Ad P. vulgarem 99:

P. vulgaris b. elongata Roch. Ban. p. 55 t. 17 est varietas habitu insignis in solo arenoso orta caulis procumbentibus 1—2' longis ramosis, ramis floriferis adscendentibus foliisque pubescentibus. In arena mobili legionum germanico- et serbico-banaticarum (Heuff. Ban. 31).

Post P. vulgarem 99:

P. alpestris Heuff. Ban. 31 secundum specimen ab Heuffel ad pedem alpis Sarko lectum caulis elatis 10" altis superne ramosis, foliis imis parvulis non rosulatis vel nullis, caulinis majoribus versus apicem caulis magnitudine incrementibus, nervis alarum calycis apice vena obliqua conjunctis, venis nervorum lateralium ramulosis areolato-anastomosantibus et sapore insipido*) a *P. amara* Jacq., quacum auctor comparat, omnino discrepat, sed notae, quae hanc differentiam constituant, evidenter demonstrant, *P. alpestris* potius ad *P. vulgarem* L. et quidem ad varietatem caule ramoso pertinere. Hanc formam cum planta banatica exacte congruentem in Austria saepe observavi, sed paulo serius floret quam forma typica caule simplici. *P. alpestris* Reichb. Icon. I. f. 45 et XXVIII.

*) *P. amara* saporem amarum etiam in sicco servat.

p. 89 t. 146 alpium Sabaudiae et Helvetiae incola est alia planta, ob caules humiles et venas alarum non anastomosantes ad P. amaram, ob folia basilaria rosulata deficiente ad P. vulgarem spectans.

Post P. amaram 100:

P. hospita Heuff. in Maly En. austr. 316, Flora 1853 II. 620. Floribus cristatis, racemis spurie terminalibus paucifloris foliosis, alis oblongo-obovatis acutis basi obliqua in unguem attenuatis trinerviis, nervis apice vix conjunctis, lateralibus externe venosis, venis ramulosis non areolato-anastomosantibus, foliis rosulatis nullis, caulinis infimis parvulis obovatis obtusis, superioribus multo majoribus oblongo-lanceolatis lanceolatisve acutis. 24 In apricis montanis ad Danubium in Banatu (N. 299). Majo, Junio. P. supina Roch. Reise 4, nec Schreb. Multicaulis pubescens, caules adscendentes 3—6" alti simplices vel ramosi basi suffruticosi, racemus primum terminalis serius lateralis, absoluta enim anthesi inter pedunculum racemi et folium caulis continuatur nova promens folia pedunculosque 1—3floros et hac ratione racemum compositum foliosum mentiens, flores magni pallide coerulei. Inflorescentia ab omnibus aliis Polygalis diversa.

S I L E N E A E.

DIANTHUS L.

Post D. barbatum 103:

D. compactus Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 634 (Kit. Addit. 222, Reichb. Icon. XVI. f. 5014) in alpinis Carpatorum orientalium (N. 285) fide Griseb. It. 302 foliis duplo angustioribus et bractearum arista a basi patentissima flexuosa (nec erecto-patente vel patente stricta) a D. barbato L. specifice differre dicitur. Hae differentiae re vera non exstant, foliorum latitudo est valde variabilis et arista etiam in D. barbato reflexo-patens (Koch. Syn. 103). D. compactus vix varietas alpina D. barbati considerari potest (Conf. etiam Janka Linn. 1859 p. 560).

D. Carthusianorum 103 sic definitur:

D. Carthusianorum L. Spec. 586. *Floribus in capitulum terminale pauci-vel multiflorum aggregatis, squamis involucri et calycis coriaceis fuscis vel straminis obovatis vel oblongis obtusis vel truncatis in mucronem attenuatis vel aristatis calyce duplo brevioribus vel (arista inclusa) eum aequantibus, calycis dentibus acutis, petalorum lamina unguem aequante vel eo duplo breviore, foliis omnibus linearibus, vaginis latitudinem folii ter-quater superantibus.* 24 Junio — Augusto. Calyx purpureo-fuscus vel basi viridis. Variat:

α. praeus. Caulis circiter pedalis, capitulum plerumque multiflorum, involuci et calycis squamae fuscae rectae, petalorum lamina amoene purpurea longitudine unguis, corolla expansa ampla 6—8" diametro. In pratis praecipue montanis frequens, ad alpes adscendens. D. Carthusianorum Sturm H. 27, Reichb. Icon. VI. f. 733, XVI. f. 5019 c et e. D. vaginatus Reichb. Icon. VI. f. 732.

β. reflexus. Involuci squamae demum reflexae, caetera ut in varietate praecedente. In rupestribus Banatus austro-orientalis (N. 285). D. vaginatus Reichb. Icon. XVI. f. 5018. D. polymorphus Wierzb. in Reichb. l. c. 44 quoad locum natalem banaticum, nec descriptio nec icon teste Heuff. Ban. 32. D. Carthusianorum γ. banaticus Heuff. l. c. D. banaticum Heuff. in Griseb. It. 301 extricare nequeo, etiam Heuffel in En. Ban. l. c. mentionem ejus non facit, videtur ad D. atrorubentem All. spectare.

γ. arenarius Heuff. in schedula herbarii sui. Caulis circiter pedalis, capitulum pauciflorum, involuci et calycis squamae stramineae apice fuscae rectae, petalorum lamina pallide purpurea ungue duplo brevior, corolla expansa parva 4" diametro. In pratis arenosis confinium militarium Banatus occidentalis (N. 285). D. sabuletorum Heuff. ÖBZ. VIII. 26, Ban. 32.

δ. nanus. Caulis 1—6" altus, capitulum 1—3florum, caetera ut in varietate praecedente. In graminosis siccis montium Leithae et in salsis ad Peisonem (N.). D. Carthusianorum δ. campestris Heuff. Ban. 32? D. Carthusianorum Reich. Icon. XVI. f. 5019 a, b, d est forma intermedia ob caules nanos et corollas amplas.

D. atrorubens All. (Koch Syn. 103) a pluribus auctoribus etiam varietas D. Carthusianorum habetur.

Post D. atrorubentem 103:

D. polymorphus MB. Taur. Cauc. I. 324. *Floribus in capitulum terminale pauciflorum aggregatis, squamis involuci et calycis coriaceis stramineis obovatis vel oblongis obtusis vel truncatis in mucronem acuminateis vel breviter aristatis calyce duplo brevioribus, calycis dentibus obtusissimis, petalorum lamina ungue duplo breviore, foliis omnibus linearibus, vaginis latitudinem folii ter—quater superantibus.* 24 In clivis et pratis arenosis planities orientalis (N. 285). Junio — Augusto. Reichb. Icon. VI. f. 730, XVI. f. 5017 b. saltē calyx adjectus. D. diutinus Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 653 et Addit. 226 (nec Reichb. Icon. VI. f. 729 et XVI. f. 5017, qui ad D. atrorubentem spectat). Caulis 1—1½' altus, calyx pallide viridis vel purpurascens, corolla expansa circiter 6" diametro pallide purpurea. Dentibus calycis obtusissimis valde distinctus.

Post D. liburnicum 104:

D. Balbisii Ser. in DC. Prodr. I. 356. *Floribus in capitulum terminale multiflorum aggregatis, squamis involuci et calycis coriaceis viridi-albis vel*

pallide purpurascensibus apice saepe fuscis, squamis involuci oblongis vel ovatis in aristam longam calycem aequantem vel paulo superantem attenuatis aut acuminatis, squamis calycis ovatis acutis vel mucronatis calyce duplo brevioribus, *calycis dentibus acutis*, petalorum lamina ungue duplo breviore, *foliis linearibus*, *caulinis lato-rubris fere linearis-lanceolatis*, *vaginis latitudinem folii ter-quater superantibus*. ¶ In rupestribus Banatus austro-orientalis (*N.* 285). Junio, Julio. D. capitatus *Roch.* Reise 49 nec *D.C.* *D. glaucophyllus* *Reichb.* Icon. XVI. f. 5015 c. Habitu D. Carthusianorum, caulis 1—2" altus, folia glaucescentia basilaria ½—1" caulinis 1—2" lata longissima, calyx obscure purpurascens, corolla expansa 6—8" diametro amoene purpurea. Secundum *MK.* Deutschl. Fl. III. 197—8, *Koch Syn.* 104, *Gren. et Godr. Fl. Fr.* I. 231 et *Vis. Dalmat.* III. 161 varietas glaucescens *D. liburnici* *Bartl.*

D. pruinosis *Janka* habitu et foliis latis mox flaccidis capitulisque amplis insignis, nihilominus tamen characteribus certis a *D. capitato* *D.C.* et formis procerioribus *D. Carthusianorum* *L.* aegerrime dirimendus ac fortasse nil nisi unius alteriusve varietas gigantea habitat in rupestribus ad cataractas Danubii infra Orsova jam in Valachia (*Janka* in *Delect. sem. hort. Vindob.* 1858 p. 4), sed fieri potest, hanc stirpem intra limites Banatus inveniendam esse.

Post *D. Seguierii* 105:

D. trifasciculatus *Kit.* in *Schult. Oestr. Fl.* I. 654. *Caule in summo apice brevissime trifido, floribus in tres fasciculos terminales aggregatis*, squamis calycinis ovato- vel lanceolato-subulatis in aristam herbaceam tubum aequantem vel eo breviorem excurrentibus, bracteis foliaceis linearibus cuspidatis, foliis linearis-lanceolatis attenuato-acuminatis subseptemnerviis, *vaginis latitudinem folii aequantibus vel ea brevioribus*, petalis obovatis dentatis. ¶ In silvis et collibus ditionis australis praecipue Banatus (*N.* 286). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XVI. f. 5021. *D. lancifolius* *Tausch Flora* 1831 I. 215 fide *Heuff.* Ban. 33. Caulis 1—1½" altus, folia 2—4" lata, calyx pallide viridis vel purpurascens, corolla expansa ampla 8—12" diametro amoene purpurea. Me judicante forma levis polymorphi *D. Seguierii* *Vill.* et quidem ejus varietati, quae *D. collinus* *WK.* nominatur, proxima. „Differt a *D. collino* fere ut *D. compactus* a *D. barbato*“ *Kit.* Addit. 224 id est aliis verbis: Non differt.

Post *D. glaciale* 105:

D. nitidus *WK.* Pl. rar. II. t. 191. *Caule glabro superne 1—3floro*, squamis calycinis ovatis lanceolatis subulato-cuspidatis tubum dimidium subaequantibus, foliis obverse lanceolatis vel linearibus obtusis aut acutiusculis uninerviis basin versus attenuatis, petalorum lamina dentata calyce paulo breviore. ¶ In subalpinis calcareis Carpatorum occidentalium usque in regionem Mughi (*N.* 286). Augusto, Septembri. *Reichb.* Icon. XVI. f.

5035. *D. alpinus* auct. hung. veter. nec *L.* Caulis 3—10" altus, folia basilaria fasciculata vel caespitosa, corolla expansa 6—10" diametro saturate rosea basi petalorum pilis flavescensibus barbata. Medium tenens inter *D. alpinum L.* vel *D. glaciale Hänke* et *D. deltoides L.*, ab illis caule elongato saepe 2—3floro et corolla minore, ab hoc caule glabro nitido (nec pubescenti-scabro) recedens.

Ad *D. plumarium* 107:

D. hungaricus Hausskn. ÖBZ. XIV. 210, 211 et 217 in valle Demanovka Liptoviae et in latere septentrionali Carpatorum centralium est forma levigata subalpina *D. plumariae L.* calycis tubo purpurascente squamas calycinas longitudine ter (nec quater) superante et petalis albis (*Uechtr. ÖBZ. XVI. 316*).

D. serotinus WK. Pl. rar. II. t. 172, quem in Austria saepe observavi et qui cum speciminiibus hungaricis exacte congruit, a *D. plumario L.* tantummodo statura majore, caule foliisque plerumque viridibus, florescentiae tempore proiectiore et loco natali diverso scilicet campis arenosis planitierum discrepat, certe non species genuua. *Alyssum montanum L.* eodem modo in rupibus calcareis primo vere, in arenosis planitiei autem usque in autumnum floret.

D. petraeus WK. Plant. rar. III. t. 222 (*Reichb. Icon. XVI. f. 5028*) secundum specimina loco classico lecta a *D. plumario L.* non differt nisi floribus minoribus, petalorum lamina ad tertiam partem (nec ad medium) digitato-multifida et foliis viridibus (nec glaucis); vix varietas notabilis. Folia margine neutiquam sunt semper levia, ut volunt auctores l. c. p. 247, variant potius margine levi et ciliato-scabro et quidem nou raro in uno eodemque caespite, etiam petalorum laminae non sunt dentatae, ut icon supra citata (absque dubio per errorem delineatoris) eas exhibet, sed digitato-multifidae quamquam *D. plumario* minus profunde incisae. Ad rupes calcareas Bihariae et Banatus (*N. 288*). Junio, Julio.

Post *D. superbum* 107:

D. Wimmeri *Wich. Schles. Gesellsch.* 1854 p. 74 est forma levigata subalpina *D. superbi* statura paulo robustiore, calycis tubo purpurascente breviori et crassiore et petalis saturatius lilacinis, se habens ad *D. superbum* ut *D. hungaricus* ad *D. plumarium* (*Hecus. ÖBZ. IX. 199 et X. 9, Aschers. ÖBZ. XV. 278, Uechtr. ÖBZ. XVI. 317*). In subalpinis Carpatorum centralium, *D. superbus* legitimus est planitierum vel montium humiliorum incola (*N. 287*).

SAPONARIA L.

Post *S. officinale* 108:

S. glutinosa MB. Taur. Cauc. I. 322. Floribus fasciculato-corymbosis, calycibus elongato-cylindricis cauleque glanduloso-hirsutis, petalis

linearibus bidentatis coronatis reflexis, foliis ovatis vel ellipticis acutis plus minus hirsutis. 24 Ad margines silvarum in Danubii tractu Banatus (*N.* 288). Majo — Julio. *Reichb.* Icon. XVI. f. 4994 b. Caulis pedalis, petala parva sanguinea.

SILENE L.

Inter S. dichotomam et sectionem II. Orites 110:

S. Gallinyi *Heuff.* in *Reichb.* Fl. excurs. 845. Caule adscendente ramoso pubescente, cincinnis terminalibus subgeminis laxis secundis, floribus alternis, calycibus elongatis anguste clavatis erectis 10nerviis ad nervos pilis crassis bulbosis sursum hirtis dentibus lanceolatis acuminatis, pedicellis brevissimis, petalis ultra medium bilobis retuso-coronatis, foliis hirsutis, inferioribus obverse lanceolatis, superioribus linearibus, carpophoro capsulam aequante. ♂ Ad agrorum margines et in fruticetis legionis romano-banaticae (*N.* 288). Julio. *Heuff.* Flora 1833 l. 358 et Ban. 35, *Reichb.* Icon. XVI. f. 5069. Caulis 1—3' altus, flores laete rosei diurni, folia angusta vix lineam lata uninervia, haec ultima nota autem fide *Vis.* Dalmat. III. 166 non est constans et propterea S. Gallinyi a S. trinervia *Seb.* et *Mauri* specifice non distincta. S. gallica *L.* petalis indivisis et carpophoro brevissimo, S. dichotoma *Ehrh.* floribus sub anthesi cernuis albis, foliis elliptico-lanceolatis et carpophoro capsula triplo breviore recedunt.

Post S. viscosam 110:

S. longiflora *Ehrh.* Beitr. VII. 144. *Glabrescens*, racemo spurie verticillato, pedunculis oppositis subunifloris, floribus erectis, calycibus elongato-clavatis 10striatis glaberrimis dentibus acutis, petalis bifidis fave coronatis, carpophoro capsulam aequante vel paulo superante, foliis non undulatis, inferioribus obverse lanceolatis longe petiolatis, superioribus linear-lanceolatis sessilibus. 24 In pratis et collibus dumois (*N.* 289). Julio — Septembri. *WK.* Pl. rar. I. t. 8, *Reichb.* Icon. XVI. t. 294 f. 5107. Caules 1½—3' alti, calyces 8—12" longi, petala magna supra pallide virentia subtus livido-plumbea nonnisi vesperi patentia fragrantia.

S. multiflora *Pers.* Syn. I. 496. *Velutino-pubescentia non viscosa*, racemo spurie verticillato, pedunculis oppositis 1—3floris nonnumquam multifloris, floribus erectis vel horizontalibus, calycibus clavatis 10striatis pubescens dentibus obtusis, petalis bifidis fave denudatis, carpophoro capsulam aequante, foliis non undulatis, inferioribus oblongo-cuneatis in petiolum attenuatis, superioribus obverse lanceolatis linearibus sessilibus. ♂ In pratis planitierum (*N.* 289). Junio, Julio. *Reichb.* Icon. XVI. f. 5098, *Silene Wint.* Ind. f. 47. *Cucubalus multiflorus* *Ehrh.* Beitr. VII. 441, *WK.* Pl. rar. I. t. 56. Caules 2—3' alti, calyces circiter 1½" longi, petala magna viridi-alba.

Post S. nemoralem 410:

S. viridiflora L. Spec. 597. *Pubescens superne viscosa, cyma paniculaeformi erecta laxa ramis oppositis elongatis 1—3floris, floribus nutantibus erectisve, calycibus cylindricis demum ovatis 10striatis glandulosopubescentibus dentibus acutis, petalis bifidis fave coronatis, carpophoro capsula multoties breviore, foliis inferioribus oblongis in petiolum decurrentibus, superioribus ovalibus vel subrotundo-ovalibus sessilibus.* 24 In silvis montanis et collibus dumosis ditionis australis (N. 290). Junio, Julio. Reichb. Icon. XVI. f. 5104. Caulis 2—3' altus, petala magna virescentia.

Post S. nutantem 411:

S. transsilvanica Schur ÖBZ. VIII. 22, X. 181 est mera varietas S. nutantis L., cum tam characteres essentiales quam limites certi desiderentur. Differt enim secundum specimina ab ipso Schur in Transsilvania lecta caule superne minus viscido, cyma pauciflora minus infracto-nutante, ramis tantum 1—3floris, floribus minoribus et carpophoro breviore. Alias differentias indagare nequeo. Folia subtus punctato-scabra et dentes capsulae erecto-patuli sunt in S. nutante ut in S. transsilvanica et semina, quae teste Schur in S. transsilvanica majora esse deberent, inveni potius minora. Petala alba vel viridi-alba. In locis rupestribus montanis ad summas alpes usque, in Transsilvania frequens, in Hungaria tantum in monte Pikuj Comit. Beregiensis (N. 289), sed specimina hujus ditionis non vidi. S. spergulifolia Schur Sert. 12 nec MB. S. commutata Schur Siebenb. Ver. 1859 p. 66 nec Guss. S. dubia Herb. Bucov. 388. S. saxatilis Schur En. Transs. 101 et verisimiliter etiam Sims Bot. Mag. t. 689, icon saltem quadrat, quamquam sistit plantam cultam e Siberia allatam.

Post S. inflatam 412:

S. Zawadzkii Herb. in Zow. Fl. Galic. 191 *). *Caule adscendente pubescente simplici unifloro vel cymose paucifloro, calycibus ovatis inflatis multistriatis reticulato-venosis pubescentibus dentibus ovatis obtusis, petalis integris coronatis, foliis crassis utrinque punctato-scabris calvis tenuissime ciliatis, radicalibus oblongis vel oblongo-obovatis acuminatis subsessilibus congestis, caulinis multo minoribus lanceolatis linearibusve.* 24 In rupibus alpium Rodnensium (N. 292). Junio, Julio. Melandryum Zawadzkii A. Br. Flora 1843 I. 387. Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus, petala magna alba. Habitu S. inflatae sed solo indumento facile discernenda.

Ad S. Saxifraga 414:

S. petraea WK. Pl. rar. II. t. 164 et Reichb. Icon. XVI. f. 5086 est varietas Silenes Saxifraga L. foliis angustissime linearibus et petalis

*) Zawadzki citat „Herbich Prodr. Fl. Bucov. n. 298“ tale opus vero non exstat.

subtus viridi-luteolis. Sola haec varietas in Hungaria scilicet in Banatu (*N. 291*) occurrit. *S. Saxifraga WK.* l. c. t. 163 vero est alia species Croatiae et Dalmatiae incola, quae praecipue lacinis calycis lanceolatis acutis (nec ovatis obtusis) a *S. Saxifraga L.* et *S. petraea WK.* discrepat, in *Vis. Dalmat.* III. 167 *S. Kitaibelii* nuncupata, haec in Hungaria hucusque non observata est.

Inter *S. Saxifraga* et §. 4 p. 114:

S. flavescens WK. Pl. rar. II. t. 175. Multicaulis, caulis erectis pubescentibus cymose 1—3floris, calycibus oblongo-cylindricis 10striatis pubescentibus, fructiferis clavatis, dentibus lanceolatis acuminatis, petalis bifidis coronatis, foliis incano-pubescentibus, inferioribus obverse lanceolatis, superioribus linearibus minimis. 24 In rupestribus calcareis Banatus et prope Budam (*N. 291*). Junio, Julio. *Reichb. Icon. XVI.* f. 5090. Radix multiceps, caules 6—10" alti propter folia pauca minima fere nudi, petala viridi-flavescens, habitu distinctissima.

Post *S. aculeum* 115:

S. dinarica Spr. Syst. II. 405. Radice caespitosa caules hirsutos subunifloros et caudiculos steriles nutriende, calycibus oblongo-cylindricis multistriatis reticulato-venosis hirsutis, fructiferis subclavatis, dentibus ovatis obtusiusculis, petalis bilobis coronatis, foliis linearibus glabris ciliatis acutis. 24 In rupibus alpium Banatus (*N. 291*). Julio, Augusto. *Reichb. Icon. XVI.* f. 5114. *S. depressa Baumg.* Transs. I. 404 nec *MB.* Caules 1—3" longi, petala saturate rosea, caespites nunc laxi nunc densissimi.

LYCHNIS DC.

Post *L. Viscaria* 116:

L. nivalis Kit. in *Schult.* Oestr. Fl. I. 698, Addit. 236. Petalis semibifidis ecoronatis *), caule glabro non viscoso paucifolio apice cymose 1—3floro, foliis glabris ciliatis, basilaribus spathulato-lanceolatis longe petiolatis, caulinis linear-lanceolatis linearibusve sessilibus. 24 In alpibus Rodnensis ad nives pereenes (*N. 292*). Julio, Augusto. Silene Siegeri *Baumg.* Transs. I. 400, *Reichb. Icon. XVI.* f. 5088. Polyschemone nivalis *Schott* Analect. 56 cum descriptione accurata ad plantam vivam quidem sed cultam. Stirps elegans, caulis 3—8" altus, corolla amoena purpurea maxima expansa 8—10" diametro. Affinis *L. alpina L.* floribus multoties minoribus umbellato-capitatis diversa.

Post *L. vespertinam* 116:

L. nemoralis Heuff. in *Reichb. Fl. excurs.* 824, Flora 1833 I. 356. Petalis semibifidis coronatis, caule superne pedunculis calycibusque glau-

*) Teste Kitaibel l. c., nec ego corouam detegere potui, secundum Schott l. c. vero sunt petala coronata, fortasse tantum in statu culto vel haec nota variabilis.

duloso-villosis, foliis acuminatis, inferioribus spathulato-ovatis vel ellipticis, superioribus ovato- vel oblongo-lanceolatis, *capsula globosa dentibus conniventibus*, floribus dioicis. (O) In fagetis Bihariae et Banatus (*N.* 292). Aprili, Majo. *Reichb.* Icon. XVI. f. 5124. *Melandryum nemorale A.* *Br.* Flora 1843 I. 371. Caulis 1—2' altus *L. vespertinæ* gracilior, flores minores, petala alba. Secundum *Roch.* Reise 63 nounisi forma silvatica *L. vespertinae Sibth.*

ALSINEAE.

SAGINA L.

Ad *S. ciliatam* 117:

S. dichotoma *Heuff.* Flora 1853 II. 626 est secundum *Heuff.* Bau. 37 varietas dichotoma *S. ciliatae Fries* et solum haec varietas nec forma typica in Hungaria occurrit et quidem unice ad Baszest Comit. Krassoviensis.

ALSINE *Wahlb.*

Ad *A. setaceam* 124:

A. banatica Bluff et Fingerh. Comp. I. 2. 99 (*Arenaria banatica Heuff.* Flora 1833 I. 359, *Sabuliuia banatica Reichb.* Icon. XV. t. 205 f. 4922) est secundum specimina authentica et confitente ipso auctore in En. Ban. 38 varietas gracilis laxa *A. setacea MK.* caulis filiformibus diffusis et foliis fere capillaribus. In rupibus calcareis ad Thermas Herculis.

Post *A. setaceam* 124:

A. falcata Griseb. Rumel. I. 200. *Foliis setaceo-filiformibus 3nerviis falcatis*, caudiculis caespitosis, caulis floriferis adscendentibus superne corymboso-cymosis, pedicellis calyce longioribus, *sepalis oblongo-lanceolatis acuminatis margine membranaceis, exterioribus 3—5nerviis, petalis calycem subaequantibus oblongis brevissime unguiculatis.* 24 In saxosis dumosis montanis raro (*N.* 278). Majo, Junio. *Heuff.* ÖBW. VII. 176, Ban. 38. *Arenaria frutescens Kit.* in *Schult.* Oestr. Fl. I. 667 et Addit. 208. Suffruticosa, caules 3—6" alti, calyces virides, petala alba parva. *A. verna Bartl.* foliis rectis, sepalis 3nerviis et petalis majoribus calyce longioribus, *A. setacea MK.* sepalis albis stria dorsali viridi uninervi, *A. Jacquinii Koch* et *A. glomerata Fenzl* habitu stricto, caule non suffruticoso et sepalis albis, *A. tenuifolia Cr.* radice gracili annua discrepant.

Post *A. Jacquinii* 125:

A. glomerata Fenzl Alsin. in tab. ad p. 46. *Tota pube plus minus glandulosa canescens*, foliis subulato-setaceis basi 3nerviis, caulis e basi

adscendente erectis strictis simplicibus vel erecto-ramosis, *floribus brevissime pedicellatis dense fasciculato-cymosis, sepalis inaequalibus linearisubulatis acutissimis albo-subcartilagineis dorso viridi-bistriatis, petalis calyce triplo brevioribus.* ☺ In montanis graminosis et arenosis planitierum (*N.* 278). Junio, Julio. *Arenaria glomerata MB.* Taur. Cauc. I. 350. Caules $\frac{1}{2}$ —1' alti, petala alba. Ab A. Jacquini Koch tantum statura robustiore, indumento canescente et inflorescentia magis compacta differt, A. Jacquini aut est glaberrima aut caulis basi vel superne pilis glanduliferis adspersus.

CHERLERIA L.

Ad Ch. sedoidem 126 (absque diagnosi):

Ch. sedoides L. Spec. 608. Radice multicipite, caudiculis perennantibus in caespitem pulvinatum densissimum collectis, foliis imbricatis linearibus subtrigonis glabris, floribus polygamis axillaribus subsessilibus, calycis laciinis oblongis obtusis 3nerviis, petalis plerumque nullis. ☺ In rupibus calcareis alpinis Carpatorum occidentalium (*N.* 277). Junio, Julio. *Jacq. Fl. austr. III. t. 284, Reichb. Icon. XV. t. 204.* Alsine Cherleria Fenzl in *Gren. et Godr. Fl. Fr. I.* 255. Herba luteo-viridis acaulis, folia parva 1— $1\frac{1}{2}$ " longa, petala si adsunt alba. Ab Alsinis generice haud distincta.

MOEHRINGIA L.

Post M. muscosam 126:

M. pendula Fenzl Alsin. in tab. ad p. 46. *Foliis linearibus acutis planis* 3nerviis glabris vel basi ciliatis *viridibus*, *caulibus filiformibus diffusis* glabris vel puberulis procumbentibus aut pendulis geniculis radi-cantibus apice cymose 1—3floris, *sepalis lanceolato-subulatis subcarinatis, floribus decandris pentapetalis*, petalis calycem paulo superantibus. ☺ In rupibus calcareis Banatus (*N.* 280). Junio, Julio. *Arenaria pendula WK.* Pl. rar. I. t. 87, *Reichb. Icon. XV. t. 217 f. 4944.* Caules $\frac{1}{2}$ —3' longi, petala alba parva.

ARENARIA L.

Post A. grandifloram 129:

A. graminifolia Schrad. Hort. Gotting. I. p. 11 t. 5. *Foliis linearisubulatis elongatis margine scabris, caulis erectis glabris cyma multiflora terminatis, sepalis ovato-rotundis obtusissimis margine membranaceis, petalis obovatis calyce duplo triplove longioribus.* ☺ In graminosis sil-vaticis montanis (*N.* 279). Majo, Junio. *Eremogone procera Reichb.* Icon. XV. t. 220. *Alsin graminifolia Bluff et Fingerh.* Comp. I. 2. 96. *Alsin Preslia Reuss Kv.* Slov. 75. Caules 1— $1\frac{1}{2}$ alti, folia infima usque $\frac{1}{2}$ ' longa circiter $\frac{1}{3}$ " lata, petala magna alba.

CERASTIUM L.

Ad *C. triviale* 133:

C. longirostre *Wich.* Schles. Gesellsch. 1834 p. 74 in subalpinis Tatrae (*Uechtr. ÖBW.* VII. 360, XVI. 316) est varietas *macrantha* et *macrocarpa*. *C. trivialis* *Link*, a quo statura robustiore, petalis calyce subdupo longioribus, capsulis calycem subtriplo (nec duplo) excedentibus scilicet 4—6[“] longis quasi in rostrum leviter arcuatam productis, seminibusque majoribus differt. *C. macrocarpum* *Schur Siebenb.* Ver. 1851 p. 177 et 1859 p. 131 in alpibus Rodnensis Transsilvaniae est eadem planta. Sed *C. triviale* ♂. *alpinum* *Koch* Syn. 134 et *Sturm* H. 63 propter petala parva et capsulam calyce duplo tantum longiore aliam sistit varietatem *C. trivialis* in alpinis frequenter obviam.

L I N E A E.**LINUM L.**

Post *L. viscosum* 139:

L. nervosum *WK.* Pl. rar. II. t. 105. *Sepalis lanceolatis cuspidatis* 3—5*nerviis* capsulam subaequantibus *supra medium minutissime glanduloso-serratis*, *glandulis sessilibus*, *foliis lanceolatis acutissimis cuspidatisve* 3—5*nerviis glabris vel subciliatis, infinitis minutis confertis, caulinibus erectis glabris vel basi pilosis, radice multicipite.* 24 In pratis sylvaticis Banatus et Comit. Aradiensis (*N.* 309). Junio, Julio. *Reichb.* Icon. XVI. f. 5163. Caules 4—2' alti, petala caerulea maxima usque 10[“] longa. *L. tenuifolium* *L.* sepalis uninerviis margine stipitato-glandulosis, foliis anguste linearibus et petalis pallide roseis, *L. usitatissimum* *L.* sepalis eglanduloso-ciliolatis et radice annua, *L. perenne* *L.* et *L. austriacum* *L.* sepalis integerrimis eglandulosis interioribus obtusis discrepant.

Post *L. usitatissimum* 140:

L. hololenum *Reichb.* Fl. excurs. 833, Icon. XVI. f. 5164. Sepalis ovatis acuminatis late hyalino-membranaceis basi uninerviis apice eglanduloso-ciliolatis capsulam subaequantibus, foliis linear-lanceolatis acuminatis uninerviis glabris, caule solitario erecto glabro, *stylo simplici apice quinquefido.* (2) In cacumine montis Domugled ad Thermas Herculis (*N.* 309). Julio, Augusto. Petala caerulea. Cum *L. usitatissimo* *L.* omnino conveniens, stylis vero concretis apice tantum liberis ab hoc et omnibus Lini speciebus europaeis, quae stylos liberos aut basi solum coalitos habent, valde aberrans. Diagnosis secundum descriptionem et iconem auctoris perfecta, specimina enim in herbario *Heuffel*, a quo *Reichenbach* plantam hanc accepit, desiderantur et in nulla alia collectione eadem mihi obviam venit. Etiam *Planchon* Lini generis monographus frustra

tentavit, exemplaria hujus speciei acquirere (Lond. Journ. of Bot. VII. 1848 p. 170). An tota species lusus singularis casu quodam ortus?

Ad *L. alpinum* 440:

L. alpinum Wahlb. Carpat. 91 Carpatorum centralium incola (*N.* 310) habet teste Uechtr. ÖBZ. XVI. 318 pedunculos fructiferos strictos nec recurvatos ut *L. alpinum* Jacq., est igitur varietas alpina *L. perennis* L. nec *L. austriaci* L.

RADIOLA Gmel.

Ad *R. linoidem* 141 (absque diagnosi):

R. linoides Gmel. Syst. I. 289. Caule filiformi a basi dichotome ramoso in cymam laxam corymbiformem abeunte, foliis ovatis acutis integrerrimis oppositis, pedunculis capillaribus. ♂ In agris et arenosis humidis vallis Moravae inter Brocka et Csary (*Knapp*), ad Rézbánya Comit. Bihariensis (*Kern*. ÖBZ. XVI. 204), in Comitatibus Verovitic et Požega Slavoniae (*Kn.* ZBG. XVI. 156). Julio — Septembri. Linum Radiola L. Spec. 402. *R. millegrana* Sm. Fl. brit. I. 202, Reichb. Icon. XVI. f. 5452. Planta pusilla tenuissima 1—2" alta glabra, flores numerosi, petala minima alba.

MALVACEAE.

Ante Malvam 141:

KITAIBELIA Willd.

Neue Schrift. der Berl. naturforsch. Fr. II. 107.

Calyx duplex, exterior 6—9fidus, interior 5fidus. Styli plurimi inferne connati. Carpidia monosperma indehiscentia in capitulum 5lobum congesta.

K. vitifolia Willd. l. c. Foliis ambitu cordatis 3—7angulis, lobis acuminatis inaequaliter grosse serratis, pedunculis axillaribus unifloris solitariis binis ternisve, calyce exteriore iuxtiorem superante. ♀ In nemoribus prunetis locis pinguis subhumidis Slavoniae (*N.* 293). Junio — Septembri. WK. Pl. rar. I. t. 31, Reichb. Icon. XV. f. 4831. Planta orgyalis ramosissima hirsuta nauseosa, folia maxima, corolla alba vel pallide rosea.

Abutilon Avicennae Gärtn. in Koch. Syn. 144 praetermissum occurrit p. 440 in addendis.

TILIACEAE.

TILIA L.

Post *T. grandifoliam* 143:

T. vitifolia Wierzb. Flora 1845 I. 324 prope Csudanovec Comit. Krasoviensis est secundum specimen authenticum forma insignis *T. grandis*

foliae *Ehrh.* foliis cordatis irregulariter inciso-lobatis subtus glabris lobis acuminatis. *T. vitifolia Host* Fl. aust. II. 59 non differt, icon vero in *Reichb.* Icon. XVI. f. 5140 sistit specimen foliis leviter incisis.

T. flava Wolny „quae praeter alios characteres ramis valde divaricatis eminenter distinguitur“? (*Roch. Bau.* 2) est fide *Bayer ZBG.* XII. 33 forma *T. grandifoliae Ehrh.* foliis flavide virentibus. In herbario musei caesarei Vindobonensis asservatur specimen *T. flavae* a *Wierzbicki* prope Steierdorf in Banatu lectum et in schedula affirmat *Rochel*, hanc Tiliam eandem esse, quam ipse ad Vukovár et *Wolny* ad Karlovic legerunt. Sed hoc specimen sistit formam *T. parvifoliae Ehrh.* foliis minimis subtus glaucescentibus in venarum axillis eximie rufo-barbatis, petiolis ramulisque juvenilibus hirtis.

Post *T. parvifloram* 145:

T. argentea Desf. in *DC. Hort. Monsp.* 66. *Foliis* oblique subrotundo-cordatis serratis acuminatis *subtus niveo-tomentosis*, cymis multifloris, parapetalis spathulato-retusis. In collibus et montibus humilioribus, in ditione australi silvas formans (*N.* 295). Julio. *Reichb.* Icon. XVI. f. 5150. *T. alba WK.* Pl. rar. I. t. 3 nec. *Ait.* Flores flavescentes fragrantes.

HYPERICINEAE.

HYPERICUM L.

Ad H. Richeri 147:

H. Richeri Vill. (*Roch. Bau.* t. 12, *Reichb.* Icon. XVI. f. 5186) variat caule tereti vel superne plus minus ancipiti, cyma corymbiformi vel umbelliformi pauci- vel multiflora, foliis ovatis oblongis vel oblongolanceolatis obtusis vel acutis basi rotundatis vel subcordatis aut margine tantum aut in disco quoque atropunctatis, bracteis lanceolatis vel linearisubulatis, sepalis ovato- vel linearis-lanceolatis, finibriis bractearum et sepalorum glanduliferis vel partim eglandulosis nunc longioribus nunc brevioribus nunc brevissimis, petalis calycem duplo vel triplo superantibus. Caules erecti vel adscendentes (non procumbentes ut in *H. androsaemifolio Vill.*) pedales eo humiliores et corollae eo majores quo altius in alpes adscendunt ita, ut caules tandem vix spithamam excedant (*Kit. Addit.* 246). *H. alpinum WK.* Pl. rar. III. t. 265, *H. Rochelii Griseb.* It. 299 et *H. umbellatum Kern.* ÖBZ. XIII. 141 ne varietates quidem habere possum, cum characteres ab auctoribus propositi ita confluant, ut varietates ullae certis limitibus adumbrari fas non sit, attamen bracteas et sepalia plantae hungaricae et traussilvanicae brevius et parcus fimbriata observavi quam in aliis terris e. c. in Serbia. In alpinis et subalpinis Carpatorum orientalium et australium, in Banatu in regionem montanam descendens, imo in collibus Sirmii (*N.* 296).

ACERINEAE.

ACER L.

Post A. monspessulanum 149:

A. tataricum L. Spec. 1495. *Foliis subcordato-ovalibus indivisis acuminatis inaequaliter inciso- vel lobato-serratis, corymbis erectis.* 5 In dumetis et silvis montium humiliorum et planitierum (N. 298). Majo. Reichb. Icon. XV. f. 4824. Flores albi, fructus purascentes.

GERANIACEAE.

ERODIUM L' Hérit.

Post E. ciconium 156:

E. Neilreichii Janka in litteris. Pedunculis 3—7floris, sepalis aristatis, staminibus glabris, fertilibus lanceolatis versus apicem sensim attenuatis, valvularum aristis hispidis intus setis longissimis obsitis, foliis ambitu oblongis aut pinnatifidis segmentis inciso-dentatis aut pinnatipartitis segmentis pinnatifidis. 0 In pascuis arenosis ad Sashalom prope Hatvan Comit. Hevesiensis. Majo, Junio. Tota herba hirsuta, caules usque 10" longi, petala calycem aequantia vel paulo superantia caerulea, fructus cum rostro circiter 3" longi. Simillimum E. ciconium Willd. tantum staminibus ciliatis et calycibus petalis fructibusque majoribus differt. An species genuina?

RUTACEAE.

Post Rutam 459:

PEGANUM L. Gen. n. 601.

Calyx persistens 5partitus. Petala 5 ad basin gynophori inserta. Stamina 15 cum petalis inserta. Ovarium globoso-trilobum triloculare.

P. Harmala L. Spec. 638. Caule herbaceo ramosissimo, foliis irregulariter multipinnatipartitis, lacinias linearibus, floribus solitariis terminalibus caule evoluto denique lateralibus, sepalis linearibus subpinnatifidisve petala oblonga aequantibus. 21 In monte Gerardi pone Budam sub Ficu Carica spontanea facta, absque dubio reliquiae imperii osmanici (N. 305). Junio. Fl. graeca V. t. 456, Reichb. Icon. XV. f. 4818. Herba glaucescens glabra, caulis 4—4½' altus, folia carnosula, corolla viridi-alba, odor gravis nauseosus.

PAPILIONACEAE.

SAROTHAMNUS Wimm.

Ad *S. vulgare* 166 (absque diagnosi):

S. vulgaris Wimm. Fl. Schles. ed. I. 1832 p. 278. Ramis angulatis virgatis glabratris, foliis ternatis sericeo-pilosis, summis simplicibus folio-lisque oblongis vel obovatis integerrimis, floribus pedicellatis solitariis axillaribus, leguminibus linearis-oblongis planis margine villoso-ciliatis caeterum glabris. 5 In silvaticis arenosis planitierum et montium (*N.* 328). Majo, Junio. *Spartium scoparium* L. Spec. 996, Fl. dan. t. 313, EB. t. 1339. Frutex usque orgyalis, folia obscure viridia, corollae speciosae aureae, legumina atra.

GENISTA L.

Post *G. ovata* 167:

G. Mayeri Janka ÖBZ. IX. 4, XIII. 256 in silvis Comit. Bihariensis et **G. hungarica** Kern. ÖBZ. XIII. 140 in quercentis montis Pilisiensis pone Budam (*N.* 329) ambigunt inter *G. tinctoriam* L. et *G. ovata* WK., ab illa leguminibus junioribus sparse pilosis, ab hac leguminibus maturis glaberrimis diversae; *G. Mayeri* est forma foliis ellipticis usque 14" latis, racemo terminali simplici paucifloro et anthesi vernali; *G. hungarica* habet folia lanceolata 5—6" lata, racemos multifloros in paniculam amplam dispositos et floret aestate; illa ob florendi tempus varietas leiocarpa *G. ovatae*, haec varietas trichocarpa *G. tinctoriae* esset. Differentiae e glabritie et pubescencia herbae, porro ex inflorescentia racemosa vel paniculata desumptae sunt fallacissimae. In Banatu *G. tinctoria* Junio — Augusto, *G. ovata* Majo et Junio (*Heuff.* Ban. 49), prope Budam autem, in Croatia et Germania etiam Junio et Julio floret (*Sadl.* Pestin. 316, Syll. Croat. 124, *Koch Syn.* 441), hinc florendi tempus non est tanti momenti quanti ab *Janka* et *Kerner* habetur. Non errant forte, qui *G. tinctoriam* et *ovata* varietates unius speciei considerent.

G. lasiocarpa Spach Ann. des scienc. nat. 1845 p. 135 Slavouiae incola (*Heuff.* Ban. 49) nil nisi forma paniculata *G. ovatae*, cui racemus simplex adscribitur.

CYTISUS L.

Ad *C. austriacum* 170:

C. austriacus L. variat:

α. albus. Corolla alba. C. albus *Hacq.* Sarmat. Karp. I. 49. *C. leucanthus* WK. Pl. rar. II. t. 132.

Neilreich: ung. Diagnosen.

β . *pallidus* Schrad. in DC. Prodr. II. 455. Corolla ochroleuca plus minus in luteum vergens. *C. pallidus* Kit. It. Bereg. ined. *C. leucanthus* b. *obscurus* Roch. Ban. p. 50 t. 43. *C. banaticus* Griseb. It. 292 forma floribus terminalibus et lateralibus. *C. Heuffelii* Wierzb. Flora 1845 I. 321 forma foliolis angustis fere linearibus $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ " latis. Huc quoque pertinet *C. Rochelii* Wierzb. in Roch. Reise 48 teste Griseb. It. 293, nam specimina authentica hujus stirpis non vidi.

γ . *aureus*. Corolla saturate lutea vel vitellina. *C. austriacus* omnium fere auctorum, Jacq. Fl. aust. I. t. 21, Sturm H. 59. Praeter colorem corollae inter species supra propositas nullam aliam differentiam constantem et essentialem detegere potui (Conf. etiam Janka Linn. 1859 p. 563—4, Heuff. Ban. p. 50 nota ad n. 402 et Kern. ZBG. XIII. 329—31). *C. austriacus* occurrit in graminosis dumosis arenosis collium et planitierum, var. α . et β . nonnisi in ditione orientali, var. γ . ubique quidem sed versus occidentem frequentior (N. 330). Julio, Augusto.

C. cinerens Host Fl. aust. II. 343, qui in Heuff. Ban. 50 ad *C. austriacum* confertur, manifeste ad *C. ratisbonensem* Schaeff. spectat.

Post *C. ratisbonensem* 172:

C. leiocarpus Kern. ÖBZ. XIII. 90. *Floribus* subgeminis breviter pedicellatis *omnibus lateralibus*, *caulibus decumbentibus* vel *adscendentibus*, *calycibus* oblongis *ramulis foliisque glabris* vel *juventute pilis sparsis adpressis* *obtusis*, *petalis* *germinibus leguminibusque glaberrinis*. 5 In calcareis Bihariae (N. 331). Majo, Junio. Corolla lutea, vexillum in medio macula fusco-purpurea pictum ut in *C. hirsuto* L., calyx viridis, legumen atrum nitidum. *C. hirsutus* hirsutus omnium partium patente et leguminibus hirsutis vel saltem ciliatis, *C. ratisbonensis* Schaeff. calycibus et leguminibus sericeis differunt.

MELILOTUS Tourn.

Ad *M. caeruleam* 484:

M. procumbens Bess. Volhyn. 30 non differt a *M. caerulea* Desr. nisi racemis oblongis, fructiferis basi laxis, leguminibus paulo longioribus et foliolis angustioribus. Caules procumbentes vel adscendentes, corollae dilute caeruleae. Vel varietas *M. caeruleae* vel haec e *M. procumbente* culturâ orta. In pratis et pascuis salsis planitierum (N. 333). *M. caerulea* b. *laxiflora* Roch. Ban. t. 14, Ledeb. Ross. I. 535. *M. laxiflora* Friv. in Griseb. Rumel. I. 39. *Trigonella Besseriana* DC. Prodr. II. 484, Reichb. Icon. IV. f. 525.

TRIFOLIUM L.

Sectio 1. **Lagopus** Koch Syn. 184. Inter species hungaricas hujus sectionis T. medium L. calycis tubo glabro, T. alpestre L., T. Sarosiense Hazsl. et T. rubens L. calycis tubo vigintinervio, T. pannonicum Jacq. et T. ochroleucum L. corollis ochroleucis, T. incarnatum L., T. angustifolium L., T. arvense L., T. striatum L. et T. scabrum L. spicis demum cylindricis facile sunt cognoscenda. Restant 5 species difficiliter discernendae T. pallidum WK., T. pratense L., T. expansum WK., T. diffusum Ehrh. et T. reclinatum WK., quarum ultimae tres in Koch Synopsi non contentae sunt. Haec 5 species a prioribus spica globosa vel ovata et calycis tubo decemnervio piloso, a T. pannonicum et ochroleucum adhuc corollis purpurcis rubellis aut albis differunt.

Post T. pratense 183:

T. expansum WK. Pl. rar. III. t. 237. *Spicis globosis denique ovatis solitariis basi involucratis, calycis tubo decemnervio villosa, dentibus filiformibus ciliatis erectis, superioribus quatuor tam tubo quam corolla dimidia brevioribus, infimo duplo longiore, alis corollae carinam aequantibus, stipulis oblongis in cuspidem subulatam sensim abeuntibus, foliolis ovato-oblongis oblongisve obsolete denticulatis aut integerrimis caulinibusque procumbentibus vel adscendentibus patentim pilosis, radice perenni ramosissima.* In pratis planitierum et graminosis montanis (N. 334). Junio — Septembri. Caules $1\frac{1}{2}$ — 2 longi ramosissimi diffusi, spicae magnae, corollae purpureae. Simile T. pratense L. spicis minoribus subgeminis, stipulis brevioribus, alis carina longioribus, caulinibus minus ramosis et pubescentia accumbente, T. pallidum WK. dentibus calycis superioribus quatuor tam tubo suo quam corolla dimidia longioribus, foliolis obovatis, corollis albis vel pallide roseis, caulinibus erectis minus ramosis et radice fusiformi annua vel bienni recedunt.

Post T. medium 183:

T. Sarosiense Hazsl. Éjsz. Magy. 76. *Spicis globosis denique ovatis solitariis basi nudis, calycis tubo vigintinervio glabro vel parcissime piloso, dentibus filiformibus ciliatis erectis, superioribus quatuor tubum aequantibus sed corolla dimidia brevioribus, infimo paulo longiore, stipulis laeolatis acuminatis, foliolis ellipticis obsolete denticulatis aut integerrimis caulinibusque procumbentibus vel adscendentibus subglabris, rhizomate cylindrico repente.* ¶ In graminosis prope Eperjes (N. 334). Junio, Julio. Caules pedales ramosi, spicae magnae, corollae purpureae. Cum T. medio L. habet et omnibus notis exakte conveniens, sed calyleis tubo 20nervio

(nec 10nervio) diversum. Hybridum non habeo, sed fortasse occurunt formae intermediae, qua de causa haec species ulterius observanda est. (Vidi specimem authenticum ab auctore mecum benevole communicatum).

T. diffusum Ehrh. Beitr. VII. 165. *Spicis globoso-ovatis solitariis basi involucratis, calycis tubo decennervio pilis longis hirsuto, dentibus filiformibus longe ciliatis erectis subaequalibus tubo duplo longioribus et corollam aequantibus vel paulo superantibus, stipulis lanceolatis cuspidatis, foliolis ovato-oblongis oblongisve obsolete denticulatis aut integerrimis caulinibusque erectis patentim pilosissimis, radice annua vel bienni.* In pascuis et collibus arenosis planitierum nec non ad vineas et silvarum margines (N. 335). Junio, Juli. WK. Pl. rar. I. t. 50. T. purpurascens Roth Catal. I. 91. T. albidum Rel. Kit. 108. Wint. Ind. f. 7 sine nomine. Caules 8"-2' alti ramosi quidem at „huspian diffusi“ (WK. l. c. p. 51), quare jam Roth nomen mutavit, spicae magnae, corollae ex albo rubellae. Dentibus calycinis longissimis hirsutissimisque hoc *Trifolium insigne*.

T. reclinatum WK. Pl. rar. III. t. 269. *Spicis globosis denique ovatis solitariis basi nudis, calycis tubo decennervio piloso, dentibus subulatis ciliatis erectis in fructu patentibus subpungentibus, superioribus quatuor tam tubo quam corolla dimidia brevioribus, infimo longissimo apicem corollae fere attingente reliquis latiore, stipulis lanceolatis cuspidatis, foliolis obovatis oblongisve vel foliorum inferiorum obcordatis obsolete denticulatis aut integerrimis caulinibusque procumbentibus vel adscendentibus adpresso pilosis, radice annua.* In pratis subsalsis Banatus et Sirmii (N. 334). Junio, Julio. T. reflexum DC. Prodr. II. 197 evidenter lapsus calami. T. echinatum Wierzb. Flora 1845 I. 325 nec MB. Caules 1—2' longi, spicae parvae fructiferae quasi echinatae, corollae purpurascentes.

Sectio IV. Koch Syn. 190. Post T. multistriatum:

T. vesiculosum Savi Fl. pisani. II. 165. *Spicis ovatis denique oblongis solitariis basi nudis, calyce bracteato scarioso glabro multinervio et inter nervos striolis transversalibus eximie reticulato, fructifero obovato inflato ore coarctato, dentibus subulato-setaceis subaequalibus corollam dimidiad superantibus erectis in fructu patentibus vel recurvis, bracteis subulatis calyce brevioribus, petalis acutis multinerviis jam sub anthesi scariosis, stipulis parte libera longissime setaceo-cuspidatis, foliolis setaceo-serratis venoso-striatis foliorum inferiorum ellipticis superiorum elliptico-lanceolatis.* 24 In agris pratis locis salsis planitierum (N. 335). Julio, Augusto. T. recurvum WK. Pl. rar. II. t. 165. Caules erecti 1½—3' alti ramis recurvis demum patentissimis foliisque glabri, spicae ampliae in fructu 2" longae 1" latae, calyces albidi, corollae albae vel tinctu pureo, species distinctissima.

T. strictum WK. in Koch Syn. 191 praetermissum occurrit p. 1020 in addendis.

Sectio VI. **Trifoliastrum** Koch Syn. 190. Post *T. elegans* 193 — 4:

T. angulatum WK. Pl. rar. I. t. 27. Capitulis globosis laxis, pedunculis axillaribus folio sublongioribus, *pedicellis defloratis deflexis interioribus calycis tubum aequantibus vel paulo superantibus*, calyce glabro fauce denudato, *dentibus subulatis rectis subaequalibus corollam dimidiam superantibus*, *caulibus decumbentibus* glabris, stipulis ovato-lanceolatis acuminate, *foliis obovatis obcordatis mucronato-denticulatis, radice annua*. In arenosis et salsis planitierum (N. 336). Junio, Julio. Caules ramosi diffusi 1½—2' longi angulati, capitula parva post anthesin ob pedicellos deflexos obverse umbelliformia, corollae rubellae.

DORYCNIUM Tourn.

Post *D. herbaceum* 196:

D. diffusum Janka ÖBZ. XIII. 314. *Foliolis oblongo-cuneatis sparsim pilosis pilis accumbentibus, capitulis subvigintifloris, calycis dentibus tubo subtriplo brevioribus, vexillo panduraeformi emarginato-truncato, leguminibus subglobosis vel ellipsoideis.* 24 In pratis Comit. Bihariensis (N. 337). Junio, Julio. Caules pedales, corolla parva alba vel vexillum tinctu roseo, carina apice atro-violacea. *D. herbaceum* Vill. indumento patente et vexillo oblongo-cuneato obtuso, *D. suffruticosum* Vill. indumento subsericeo-villoso, calycis dentibus tubum dimidium subaequantibus et vexillo panduraeformi quidem sed apiculato recedunt. Omnes hae notae autem sunt parum constantes et *D. herbaceum* et *D. suffruticosum* in agro Vindobonensi saltem invicem transeunt, ideoque omnes tres varietates unius ejusdemque speciei scilicet *D. pentaphylli* Scop. considerandae sunt (Conf. Neilr. Nachtr. zur Fl. N.-Ö. 96).

GLYCYRRHIZA L.

Post *G. glabra* 198:

G. glandulifera WK. Pl. rar. I. t. 21. Foliis impari-pinnatis, foliolis ovato- vel oblongo-lanceolatis obtusis emarginatis supra glabris subtus glutinosis, petiolo communi immarginato, stipulis minimis caducis, *spicis elongatis laxis axillaribus pedunculatis folio brevioribus, leguminibus semiobovatis 2—4spermis setis brevibus crassis glanduliferis demum indu-ratis obsitis.* 24 Ad ripas et in insulis Danubii inferioris (N. 338). Junio, Julio. Caulis 2—3' altus pubescens, corollae violaceae. Simillima *G. glabra* L. solis leguminibus glabris diversa.

G. echinata L. Spec. 1046. Foliis impari-pinnatis, foliolis ellipticis vel ovato-lanceolatis mucronatis glabriusculis subtus impresso-resinosa-

punctatis, petiolo communi marginato, stipulis lanceolato-subulatis, spicis globoso-capitatis densissimis axillaribus brevissime pedunculatis, leguminibus ovalibus subdispermis setis longis eglandulosis demum induratis sub-pungentibus echinatis. 24 In inundatis, paludibus et ad ripas planitierum (N. 338). Junio — Septembri. Jacq. Hort. vind. I. t. 95, Schk. Handb. II. t. 205, Bot. Mag. t. 2454. Caulis 4—2' altus pubescens, corollae pallide violaceae.

COLUTEA L.

Ad C. orientale 199:

C. cruenta Ait. Hort. Kew III. 55 in vicinis prope Kis-Györ Comit. Borsodiensis (Reuss Kv. Slov. 145) et in montanis lapidosis ad Nagy Bercel Comit. Neogradiensis frequens et vere spontanea (Janka ÖBZ. XVI. 223) in Koch Syn. 199 sub nomine antiquiore C. orientalis Duroi occurrit.

OXYTROPIST DC.

Ad O. montanam 202:

O. carpatica Uechtr. ÖBZ. XIV. 218, XVI. 319 differt secundum diagnosin auctoris ab O. montana DC. corollis amoene cyaneis (nec roseis) et leguminibus pilis brevissimis nigris dissitis hirtis denique indumento abjecto glabrescentibus, dum O. montanae legumina pilis longioribus albis dense pubescentia adscribuntur. Sed legumina O. montanae sunt typice etiam pilis brevibus nigris obsita, ut jam Koch in Deutschl. Fl. V. 224 monuit, et variant tantum pilis longioribus albis non raro in uno eodemque racemo imo in uno eodemque legumine. Indumentum leguminis in O. montana persistit quidem maturitate, haec nota vero et color corollae cyaneus mihi saltem non sufficiunt ad differentiam specificam constituendam.

ASTRAGALUS L.

Dispositio specierum.

I. Corollae lilacinae violaceae caeruleae vel purpureae.

1. Alae corollae bifidae. 2.

Alae corollae integrae. 3.

2. Legumina glabra stipitata, stipes calycem superans: A. australis.

Legumina pubescentia in calyce sessilia: A. austriacus.

3. Legumina linearia arcuata:

A. monspessulanus.

Legumina ovata vel oblonga recta. 4.

4. Legumina pendula. 5.

Legumina erecto-patula. 6.

5. Pedunculi cum racemo folium aequantes vel paulo tantum superantes, alae carinâ breviores, vexillum carinam subaequans, legumina stipitata, stipes calycem superans: *A. alpinus.*
 Pedunculi cum racemo folium longitudine bis superantes, alae carinâ longiores, vexillum carinâ duplo longius, legumina subsessilia: *A. oroboides.*
6. Herba glabra laete viridis: *A. sulcatus.*
 Herba pilis adpressis plus minus densis obsita, virescens vel canescens 7.
7. Spica elongata late linearis usque 3" longa: *A. virgatus.*
 Spica dense capitata vel saltem abbreviata et pauciflora 8.
8. Calyx fructiger inflatus: *A. vesicarius.*
 Calyx fructiger immutatus. 9.
9. Spica abbreviata 4—6flora denique laxiuscula: *A. Roehelianus.*
 Spica dense capitata ovata vel ovato-oblonga multiflora. 10.
10. Corolla $\frac{1}{2}$ " longa e violaceo et albo variegata, vexillum alis sesqui-longius: *A. hypoglottis.*
 Corolla 1" longa intense purpurascens, vexillum alis triplo longius: *A. Onobrychis.*

II. Corollae ochroleucae vel citrinae.

1. Flores ad radicis collum congesti: *A. exscapus.*
 Flores in spicis vel racemis axillaribus. 2.
2. Radix annua, legumina contortuplicata: *A. contortuplicatus.*
 Radix perennis, legumina ovata oblonga vel linearia. 3.
3. Legumina linearia arcuata: *A. glycyphyllos.*
 Legumina oblonga vel ovata recta. 4.
4. Legumina glabra cum floribus pendula: *A. galegiformis.*
 Legumina adpresso vel patentim pilosa cum floribus erecta. 5.
5. Spicae elongatae lineares, legumina adpresso pilosa: *A. asper.*
 Spicae capitatae, legumina patentim pilosa. 6.
6. Caulis ramosus diffusus 4—2' longus aequa ac folia adpresso pilosus, corollae pallide ochroleucae: *A. Cicer.*
 Caulis simplex 1—8" longus aut subnullus aequa ac folia patentim villosus, corollae saturate citrinae: *A. dasyanthus.*

Ad Phacam oroboidem DC. id est Astragalum oroboidem Hornem. p. 200 n. 4 et 42, cum species sectionis secundae generis Phaca in Koch Syn. 200 ob legumen semibiloculare rectius ad genus *Astragalus* pertincent.

A. oroboides Hornem. Fl. dan. t. 1396. Caule adscidente sub-glabro, stipulis lanceolatis liberis, *foliis* 5—7*jugis*, *foliolis* oblongis glabris vel subtus pilosis, racemis elongatis multifloris cum pedunculo folio duplo longioribus, *alis integris* carinâ paulo longioribus, vexillo carinâ duplo longiore, leguminibus ellipticis pendulis nigro-villosis vix conspicue stipitatis

in calyce subsessilibus. 24 In alpibus Tatrac orientalis rarissime (*N.* 340). Julio, Augusto. A. leontinus *Wahlb.* Fl. lappon. p. 191 t. 12 nec Wulf. *Phaca oroboides DC.* Prodr. II. 274. Caules $\frac{1}{2}$ —1' longi, corollae pallide caeruleae, legumina brevia tantum 4—5" longa. Similis *A. alpinus L.* (*Phaca astragalina DC.*) habitu graciliore, foliis 7—12jugis, alis carina brevioribus, carina vexillum subaequante, corollis ex albo et caeruleo variegatis et stipite leguminum calycem superante, *A. australis Lam.* (*Phaca australis L.*) alis bifidis, corollis ex albo et violaceo variegatis, leguminibus glabris testaceis et eorum stipite calycem superante distinguuntur (Specimen hungaricum non vidi).

Inter *A. arenarium* et §. 2 p. 204:

A. Rochelianus *Heuff.* exs. 1835, Flora 1853 II. 622. Pilis adpressis totus sericeo-canus, caule decumbente diffuso ramosissimo basi suffruticoso, stipulis superioribus concretis oppositifoliis, *foliis 10—16jugis*, foliolis linearibus vel linear-lanceolatis acutiusculis, spicis abbreviatis 4—6floris, pedunculis folio longioribus, pedicellis brevissimis bracteis subaequantibus, vexillo elongato alis et carina duplo longiore, *leguminibus oblongo-cylindricis* erecto-patulis sericeo-villosis *in calyce sessilibus.* 24 In rupibus ad Danubium legionis serbico-banaticae (*N.* 340). Majo, Junio. *A. arenarius* b. *multijugus* *Roch.* Ban. t. 15. *A. chlorocarpus* *Griseb.* Rumel I. 50. Caules 1— $1\frac{1}{2}$ ' longi, corollae 6—8" longae caeruleae. Similis *A. arenarius L.* foliis 3—6jugis et leguminibus stipitatis diversus.

Post *A. argenteum* 205.

A. virgatus *Pall.* Astr. t. 18. *Pilis adpressis totus sericeo-canus*, caule erecto aut adscendente ramoso ramis virgatis, stipulis lanceolatis liberis, foliis 6—10jugis, foliolis oblongo-linearibus linearibusve, *spicis elongatis* multifloris, pedunculis folio multo longioribus, *calycibus* pube nigra adpressa et pilis albis patulis hirsutis, *fructigeris non inflatis*, vexillo alis paulo longiore, *alis integris*, *leguminibus* linear-oblongis subtriquetris *erecto-patulis* calyce subdupo longioribus hirsutis *in calyce sessilibus.* 24 In pratis arenosis ditionis orientalis (*N.* 340). Majo, Junio. *A. novus* *Wint.* Ind. f. 13. Caules basi lignescentes $\frac{1}{2}$ —2' alti, corollae magnae 6—8" longae violaceae. Affinis *A. vesicarius L.* statura multo minore, foliolis ovalibus brevioribus latioribusque, spicis capitatis et calycibus fructigeris inflatis differt.

Post *A. hamosum* 206:

A. contortuplicatus *L.* Spec. 1068. Totus villosus, caule procumbente, stipulis lanceolatis liberis, foliis multifrugis, foliolis obovatis ovalibus emarginatis, spicis capitatis 6-multifloris densis, pedunculis folio

brevioribus, *leguminibus contortuplicatis* compressis dorso canaliculatis villosis, *radice annua*. In campis siccis, ad vias et ripas arenosas ditionis orientalis (N. 341). Junio — Septembri. *Pall. Astr. t. 79.* Magnitudine valde varians, caules ramosissimi 1—4' longi, corollae calycem subaequantes ochroleucae. Radice annua tenui et figura leguminum ab omnibus. *Astragalus hungaricus* diversus.

Post *A. asperum* ante sectionem secundam 206:

A. galegiformis L. Spec. 1066. Caule erecto stricto subglabro, stipulis lanceolatis liberis, foliis 12—16jugis, foliolis oblongis supra glabris subtus adpresso pilosis, *racemis elongatis* multifloris *laxis*, *floribus pendulis*, pedunculis folium aequantibus vel eo longioribus, *leguminibus* semiellipticis triquetris *glabris pendulis*. 24 In pratis montis Vulkan in confiniibus Comit. Zarandensis et Transsilvaniac (N. 341). Junio, Julio. *Pall. Astr. t. 29.* Caules 1—2' alti, racemi cum pedunculo 4—8" longi, corollae flavescentes, habitu *Galegae officinalis L.* (Vidi tantum specimina rossica).

A. dasyanthus Pall. *Astr. t. 65.* Totus villosus, caule erecto vel adscendente abbreviato vel subnullo et tunc foliis et pedunculis basilariibus, stipulis triangulis vel lanceolatis liberis, foliis 10—18jugis, foliolis ovalibus, *spicis globoso-capitatis* multifloris densis, pedunculis folio brevioribus, *leguminibus* ovato-triquetris inflatis *villosis erecto-patulis*. 24 In collibus et clivis arenosis praecipue ditionis orientalis (N. 341). Majo, Junio. *A. eriocephalus WK.* *Pl. rar. I. t. 46.* *A. pannonicus Schult.* Oest. Fl. II. 333. Caulis crassus usque 8" altus pedunculis foliisque brevior, corollae magnae 10—12" longae saturate citrinae.

ONOBRYCHIS Tourn.

Post *O. arenarium* 211:

O. alba Desv. Journ. bot. 1814 I. 82. *Caulibus adscendentibus pedunculis petiolis foliisque subtus cano-sericeis*, foliis multijugis, foliolis linearibus vel lineari-lanceolatis, spicis densis abbreviatis, *calycis pilosi dentibus* subulatis *legumine paulo longioribus*, alis calyce brevioribus, carina vexillum aequante vel parum superante, *leguminibus sericeo-pilosis* margine anteriore carinatis, disco elevato-reticulatis, margine discoque spinosodentatis, dentibus marginalibus illis disci longioribus. 24 In rupestribus calcareis ad Csiklova et Svinica Banatus (Heuff. Ban. 58). Majo, Junio. *Hedysarum album WK.* *Pl. rar. II. t. 111.* Caules pedales, corollae albae. Simillima *O. sativa Lam.* differt quidem herba sparse pilosa viridi, foliolis latioribus, calycis dentibus legumine brevioribus, corollis saturate roseis et *leguminibus* glabrescentibus, sed teste *Roch.* Reise 66 *O. alba* cultura in *O. sativam* abit.

VICIA L.

Post V. sepium 215:

V. truncatula Fisch. Hort. Gorenk. 1812 ex *MB.* Taur. Cauc. III. 473—4. *Racemis axillaribus 3—6floris brevissimis, foliis cirrho simplici brevissimo vel mucrone terminatis 7—10jugis, foliolis oblongis vel linearioribus obtusis truncatis vel retusis mucronatis, vexillo glabro, dentibus calycis lanceolato-subulatis inaequalibus, superioribus duobus conniventibus, leguminibus oblongis glabris deflexis.* 24 In montanis Banatus (*N.* 344). Majo, Junio. Caulis pedalis, corollae ochroleucae. Similis *V. sepium* *L.* foliis 4—8jugis, cirrhis ramosis multo longioribus, calycis dentibus brevioribus, corollis violaceis et leguminibus erecto- vel horizontaliter patentibus differt.

Post V. peregrinam 218:

V. hungarica Henf. ÖBZ. VIII. 26. *Floribus axillaribus solitariis breviter pedunculatis, foliis 5—8jugis, foliolis linearibus obtusis retusisve mucronatis, vexillo glabro, dentibus calycis linearis-subulatis subaequalibus porrectis, leguminibus horizontaliter patentibus lanceolatis puberulis.* ⊙ Inter vineas ad Versec Banatus et prope Pestinum (*N.* 344). Majo, Junio. *Corollae constanter dilute flavae.* Similis *V. peregrina* *L.* dentibus calycis superioribus quatuor sursum curvatis et corollis obscure violaceis diversa. Species satis dubia, in herbario Henffel enim desideratur et quamquam auctor eam jam ante 40 annos ad Pestinum legit, tamen Sadlero et botanicis recentioribus ignota esse videtur.

LATHYRUS L.

Ad L. Nissolia 221:

L. Nissolla *L.* variat petiolis foliiformibus anguste linearibus et linearis-lanceolatis 1—3" latis, leguminibusque tenuiter et adpresso pubescentibus nec non glaberrimis. Haec varietas leiocarpa est *L. gramineus* Kern. ÖBZ. XIII. 188, quae non tantum ad Magnovaradinum sed etiam in Germania occurrit (*Uechtr.* ÖBZ. XIV. 195), at plurimos huensque fugisse videtur.

Post L. pratensem 223:

L. Hallersteinii Baumg. Trans. II. 333 vel *L. pratensis* b. *grandistipulus* Roch. Ban. t. 16 in silvis montanis Banatus (*N.* 346) a *L. pratensi* *L.* caule humiliore subsimplici, stipulis hastatis nec sagittatis, magnitudine foliolorum, cirrhis subsimplicibus et racemis paucifloris recedit „in florum directione vero et in calycis forma differentia nulla“ (Griseb. It. 294). Secundum Janka in Linn. 1859 p. 565 „*L. Hallersteinii* toto

coelo a L. pratensi differt“ secundum *Rochel* contra l. c. p. 54 „sistit quidem aberrationem peculiarem sed specie non esse diversum certissimum est“ Equidem in notis supra allatis differentias specificas perspicere nequeo (Conf. etiam *Koch* Syn. 1021).

OROBUS L.

Ad O. vernum 224:

O. vernus L. variat:

a. angustifolius Endl. Poson. 451. Foliola linearia vel lineari-lanceolata. O. *tuberous* Lumn. Poson. 307 non L. O. *praecox* Kit. Addit. 328. In silvis montanis ad Posonium et Budam (N. 347). O. *alpestris* WK. Pl. rar. II. t. 126 in montanis et subalpinis Croatiae et Slavoniae, porro O. *flaccidus* Kit. in Reichb. Fl. excurs. 536, Icon. X. f. 1290 et Kit. Addit. 328 in Croatia ad eandem varietatem spectauit.

b. vulgaris. Foliola lanceolata ovato-lanceolata vel ovata. O. *vernum* omnium fere auctorum, Sturm H. 7. In silvis montanis ubique.

c. latifolius Roch. Bau. p. 54 t. 16. Foliola late ovata, vix varietas. O. *rigidus* Lang En. 2. O. *variegatus* Heuff. Ban. 61 secundum specimina authentica. O. *variegatus* Tenore leguminibus junioribus subtiliter glanduloso-scabris, quae in planta *Heuffelianae* glabra, differt. In silvis montanis ditionis australis (N. 347).

Post O. album 225:

O. canescens L. fil. Suppl. 327. *Caule angulato* simplici, foliis 2—4jugis, *foliolis linear-i-lanceolatis linearibusve*, stipulis semisagittatis basin foliorum inferiorum longe superantibus, *stylo apice in figuram rhombream dilatato*, radice ramosa. 24 In pratis et silvis montanis ditionis australis (N. 347). Majo, Junio. Subtiliter pubescens, caulis pedalis, corollae in planta hungarica albae cum tinctu ochroleuco (O. *pallescens* MB. Taur. Cauc. II. 153), in gallica caerulecentes (O. *canescens* Bot. Mag. t. 3117). O. *pannonicus* Jacq. (O. *albus* L. fil.) O. *canescens* habitu quidem simillimus herba glabra, stylo lineari et radice tuberosa statim dignoscitur.

Post O. luteum 226:

O. ochroleucus WK. Pl. rar. II. t. 118. *Caule angulato* subsimplici, foliis 8—10jugis, foliolis oblongo-lanceolatis obtusiusculis concoloribus, stylo linearis apice barbato, radice ramosa. 24 In montibus Pilisiensibus (N. 347). Majo, Junio. Caules 1½—2' alti cum petiolis villosuli, folia pinnata loco mucronis non raro foliolo diminuto impari terminata, foliola parva 8—10" longa 3—4" lata, corollae ochroleucae. Foliis multijugis ab omnibus Orobis hungaricis diversus, habitu ad Vicias spectans.

ROSACEAE.

SPIRAEA L.

Ad S. chamaedryfoliam 231:

In S. chamaedryfolia L. sunt folia glabra vel in juventute subtilis puberula, in S. oblongifolia WK. (Koch Syn. 1022) sunt subtus villosula vel adulta glabrata, aliam differentiam tam in Koch Syn. l. c. quam in Ledeb. Ross. II. 43 et 14 frustra quaesivi, in utraque stirpe stylus lateralis, folia latiora vel angustiora integrerrima aut antice dentata et pedunculi plus minus foliosi observari licet.

S. crenata L. Spec. 701. *Foliis cuneatis obtusis integrerrimis vel antice crenato-serratis basi in petiolum brevem attenuatis manifeste vel obsolete trinerviis margine glabris vel ciliatis, ramulis teretibus puberulis denique glabris, corymbis subhemisphaericis ramos hornotinos laterales foliosos terminantibus hinc pedunculatis, staminibus petala superantibus.* In silvaticis collinis et montanis ditionis orientalis (N. 325). Majo, Junio. Pall. Ross. t. 19. Guimp. Holzart. t. 10. S. hypericifolia Schm. Baumz. I. t. 56 (non t. 55) nec L. S. hypericifolia a. latifolia Ledeb. Icon. V. t. 428. Fruticulus 1–3' altus ramis virgatis, corymbi parvi, petala alba. Corymbis pedunculatis nec sessilibus a S. obovata WK., foliis trinerviis nec pinnatinerviis ab omnibus aliis Spiraeae speciebus hungaricis differt.

S. obovata WK. in Willd. En. Berol. I. 541 (Koch Syn. 1022, Guimp. Holzart t. 11) est forma pannonica S. hypericifoliae L. Spec. 701 (Ledeb. Icon. V. t. 430) Rossiae indigenae, a qua parum differt (C. Koch in Regel Gart. Fl. III. 1854 p. 409, Ledeb. Ross. II. 43). Convenit foliis trinerviis cum S. crenata L., recedit ab hac et reliquis Spiraeis hungaricis corymbis lateralibus sessilibus. Teste Bielz in ÖBZ. XI. 364 in monte Tepej Transsilvaniae, fide Willd. l. c. „in Hungaria“ (ubi?) occurrit, sed post Kitaibel nemo eam in Hungaria observasse videtur.

GEUM L.

Post G. urbanum 232:

G. aleppicum Jacq. Collect. I. 1786 p. 88, Icon. rar. I. t. 93. Totum hispidum, receptaculo hirsuto, carpellis pilis longis adspersis, arista biarticulata, articulo inferiore glabro superiore quater superante, superiore piloso, floribus erectis, petalis suborbiculatis calyce longioribus, calyce fructifero recurvato, carpophoro nullo, foliis radicalibus lyrato-pinnatisectis, caulinis triseptis trifidisve. In Bihariae montibus, etiam in alpibus Rodnensis Transsilvaniae (ÖBZ. XVI. 124, 204). Junio, Julio. G. strictum Ait. Hort. Kew. ed. I. 1789 II. p. 217 (Aiton ipse citat G.

aleppicum Jacq.) *G. urbanum* β . *hispidum* Wahlb. Suec. I. 329. Caules 1—2' alti, petala lutea. Simile *G. urbanum* L. habitu graciliore, indumento minus hispido, articulo superiore basi tantum hispidulo caeterum glabro et petalis obovatis calycem subaequantibus nigre distinguitur.

Post Geum 233:

WALDSTEINIA Willd.

Neue Schrift. der Berl. Naturforsch. Fr. II. 105.

Calyx turbinato-campanulatus 10fidus laciniis biserialibus, exterioribus 5 minoribus. Petala 5. Carpella 2—6 fundo calycis inserta, stylus terminalis deciduus.

W. geoides Willd. l. c. p. 106 t. 4. Tota pubescens, caulis erectis adscendentibusve oligophyllis multifloris, foliis radicalibus longe petiolatis palmato-lobis, caulinis breviter petiolatis 3lobis vel 3fidis, lobis obtusis inciso-serratis, petalis calycem paulo superantibus, rhizome repente. 24 In silvis montanis umbrosis (N. 323). Aprili, Majo. WK. Pl. rar. I. t. 77. Caules graciles $\frac{1}{2}$ —1' alti, petala lutea.

RUBUS L.

Post R. fruticosum 234:

R. hirtus WK. Pl. rar. II. t. 141 secundum descriptionem et iconem auctorum nil nisi forma *R. glandulosi* Bell. caule sterili procumbente longissimo (ad 5' elongato), foliis trisectis, segmentis utrinque hirtis subtus albidis, calycibus reflexis crescente fructu horizontaliter patentibus. In silvis umbrosis montanis et subalpinis.

Post R. caesium 234:

R. agrestis WK. Pl. rar. III. t. 268 est forma agrestis *R. caesii* L. dense pubescens segmentis subtus velutinis. In arvis et vineis ubique. *R. caesius* in silvis crescens est gracilior et minus pubescens nonnumquam fere glaber.

COMARUM L.

Ad C. palustre 235 (absque diagnosi):

C. palustre L. Spec. 718. Caule e basi repente adscendente plerumque ramoso plurifloro, foliis impari-pinnatisectis bijugis, summis trisectis vel indivisis, segmentis oblongis lanceolatisve acutis serratis discoloribus subtus glauco-incanis, calycis laciniis stellatim expansis, interioribus ovatis acuminatis, exterioribus linearis-lanceolatis, petalis calyce subtriplo minoribus. 24 In turfosis Carpatorum occidentalium raro (N. 320). Junio, Julio. Fl. dan. t. 636, EB. t. 172. Caulis 1—2' altus, calycis laciniae intus e viridi sanguineae, petala minuta cum staminibus et stylis fusco-purpurea.

POTENTILLA L.

Post P. thuringiacam 239:

P. chrysanthia Trevir. Hort. Vratisl. 1818. *Caulibus lateralibus in orbem patentibus adscendentibusve superne cymoso-ramosis pedunculis petiolisque hirsutis, pilis patentibus eglandulosis tuberculo insidentibus, cyma laxa foliosa, foliis concoloribus utrinque adpresso pilosis, radicalibus caespitosis centralibus cum caulinis inferioribus palmato-5sectis immixtis nonnumquam 6—7sectis, caulinis superioribus 3sectis, segmentis cuneato-obovatis vel oblongis inciso-serratis, dentibus utrinque 5—10, carpellis rugulosis.* 24 In rupestribus calcareis Banatus (*N. 320*). Aprili, Majo. Caules $\frac{1}{2}$ —1' longi, petala aurea nunc speciosa calyce duplo longiora pollicem diametro (*P. chrysanthia* Reichb. Icon. VI. f. 808, *Ledeb.* Icon. IV. t. 338) nuuc duplo minora calycem subaequantia (*P. micropetala* Reichb. Fl. excurs. 593 nec *Don*, *P. Heuffelianae* Steud. Nomencl. II. 387). Simillima *P. heptaphylla* Mill. Gard. Dict. n. 9, *Lehm.* Rev. Potent. 76 (*P. intermedia* et *thuringiaca* Koch) statura graciliore et foliis palmato-7—9sectis recedit, sed cum *P. chrysanthia* etiam foliis 7sectis occurrat (*Heuff.* Ban. 65, *Janka* Linn. 1859 p. 567), nullam video differentiam specificam, in *MK.* Deutschl. Fl. III. 627—8 *P. intermedia*, *thuringiaca* et *chrysanthia* in unam speciem coadunatae sunt.

Ad *P. auream* 240:

P. chrysocraspeda Lehm. Hort. Hamburg. 1849 et Rev. Potent. 160 t. 54 est varietas *P. aureae* L. foliis plerisque 3sectis quidem sed immixtis quoque foliis 4—5sectis, se habet igitur ad *P. auream* ut *P. subacaulis* Wulf. ad *P. cinereum* Chaix (Koch Syn. 241—2). 24 In alpinis et subalpinis Carpatorum Rodnensium et Banatus (*N. 321*). Junio — Augusto. **P. grandiflora* Baumg. Transs. II. 68 nec L. *P. transsilvanica* Schur Sert. 23.

AREMONIA Neck.Ad *A. agrimonoidem* 245 (absque diagnosi):

A. agrimonoides DC. Prodr. II. 588. Caulibus adscendentibus petiolisque villosis inferne aphyllis, foliis basilaribus interrupte pinna-tisectis cum impari, caulinis trisectis, segmentis rotundo-obovatis obtusis grosse serratis, floribus terminalibus in cymam parvam paucifloram collectis, calycis fructiferi tubo subgloboso osseo lacinias conniventibus coronato. 24 In silvis montanis Slavoniae et Banatus (*N. 322*). Majo, Junio. *Agrimonia Agrimonoides* L. Spec. 643, Fl. graeca V. t. 458, Sturm H. 39. Caules debiles 2—6" alti, petala parva lutea.

POMACEAE.

CRATAEGUS L.

Post C. monogynam 239:

C. pentagyna WK. in Willd. Spec. II. 1006. *Foliis ambitu ovatis obovatisve pinnatifido-3—5lobis* basi cuneatis vel truncatis supra pubescentibus et subtus plus minus villosis aut utrinque glabris, lobis acutis obtusisve inciso-serratis, ramulis petiolis pedunculis calycibusque cano-villosis vel sparse pilosis vel glabris, *calycis laciniis abbreviatis* apice reflexis, aut semirotundis et obtusis aut triangulis et acutiusculis, *floribus pentagynis*, *drupis globosis* aut ellipsoideis *pentapyrenis*. 5 In dumetis montanis Sirmii et Banatus australis (N. 317). Majo, Junio. Frutex aut arborescens, petala alba. Variat drupis coccineis (C. pentagyna Heuff. Ban. 67) et nigris (C. melanocarpa MB. Taur. Caucas. I. 386, Heuff. l. c., C. Oxyacantha var. oliveriana Lindl. Bot. Reg. t. 1933 optime) et utraeque formae variant iterum indumento densiore et tenuiore vel nullo, attamen specimina drupis nigris sunt typice glabriores. Stirps valde polymorpha nunc ad C. monogynam Jarq. nunc ad C. nigram WK. spectans, ab illa, si drupae coccineae et herba glabra, floribus 5gynis nec 4—3gynis; ab hac, si drupae nigrae et herba villosa, foliis brevioribus minus dense villosis 3—5fidis nec 5—7fidis et calycis laciniis abbreviatis aegre distinguenda; hybrida haberi non potest, quia in terris quoque occurrit, ubi C. nigra non crescit.

C. nigra WK. Pl. rar. I. t. 61. *Foliis ambitu ovato-oblongis pinnatifido-5—7lobis* basi cuneatis vel truncatis supra pubescentibus *subtus villosis*, lobis acutis inciso-serratis, ramulis petiolis pedunculis calycibusque cano-villosis, *calycis laciniis triangulis* acutis apice reflexis, *floribus pentagynis*, *drupis globosis pentapyrenis*. 5 Ad ripas et in insulis Danubii inferioris (N. 317). Majo, Junio. Frutex aut arborescens, folia in autumno purpurascens, petala alba, drupae nigrae.

CUCURBITACEAE.

CUCURBITA L. (Koch Syn. 276).

Sectio I. **Lagenaria**. *Corolla alba summo calycis tubo inserta stellatim expansa*.

1. **C. Lagenaria** L. Spec. 1434 (*Flaschenkürbiss*). Molliter pubescentes, caule scandente, cirrhis ramosis, foliis cordatis indivisis obtusis denticulatis, fructibus clavatis lageniformibusque levibus lignescentibus. ♂ Colitur ubique in hortis rusticorum (N. 273). Junio — Augusto. Rumpf Herb. Amboin. V. t. 144, Blackw. Herb. VI. t. 522. *Lagenaria vulgaris*

Ser. in DC. Prodr. III. 299. Tota planta moschum redolens, fructus albidi vel pallide virides denique sordide lutei.

Sectio II. Pepo. *Corolla aurea imo calyci inserta campanulata.*

2. C. Pepo L. (*Gemeiner Kürbiss*) Koch Syn. 276. *C. polymorpha* δ. *oblonga* Duch. in *Lam. Encycl.* II. 155.

3. C. Melopepo L. (*Melonenkürbiss*) Koch Syn. 276. *C. polymorpha* ε. *Melopepo* Duch. I. c. 157. *C. Pepo* ζ. *Melopepo* *DC. Fl. franç.* III. 693.

4. C. maxima Duch. I. c. 151 (*Riesenkürbiss*). Caule scandente foliisque subhispidis, cirrhis ramosis, *foliis cordatis indivisis* subangulatis dentatis acutis rugosissimis, *fructibus sphaeroideis* levibus reticulatis. ⓐ Colitur passim e. c. in agro Posoniensi ad saginandos porcos (*Endl. Poson.* 280). Junio — Augusto. *Wight. Icon. pl. Ind. orient.* II. t. 507. Folia ampla, calycis laciniae floris feminei quandoque in foliola cordata petiolata excrescentes, corollae speciosae limbo reflexo, fructus maximi flavi aurantiaci vel virides maturitate cavi succulent. Suadente *Pers. Syn.* II. 593 varietas *Cucurbitae Pepo L.*

5. C. verrucosa L. Spec. 1435 (*Warzenkürbiss*). Caule scandente foliisque hispidis, cirrhis ramosis, *foliis ambitu cordatis* ʒlobis, *fructibus globoso-ellipsoideis verrucosis*. ⓐ Colitur passim (*N. 273*). Junio — Augusto. *C. polymorpha* γ. *verrucosa* Duch. I. c. 155. *C. Pepo* δ. *verrucosa* *DC. Fl. franç.* III. 693. *Cucurbitae Pepo L.* simillima tantummodo fructu minore albido cortice duriore fere lignoso diversa *C. subverrucosa* *Willd. Spec. IV. 609*, quae etiam in Hungaria colitur (*Hazsl. Éjsz. Magy.* 113), fructu clavato-ellipsoideo flavo minus verrucoso recedit.

6. C. aurantia Willd. Spec. IV. 607 (*Pomeranzenkürbiss*). Caule scandente foliisque hispidis, cirrhis ramosis, *foliis ambitu subcordatis* ʒlobis vel obsolete ʒlobis, lobis brevissimis terminali cuspidato, *fructibus globosis levibus*. ⓐ Colitur passim (*Hazsl. I. c.*). Junio — Augusto. Tota planta scaberrima, fructus magnitudine facie et colore illis *Citri Aurantium L.* similes.

CUCUMIS L.

Post C. Melo 277:

C. Citrullus *Ser. in DC. Prodr. III. 301 (Wassermelone).* Caule scandente hispido, cirrhis ramosis, *foliis ambitu ovato-oblongis bipinnatilobatis*, lobis oblongis obtusis repando-dentatis, fructibus ellipsoideis levibus. ⓐ Colitur frequenter in agris planitierum (*N. 273*). Junio — Augusto. *Cucurbita Citrullus L. Spec. 1435, Rumpf Herb. Amboin.* V. t. 146, *Blackw. Herb.* II. t. 157. Corollae parvae luteae, fructus virides stellato-maculati carne aquosa plerumque rosea seminibus nigris, coluntur vero multae varietates carne et seminibus albidis vel flavescientibus.

Post Echallion 277:

SICYOS L. Gen. n. 1094.

Flores monoici. Calyx 5dentatus. Corolla 5fida. Mas. Stamina 5 in columnam antheriferam connata. Fem. Stylus 2—3fidus, stigmata indivisa. Ovarium uniloculare ovulo unico pendulo. Fructus nucamentaceus ovatus echinatus.

S. angulatus L. Spec. 1439. Caule scandente, cirrhis umbellato-ramosis, foliis cordatis angulatis asperis, lobis acutis denticulatis, floribus axillaribus pedunculatis, masculis racemosis, feminis umbellato-aggregatis, fructibus tomentoso-lanuginosis spinis longis vestitis. ♂ Ex America boreali allatus hinc inde ad sepes et dumeta subsppontaneus, in hortis Banatus herba molestissima (N. 274). Junio — Augusto. Lam. Illustr. IV. t. 796 f. 2. Corollae parvae luteo-virides.

SCLERANTHEAE.

SCLERANTHUS L.

Post S. perennem 281:

S. neglectus Roch. in Baumg. Transs. III. 345, Ban. p. 35 t. 3. Floribus decaudatis, lacinias calycis oblongis rotundato-obtusis margine lato membranaceo cinctis, fructiforis patulis. ♀ In cacumine alpis Muraru Banatus (N. 276). Julio, Augusto. A S. perenni L. non nisi calycibus fructiferis apertis, qui in illo clausi, diversus, nota vix ullius momenti, ideoque mera ejus varietas alpina, ut jam Baumgarten l. c. monuit.

CRASSULACEAE.

RHODIOLA L.

Ad Rh. roseam 282 (absque diagnosi):

Rh. rosea L. Spec. 1465. Rhizomate cylindrico crasso carnoso nodoso multiplicite, foliis cuneatis vel cuneato-oblongis planis crassiusculis acuminatis antice serratis sessilibus confertis, cyma terminali corymbiformi. ♀ In rupestribus alpinis totius Carpatorum tractus (N. 225). Julio, Augusto. Fl. dan. t. 183, EB. t. 508. Sedum roseum Scop. Carniol. I. 326. Caulis simplex 3—8" altus glaber ut tota planta, folia canescantia, petala flavescentia vel purpurascentia florum femineorum saepe nulla. A. Sedis floribus dioicis generice haud distincta.

SEDUM L.

Post S. sexangulare 287:

S. Hillebrandii Fenzl ZBV. VI. 449. *Foliis carnosis cylindricis vel cylindrico-oblongis obtusis patentibus serius recurvis basi obtusa aut truncata sessilibus, cyma glabra, petalis lanceolatis acutis calyce subtriplo longioribus, caudiculis repentibus, caulis sterilibus obscure sexfariam foliatis.* 24 In arenosis planitierum passim (*N.* 226). Junio, Julio. Folia subtilissime punctulata pruinose micantia viridi-glaуca, cymae multiflorae, petala aurea. Simile *S. acri L.* et *S. sexangulari L.*, praeter notas indicatas candiculis fragilissimis, caulis inferioris tota longitudine foliis exaridis linearis-subulatis albis adpresso squamatis et floribus majoribus diversum.

SEMPERVIVUM L.

Post S. tectorum 288:

S. assimile Schott ÖBW. III. 19. Caule erecto glanduloso-pubescente, *foliis opaco-viridibus margine ciliatis, rosularum oblongo-obovatis abrupte in mucronem acuminatis utrinque hirsutis puberulivse vel denique glabris, caulinis oblongis vel oblongo-lanceolatis plus minus pubescentibus, petalis stellato-expansis lineari-lanceolatis acuminatis calyce duplo longioribus, squamis hypogynis brevibus truncato-rotundatis.* 24 In rupestribus montanis ad Aggtelek Comit. Gömöriensis, forma hirsuta (Archiepisc. Haynald exs.) et in Banatu australi, forma pubescens glabrescens (Heuff. Ban. 73). Augusto. Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus, petala rosea. Simillimum *S. tectorum L.* non differt nisi foliis omnibus excepto margine ciliato utrinque glabris vel caulinis superioribus puberulis, planta banatica igitur transitum repraesentat *S. assimilis* formae hirsutae in *S. tectorum*, forte hoc ex illo cultura ortum.

Post S. hirtum 290:

S. Heuffelii Schott ÖBW. 1852 Januario p. 18. *Foliis rosularum caulinisque inferioribus oblongis vel obovatis acutis, caulinis superioribus cordato-lanceolatis acuminatis, omnibus ciliatis et utrinque glandulosopubescentibus, petalis calyce duplo longioribus apice expansis.* 24 In rupibus calcareis Banatus (*N.* 227). Julio, Augusto. *S. patens Griseb.* It. 1852 p. 345. Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus, petala pallide flavescentia. Simillimum *S. hirtum L.* et me judicante mera ejus varietas nonnisi statura foliisque majoribus et petalis apice expansis nec campanulato-conniventibus diversum.

SAXIFRAGEAE.

SAXIFRAGA L.

Post S. mutata 295:

S. luteoviridis Schott Bot. Zeit. 1834 p. 65. *Foliis rosularum linguato-ovobatis glaucis glabris margine cartilagineo integerrimo postice non fimbriato cinctis, secundum marginem remote punctatis, apice obtuso brevissime acuminatis, foliis caulinis cuneatis oblongisve minoribus caule pedunculis calycibusque dense glanduloso-pilosis, caule in cymam racemiv vel paniculaeformem 3-multifloram abeunte, petalis oblongo-ovobatis obtusis.* 2 In rupibus alpium Rodnensium (N. 228). Julio, Augusto. S. luteopurpurea WK. in Schult. Oestr. Fl. I. 637-8 nec Lapeyr. S. Lapeyroussii Herb. Stirp. Bucov. 33 nec Don. S. tecta Kit. Addit. 169. Dense caespitosa, caulis 2-6" altus plerumque dense foliosus, petala luteo-viridia vel rubescens. Affinis S. mutata L. differt foliis rosularum postice fimbriato-ciliatis et petalis linearis-lanceolatis acutis croceoaurantiacis.

Post S. caesiam 296:

S. Rocheliana Sternb. in Host Fl. austr. I. 501. *Foliis caudiculorum dense congestis in eorum apice rosulatis lingulatis vel linearis oblongis obtusis glaucis expansis demum recurvatis margine cartilagineo integerrimo basi ciliato cinctis, secundum marginem multipunctatis, dorso convexis obtuse carinatis, junioribus calcareo-crustatis adultis levibus nitidis, foliis caulinis linearis-cuneatis minoribus caule pedunculis calycibusque dense glanduloso-pilosis, caule apice cymose uni-pluriflora, petalis obovatis obtusis 3-5nerviis, nervis lateralibus arcuatis.* 2 In rupibus ad Thermas Herculis (N. 228). Julio, Augusto. S. pseudocaesia Roch. in Host I. c., Ban. p. 33 t. 3. S. rigens vel rigida Kit. Addit. 170. Densissime caespitosa, caules 1-3" alti, folia rigida 3-6" longa 1" lata, petala alba magna 4" longa antice 2-3" lata. Proxima S. caesia L. foliis duris fere trigonis arcuato-recurvatis parvis 2" longis $\frac{1}{2}$ " latis et habitu alieno recedit.

Post S. exaratum 301:

S. perdurans Kit. in Wahlb. Carpat. 123. *Glabra rarius parce pubescens eglandulosa, caudiculis caespitosis apice rosulatis lateralibus procumbentibus, foliis ambitu late cuneiformibus in petiolum planum decurrentibus palmato-3-5fidis, laciniis porrectis ovatis oblongisve obtusis muticis obsolete 3nerviis surculorum integris vel 3renatis, caulinis bracteiformibus 3fidis aut integris, caule apice cymoso 1-5floro, petalis patentibus oblongis obtusis calyce duplo longioribus sessilibus.* 2 In rupibus muscosis alpinis et subalpinis Carpatorum occidentalium (N. 229). Junio-Augusto. S. ajugaefolia Wahlb. I. c. 122 nec L. S. Wahlenbergii Ball Bot. Zeit. 1846 p. 401. S. Flittneri Heuff. Flora 1854 I. 920.

Caules 1—3" alti, petioli et nervi in pagina foliorum inferiore purpurei, petala alba. Variat in alpibus editioribus ut affines foliis rosularum densissime imbricatis, surculis nullis et caule 1—2floro: *S. ajugaefolia* var. *β.* *Wahlb.* l. c., *S. perdurans* *Kit.* Addit. 175, haec in frigidis Tatrae usque 7000'. Alia varietas *β.* *latifolia* *Ball* l. c. 402 seu *S. Grzegorczekii Janka* ÖBW. VI. 241 foliis latitudinem vix duplo longis et caule unifloro hucusque tantum in subalpinis Carpatorum centralium Galiciae observata est. Ab omnibus his formis similis *S. exarata* *Vill.* stirps Alpium occidentalium indumento glauduloso-pubescente differt.

Post *S. granulata* 303:

S. carpatica *Reichb.* Fl. excurs. 552. *Caule* erecto vel adscendente villosulo aut inferne glabro *simplici* 1—3/loro paucifolio, foliis petiolisque glabris, radicalibus et caulinis inferioribus ambitu cordato-rotundis vel reniformibus palmato-lobis longe petiolatis, caulinis superioribus 3fidis, summis bracteiformibus ovalibus vel lanceolatis integris, lobis foliorum ovatis vel semirotundis acutis vel obtusis, *calycibus semisuperis*, petalis oblongis calyce subduplo longioribus, *radice granulata*. 24 In rupibus alpinis Carpatorum tam occidentalium quam orientalium (*N.* 234). Julio, Augusto. *S. rivularis* *Towns.* Traw. 487 et veterum auctorum nec *L.* *S. sibirica* *Wahlb.* Carpat. 121 nec *L.* Caules debiles 1—4" alti, petala alba. *S. granulata* *L.* caule elato ramoso multifloro et habitu diversissimo discrepat.

Ad *S. rotundifoliam* 305:

S. Heuffelii *Schott* Analect. 28 in Banatu est fide *Heuff.* Ban. 75 varietas *S. rotundifoliae* *L.* cyma viscido-glandulosa, at *Schott* hujus notae mentionem non facit, secundum ejus descriptionem, nam specimina authentica non vidi, *S. Heuffelii* ab *S. rotundifolia* omnino non differt.

Post *S. rotundifoliam* 305:

S. fonticola *Kern.* ÖBZ. XIII. 90. *Tota glabra*, caule erecto cyma paniculaeformi multiflora terminato, *foliis radicalibus et caulinis inferioribus reniformibus basi sinu apertissimo cordatis* dentatis longe petiolatis, caulinis superioribus brevius petiolatis cuneatis tridentatis integris, *calycibus liberis patentibus*, petalis oblongo-ovatis stellatim expansis calyce plus duplo longioribus. 24 Ad rivulos alpinos Bihariae (*N.* 234). Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus, petala magna alba punctis citrinis et purpureis picta. In simillima *S. rotundifolia* *L.* caulis petioli et pedunculi sunt pilosi, sepala et petala angustiora. Caeterum *S. fonticola* per *S. heucherifoliam* *Griseb.* It. 317, stirpem transsilvanicam, in *S. rotundifoliam* transire videtur.

UMBELLIFERAE.

HACQUETIA Neck.

Ad H. *Epipactis* 308 (absque diagnosi):

H. Epipactis DC. Prodr. IV. 85. Foliis tantum basilaribus longe petiolatis ambitu rotundo-reniformibus palmato-5fidis, laciniis rhombo-ovatis obtusis inciso-serratis, caulis aphyllis folia paulo superantibus umbella simplici capitata terminatis, involuci stellati foliolis oblongo-ovatis obtusis antice serratis umbellâ multo longioribus. 24 In silvis montanis et subalpinis Carpatorum occidentalium (*N.* 205). Aprili, Mayo. *Reichb.* Icon. XXXI. t. 4. *Astrantia Epipactis Scop.* Carniol. I. 185, *Jacq.* Fl. austr. V. app. t. 11. *Dondia Epipactis Spr.* Umbell. 21, *Sturm* H. 24. Tota glabra, caules 3—8" alti, umbella 3—4", ejus involucrum 1—2" diametro, petala minuta aurea.

Trinia Kitaibelii MB. in Koch Synopsi 312 non descripta occurrit p. 445 in addendis.

SISON L.

Ad S. *Amomum* 314 (absque diagnosi):

S. Amomum L. Spec. 362. Caule erecto ramosissimo, foliis simpli-citer pinnatisectis, segmentis foliorum inferiorum ovato-oblongis oblongisve inciso- vel lobato-serratis, sequentium pinnatifidis, summorum pinnati-partitis diminutis, umbellis pauciradiatis, involucro utroque 2—5phylo, foliolis linearibus. ⑩ In umbrosis ad Thermas Herculis (*N.* 207). Julio, Augusto. *Jacq.* Hort. vind. III. t. 17, *Reichb.* Icon. XXXI. t. 48. Caulis 1—2' altus glaber ut tota planta, umbellae parvae numerosae radiis inaequalibus, petala minima alba, fructus 1" longi fusi.

BUPLEURUM L.

Post B. *ranunculoides* 320:

B. diversifolium *Roch.* Ban. p. 68. Caule simplici vel parce ramoso, foliis nervosis, radicalibus oblongo-linearibus acutis basin versus attenuatis, caulinis e basi ovato amplexicauli lanceolatis acuminatis, involucro monophyllo aut nullo, involucelli foliolis linearisubulatis sub anthesi umbellulam excedentibus, jugis anguste alatis, valleculis univittatis. 24 In graminosis alpium Banatus (*N.* 208). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXXI. t. 44. *B. heterophyllum* *Roch.* Ban. t. 28 nec *Link.* Caulis 1/2—1 1/2' altus, petala flava. *B. ranunculoides L.* involucelli foliolis ellipticis triplo latioribus, *B. falcatum L.* foliis caulinis versus basin attenuatis nec dilatatis, *B. junceum L.* et *B. Gerardi Jacq.* radice annua distinguuntur.

OENANTHE L.

Post Oe. silaifolium 322:

Oe. media Griseb. Rumel. I. 352, 357. Radice fasciculata, *fibris* napiformibus clavatis fusiformibusque *sessilibus*, caule ramoso sulcato fistuloso, foliis radicalibus et caulinis inferioribus bipinnatisectis, summis pinnatisectis, segmentis pinnatifidis, laciniis linearibus vel foliorum inferiorum linear-lanceolatis, *umbellis* 5—8*radiatis radiantibus*, involucro nullo, involucellis polyphyllis, *fructibus cylindricis annulo calloso ad basin cinctis*. 2¶ In pratis humidis et aquarum fossis ditionis austro-orientalis (N. 210). Majo, Junio. Reichb. Icon. XXXI. t. 56. Oe. peucedanifolia Heuff. exs. olim, nec Poll. Caulis 1—2' altus, lacinia foliorum 5—8" terminales interdum 12" longae, $\frac{1}{2}$ " circiter latae, petala alba. Simillima Oe. silaifolia MB. (Reichb. I. c. t. 52) non differt nisi umbellis non radiantibus et foliorum laciniis paulo brevioribus, notae haud sufficientes speciei constitutae, accedit quoque id, quod petala in Oe. silaifolia inaequalia et subrariantia occurant et tunc umbellae radiantes et non radiantes aegerime discernendae sint. Planta agri Vindobonensis hucusque pro Oe. silaifolia sumta ob umbellas radiantes Oe. medium sistit.

Oe. banatica Heuff. Flora 1854 I. 291. Radice fasciculata, *fibris* napiformibus ovalibus ellipticisque *sessilibus*, caule ramoso sulcato fistuloso, foliis radicalibus et caulinis inferioribus bipinnatisectis, summis pinnatisectis, segmentis pinnatifidis, laciniis linear-lanceolatis linearibusve, *umbellis* 10—15*radiatis radiantibus*, involucro oligophyllo vel nullo, involucellis polyphyllis, *fructibus ellipsoideis ecallosis*. 2¶ In dumetis et ad silvaram oras ditionis austro-orientalis (N. 209). Majo, Junio. Reichb. Icon. XXXI. t. 56. Oe. dacica Kov. Pl. rar. exs. n. 446. Oe. silaifolia Heuff. exs. olim pro parte, nam genuina Oe. silaifolia MB. secundum specimen ab Heuffel ad Lugos lecta in Bauatu etiam occurrit. Caulis 1—2' altus, lacinia foliorum 3—5" longae $\frac{1}{3}$ —1" latae, petala alba.

SESELI L.

Sectio I. **Hippomarathrum.** *Involucelli foliola plus minus cupulata.*

Post S. Hippomarathrum 324:

S. rigidum WK. Pl. rar. II. t. 146. *Caule rigido subtomentoso* superne ramoso, *foliis ternato-2—3pinnatisectis*, *laciniis linearibus rigidis* subpungentibus, *umbellis multiradiatis*, *radiis fructibusque tomentosis*, *involucellis basi cupulatis in laciniis lanceolato-subulatas cano-tomentosas* irregulariter fissis. 2¶ In rupibus calcareis Banatus (N. 211). Junio — Augusto. Reichb. Icon. XXXI. t. 70. Caulis pedalis crassus, folia glauca, lacinia circiter 1" longae $\frac{1}{2}$ " latae, umbellae densissimae, petala alba.

S. leucospermum WK. Pl. rar. I. t. 89. *Caule rigido ramoso glabro vel superne pubescente, foliis 2—4pinnatisectis, lacinias setaceis, umbellis multiradiatis, radiis tomentosis, fructibus junioribus tomentosis adultis glabris, involucellis basi cupulatis in lacinias lanceolato-acuminatas albo-tomentosas fissis.* 24 Ad rupes et in pratis montanis ditionis austro-occidentalis (N. 211). Augusto, Septembri. Reichb. Icon. XXXI. t. 71. Caulis 1—1½' altus, folia glauca, laciniae 1—2" longae vix ¼" latae, petala alba rarius rubella, fructus minime albi sed testaceo-virescentes vel purpurascentes. S. Hippomarathrum L. habet involucella ad apicem usque cupulata limbo tautum repaudo-dentato.

Sectio II. **Euseseli. Involucelli foliola libera.**

Post S. coloratum 324:

S. gracile WK. Pl. rar. II. t. 117. Caule ramoso glabro, *foliis ternato-3pinnatisectis, lacinias capillaribus, umbellae radiis elongatis inaequalibus glabris, involucelli foliolis setaceis, fructibus glabris.* 24 In rupestribus calcareis Banatus (N. 211). Julio, Augusto. Caules 1—2' alti graciles debiles, folia viridia, laciniae 1—2" longae, umbellae ante anthesin nutantes, petala flavae et hac nota ab omnibus hujus generis speciebus hungaricis distinctum.

TROCHISCANTHES Koch.

Ad T. nodiflorum 327 (absque diagnosi):

T. nodiflorus Koch Umbell. 104. Caule glabro ramosissimo, foliis ter triseptis, segmentis oblongis vel ovato-lanceolatis acutis acuminatisve profunde et grosse serratis, umbellis numerosissimis paniculatim dispersis, involucelli foliolis linearisubulatis caducis, fructibus glabris. 24 In silvaticis asperis Banatus loco speciali vero ignoto (N. 212). Junio — Augusto. Gaud. Fl. helvet. II. 401, Reichb. Icon. XXXI. t. 77. Caulis 3—4' altus, foliorum segmenta magna usque 4" longa et 2" lata, petala exigua viridi-flavida, fructus magni nigricantes, odor totius plantae gratae aromaticus.

SILAUS Bess.

Post S. pratensem 329:

S. virescens Griseb. Rumel. I. 362. Caule erecto angulato glabro superne ramoso, *foliis ambitu oblongo-lanceolatis 2—3pinnatisectis, lacinias linearibus mucronatis, involucri polyphylli foliolis anguste linearibus, involucelli setaceo-linearibus umbellulam aequantibus.* 24 In collibus arenosis et dumetis montanis Banatus (N. 213). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXXI. t. 83. Selinum Rochelii Heuff. in Koch. Reise 78. Silaus carvifolius

C. A. Meyer foliis magis compositis haud differt. Caulis 1—2' altus, foliorum laciniae breves 2—3" longae, petala lutea. In *S. pratensi* *Bess.* involucrum 1—2phyllum vel nullum, folia ambitu ovato-triangula et eorum laciniae duplo longiores et latiores quam in *S. virescenti*.

CONIOSELINUM Fisch.

Ad *C. Fischeri* 230 (absque diagnosi):

C. Fischeri *Wimm. et Grab. Fl. Siles. I.* 266. Caule erecto fistuloso ramoso, foliis ambitu rhomboe-triangularibus bipinnatisectis, segmentis ambitu oblongis vel oblongo-lanceolatis bipinnatifidis, vaginis elongatis, umbellis multiradiatis, involucro oligophyllo deciduo saepe nullo, involucellis polyphylis, foliolis setaceis. 2¹ In valle alpina Drechselhäuschen Tatrae orientalis (*N. 213*). Julio, Augusto. Caulis 2—3' altus glaber ut tota planta, petala sordide alba, fructus ovales 2" longi obscure straminei (Specimen hungaricum non vidi).

FERULAGO Koch.

Post *F. galbanifera* 333:

F. silvatica *Reichb. Icon. IV. f. 555, XXXI. t. 106* copia prioris. Caule simplici aut superne ramoso, *foliis* 2—3pinnatisectis *circumscriptione linearie-* *vel oblongo-lanceolatis* *aut ovato-oblongis* *medium versus dilatatis*, lacinias linearibus abbreviatis cuspidatis ad costas primarias decussatis, involueri et involucelli foliolis ovato-lanceolatis lanceolatisve cuspidatis, *pedicellis* *fructu maturo paulo longioribus*, mericariis ovalibus, *jugis* *dorsalibus* *filiformibus* *depressis*, *commissura* *12—16* *vittata*, stylis fructus arcuato-reflexis stylopodii marginem attingentibus mox deciduis. 2¹ In pratis silvaticis montanis Banatus (*N. 215*). Junio, Julio. *Ferula silvatica* *Bess.* in *Röm. et Schult. Syst. VI.* 591. *F. Ferulago b. commutata* *Roch.* *Ban.* p. 63 t. 24. Tota glabra, caulis 1—3' altus, folia 6—12" longa nunc angusta $\frac{1}{2}$ —1" lata nunc multo latiora usque 6" lata, laciniae 1—3" longae, rami supremi terni aut verticillati, petala lutea, fructus 3—4" longi $\frac{1}{2}$ —2" lati discolores jugis luteolis et valleculis olivaceofuscis. Similis *F. galbanifera* *Koch* habitu robustiore et praecipue foliis circumscriptione triangulari-ovatis basin versus dilatatis tri-quadruplo latoribus usque pedem latis differt.

F. monticola *Boiss. et Heldr. Diagn. ser. II. n. 2 p. 91.* Caule superne corymboso-ramosissimo, *foliis* 2—3pinnatisectis *circumscriptione oblongis* *aut ovato-oblongis* *medium versus dilatatis*, lacinias linearibus abbreviatis cuspidatis ad costas primarias decussatis, involueri et involucelli foliolis oblongo-lanceolatis lanceolatisve, *pedicellis* *fructu maturo paulo brevioribus*, mericariis ellipticis, *jugis* *dorsalibus* *corticosis incrassatis*, *commissura* *obsolete subovitata*, stylis fructus arcuato-reflexis stylopodii

marginem attingentibus mox deciduis. 24 In saxosis calcareis inter Mehadia et Toplec rarissima (*N.* 215). Julio. Stirps speciosa glabra praecedenti multo major et robustior, caulis crassus 2–3' altus, folia illis *F. silvaticae* *Bess.* similia sed majora et laciniae 3–4" longae, petala lutea, fructus magni 4–5" longi 2–3" lati testaceo-luteoli (Comparavi specimina graeca et banatica ab *Janka* mecum benebole communicata).

FERULA Koch Umbell. 96.

Vittae in valleculis 1–3, in colummissura 4-plures. Involucrum oligophyllum vel nullum. Caetera ut in Ferulagine.

F. Sadleriana Ledeb. Ross. II. 300 nota. Caule erecto terete substriato superne aphylo ramoso, foliis 3–4pinnatisectis, segmentis pinnatifidis, *laciinis elongato-linearibus acutis utrinque scabriusculis marginis tenuissime serrulatis, vaginis ramos laterales umbelliferos fulcientibus magnis inflatis aphyllis*, involucro oligophylo vel nullo, involucellis polyphyllis oligophyllis vel nullis, foliolis lanceolato-subulatis brevissimis caducis. 24 In rupibus calcareis et trachyticis ditionis mediae (*N.* 215). Junio, Julio. Peucedanum sibiricum WK. Pl. rar. I. t. 60 sed in Sibiria non crescit. Ferula sibirica *Sadl.* Pestin. ed. I. 1. 228. Ferulago Sadleri *Griseb.* It. 318. Glabra glaucescens, caulis 3–4' altus crassus, umbellae numerosae oppositae vel verticillatae saepe proliferae paniculam amplam constituentes, foliorum laciniae 5–12" longae 1" latae, petala flava, fructus oblongi magni 4–6" longi fusti.

F. Heuffelii *Griseb.* in *Maly* En. austr. 229. Caule erecto terete striato superne aphylo ramoso, foliis 3–4pinnatisectis, segmentis pinnatifidis, *laciinis abbreviato-lanceolatis obtusiusculis utrinque margineque levibus, vaginis ramos laterales umbelliferos fulcientibus nullis*, involucro et involucellis nullis. 24 In rupibus calcareis vallis Kazan Banatus (*N.* 215). Majo, Junio. *Heuff.* Flora 1853 II. 623, Ban. 80, *Reichb.* Icon. XXXI. t. 105. *F. communis* *Heuff.* exs. olim, nec *L.* Glabra glaucescens, caulis 3–5' altus crassus, umbellae numerosae oppositae vel verticillatae saepe proliferae paniculam amplam constituentes, folia maxima 4–4½' longa basi 1' lata, laciniae tantum 1–3" longae 1" latae, petala flava, fructus oblongi magni 3–4" longi fusti.

PEUCEDANUM Koch.

Post *P. officinale* 333:

P. longifolium WK. Pl. rar. III. t. 251. Caule terete striato, foliis ter-quinquies trisectis vel ternato-pinnatisectis, *laciinis elongatis linearis-setaceis cuspidatis*, involucro monophylo vel nullo, involucelli foliolis linearisubulatis, *pedicellis fructum aequantibus vel subduplo superantibus*, radiis umbellae striatis glabris. 24 In rupibus calcareis Banatus (*N.* 216). Julio, Neilreich: unq. Diagnosen.

Augusto. *Reichb.* Icon. XXXI. t. 144. Totum glabrum, caulis 3—5' altus osseus, foliorum laciniae 4—4½" longae ¼—⅓" latae, petala lutea. Simillimum *P. officinale L.* nonnisi foliorum laciniis adhuc tenuioribus et pedicellis paulo brevioribus diversum.

P. Rochelianum Heuff. ÖBZ. VIII. 27. Caule terete striato, *foliis bis-ter trisectis vel ternato-pinnatisectis, laciniis elongatis linearis-lanceolatis acuminatis*, involucre nullo, involucelli foliolis linearis-subulatis, *pedicellis fructu paulo brevioribus*, radiis umbellae angulatis glabris. 24 In dumetis et pratis subhumidis Banatus orientalis (*N.* 216). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXXI. t. 140. *P. ruthenicum* *Roch.* Banat. p. 62 t. 23 nec *MB.* Totum glabrum, caulis 2—3' altus, foliorum laciniae 1½—2½" longae ½—4½" latae, petala lutea. Simillimum *P. ruthenico MB.* (*Reichb.* l. c. t. 116), a quo statura validiore, floribus majoribus et involuero nullo (nec oligophyllo) specificie haud differt, a *P. officinali L.* foliis minus divisis, eorum laciniis latioribus et pedicellis brevioribus recedit.

P. arenarium WK. Pl. rar. I. t. 20. Caule terete striato, *foliis tripinnatisectis, laciniis abbreviato-linearibus vel linearis-cuneatis obtusis brevissime apiculatis*, involucre oligophyllo vel nullo, involucelli foliolis linearis-subulatis, *pedicellis fructu paulo brevioribus*, radiis umbellae striatis glabris. 24 In arenosis planitierum (*N.* 216). Augusto, Septembri. *Reichb.* Icon. XXXI. t. 147. Herba glabra resinosa flavo-lactescens, caulis 3—6' altus, foliorum laciniae 5—8" longae ½—1½" latae, petala lutea.

HERACLEUM L.

Post H. Panaces 339:

H. palmatum Baumg. Transs. I. 215. *Foliis simplicibus ambitu subcordato-rotundis palmato-5—9lobis subtus molliter pubescentibus pallidioribus, lobis 2—3filis, laciniis acutis acuminatisve inaequaliter inciso-serratis, foliis caulinis superioribus quandoque trilobis, umbellis radiantis, ovariis tenuissime seabridis, fructibus ovalibus glabris, vittis commissuralibus 2 ad dimidium mericarpii decurrentibus.* 24 In silvis subalpinis praecipue ad torrentes Carpatorum huugarico-transsilvanicorum (*N.* 218). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXXI. t. 130. *H. asperum* *Roch.* Ban. p. 64 t. 26 nec *MB.* Planta speciosa orgyalis amplifolia, petala alba rarins rosea, fructus magni 4" longi 3" lati, sed verrucoso-hispidos, quales *Baumgarten* eos describit, recentiores botanici numquam viderunt. Affine *H. pyrenaicum* *Lam.* (*Reichb.* l. c. t. 133) foliis discoloribus subtus incano- vel albo-tomentosis, eorum lobis obtusis, fructibus duplo minoribus et vittis commissuralibus ultra medium mericarpii decurrentibus (*Gren. et Godr. Fl. Fr.* I. 697, *Griseb.* It. 348), *H. alpinum L.* (*Reichb.* l. c. t. 134) lobis foliorum obtusis et vittis commissuralibus brevissimis vix conspicuis vel nullis, *H. asperum MB.* foliis tri- aut pinnatisectis et fructi-

bus sparsim aculeolatis (*Lebed.* Ross. II. 324) discrepant, II. *Panaces* vel *asperum* Koch Syn. 338 et 446 est fortasse species mixta.

TORILIS Adans.

Post T. Anthriscus 344:

T. microcarpa Andrz. in *Bess.* Vollyn. 43. Caule erecto scabro ramoso, ramis erecto-patentibus, foliis simpliciter vel bipinnatisectis, segmentis ambitu linearis-lanceolatis inciso-serratis pinnatifidis, extimo non elongato, umbellis longe pedunculatis radiantibus, involueri et involucelli foliolis setaceis, illis involueri radios longitudine aequantibus, aculeis fructuum brevissimis incurvis. ♂ In rupestribus vallis Kazan Banatus (N. 220). Junio, Julio. Caulis 1—2' altus, petala alba. T. Anthriscus Gmel. foliis minus divisis, segmento extimo elongato, involueri foliolis radios dimidios aequantibus vel iis brevioribus et fructum aculeis longioribus differt.

ANTHRISCUS Hoffm.

Post A. silvestrem 346:

A. alpestris Wimm. et Grab. Fl. Siles. I. 289. Caule inferne hirsuto superne glabro, foliis glabriusculis aut utrinque vel subtus tantum in nervis setuloso-pilosis ambitu triangularibus trisectis, segmentis primariis pinnatisectis, secundariis ovatis oblongisve pinnatifidis vel grosse inciso-serratis, involucellis pentaphyllis plus minus ciliatis, fructibus oblongis levibus vel sparse tuberculatis pedicello brevioribus vel eum aequantibus, sulcis rostri quintam fructus partem aequantibus, stylo quam stylopodium sesquialongiore. ♀ In silvis subalpinis Carpatorum occidentalium (N. 221). Junio — Augusto. Scandix sylvatica Kit. in herbario Willdenow n. 5894. Chaerophyllum nitidum Wahlb. Carpat. 85, Aschers. Brandenb. Ver. VI. p. 151 t. 1—2. Anthriscus silvestris β. alpestris Koch Syn. 346, Reichb. Icon. XXXI. t. 184. Caulis 1½—2' altus, folia figuram illorum Chaerophylli hirsuti L. aemulantia, petala alba radiantia caduca. Similis A. silvestris Hoffm. differt foliis ambitu ovatis bi-tripinnatisectis, segmentis magis incisis, fructibus pedicello plerumque longioribus et stylo longitudine stylopodii.

A. torquata Heuff. Ban. 83 in calcareis Banatus secundum descriptionem, nam specimen authenticum non vidi, a forma typica A. silvestris Hoffm. non differt nisi caule etiam inferne glabro, nota haud ullius momenti, talem modificationem etiam in Austria observavi. A. torquata Duby est planta controversa (Aschers. Brandenb. Ver. VI. 173).

Post *Smyrnium* 352:**PHYSOSPERMUM Cuss.**

Mém. soc. méd. Par. 1782 p. 279.

Calycis margo 5dentatus. Petala obovata subemarginata cum lacinula inflexa. Fructus a latere contractus reniformi-globosus didymus. Mericarpia jugis 5 filiformibus tenuissimis aequalibus, lateralibus ante marginem positis. Valleculae univittatae. Albumen involuto-semilunare.

Ph. aquilegifolium Koch Umbell. 134. Caule erecto glabro superne ramoso aphylo, foliis inferioribus longe petiolatis bis-ter triseptis, segmentis ambitu rhombeis trifidis inciso-dentatis, foliis summis ad vaginas bracteiformes reductis, involucris et involucellis polyphyllis, stylis recurvatis. 24 In silvis et vineis ad monasterium Gergeteg in Sirmio (N. 223) etiam in Serbia obvia (Panč. exs.). Julio, Augusto. Danaa aquilegifolia All. Pedem. t. 63. Ligusticum aquilegifolium Willd. Spec. I. 1425. Caulis 2—4pedalis, petala alba, fructus badii lucidi (Specimen sirmiense non vidi).

S T E L L A T A E.**ASPERULA L.**Post *A. tinctoriam* 359:

A. ciliata Roch. Ban. p. 46 t. 9. Foliis linear-lanceolatis glabris margine scaberrimis, inferis senis, superioribus quaternis inaequalibus, rhizomate repente, caulis erectis solitariis, cymis corymbiformibus, bracteis ovalibus acuminatis ciliatis, corollis glabris, tubo limbum subaequante, fructibus glabris rugulosis. 24 In rupestribus montis Domugled (N. 152). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXVII. t. 129. Caulis 1—2' altus, corolla alba sed minime semper quadrifida, ut monet Rochel, sed saepe quoque trifida. Simillima *A. tinctoria* L. foliis linearibus paulo angustioribus margine minus scabris, bracteis non ciliatis et fructibus levibus recedit, notae in Asperulis quam maxime variabiles, hinc *A. ciliata* nil nisi varietas *A. tinctoriae* L. (Conf. etiam Winkl. ÖBZ. XVI. 47). In herbario c. r. musei Vindobonensis asservantur specimina authentica, in quorum schedula Rochel ipse stirpem hanc *speciem miseram* vocat.

Post *A. cynanchicam* 359:

A. capitata Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 312. Foliis linearibus glabris margine levibus subaequalibus, caulinis senis, ramulorum sterilium quaternis, radice fusiformi multicauli, caulis adscendentibus strictis parum ramosis, cymis dense fasciculatis, bracteis lanceolatis acutis, corollae

tubo glabro limbum margine subpilosum duplo superante, fructibus levibus.
2 In rupibus calcareis Bihariae et montis Domugled (N. 152). Junio.
Reichb. Icon. XXVII. t. 131. A. hexaphylla Schult. l. c. nec *All. A. Allionii Baumg.* Transs. I. 80. Caespitosa 3—6 pollicaris glaberrima nitida, corollae 2—3^{mm} longae dilute purpureae vel albae. Floribus congestis ab affinibus diversa.

GALIUM L.

Post G. aristatum 365:

G. pilosum Heuff. Flora 1857 II. 563 non est nisi varietas G. aristati L. foliis supra minutissime piloso-scabris, in reliquis notis cum hoc exacte congruens. In rupestribus Banatus australis (N. 151).

G. capillipes Reichb. Fl. excurs. 847, *Heuff.* Flora 1857 II. 562 est varietas insignis G. aristati L. caule ramosissimo valde diffuso, pedicellis longioribus tenuioribusque, floribus numerosissimis sparsis minutis et foliis angustissime linearibus nounumquam 1/4" latis cuspidatis minus rigidis; differentias essentiales autem indagare non potui. In *Heuff.* Ban. 88 huic stirpi folia internodii longitudine, bracteae pedicellum fere longae et corollae laciniae acutiusculae adscribuntur. Sed omnia haec variant. Objacent mihi specimina plura ab *Heuffel* ipso lecta foliis nunc internodium aequantibus nunc eo paulo longioribus vel duplo brevioribus, bracteis pedicellum longis et eo duplo triplove brevioribus et quidem in una eademque cyma, corollae laciniae sunt semper cuspidatae sed saepe inflexae et tunc acutiusculae imo obtusae esse videntur. *Icon in Reichb. Icon. XXVII. t. 139* habitum diffusum hujus plantae nullo modo exprimit, ut jam *Heuffel* recte mouuit. In silvis montanis et subalpinis lapidosis Banatus (N. 151). Junio — Augusto. Similem formam diffusam et augustifoliam Galii Mollugo L. prope Baden in Austria legi. G. nitidum Reliq. Willd. seu G. Kitaibelianum Schult. Syst. mant. III. 163 ad G. capillipes spectare videtur.

Ad G. lucidum 366:

G. ochroleucum Kit. in *Schult.* Oestr. Fl. I. 305 (*Roch. Ban. t. 8, Reichb. Icon. XXVII. t. 142, nec Wolf*) est varietas G. lucidi *All.* (G. erecti Huds.) floribus numerosissimis aggregatis minutis ochroleucis et foliis angustissime linearibus fere filiformibus vix 1/4" latis, in habitu vero et reliquis notis nulla differentia. In rupestribus ditionis austro-orientalis (N. 151). Junio, Julio. Similes formas in calcareis Austriae quoque legi.

G. Mollugo L., G. aristatum L. et G. lucidum *All.* variant innumeris formis et quamquam habitu interdum valde dissimilia transeunt tamen invicem, limites certi non dantur.

VALERIANEAE.

VALERIANA L.

Post V. montanam 370:

V. simplicifolia Kabath ex Uechtr. Brandenb. Ver. VI. 110. *Foliis integerrimis subdentatisve obtusis, radicalibus subrotundis brevius petiolatis, fasciculorum steriliū ovatis vel oblongis longe petiolatis interdum cor-datis, caulinis ellipticis, summis lanceolatis acutis uno altero vī inaequaliter grosse dentato, cyma terminali corymbiformi, rhizomate stolonifero.* 24 In Silva longa prope Kesmark (N. 96) et verisimiliter multis adhuc locis udis. Majo, Junio. *V. dioica simplicifolia* Reichb. Icon. I. f. 120, XXII. f. 1429, Wimm. et Grab. Fl. Siles. I. 27. Caulis 1—2' altus, corollae albae vel roseae, rhizoma inodorum. Habitu *V. dioicae* L. simillima, sed foliis omnibus indivisis facile distinguenda. *V. montana* L., quacum *V. simplicifolia* plurimis notis convenit, foliis fere omnibus acutis vel acuminate, odore penetrante aromatico et radice multicipite crassa lignosa differt. Species mihi adhuc dubia, sed bene monet Ascherson, si *V. tripteris* L. et *V. montana* L. specifice separantur, eodem jure *V. dioica* et *V. simplicifolia* specifice disjungendae sunt.

VALERIANELLA Poll.

Post V. Auricula et ante sectionem IV. litt. b. p. 373:

V. pumila DC. Fl. franç. IV. 242. *Fructibus subgloboso-inflatibus glabris antice in umbilicum ovalem excavatis, calycis limbo breviter tridentato, dentibus lateralibus depresso majore triangulo, bracteis ovatis lanceolatis fere penitus membranaceis villoso-ciliatis, foliis superioribus lanceolatis inciso-dentatis vel basi pinnatifidis.* ① In apricis montanis Budae et Banatus (N. 95). Majo, Junio. Reichb. Icon. XXII. f. 1404. *V. membranacea* Lois. Not. 150. *Fedia pumila* Reichb. Icon. II. f. 223. Caulis altitudine specierum affinum minime humilior.

DIPSACEAE.

CEPHALARIA Schrad.

Post C. transsilvanicam et ante sectionem II. p. 373:

C. centauroides Coult. Dipsac. 25. Caule glabro vel inferne hirsuto, foliis varie pinnatilobatis pinnatifidis vel pinnatipartitis, inferioribus nonnumquam integris lanceolatis glabris ciliatis vel subhirsutis, lacinii oblongis linearibusve, foliolis involuci exterioribus ovato-rotundis obtusis,

interioribus ovatis aut lanceolatis acutis vel acuminatis, paleis obverse lanceolatis acuminatis, involucelli dentibus octo plus minus inaequalibus vel obsoletis, corollis aequalibus vel radiantibus, *radice perenni*. Julio — Septembri. Caulis $1\frac{1}{2}$ —3' altus, involueri foliola puberula vel glabra albida vel versus apicem pallide fusca, corollae ochroleucae. Affinis *C. transsilvanica Schrad.* differt radice annua et foliolis involueri etiam exterioribus ovato-lanceolatis cuspidatis subpungentibus. Variat:

α . *levigata*. Caule glabro, foliis coriaceis praeter cilia quandoque obvia glabris, involucelli dentibus subaequalibus abbreviatis obsoletisve. *Scabiosa levigata WK.* Pl. rar. III. t. 230. *S. uralensis Reichb.* Icon. IV. f. 487. *S. centauroides Host* Fl. aust. I. 188. *Cephalaria levigata Schrad.* Hort. gotting. 1814, *Griseb.* It. 352. *Succisa centauroides Reichb.* Icon. XXII. p. 23 f. 1390, quamquam *S. levigata WK.* citatur, ob hirsutiem foliorum et involucelli dentes inaequales alternatim elongatos potius ad sequentem varietatem pertinet. In rupestribus montanis Banatus (*N.* 97).

β . *hirsuta*. Caule inferne, foliis plus minus hirsutis, involucelli dentibus 4 elongatis, 4 alternatim brevissimis. *Scabiosa corniculata WK.* Pl. rar. I. t. 13, *Reichb.* Icon. IV. f. 488. *S. uralensis Host* Fl. aust. I. 188. *Cephalaria corniculata Roem. et Schult. Syst.* III. 49, *Griseb.* It. 351. *Succisa uralensis Reichb.* Icon. XXII. f. 1391. Praecedente rario, a *Kitaibel* in Banatu indicata, nostris temporibus tantummodo in Transsilvania (*Heuff.* Ban. 90) et in Serbia observata (*Panč. exs.*).

KNAUTIA *Coult.*

Praeter *K. longifoliam*, *silvaticam* et *arvensem* 376—7 Heuffel in Flora 1856 I. 49—56 adhuc sequentes species, meras varietates vel formas, proponit:

1. *K. carpatica Heuff.* l. c. 50 (*Scabiosa arvensis* β . *carpathica Fisch.* in *Reichb.* Fl. excurs. 193, Icon. XXII. f. 1354) fatente ipso auctore nil nisi lusus *K. arvensis Coult.* corollis albis vel fide *Reichb.* l. c. corollis ochroleucis. Folia nunc indivisa nunc pinnatifida. In collibus, ad rupes passim (*N.* 98).

2. *K. dumetorum Heuff.* l. c. 51, Ban. 91 in dumetis et ad pratorum margines Banatus (*N.* 98). Forma *Knautiae arvensis Coult.* foliis oblongo-lanceolatis aut omnibus indivisis aut inferioribus pinnatifobatis pinnatifidive et superioribus indivisis. Corollae caeruleae, setae calycis interioris fructu dimidio breviores ut in *K. arvensi*. In forma typica *K. arvensis* folia aut omnia pinnatifida aut inferiora indivisa et superiora pinnatifida. *K. dumetorum*, quando ejus folia omnia indivisa sunt, ambigit porro inter *K. arvensem* β . *integrifoliam Heuff.* Ban. 91 et *K. longifoliam Koch*, illa foliis ellipticis latioribus brevioribus, haec foliis elongato-lanceolatis angustioribus respectu longioribus discrepat. Sed

facile innotescit, notas a foliorum figura desumptas in hoc genere fallacissimas esse.

3. *K. pannonica* *Heuff.* l. c. 52 in montanis ad Balaton (*N.* 98). A *Knautiae arvensis* formā typicā secundum descriptionem auctoris corollis subaequalibus parum radiantibus ochroleucis et setis calycis interioris fructum fere aequantibus (nec fructu dimidio brevioribus) differt, sed longitudo setarum calycis vix constans esse videtur, in *Scabiosa columbaria L.* saltem perquam variabilis. Indumentum stellato-setosum incanum autem, quod *K. pannonicae* adscribitur, in aliis quoque formis *K. arvensis* occurrit (Specimina non vidi, in herbario *Heuffel* enim desiderantur).

4. *K. drymeia* *Heuff.* l. c. 53, Ban. 91 cum citata *Scabiosa ciliata Reichb.* Icon. XXII. f. 1334 in montibus humilioribus Banatus (*N.* 98). A. *K. silvatica* *Duby* corollis subaequalibus parum radiantibus et setis calycis interioris fructum fere aequantibus (nec fructu dimidio brevioribus) recedit, se habet igitur ad *K. silvaticam* ut *K. pannonica* ad *K. arvensem*. Corollae rubicundo-caeruleae. Pilos glanduliferos involueri et in apice ramorum *K. drymeiae* in *K. silvatica* genuina etiam observare licet quamquam rarius.

5. *K. dipsacifolia* *Heuff.* l. c. 54 in silvis montanis ad Budam. Secundum descriptionem auctoris et iconem ab eo citatam in *Reichb.* Icon. XXII. f. 1352 (specimina enim desunt in herbario *Heuffel*) ob corollas parum radiantes et setas calycis interioris fructum aequantes a *K. drymeia* *Heuff.* nonnisi statura majore et robustiore ac indumento magis hirsuto eglanduloso distinguuntur. *Scabiosa dipsacifolia Host* Fl. austr. I. 194 forma subalpina *K. silvaticae* et *Austriae* incola corollis magnis radiantibus et setis calycis interioris fructu dimidio brevioribus a planta *Heuffeliana* recedit.

6. *K. ciliata* *Heuff.* l. c. 55 quid sit, diagnosi iconē loco natali et speciminibus deficientibus penitus me fugit. Stirpem hanc quam maxime litigiosam extricare et ejus synonymiam confusam illustrare, hucusque frustra tentavi (Conf. *Neilr.* Nachtr. 93 et *Ung.* und slavon. Aufzäh. 98).

SCABIOSA L.

Post *S. columbarium* 378:

S. banatica *WK.* Pl. rar. I. t. 12, *Reichb.* Icon. XXII. f. 1383 in rupestribus Banatus a *S. columbaria L.* nullo modo distingui potest et in *Coult.* Dipsac. 38 tamquam synonyma ad suam *S. columbarium* *δ.* vulgarem refertur. Fide *Koch* Syn. 378 fructus *S. columbariae* est octosulcatus et sulci, qui juga totidem valida separant, excurrunt versus apicem fructus, in *S. banatica* vero sulci teste *Heuff.* Ban. 92 jugis in apice fructus confluentibus sunt clausi. Sed haec nota minime est constans,

in *S. columbaria*, *lucida*, *ochroleuca* et *leiocephala* saltem sulci nunc sunt excurrentes nunc clausi, imo in uno eodemque fructu et in *Reichb.* Icon. XXII. f. 1378 e. et c. fructus *S. columbariae* sulcis clausis delineatus est. In *DC.* Prodr. IV. 659 differentia in foliorum figura quaeritur, quod certe falsum. *S. banatica* caeterum habitu *S. ochroleucae* proxima, sed corollae caeruleae.

C O M P O S I T A E.

I. CORYMBIFERAE.

LINOSYRIS DC.

Post *L. vulgare* 384:

L. villosa *DC.* Prodr. V. 352. *Foliis lanceolatis integerrimis caulis involucrisque incano-tomentosis aut sublanatis, capitulis corymbosis, involueri squamis adpressis apice rectis.* 2¶ In pascuis siccis praecipue salsis ditionis orientalis (*N.* 103). Augusto, Septembri. *Chrysocoma villosa L.* Spec. 1178, *WK.* Pl. rar. I. t. 58. *Galatella villosa Reichb.* fil. Icon. XXVI. t. 19. Caules 6—10" alti, corollae luteae, habitu *L. vulgaris Cass.*

GALATELLA Cass.

Post *G. canam* 387:

G. punctata *DC.* Prodr. V. 255. *Foliis linear-lanceolatis acutis integerrimis trinerviis punctatis scabris ciliatis caeterum glabris, caule pubescenti-scabro superne corymboso- vel paniculato-ramoso polycephalo.* 2¶ Ad vineas et in pratis subsalsis ditionis orientalis (*N.* 101). Julio — Septembri. *Aster punctatus WK.* Pl. rar. II. t. 109 et suadente *DC.* etiam *L.* Spec. 1228. *G. insculpta Reichb.* Icon. XXVI. t. 18. Caulis 2—3' altus superne dense foliatus, discus capituli luteus, ligulae lilacinae vel nullae, ad hanc formam eradiatam pertinet fide *Ledeb.* Ross. II. 480. *Linosyris glabrata Lindl.* in *DC.* l. c. 353 prope Tokay. Simillima *G. cana N.* ab *E.* non differt nisi indumento cano-lanato et foliis paulo latoribus brevioribusque, vix plus quam varietas *G. punctata* e.

GALINSOGA Ruiz et Pav.

Ad *G. parviflora* 396 (absque diagnosi):

G. parviflora *Caran.* Icon. III. t. 281. Caule erecto cymose ramoso, foliis ovatis acutis serratis 3nerviis oppositis, capitulis apice ramorum et ramulorum plus minus aggregatis. ○ Stirps peruviana nostra aetate in Europam illata et nunc versus orientem migrans hinc inde inquilina facta.

Neilreich: ung. Diagnosen.

In ruderatis et locis cultis Hungariae occidentalis passim (*N.* 106). Augusto, Septembri. *Reichb.* Icon. XXVI. t. 92. Glabriuscula 1—2pedalis, capitula parva 2—3^{mm} diametro disco luteo et radio albo minimo. Asteri cuidam microcephalo similis, sed foliis oppositis facile discernenda.

RUDBECKIA L. Gen. n. 980.

Involuci biseriati foliola patentia. Flores radii neutri ligulati, disci hermaphroditi tubulosi. Pappus brevissimus coroniformis irregulariter dentatus vel nullus. Achenia tetragona. Receptaculum paleaceum.

R. laciniata L. Spec. 1279. Caule elato ramoso, ramis monocephalibus, foliis inferioribus bipinnatipartitis laciniis acutis grosse et irregulariter incisis, summis ovatis integris vel parce dentatis, ligulis patentibus vel reflexis, pappo coroniformi. 2] Ex America allata et ubique in hortis culta occurrit subs spontanea ad rivulos et silvarum margines ditionis occidentalis (*N.* 105). Augusto, Septembri. Caulis 3—6' altus, discus capituli conicus fuscus, ligulae 1½ — 2" longae vitellinae, rhizoma longe lateque repens.

ARTEMISIA L.

Post *A. spicatum* 403:

A. Baumgartenii Bess. Abrot. 73 in alpinis Carpatorum centralium et hungarico-transsilvanicorum (*N.* 114) est varietas procerior *A. spicata* e Wulf. corollis hirsutulis, quae in hac glabrae. Reliqui characteres ab auctoribus propositi sunt variabiles. *A. spicata* Wahlb. Carpat. 257, Roch. Ban. t. 34, Heuff. Ban. 96. *A. spicata* β. eriantha DC. Prodr. VI. 118. *Absinthium spicatum* Baumg. Transs. III. 90.

Post *A. scoparium* 405:

A. annua L. Spec. 1187. *Caule solitario erecto foliisque glaberrimo ramosissimo, ramis patentibus racemosis paniculam amplam foliosam difusam constituentibus, foliis circumscriptione ovatis vel oblongis bi-tri-pinnatifidis vel bi-tripinnatipartitis, laciniis oblongis vel linearibus pectinato-incisis serratis integris, foliis floralibus summis simpliciter pinnatifidis, capitulis globoso-ovatis glabris erectis vel nutantibus, involuci foliolis oblongis obtusis margine scariosis, exterioribus brevioribus herbaceis, radice annua.* In pomariis, muris, ruderatis Slavoniae et Banatus (*N.* 112). Septembri. Stirps speciosa graveolens, caulis 3—5' altus, interdum humilior et tunc simplicior, capitula parva 1—1½" longa numerosissima, corollae flavae vel rubescentes.

Ad *A. maritimam* 406:

A. monogyna WK. Pl. rar. I. t. 75, *Reichb.* Icon. XXVI. t. 149 est varietas *A. maritimae* L. capitulis 3—5floris (in planta culta usque

7floris), floribus aut omnibus hermaphroditis aut uno in capitulo femineo minimo, ita ut capitula homogama et heterogama in eodem specimine occurrant (Bess. Seriph. 40, Ledeb. Ross. II. 573). Habitu pertinet ad varietatem β . Koch ramis capitulisque erectis, variat ceterum herba virescente et canescente. Reliquae varietates A. maritimae habent capitula 3—6flora rarius 1—2 vel 7—8flora floribus omnibus hermaphroditis. In Hungaria A. monogy na inter omnes varietates A. maritimae est frequentissima praecipue in salsis ditionis orientalis (N. 412).

ACHILLEA L.

Post A. Ptarmica 408:

A. cartilaginea Ledeb. Hort. Dorpat., Ross. II. 530. *Foliis punctatis pubescentibus lanceolato-linearibus attenuato-acutis aut aequaliter inciso-serratis serraturis patentibus mucronatis serrulatis aut pectinato-pinnatifidis laciniiis patentibus mucronato-serratis, corymbo composito, ligulis longitudine involueri.* 2¶ In pratis et dumetis Comit. Krassoviensis (N. 407). Julio, Augusto. A. Ptarmica b. *cartilaginea* Reichb. Icon. XXVI. p. 65 t. 123. Caulis 2—3' altus, folia quando simpliciter inciso-serrata 3—4" lata, quando pectinato-pinnatifida angustiora 2" lata, capitula magna, ligulae albae. Vix plus quam varietas Achillea e Ptarmica L., quae tantum foliis glabris impunctatis angustioribus 1 $\frac{1}{2}$ —2" latis minus profunde serratis et serraturis adpressis recedit. In habitu nulla differentia.

A. lingulata WK. Pl. rar. I. t. 2. *Foliis indivisis hirsutis vel glabriusculis serratis apice rotundatis, inferioribus oblongo-ovatis, superioribus lingulatis, corymbo composito, ligulis longitudine involueri.* 2¶ In alpinis Hungariae orientalis (N. 407). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXVI. t. 124. Caulis 8"—1 $\frac{1}{2}$ ' altus simplex dense foliatus, capitula magna, ligulae albae.

Post A. nobilis 412:

A. crithmifolia WK. Pl. rar. I. t. 66. *Foliis viloso-pubescentibus, caulinis circumscriptione oblongis bipinnatifidis vel bipinnatipartitis, laciniiis lanceolato-linearibus vel lineari-setaceis, rachi integerrima, corymbo composito coarctato, ligulis involucro dimidio brevioribus.* 2¶ Ad vineas, in locis lapidosis montanis, in glareosis fluviorum (N. 109). Majo — Julio. A. nobilis Koch. Ban. t. 32 nec L. A. banatica Kit. in DC. Prodr. VI. 29 forma laciniiis foliorum lineari-setaceis. Herba virescens, caulis 8—12" altus, folia 3—6" lata, capitula parva, ligulae albae vel sordide albae. Ab A. nobili L. rachi integerrima, ab A. Millefolium L. foliis circumscriptione latioribus et segmentis remotioribus, notis neque constantibus nec essentialibus aberrat, species igitur obscura in utraque praecedentium transiens.

A. compacta Willd. Spec. III. 2206. *Foliis sericeo-villosis, caulinis circumscriptione linearibus vel linear-i-lanceolatis simpliciter pinnatipartitis, segmentis pinnatifido-dentatis, rachi dentata, corymbo composito densissime coaretato, ligulis paucis brevissimis involucre ter-quater brevioribus vel nullis.* 24 In petrosis Danubii vallis in Banatu (N. 109). Junio, Julio. *Roch. Ban.* t. 32 mediocris, *Reichb.* Icon. XXVI. t. 131. Herba incano-virescens, caulis pedalis et ultra, pedunculi fulvo-villosi, folia 3—4" lata, capitula parva, ligulae flavae. Secundum *Janka* in Linn. 1859 p. 579 stirps banatica cum planta genuina *Willdenowiana* i. e. rossica (Willd. En. Berol. II. 915) confusa fuit, quare tamquam nova species A. sericeae nomine salutatur, sed qualis sit differentia inter utramque non dicitur. Evidem inter specimina rossica et banatica differentiam specificam detegere non potui.

A. leptophylla MB. Taur. Cauc. II. 335. *Foliis tomentoso-villosis, caulinis circumscriptione anguste linearibus simpliciter pinnatipartitis, segmentis 2—5fidis vel integris, rachi integerrima, corymbo composito laxiusculo, ligulis involucre dimidio brevioribus.* 24 In calcareis Banatus (C. Koch Linn. 1851 p. 326). Julio, Augusto. Herba incana, caules 6—12" alti, folia tantum 1—2" lata, capitula parva, ligulae saturate luteae (Comparavi specimina rossica, banatica non vidi).

A. pectinata Willd. Spec. III. 2197. *Foliis plus minus tomentosis, caulinis circumscriptione anguste linearibus simpliciter pectinato-pinnatifidis, laciniis integris linearibus, rachi integerrima, corymbo composito coaretato, ligulis involucre dimidio brevioribus.* 24 In collibus et arenosis planitierum (N. 109). Junio, Julio. *Reichb.* Icon. XXVI. t. 122 et 150. A. nova Wint. Ind. f. 19. A. ochroleuca WK. Pl. rar. I. t. 34, an *Ehrh.*? Herba incana vel virescens, caulis 8—12" altus, folia tantum 1—1½" lata, capitula parva, ligulae ochroleucae.

ANTHEMIS L.

Post A. Triumfetti 413:

A. macrantha Heuff. Flora 1833 I. 362. *Foliis parce pilosis pectinato-bipinnatifidis, rachi dentata, laciniis lanceolatis integerrimis vel paudentatis mucronatis, receptaculo subhemisphaerico, paleis lanceolatis in mucronem rigidum acuminatis, achenis tetragono-compressis anguste alatis obsolete striatis coronula membranacea terminatis, ligulis diametrum transversalem disci subduplo superantibus.* 24 In subalpinis Bihariae et Banatus (N. 106). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXVI. t. 120. Caulis 1—1½" altus, capitula speciosa diametro usque bipollucaria, ligulae albae. Vix species genuina, nam saepe ligulae sunt multo breviores diametrum disci paulo tantum superantes. A. Triumfetti All. (jam. suadente Lin-

naeo varietas *A. tinctoriae L.* *ligulis albis*) nonnisi foliis minoribus bipinnatipartitis et ligulis diametrum disci aequantibus recedit.

Loco *A. montanae* 415 ponatur:

A. montana L. Spec. 1261 nec *Koch*. *Foliis* sericeo-pilosus pinnatipartitis 2—3*jugis*, laciiniis indivisis linearibus 2—3*fidiisque*, caulinis erectis vel adscendentibus simplicibus aut basi in 2—4 ramos strictos divisus superne aphyllis monocephalis, *capitulis* 8—10" *diametro*, receptaculo hemisphaericō, paleis obverse lanceolatis *albis* 3*dentatis* *dente medio rigido elongato*, acheniis brevissime vel non coronatis. 21 In rupestribus montis Világos Comit. Aradiensis et in valle Danubii legionis romano-banaticae (*N.* 107). Majo — Augusto. *Heuff.* Ban. 99, *Reichb.* Icon. XXVI. t. 112. *A. saxatilis DC.* Syn. fl. gall. 291, *Kit.* Addit. 74. Caules 3—8" alti, capitula in planta hungarica parva magnitudine illorum *A. arvensis L.* aut minora, involueri foliola plerumque dorso fusca et margine pallide viridia, rarius margine quoque angustissime fusca, discus luteus ligulae albae.

A. carpatica WK. in *Willd.* Spec. III. 2179. *Foliis* sericeo-pilosus glabrisve pinnatipartitis 3—5*jugis*, laciiniis disformibus indivisis 2—3*fidiisque* linearibus obverse-lanceolatis vel obovatis, caulinis erectis vel adscendentibus simplicibus superne aphyllis monocephalis, *capitulis* 12—18" *diametro*, receptaculo hemisphaericō, paleis linear-i-oblongis apice sphacelatis et lacero-dentatis, acheniis brevissimis vel non coronatis. 21 In rupestribus alpinis Marmatiae et Banatus (*N.* 106). Julio, Augusto. *A. styriaca Vest* Syll. ratisb. I. 12, *Reichb.* Icon. XXVI. t. 112. *A. grandiflora Host* Fl. austr. II. 506. *A. Kitaibelii DC.* Prodr. VI. 7. *A. montana Koch* Syn. 415 nec *L.* Caules 3—10" alti, capitula maxima, involueri foliola dorso luride viridia marginē fusco-atra, discus luteus ligulae albae. Vix aliud quam varietas alpina macrocephala *A. montanae L.*

Post *A. alpinam* 415:

A. tenuifolia Schur Siebenb. Ver. 1851 p. 171. *Foliis* parce pilosis bipinnatipartitis 5—7*jugis*, laciiniis linearibus attenuato-acutis mucronatis, receptaculo hemisphaericō, paleis linear-i-oblongis obtusis apice lacero-dentatis sphacelatisque tubum florū disci aequantibus, acheniis convexo-trigonis margine tumido brevissimo coronatis, caulinis simplicibus monocephalis rarissime ramosis. 21 In alpibus Rodnensis (*N.* 107). Julio, Augusto. *A. alpina Baumg.* Transs. III. 145 nec *L.* Caulis 6—9" altus, capitula 8—10" *diametro*, discus primum sordide albus deinde pallide flavus, ligulae albae. Simillima *A. alpina L.* differt foliis simpliciter pinnatipartitis, laciiniis latioribus et capitulis majoribus, se habet ad *A. tenuifoliam* ut *Achillea atrata Tausch* ad *Achilleam Clusianam Tausch*, hinc *A. tenuifolia* me judicante varietas *tenuisecta A. alpinae*.

CHRYSANTHEMUM L.

Post Ch. Leucanthemum 417:

Ch. rotundifolium WK. Pl. rar. III. t. 236. *Foliis inferioribus longe petiolatis rotundo-ovatis ovalibusque, superioribus brevius petiolatis vel sessilibus ovatis vel oblongo-lanceolatis, omnibus inaequaliter inciso-serratis, ligulis diametrum disci subdupo superantibus, acheniis ecoronatis.* 24 In rupestribus alpinis et in silvis subalpinis (N. 410). Julio, Augusto. Tanacetum Waldsteinii Schultz Tanac. 33, Reichb. Icon. XXVI. t. 98. T. Leucanthemum γ. rotundifolium Kan. et Kn. ZBG. XVI. 104, quod et mea opinio. Herba glabra, caulis 1—1½' altus, capitula speciosa circiter 2" diametro, ligulae albae.

Ch. serotinum L. Spec. 1254. *Foliis sessilibus oblongo-lanceolatis lanceolatis inciso- et grosse serratis basi utrinque acute auriculatis, ligulis diametrum disci subdupo superantibus, acheniis margine brevissimo coronatis.* 24 In inundatis arundinetis ad ripas planitierum (N. 410). Augusto, Septembri. Jacq. Observ. IV. t. 90. Pyrethrum uliginosum WK. in Willd. Spec. III. 2152. Tanacetum serotinum Schultz Tanac. 33, Reichb. Icon. XXVI. t. 101. Herba glabra vel parce pubescens, caulis 3—5' altus dense foliosus plerumque corymboso-ramosus polyccephalus ramis elongatis vimineis, capitula speciosa circiter 2" diametro, ligulae albae.

Ch. Zawadzkii Herb. Addit. p. 43 t. 1. *Foliis inferioribus petiolatis bipinnatifidis, superioribus pinnatifidis, laciinis linearibus mucronatis, ligulis diametrum disci subdupo superantibus, acheniis ecoronatis.* 24 In calcareis Pienninorum (N. 410). Julio, Augusto. Ch. sibiricum Turcz. in DC. Prodr. VI. 46. Tanacetum Gmelini Schultz Tanac. 33. Herba plus minus pubescens, caulis 1—2' altus simplex vel corymboso-ramosus, folia carnosa glaucescentia, capitula speciosa circiter 2" diametro, ligulae albae subtus roseae.

Loco Ch. inodori 419 et 1026 ponatur:

Ch. inodorum L. Spec. 1253. Totum glabrum, caule plerumque corymboso-ramoso polyccephalo, foliis 2—3pinnatisectis, laciinis linearifiliformibus acutis, receptaculo ovato vel denique cylindrico, acheniis turbinatis subtetragonis rectis truncatis, dorso convexis nigris transverse elevato-rugosis apice impresso-biglandulosis, ventre tricostatis costis crassis obtusis fuscis et binis valleculis angustis nigris interstinctis, pappo brevi marginali quadrangulo. ♂ et ♀ In agris, pascuis, ad vias ubique. Junio — Septembri. Tripleurospermum inodorum Schultz Tanac. 32. Chamaemelum inodorum Vis. Dalmat. II. 85, Reichb. Icon. XXVI. t. 94. Caulis 3"—2' altus, capitula ½—1½" diametro, ligulae albae interdum

rudimentares vel nullae, achenia parva 1^{mm} longa, nonnumquam totum achenium nigrum.

Ch. tenuifolium Kit. in Schult. Oestr. Fl. II. 498. Totum glabrum, caule corymboso - ramoso polycapitato, foliis 2 — 3pinnatisectis, lacinias lineariformibus acutis, receptaculo hemisphaericō vel denique subovato, acheniis oblongis vel oblongo-ovatis compresso-trigonis subincurvis obtusis, dorso convexis pallide fuscis, illis disci perfecte maturis obsolete rugulosis caeteris levibus, apice convexo-uniglandulosis, ventre tricostatis costis crassis obtusis albido-testaceis et binis valleculis angustis fuscis interstinctis, pappo nullo. ♂ et ♀ Inter segetes, ad vias, agrorum margines Comit. Somogiensis, Slavoniae et Banatus (N. 409). Junio — Septembri. Kit. Addit. 80, Aschers. ZBG. XVI. 101. Ch. trichophyllum Boiss. Diagn. I. n. 4 p. 10. Chamaemelum uniglandulosum Vis. Dalmat. II. p. 83 t. 51, at rugae fructus dorsales (litt. a) nimis grosse delineatae, Reichb. Icon. XXVI. t. 94. Caulis 1—2½' altus, capitula 1—1½' diametro, ligulae albae, achenia parva vix 1^{mm} longa nonnumquam totum achenium albido-testaceum. Planta florens a praecedente haud discernenda, in statu fructus acheniis pallidis epappositi facile agnoscenda.

Post Ch. segetum 419:

Ch. achilleafolium Steud. Nomencl. I. 336. Foliis 2—3pinnatis-partitis, lacinias abbreviatis oblongis linearibus mucronatis, ligulis diametrum disci aequantibus vel ea brevioribus, acheniis pappo coroniformi subdenticulato terminatis. 24 In calcareis Banatus (C. Koch in Linn. 1831 p. 340). Junio, Julio. Gmel. Fl. sibir. II. t. 85 f. 2. Pyrethrum achilleifolium MB. Taur. Cauc. II. 327. Tanacetum achilleafolium Schultz Tanac. 47. Herba sericeo-cana, caulis 1—2' altus, capitula minima 2—4^{mm} diametro subglobosa, ligulae flavae, stirps inter reliquas species hujus generis distinctissima (Comparavi specimina rossica, hungarica non vidi).

DORONICUM L.

Post D. Pardalianches 420:

D. caucasicum MB. Taur. Cauc. II. 321. Foliis repando- vel sinuato-dentatis, radicalibus longe petiolatis rotundo-ovatis obtusis profunde cordatis, caulinis paucis intermedio oblongo acuto amplexicauli, receptaculo villoso, stolonibus subterraneis elongatis gracilibus hinc inde tuberoso-incrassatis foliiferis iterumque stoloniferis collo et in axillis squamarum villis sericeis densis instructis. 24 In silvis ad Quinqueecclesias (N. 415). Majo. Bot. Mag. t. 3143, Schultz Bip. ÖBW. IV. 410. D. Nendtvichii Sadl. in Nendtv. Quinqueeccl. p. 21 et 35 t. 2 (Icon mediocris), ÖBW. III. 180, V. 14. Caulis pedalis et ultra 1—3phyllus in planta hungarica monocephalus, ligulae luteae. D. Pardalianches L. differt stolo-

nibus nudis villis sericeis destitutis, reliqua *Doronica hungarica* non sunt stolonifera.

Post D. austriacum 421:

D. hungaricum Reichb. fil. Icon XXVI. t. 65. *Foliis subintegerimis, radicalibus et caulinis inferioribus oblongis in petiolum angustatis obtusis, superioribus oblongo-lanceolatis acutis amplexicaulibus, receptaculo glabriusculo, rhizomate obliquo tuberoso rotundato-incrassato, stolonibus nullis.* 2¶ In collibus silvisque montanis (N. 416). Majo, Junio. *D. plantagineum* Kit. in *Schult.* Oestr. Fl. II. 502 et plurimum auctorum, nec *L. Caulis* pedalis plerumque monocephalus, ligulae luteae. *Foliis non cordatis ab omnibus Doronicis hungaricis diversum.*

SENECIO L.

Post S. Doria 431:

S. umbrosus WK. Pl. rar. III. t. 210. *Foliis glaucescentibus dentatis vel integerrimis subtus pilis brevissimis crassis scabris, inferioribus ovatis spatulato-ovatis ellipticisve in petiolum late alatum decurrentibus, superioribus oblongis vel oblongo-lanceolatis basi cordata vel rotundata sessilibus, supremis valde diminutis sensim in bracteas anguste lanceolatas vel subulatas abeuntibus, caule criso-piloso corymboso polycephalo, calyculo brevissimo, radio 8floro, acheniis glabris.* 2¶ In silvis subalpinis Carpatorum occidentalium (N. 419). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXVI. t. 82. *Caulis 2—5' altus, folia coriacea ampla, ligulae luteae.* Similis *S. Doria* L. *gracilitate et glabritie omnium partium declinat quidem, nihilo minus* *S. umbrosus* ejus varietas esse videtur, dantur enim formae intermediae, quae sub nomine *S. macrophyllae* MB. Taur. Cauc. II. 308 complectuntur.

II. CYNAROCEPHALAE.

ECHINOPS L.

Post E. Ritro 452:

E. banaticus Roch. Catal. hort. Vindob. 1823. *Foliis supra puberulis subtus niveo-tomentosis spinoso-dentatis aut omnibus pinnatifidis aut superioribus oblongis acuminatis sinuato-dentatis, involueris basi setosis, setis involuero duplo triplove brevioribus, foliolis dorso glabris, pappo cupulato apice in lacinulas brevissimas diviso.* 2¶ In rupestribus montanis collinisque Sirmii et Bauatus (N. 420). Julio — Septembri. *Reichb.* Icon. XXV. t. 2 forma foliis omnibus pinnatifidis. *E. ruthenicus* Roch. Ban. t. 37 et *Reichb.* Icon. V. f. 642 (nec MB.) forma foliis superioribus sinuato-dentatis. *E. humilis* Reichb. Fl. excurs. 292 nec MB. *E. Rochelianus* Griseb.

Rumel. II. 229 nota. Caulis pedalis et ultra superne niveo-tomentosus, corollae amethystinae. Similis E. Ritro L. foliis bipinnatifidis tenuius divisis et pappo medium usque in lacinulas lineares fisso recedit. In E. sphaerocephalo L. et E. commutato Juratzka ZBG. VIII. 17 (E. exaltata Koch nec Schrad.) sunt folia subtus tantum incano-lanuginosa et corollae albidae.

CIRSIUM Tourn.

Post C. eriophorum 453 et 989:

C. Boujarti Schultz Bip. ÖBW. VI. 299. Caule erecto superne ramoso polycephalo, foliis amplexicaulibus non decurrentibus supra strigoso-hirtis subtus incauo-tomentosis pinnatifidis, laciniis bipartitis vel integris in spinam validam excentibus, capitulis solitariis vel aggregatis globosis involueratis folia involuerantia subaequantibus, involuci foliolis (anthodii squamis) recurvis vel patentibus glabris vel arachnoideo-lanatis linearilanceolatis acuminatis dense ciliatis, ciliis elongatis spinescentibus, corollae limbo quam tubo breviore. ♂ In pascuis ruderatis ad vias ditionis australis ac orientalis passim (N. 126). Angusto, Septembri. Carduus Boujarti Pill. et Mitterp. It. p. 143 t. 13. Cirsium ciliatum Maly En. austr. 128 nec MB., quod teste Griseb. It. 348 capitulis exinvolueratis differre dicitur. Cirsium furiens Griseb. l. c. Stirps speciosa, caulis 3—5' altus, capitula maxima, corollae purpureae, folia capitulum involuerantia caulinis summis conformia, spinae stramineae. Affine C. eriophorum Scop. recedit praecipue involuci foliolis (anthodii squamis) non spinescenti-ciliatis.

Post C. palustre 453 et 990:

C. brachycephalum Juratzka ZBV. VII. 91 et 123, ÖBW. VII. 110. Foliis glabris vel sparse pilosis spinuloso-ciliatis, inferioribus indivisis cuneatis vel oblongo-lanceolatis repandis vel sinuatis penitus decurrentibus, sequentibus lanceolatis vel linearilanceolatis profunde sinuatis vel pinnatifidis semidecurrentibus laciniis spina terminatis, summis conformibus sed multo minoribus vix vel non decurrentibus, caule superne exvalato nudo corymboso-ramoso polycephalo, involuci foliolis in spinam elongatam stramineam acuminatis. ♀ In pratis turfosis planitierum (N. 126). Julio, Augusto. ♂ C. Chailleti Koch Syn. ed. I. 393 nec Gaud. C. arvensi-palustre Näg. in Koch Syn. ed. II. 1000, sed hybridum non est, ut Nägeli ipse nuperrime concessit (Sitz. Ber. der Münchn. Akad. 1866 p. 325—6). Caulis 2—3' altus, capitula parva, corollae dilute violaceae rarissime albae. Affine C. palustre Scop. foliis omnibus pinnatifidis et omnibus decurrentibus, hinc caule usque ad apicem spinuloso-alato et involuci foliolis in spinulam brevem plerumque purpurascentem acuminatis diserepat.

Ad *C. pauciflorum* 454:

C. pauciflorum Spr. (*Cnicus pauciflorus* WK. Pl. rar. II. t. 161) in *Koch Syn.* 454 optime descriptum non est proles hybrida (*C. Erisithali-heterophyllum*), ut vult *Nägeli* in *Koch Syn.* 1005, sed distincta species, foliis inferioribus ovatis maximis 4–4½' longis et 6–8" latis tam a *C. Erisithali* quam a *C. heterophyllum* diversa, crescit etiam in Carpatis subalpinis orientalibus, ubi *C. heterophyllum* hucusque non observatum fuit. Varietas autem illa *C. pauciflori* caule foliisque subnudis et capitulis erectis, quam *Kitaibel* in palude Ecsédi-Láp reperit (Pl. rar. I. c. p. 175), videtur esse alia planta fortasse hybridæ originis. Sic quoque *C. pauciflorum* *Reichb.* Icon. XXV. t. 102 capitulo medio erecto et lateralibus horizontaliter patentibus neutram silit speciem *Kitaibelianam*, cujus capitula cum apice caulis nutant, sed probabilius hybridam progeniem e *C. paucifloro* et *C. rivulari* ortam, forte illud etiam false delineatum, cum pedunculi curvati exsiccando saepe recti evadant.

ONOPORDUM L.

Post *O. Acanthium* 462:

O. tauricum Willd. Spec. III. 1687. *Foliis oblongis decurrentibus sinuatis spinosis virentibus glanduloso-viscidis*, involucri foliolis e basi ovata lanceolato-subulatis pungentibus araneoso-viscosis, inferioribus patentissimis. (⊙) In ruderatis Sirmii, an spontaneum? in Serbia enim non enumeratur (*N.* 125). Junio—Augusto. *Reichb.* Icon. XXV. t. 83, *O. virens* β. *tauricum* DC. Prodr. VI. 618. Caulis 2—5' altus, capitula maxima, corollae purpureae. *O. Acanthium* L. foliis incano-lanuginosis differt. (Specimen sirmiense non vidi.)

JURINEA Cass.

Post *J. molle* 467:

J. macrocalathla C. Koch in Linn. 1831 p. 413 in pratis alpinis Banatus ab *J. molli* *Reichb.*, ut auctor ipse fatetur, non differt nisi statura majore tripedali et involucri foliolis in spinam excurrentibus. Sed cum in *J. molli* involucri foliola etiam in spinulam innocuam excurrent, tota species mera forma robustior *J. mollis* esse videtur.

CENTAUREA L.

Post *C. Scabiosa* 473:

C. atropurpurea WK. Pl. rar. II. t. 116. Caule ramoso oligocephalo, appendicibus foliolorum involucri subglobosi atratis triangulari-

lanceolatis acutis fimbriatis laminas enervias virescentes foliorum proximorum non occultantibus, fimbriis albis nitidis diametrum transversalem folioli aequantibus, terminali in spinam producta, pappo achenium subaequante, foliis floccosis scabris glabrisve pinnatifidis vel pinnatipartitis, laciinis lanceolatis vel linearibus integerrimis vel dentatis. 24 In rupibus montanis ditionis orientalis (N. 425). Julio, Augusto. Reichb. Icon. V. f. 638—9. C. calocephala DC. Prodr. VI. 587, Reichb. Icon. XXV. t. 58. Caulis 1½—3' altus, capitula maxima, corollae atropurpureae, in planta culta flava vel variegata, haec est C. calocephala Willd. En. Berol. II. 928. C. Scabiosa L. habitu et plerisque notis cum C. atropurpurea conveniens differt tantum appendicibus triangulis proportione latioribus attamen minoribus, fimbriis fuscis et corollis laete purpureis.

C. Kotschyana Heuff. Flora 1835 I. 245, Ban. 107. Caule simplici monocephalo, appendicibus foliorum involuci subglobosi atratis lute triangularibus acutis fimbriatis laminas enervias virescentes foliorum proximorum penitus occultantibus, fimbriis albis nitidis diametro transversali folioli longioribus, terminali in spinam producta, pappo achenium subaequante, foliis floccosis scabris glabrisve lyratis vel pinnatifidis, radicalibus quandoque indivisis oblongo-lanceolatis grosse serratis, laciinis lanceolatis vel linearibus integerrimis vel dentatis. 24 In lapidosis irrigatis alpis Sarko Banatus rarissima, frequentior in Transsilvania (N. 425). Augusto. C. Heuffelii Reichb. fil. Icon. XXV. t. 70 sed figura involuci erronea. Caulis 1—2' altus, capitula maxima, corollae atropurpureae. Se habet ad C. atropurpuream WK. ut C. fuliginosa Dollin. En. Austr. infer. 74 (C. Kotschyana Koch Syn. 473, Reichb. Icon. XXV. t. 44 nec Heuff.) ad Centauream Scabiosa L., vix species genuina, cum latitudo appendicum et longitudine fimbriarum varient et C. atropurpurea haud raro appendicibus laminas occultantibus occurrat. C. Kotschyana varietas alpina C. atropurpureae esse videtur.

Ad C. maculosam 474:

C. trilobaefolia Heuff. ÖBZ. VIII. 27, Ban. 108 secundum specimen authenticum nec habitu nec foliis nec capitulis nec acheniis a C. maculosa Lam. differt, quod Heuffel loco citato ipse concedit. Cur igitur nomen mutavit? Nisi botanophilis in usu — haud raro abusu — esset, cui libet formae minus obviae aut generibus recenter congestis integrae seriei specierum antiquarum nova injungere nomina, synonymia aetatis nostrae hypertrophiā taedii plenā onusino non laboraret.

Post C. maculosam 474:

C. arenaria MB. in Willd. Spec. III. 2278. Involuci ovato-conici foliolis testaceis, appendicibus concoloribus vel macula parva trianguli fuscescente notatis laminas enervias foliorum proximorum non occultan-

tibus fimbriatis ciliatis vel subintegris, fimbriis ciliisque subcartilagineis albis flexuosis, terminali innocua, acheniis pallidis viridi-testaceis, pappo achenium subaequante, foliis plus minus lanuginosis, inferioribus bipinnatipartitis, superioribus simpliciter pinnatipartitis, rameis saepe indivisis, laciniis linearibus vel linear-i-lanceolatis, caule erecto paniculato-ramoso polycephalo, ramis virgatis. 24 In collibus arenosis ad Vereshegyháza Comit. Pestinensis (Heuff. exs. 1826) et iisdem locis confinium militarium Banatus (N. 124). Junio—Augusto. Icon desideratur, nam C. arenaria Reichb. Icon. V. f. 634 sistit aliam speciem scilicet C. Reichenbachii DC. Prodr. VI. 583. Caulis 2—3' altus, corollae dilute purpureae. Affinis C. maculosa Lam. involueri foliolis viridibus, appendicibus semper atrato-maculatis, fimbriis earum fuscis et acheniis maturis nigris diversa.

Post C. Calcitrapa 475:

C. iberica Trevir. in Spr. Syst. III. 406. *Involucri glaberrimi foliolis exterioribus subpalmato-spinosis*, spina intermedia valida capitulum superante, lateralibus minutis paucis, involucri foliolis intimis inermibus apice appendice subrotunda hyalina praeditis, pappo quam achenium duplo breviore, foliis scabris, radicalibus lyrato-pinnatifidis, caulinis pinnatifidis, summis trifidis vel indivisis, laciniis lanceolatis vel linear-i-lanceolatis dentatis, caule divaricato-ramoso lanuginoso-piloso. ① In campis ad Orsova Banatus (N. 124). Julio—Septembri. Reichb. Icon. XXV. t. 67. Caulis 1—2' altus, corollae purpureae. A. C. calcitrapoide L. specifice vix diversa, etiam C. Calcitrapa L. tantum acheniis epappositi et foliolis involueri intimis apice retusis discrepat (Conf. Ledeb. Ross. II. 711).

III. CICHOREAE.

LEONTODON L.

Ad L. crispum et saxatilem 483:

L. saxatilis Reichb. Fl. excurs. 252 (Koch l. c.) vel L. asper Heuff. Ban. 440 in lapidosis Sirmii et Banatus (N. 131) sistit genuinum **L. crispum** Vill. Dauph. III. t. 25 et Reichb. fil. Icon. XXIX. t. 20, qui radice perpendiculariter descendente et acheniis pappo longioribus ab omnibus varietatibus L. hastilis Koch discrepat, sed L. crispus Reichb. l. c. (Koch l. c.) Helvetiae incola est tantum varietas L. hastilis foliis undulato-crispis et rhizomate praemorso, non perpendiculari ut in Koch Syn. l. c. falso dicitur (Gren. et Godr. Fl. Fr. II. 300, Bisch. Beitr. 60 et 68, Münch ÖBZ. VIII. 277). Apargia aspera WK. Pl. rar. II. t. 410 vel L. asper Reichb. Fl. excurs. 252, Icon. XXIX. t. 19 caule ramoso 2—4-cephalo et ramis folio fultis sine dubio est lusus L. crispi Vill. cultura aut in solo pingui ortus, nam caulem ramosum in stirpe sponte crescente

neque *Heuffel* neque *Fuss* umquam observarunt, quamquam specimina innumera se vidisse affirmant (*Heuff.* l. c., *Fuss* Trans. 382).

TARAXACUM Juss.

Post *T. serotinum* 493:

T. crispum *Heuff.* in *Wacht. Zeitschr.* V. 178. *Acheniis oblongis utrinque attenuatis striatis minutissime tuberculatis rostrum concolor brevissimum multo superantibus sed pappo brevioribus, foliis oblongo-ovatis runcinato-lyratis lacinias crispato-dentatis, supra pulverulentis, subitus caulisque monocephalis lanatis.* 24 In collibus arenosis ad Grebenac et Alibunar legionis serbico-banaticae (*N.* 136). Julio-Septembri. *Dioszegia crispa* *Heuff.* l. c. Habitu *T. serotini* *Sadl.*, caules 3-4" alti, corollae luteae. In unico specimine, quod comparare potui, authentico ab *Heuffel* ipso ad Grebenac lecto sunt achenia intense fusca et quamquam matura esse videntur, tamen minima cum rostro vix lineam longa, pappus vero 3-4" longus; ex verbis auctoris l. c. contra achenia bis tantum pappo superarentur, ergo duas lineas circiter longa esse deberent. Quomodocumque res se habeat, nota sola rostri brevissimi concoloris sufficit, ut hanc speciem a reliquis Taraxaci speciebus hungaricis discernamus.

CREPIS L.

Post *C. biennem* 504:

C. rigida *WK.* Pl. rar. I. t. 19. Caule foliato apice corymboso, foliis infimis oblongo-ovatis sinuato-vel basi lacero-dentatis in petiolum decurrentibus, superioribus sessilibus e basi hastata ovatis vel lanceolatis dentatis integerrimis, *involuci foliolis omnibus oblongo-linearibus obtusis adpressis* dorso cano-pubescentibus *superficie interiore glabris*, acheniis apice angustioribus 10-13striatis, *radice elongata descendente perenni*. In apricis montanis et silvis arenosis ditionis mediae (*N.* 137). Julio-Septembri. *Reichb.* Icon. XXIX. t. 96. *C. nova* *Wint.* Ind. f. 3. *Hieracium pannonicum* *Jacq.* Collect. V. 148. Caulis 2-3' altus rigidus ramis arcuatis, folia crassa seabra, capitula magnitudine *C. biennis* *L.*, corollae flavae. Radice perenni descendente et receptaculo subfimbrilifero ab omnibus speciebus sectionis secundae §. 1 litt. c in *Koch* Syn. 503-6 diversa.

Ad *C. virentem* 505:

C. agrestis *WK.* Pl. rar. III. t. 229 est secundum *Koch* l. c. varietas *C. virentis* *L.* capitulis duplo majoribus, secundum *Reichb.* Fl. excurs. 258 varietas pedunculis involucrisque glanduloso-hispidis. Capitula vero in opere citato non sunt majora quam in forma vulgari hujus speciei, quamquam „icon exhibit plantam, qualis in solo fertiliore et in horto plerum-

que est" (WK. l. c. p. 245). Varietas pedunculis involucrisque glanduloso-hispidis omnino occurrit, sed plantam a *Kitaibel* propositam non representat, qui hujus notae nullibi mentionem facit. *C. agrestis* igitur est ipsissima *C. virens* L. et quidem sistit icon formam vulgarem foliis runcinatis.

Post *C. blattarioidem* 507:

C. viscidula *Froel.* in *DC. Prodr.* VII. 166. *Caule* 1—3cephalo pedunculisque glanduloso-hirtis, foliis hirsutis sinuato-dentatis, radicalibus oblongo-obovatis acutis in petiolum attenuatis, *caulinis* ovatis cuspidatis basi cordata vel sagittata amplexicaulibus, *involuci* foliolis glandulosociliatis acuminatis, *interioribus* linearis-lanceolatis, *exterioribus* linearibus dimidio brevioribus, acheniis 20striatis, *rhizomate* horizontali. 24 Ad rivulos alpinos Banatus (*N.* 138). Julio, Augusto. *Hieracium pyrenaicum* *Roch.* Ban. t. 29 nec *L.* *Caulis* 8—12" altus, corollae aureae. *Affinis C. blattarioides* *Vill.* indumento eglanduloso et *involuci* foliolis oblongo-lanceolatis latioribus obtusis, exterioribus interiora longitudine aequantibus, *C. grandiflora* *Tausch* foliis caulinis lanceolatis subintegerrimis multo angustioribus et radice elongato-fusiformi recedunt.

HIERACIUM L.

Post *H. praealtum* 514:

H. petraeum *Friiv.* *Flora* 1836 II. 436 suadente *Fries* *Epier.* 28, *Heuff.* *Ban.* 114. *Caule* stellulato-pubescente superne cano-tomentoso immixtis pilis paucis longioribus inferne 1—2foliato, *corymbo* 3—10cephalo laxo, pedunculis involucrisque stellulato-tomentosis et pilis simplicibus elongatis villosis, foliis glaucescentibus lanceolatis vel cuneato-lanceolatis utrinque setis rigidis longissimis hispidis, stolonibus nullis. 24 In rupibus calcareis Banatus (*N.* 139). Junio. *H. oreades* *Heuff.* *Flora* 1853 II. 617, *Reichb.* *Icon.* XXIX. t. 119 nec *Fries.* *H. rhodopeum* *Griseb.* *Hierac.* 11. *Caulis* 8—12" altus, corollae flavae. Ambigit inter *H. praealtum* *Vill.* et *H. echioides* *Lumn.*; illud in forma sua typica foliis manifeste glaucis, setis brevioribus minusque rigidis, *corymbo* polycephalo et capitulis minoribus; hoc *caule* multifolio, *involucris* albo-tomentosis et *corollis* aureis discrepant; nullo modo species genuina, sed vel varietas hispida *H. praealti* effagellis vel hybrida proles vel forma transitoria. Similem stirpem prope Marchegg in Austria legi.

Post *H. murorum* 523:

H. pleiophyllum *Schur* *Siebenb.* *Ver.* 1851 p. 171. *Caule* 1—3cephalo vel *corymboso*-*polycephalo* aphylo vel 1—3phyllo hirto apice ramis involucrisque pube stellata et pilis atris glanduliferis plus minus obsitis, foliis viridibus utrinque hirsutis sinuato-vel repando-dentatis aut integer-

rimis, radicalibus ovalibus vel oblongo-ovatis obtusis in petiolum lanuginoso-villosum attenuatis, caulinis obverse- vel linear-lanceolatis decrescentibus acutis sessilibus aut nullis, involucri foliolis linear-lanceolatis aentis, interioribus glabrescentibus, rhizomate horizontali praemorso. 24 In silvis montanis et subalpinis Bihariae et Banatus (*N.* 142) inque alpibus Rodnensibus (*Janka ÖBZ.* XVII. 66). Junio—Augusto. H. transsilvanicum *Heuff.* ÖBZ. VIII. 27. *Crepis Fussii Kov.* exs. 1843 sed ob achenia truncata et toto habitu est Hieracium sensu recentiorum. Caulis $\frac{1}{2}$ — $2'$ altus, margo foliorum et praecipue petioli pilis longis saepe rufescentibus villosissimi, corollae luteae. Diagnosis haec speciminibus transsilvanicis est desumpta, nam hungarica non vidi. Comparavi etiam descriptiones in *Heuff.* l. c., *Janka* in Linn. 1859 p. 587, *Fries* Epicr. 97 et *Schur* En. Transs. 394, sed frustra conatus sum, characterem eruere, qui hanc stirpem a vasto formarum grege Hieracii murorum distinete separaret, specimina caule 3phylo ad *H. vulgatum Fries* (me judicante etiam varietatem *H. murorum*), illa caule monophyllo vel aphylio ad formas *H. murorum* foliis radicalibus in petiolum attenuatis spectant et in utrumque transeunt.

H. lasiophyllum *Hillebr.* ÖBZ. VIII. 299 nec *Koch*. Caule oligo-pleiocephalo aphylio vel monophyllo hirto apice ramis involucrisque pube stellata et glandulifera canescentibus, foliis radicalibus oblongis sinnatodentatis acutis viridibus utrinque villosis in petiolum lanugiuoso-villosum attenuatis, caulino lanceolato diminuto vel nullo, involucri foliolis linear-lanceolatis acutis, rhizomate horizontali praemorso. 24 In monte calcareo Steinberg prope Almás Comit. Comaromiensis. Junio, Julio. Inter affinia *H. lasiophyllum Koch* Syn. 522 (*Reichb. Icon.* XXIX. t. 189) foliis glandescentibus obtusissimis, *H. pleiophyllum Schur* habitu graciliore, indumento minus denso et foliis obtusis agre distinguuntur. Est quoque una ex innumeris formis Hieracii murorum foliis radicalibus in petiolum attenuatis et caule oligophyllo, quae in *Koch* Syn. 522—3 sub nomine *H. Schmidtii* et *H. bifidi* proponuntur, formarum mire variantium seriem vero minime absolvunt.

Post *H. rigidum* 530:

H. virosum *Poll.* Reise I. 501. Caule rigido multifolio inferne cum foliis hirto superne glabrescente paniculato-ramoso, ramis subumbellatis polyccephalis puberulis glabrisve, foliis caulinis cordato-ovatis ovato-oblongis vel lanceolatis acutis amplexicaulibus denticulatis vel integerrimis discoloribus subtus glaucescentibus reticulatis, radicalibus nullis, involucri foliolis glabris adpressis. 24 In vineis Sirmii (*N.* 143). Julio—Septembri. *Reichb. Icon.* XXIX. t. 175. *H. foliosum WK.* Pl. rar. II. t. 145. Caulis 1— $2'$ altus, corollae luteae. Inter affinia *H. sabaudum L.*, *H. boreale Fries* et *H. rigidum Hartm.* pedunculis canescentibus et foliis concoloribus, *H. umbellatum L.* adhuc foliolis involucri recurvis differunt.

Post *H. umbellatum* 531:

Hieracia hybrida extricatu difficillima et hucusque nondum critice perlustrata, in Hungaria insuper a paucis botanicis observata et parum cognita exponere nequeo. *H. praealto-Pilosella* Wimm. Schles. Gesellsch. 1843 p. 205 (*N.* 139) et *H. Pilosella-aurantiacum* Heer Fl. der Schw. 781 (*N.* 140) certe sunt hybrida et quidem indubiae originis, sed *H. auriculoides* Lang Syll. ratisb. I. 183 (*H. Auricula-praealtum?* *N.* 139), *H. petraeum* Friv. Flora 1836 II. 436 (*H. praealto-echioides?* *N.* 139 et p. 78 hujus operis), *H. biharense* Kern. ÖBZ. XIII. 246 (*H. aurantiaco-alpinum?* *N.* 140), *H. porphyrticum* Kern. I. c. 247 (*H. saxatili-murorum?* *N.* 141–2), *H. murorum* b. *simplex* Roch. Ban. t. 29 (*H. alpino-murorum?* *N.* 142) et *H. carpaticum* Bess. Galic. II. 154 (*H. alpino-prenanthoides?* *N.* 142), quamquam verisimiliter hybrida, sunt quoad originem dubia et plerumque non nisi alterum parentum tute recognoscere licet.

CAMPANULACEAE.

CAMPANULA L.

Post *C. rotundifoliam* 538:

C. crassipes Heuff. ÖBZ. VIII. 27 in calcareis ad Danubium in Banatu est secundum specimen authenticum forma *C. rotundifoliae* L. caule elato multifloro, foliis anguste linearibus subfalcatis et pedunculis paulo incrassatis. Sed haec ultima nota sola memorata digna est tam vaga, ut speciem constituere non possit.

Post *C. patulam* 541:

C. Welandii Heuff. ÖBW. VII. 118 in lapidosis Banatus recedit a forma typica *C. patulae* L. corollis minoribus, calycis tubo quandoque (minime semper) glanduloso-punctato et ejus lacinias nunc corollam aequantibus nunc (ut in forma typica) illâ duplo brevioribus, spectat igitur tam ad varietatem γ. *adenocarpam* quam ad varietatem δ. *flaccidam* Koch Syn. 541 (*Wallr. Sched. 85–6*). Variat caeterum caule hirsuto et glabrescente, foliisque angustioribus et latioribus. Species genuina omnino non est.

C. Stevenii MB. Taur. Cauc. III. 138. Foliis crenatis integerrimis, radicalibus ovatis oblongis vel obovatis in petiolum decurrentibus, caulinis lanceolatis sessilibus, caule uni-paucifloro stolonifero, stolonibus filiformibus fragilissimis repentinibus nonnumquam foliorum sterilium fasciculos nutrientibus, floribus erectis, calycis lacinias linearis-subulatis usque lanceolatis integerrimis. 24 In silvis subalpinis Banatus (*N.* 146). Junio – Augusto. Caulis $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ ' altus, corollae caeruleae, variat calycis lacinias longioribus

et angustioribus (*C. patula* b. *panciflora* *Roch.* Ban. t. 6, *C. abietina* *Griseb.* It. 333. *Reichb.* Icon. XXIX. t. 253) et iisdem brevioribus et latioribus (*C. Stevenii* *MB.* *planta genuina*, *Reichb.* l. c.), dantur vero formae intermediae (*Ledeb.* Ross. II. 886). Simillima *C. patula* *L.* differt corollis minoribus et stolonibus deficientibus. Mirandum est, auctores stolonum nullibi mentionem fecisse, fortasse quia in herbariis saepissime desunt.

Post *C. persicifoliam* 541:

C. carpatica *Jacq.* Hort. vind. I. t. 57. *Foliis ovatis cordatis acutis inaequaliter serratis omnibus petiolatis, floribus in pedicellis elongatis nudis solitariis, laciinis calycinis lanceolatis cuspidatis.* 24 In rupestribus Carpatorum borealium (N. 146). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXIX. t. 251. Herba glabra vel hirsutula, caules diffusi interdum valde abbreviati, tunc rami subradicales, tota planta 4—8 pollicaris, corollae speciosae late campanulatae intense violaceae illis *C. persicifoliae* similes. Habitu proprio insignis.

Post *C. thyrsoideam* 541:

C. transsilvanica *Schur* Sert. 47. *Hispidula, caule simplici stricto dense folioso, foliis obsolete crenatis vel subintegris, radicalibus oblongo-ovatis obtusis in petiolum latum decurrentibus, caulinis oblongis vel oblongo-lanceolatis obtusis acutis sessilibus, floribus sessilibus in capitulum subrotundum densum terminale congestis, calycis laciinis ovato-lanceolatis.* 24 In pascuis alpinis Marmatiae et Banatus (N. 147). Julio, Augusto. *C. thyrsoidea* *Baumg.* Transs. I. 152. Caulis 4—8" altus, corollae lilacinae. Simillima *C. thyrsoidea* *L.* floribus ochroleucis facile quidem discernenda, caeterum autem non differt nisi indumento rigidiore, foliis linear-oblengis angustioribus et inflorescentia spicata magis elongata, *C. transsilvanica* hinc ex meo judicio tantum forma carpatica *C. thyrsoideae* Alpium et Jurassi incolae.

Post *C. cervicaria* 542:

C. macrostachya *WK.* in *Willd.* En. Berol. I. 1809 p. 243. *Hispida*, foliis crenatis vel integerrimis, radicalibus ellipticis in petiolum attenuatis, caulinis inferioribus oblongis lanceolatis sessilibus, superioribus ovato-lanceolatis amplexicaulibus, *floribus sessilibus glomeratis in spicam longissimam interruptam congestis.* 24 In pratis montanis siccis praecipue ditiosis australis (N. 147). Junio, Julio. *C. multiflora* *WK.* Pl. rar. III. 1812 t. 263 fide *Kit.* Add. 125, *Reichb.* Icon. XXIX. t. 234. *C. cervicaria* β . *multiflora* *Reichb.* Icon. VI. f. 779. Caulis strictus simplex 2—3' altus, spica pedalis et ultra, corollae numerosae parvae 6—8" longae pallide caeruleae. Habitu quidem *C. cervicariae* *L.* dissimilis, nihilominus ejus varietas *macrostachya* et *micrantha* esse videtur.

Post C. sibiricam 543:

C. divergens WK. in Willd. En. Berol. I. 212 vel **C. spathulata** WK. Pl. rar. III. t. 258 est mera varietas luxurians **C. sibiricae** L. corollis majoribus pollicem longis. In calcareis Banatus (*N.* 147).

C. Grosseskli Heuff. Flora 1833 I. 353. Hispida, foliis inaequaliter duplicato-crenatis serratisve acutis, inferioribus cordatis longe petiolatis, superioribus ovatis vel ovato-oblongis breviter petiolatis vel subsessilibus, floribus pedunculatis laxe racemosis aut paniculatis nutantibus, calycis laciniis lanceolatis setoso-ciliatis patentibus apice revolutis appendices conformes duplo triplove superantibus, corolla apice barbata vel calva. 24 In rupestribus montanis Banatus (*N.* 147). Junio—Augusto. Reichb. Icon. XXIX. t. 231. Caulis 2—3' altus, corollae violaceae magnae 1—1½" longae, in caule ramoso minores. Habitu Campanulae Trachelium L. sed appendicibus calycis valde recedens.

C. lingulata WK. Pl. rar. I. t. 64. Hispida, foliis crenatis repandis inferioribus oblongo-obovatis in petiolum decurrentibus, superioribus oblongis lanceolatis linearibusve sessilibus, floribus glomeratis in capitulum terminale congestis, calycis laciniis lanceolatis setoso-ciliatis appendices conformes aequantibus. ② In silvis montanis Sirmii et Banatus (*N.* 147). Majo, Junio. Reichb. Icon. XXIX. t. 234, nec Icon. VI. f. 780—1 quae est **C. glomerata** L. Caules plerumque plures ex eadem radice 8—12" alti, corollae parvae 6—8" longae caeruleae.

Post Adenophoram 544:

SYMPHYANDRA Alph. DC. Camp. 365.

Antherae in tubum longum stylo pervium connatae. Caetera ut Campanulae.

S. Wanneri Heuff. Flora 1854 I. 291. Caule simplici folioso inferne jam florifero foliisque pilosis, foliis lanceolatis vel inferioribus oblongo-lanceolatis grosse vel sinuato-dentatis in petiolum longum decurrentibus, summis sessilibus, floribus axillaribus terminalibusque longe pedunculatis cernuis, pedunculis subsimplicibus 1—2foliatis, laciniis calycis foliaceis acuminatis integerrimis vel parce serratis ciliatis venosis hispidis, sub anthesi lanceolatis, fructus maturitate ampliatis triangulis, corollae lobis brevissimis. 24 In rupibus alpium Banatus (*N.* 148). Julio. Campanula heterophylla Baumg. Transs. III. 342 nec **L. C. Wanneri** Roch. Ban. t. 5 sed calycis laciniae nimis serratae, Reichb. Icon. XXIX. t. 234. Caespitosa, caules erecti procumbentes vel penduli usque pedales interdum flexuosi, calycis laciniae fructus maturitate usque 1" longae 4" latae nitidae saepe cum tinctu violaceo, corollae magnae 1" longae caeruleae.

ERICINEAE.

Post Ericam 548:

BRUCKENTHALIA Reichb. Fl. excurs. 413.

„Calyx 4fidus. Corolla subgloboso-campanulata 4fida. Stamina 8, filamenta basi brevissime subconnata, antherae per anthesin liberae muticæ. Stylus exsertus, stigma capitato-truncatum. Capsula 4locularis loculicide 4valvis. Genus vix ac ne vix ab Erica distinctum.“ Sic *Bentham* in *DC.* Prodr. VII. 694, sed ex hac diagnosi ullam differentiam inter Bruckenthaliam et Ericam animadvertere mihi saltem non contigit.

B. spiculifolia Reichb. l. c. 414. Ramulis adscendentibus pubescentibus, foliis linearibus acutis sparsis aut ter—quinatim verticillatis margine glanduloso-ciliatis glabrisve, in ramulis floriferis laxis, in sterilibus confertis, floribus pedunculatis subverticillatis in apice ramulorum in racemos breves oblongos congestis. 5 In lapidosis et sphagnetis montanis usque in regionem Mughi Bihariae et montis Ruska Banatus (*N.* 201). Julio, Augusto. *Reichb.* Icon. XXVII. t. 111. *Erica spiculifolia Salisb.* in *Transact. Liun. soc.* 1802 p. 324. *E. Bruckenthalii Spr.* Neue Entdeck. I. 271, *Reichb.* Icon. II. f. 300. Ramuli lignosi 3—6“, racemi circiter 6“, folia 2—3“ longa $\frac{1}{6}$ “ lata, calyces lilacini, corollæ ejusdem coloris intensioris.

Observatio. Multi auctores et ipse *Bentham* l. c. deinde *Reichenbach* fil. in *Icon.* l. c. et *Heuffel* in *Eu. Ban.* 121 hanc stirpem vocant *B. spiculifloram*, quod falsum. Nam nomen hoc triviale derivatum est ab *Erica spiculifolia Salisb.* l. c., hinc *Reichenbach* pat., qui primus hoc genus proposuit, recte scribit *B. spiculifolia*.

AZALEA L.

Ad A. procumbentem 548 (absque diagnosi):

A. procumbens L. Spec. 215. Fruticosa ramis diffusis distortis depressis caespitem densum pulvinatum componentibus, foliis ovalibus oblongisve obtusis integerrimis margine revolutis glaberrimis sempervirentibus approximatis, floribus binis—quaternis apice ramulorum subumbellatis. 5 In pascuis alpinis Carpatorum Rodnensem et Banatus (*N.* 203). Junio, Julio. *Reichb.* Icon. XXVII. t. 108. Caespites magni usque pedem diametro, folia parva 2—3“ longa dura nitida, corollæ parvae saturate roseae.

RHODODENDRON L.

Post Rh. ferrugineum 549:

Rh. myrtifolium Schott et Kotschy Bot. Zeit. 1851 p. 17 (*Reichb.* Icon. XXVII. t. 106) in alpinis Marmatiae et Banatus (*N.* 203). Folia 6—9“

longa 3—5" lata, in Rh. ferrugineo L. folia ramorum principalium 10—16" longa 4—7" lata, illa ramulorum lateralium multo minora, aliam differentiam neque in descriptionibus auctorum neque in speciminibus exsiccatis detegere possum, differentiae in primis in Griseb. It. 319 adductae sunt per quam variabiles; vix varietas, nam dantur ubique formae intermediae.

ASCLEPIADEAE.

Post Cynanchum 536:

ASCLEPIAS R. Br. in Mem. Wern. soc. I. 37.

Corolla 5partita reflexa. Corona staminea 5phylla foliolis cuculatis e fundo processum corniformem aversum exserentibus. Massae pollinis compressae pendulae. Folliculi 2 vel abortu solitarii. Semina multiseriata comâ sericeâ instructa. Spenn. Gen. XXI. t. 10—12.

A. Cornuti Decaisne in DC. Prodr. VIII. 564. Foliis ovalibus oblongisve integerrimis breviter acuminatis transverse nervosis subtus incano-velutinis, floribus in umbellis extraaxillaribus expansis vel contractis, pedunculis rectis vel nutantibus, folliculis ellipticis tomentosis spinis innocuis onustis. 24 Ex America boreali allata nunc ob semina sericeo-comosa culta occurrit hinc inde in vineis et ruderatis praecipue ditionis australis subspontanea (N. 456). Junio, Julio. A. syriaca L. Spec. 313 (sed in Syria non crescit), Spenn. l. c. f. 1. Rhizoma valde repens, caulis crassus 4—6' altus, corollae sordide carneae, tota herba lactescens.

GENTIANEAE.

SWERTIA L.

Post S. perennem 538:

S. punctata Baumg. Transs. I. 190. Caule simplici, foliis inferioribus ellipticis longe petiolatis vaginantibus obtusis, superioribus oblongis sessilibus acutis alternis oppositisque, pedunculis axillaribus 1—3floris tetragonis in cymam racemiformem terminalem digestis, calycis laciniis corollam subaequantibus vel eâ duplo brevioribus, foveis corollae nectariferis oblongis. 24 In rupestribus alpinis Carpatorum hungarico-transsilvanicorum rara (N. 459). Augusto. Reichb. Icon. III. f. 463, XXVII. t. 3. Caulis 1½—1' altus, corolla flavescens et atroviolaceo-punctata. Simillima S. perennis L. foveis nectariferis rotundis specifice haud differt, nam corollae quamquam typice triste violaceae variant tamen flavescentes impunctatae.

GENTIANA L.Post *G. pumila* 564:

G. pyrenaica *L.* Mant. I. 55. Caulibus caespitosis sterilibus uniflorisque corollam longitudine subaequantibus, *foliis linearis-lanceolatis* confertis, corollis hypocraterimorphis fauce nuda tubo cylindrico, stylo indiviso, *stigmatibus binis distinctis oblongis demum revolutis*, capsula maturitate longissime stipitata. 24 In pascuis alpinis Carpatorum boreali-orientalium rarissima (*N.* 157). Julio, Augusto. *WK.* Pl. rar. III. t. 207, *Reichb.* Icon. XXVII. t. 9. Caules procumbentes (absque corolla) 1—2" longi, corollae tubus viridi-caeruleus, limbus intense cyaneo-violaceus. Similes *G. verna* *L.* et *G. pumila* *Jacq.* stigmatibus semiorbiculatis non revolutis differunt.

ERYTHRAEA Rich.Ad *E. pulchella* 567:

E. pulchella *Fries* variat corollae laciniis acutis obtusisve apice plerumque integris interdum autem emarginatis vel subtilissime crenulatis et quidem in uno eodemque specimine, hinc *E. emarginata* *WK.* Pl. rar. III. t. 275 corollae laciniis emarginatis neque species neque varietas haberi potest.

CONVOLVULACEAE.**CONVOLVULUS L.**Post *C. sepium* 569:

C. silvaticus *WK.* Pl. rar. III. t. 264. Foliis sagittatis, auriculis rotundatis vel angulato-truncatis, pedunculis teretinsculis unifloris petiolo longioribus, *bracteis amplis ovatis obtusis inflato-ventricosis a calyce patulis*. 24 In silvis et locis rupestribus dumosis Sirmii et Banatus (*N.* 177). Mayo, Junio. *C. silvestris* *WK.* in *Willd.* En. Berol. I. 202, nomen quidem antiquius sed incongruum et ab ipsis auctoribus mutatum. *Calystegia silvatica* *Griseb.* Rumel. II. 74, *Reichb.* Icon. XXVIII. t. 140. Corolla speciosa alba. Simillimus *C. sepium* *L.* bracteis cordatis acutis multo minoribus et angustioribus non inflatis et calyci adpressis aegre differt.

CUSCUTA L.Post *C. Epilinum* 570:

C. obtusiflora *HBK.* Nov. gen. et spec. III. 122. Caule filiformi ramoso, floribus in cimas subglobosas glomeratis, corollis campanulatis

- 4—5 lobis, lobis obtusis tubo aequilongis mox reflexis, *stylis binis, stigmatibus globoso-capitatis, capsulis globoso-depressis apertura intrastylari magna rhombica nec circumscissis.* ♂ In herbidis et salicetis ad Tibiscum prope Tisza Halász Comit. Hevesiensis (Aschers. et Janka ÖBZ. XVI. 323, 360). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXVIII. t. 143. C. aurantiaca *Requien in Bertol. Ital.* VII. 623. C. breviflora *Vis. Dalmat.* II. 231. C. Rogovitschiana *Trautv.* in Mélang. biolog. II. 1855 p. 285. C. obtusiflora & breviflora Engelm. Cuscut. Berolini 1860 p. 50. Caules aurantiaci, corollae albae vel carneae, squamae epipetalae minimae aut abortu nullae. Reliquae Cuscutae hungaricae stigmatibus filiformibus et capsulis circumscisis discrepant, C. lupuliformis Krock. habet stylum uicum et inflorescentiam racemosam.

BORRAGINAE.

HELIOTROPIUM L.

Post H. europaeum 571:

H. supinum L. Spec. 187. Caulibus decumbentibus vel adscendentibus diffusis herbaceis, foliis ovalibus crenulatis vel integerrimis plicatis viloso-scabris, cincinnis subsolitariis, calycibus fructiferis ovatis clausis abortu unicam vel binas nubes leves includentibus. ♂ In arenosis Cumanae et Banatus (N. 171). Augusto, Septembri. Reichb. Icon. XXVIII. t. 93. Caules 3—10" longi, corollae albae. Simile H. europaeum L. differt statuta robustiore, caule erecto, foliis majoribus, praecipue vero calycibus fructiferis stellatis et nucibus quaternis foveolatis.

Post Echinospermum 571:

ROCHELIA Reichb. Flora 1824 I. 243.

Nuces duae oblique conicae immarginatae verrucosae aut leves latere dorsali stylo adnatae. Propter ovarium tantum biloculare inter Borragineas genus anomalum. Spenn. Gen. XVII. t. 4.

R. stellulata Reichb. Icon. II. p. 13. Hispida, caule ramoso, ramis denum virgatis, foliis oblongo-linearibus, pedunculis fructiferis reflexis, calycis fructiferi laciniis incurvatis, nucibus verrucosis, verrucis albo-stellulato-pilosis. ♂ In apricis ad pedem alpis Choč Liptoviae (N. 177). Junio, Julio. Reichb. Icon. II. f. 236—7, XXVIII. t. 132. R. saccharata Reichb. Flora l. c. Lithospermum dispermum L. Spec. 191. Habitu Echinospermi deflexi Lehm. et fortasse saepe cum hoc commutata, nam differt tantum nucibus binis (non quaternis) nec glochidatis. Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus, corollae minimae caeruleae.

Post *Cynoglossum* 572:

MATTIA Schult. Observ. 31.

Nuces quatuor compressae leves aut tuberculatae ala membranacea lata cinetae angulo dorsali styli basi pyramidali admatae. *Putterl. et Endl.* Gen. XXIII. t. 3.

M. umbellata Schult. l. c. 32. Caule erecto foliisque pubescentibus integerrimis acutis, inferioribus oblongo-lanceolatis in petiolum attenuatis, superioribus linear-lanceolatis sessilibus, floribus in cymam umbelliformem nutantem dispositis, pedunculis calycibusque albo-lanatis, nucibus levibus. ☺ In clivis arenosis confinium militarium Banatus (*N.* 176). Majo, Junio. *Reichb.* Icon. XXVIII. t. 127. *Cynoglossum umbellatum WK.* Pl. rar. II. t. 148. Caulis 1—2' altus, corollæ flavo-rubellæ fornicibus purpureis.

ANCHUSA L.

Post *A. officinale* 573:

A. ochroleuca MB. Taur. Cauc. 125. Tota hispida, foliis oblongis linear-oblóngis vel lanceolatis integerrimis acentis, bracteis ovato-lanceolatis vel oblongis obtusis, calycis laciniis obtusis, corollæ tubo calycem superante exerto, fornicibus pilis crassis dense obtectis velutinis, nucibus oblique depresso-reticulato-rugosis granulatis. ☺ In pascuis et pratis arenosis Sirmii et Banatus occidentalis (*N.* 173). Majo — Septembri. Bot. Mag. t. 1608, *Reichb.* Icon. XXVIII. t. 107. Caulis 1—2' altus, corolla typice ochroleuca, variat autem alba rosea cyanea et variegata, limbus 5—6" diametro. *A. italicica* Retz differt ab *A. ochroleucae* varietate cyanea calycis laciniis acutissimis, fornicibus pilis longis penicellatis et fructibus erectis, quomodo autem *A. officinalis* L. ab illa varietate cyanea *A. ochroleucae* discerni possit, ignoro, nam calycis lacinia *A. officinalis* non semper sunt acutæ sed occurruunt etiam obtusæ.

A. Barrelieri Vitm. Summ. pl. I. 388. Tota hispida, foliis oblongis, linear-oblóngis vel lanceolatis integerrimis repandisve acutis, bracteis lanceolatis acuminatis, calycis laciniis obtusis, corollæ tubo brevissimo calyx inclusa, fornicibus margine papillosum, nucibus oblongis erectis longitudinaliter rugosis granulatis ☺ In fruticetis planitiei et montium humiliorum praecipue ditionis australis (*N.* 174). Junio, Julio. Bot. Mag. t. 2349. *Buglossum Barrelieri* All. Pedem. I. 48, *Reichb.* Icon. XXVIII. t. 106. *Myosotis obtusa* WK. Pl. rar. I. t. 100. Caulis 1—2' altus, corollæ parvae limbo 2—3" diametro cyaneae, ob tubum inclusum illis *Myosotidis* similes. Corolla parva et tubo brevissimo inclusa haec species ab omnibus Hungariae Anchusis distincta.

SYMPHYTUM L.**Dispositio specierum.**

1. Corolla parva 3^{mm} longa, fornices longe exserti: *S. ottomanum.*
Corolla multo major, fornices inclusi. 2.
2. Folia cordata:
Folia non cordata. 3.
3. Radix fusiformi-ramosa descendens. 4.
Rhizoma horizontale vel obliquum carnosum nodosum. 5.
4. Folia hirsuta, caulinis decurrentia:
Folia scabra, caulinis in petiolum amplexicaulem contracta:
S. officinale.
S. uliginosum.
5. Folia ovata vel elliptica, caulis simplex vel apice bifidus, calycis laciniae tubo corollae subduplo breviores:
Folia oblongo-linearia vel oblongo-lanceolata, caulis ramosus, calycis laciniae tubum corollae subaequantes: *S. tuberosum.*
S. angustifolium.

Post *S. officinale* 573:

S. uliginosum Kern. ÖBZ. XIII. 227. *Radice fusiformi-ramoso,* caule ramoso, *foliis scabris,* radicalibus et caulinis inferioribus ovato-lanceolatis in petiolum contractis, *caulinis superioribus lanceolatis in petiolum basi subdilatata amplexicaulem contractis non decurrentibus,* corollae limbo 5dentato dentibus recurvatis, *fornicibus inclusis.* 24 In pratis uliginosis prope Pestinum (*N.* 175). Majo, Junio. Caulis 1—2' altus, corollae violaceae. Affine *S. officinale L.* foliis caulinis decurrentibus hirsutis recedit.

Post *S. tuberosum* 376:

S. angustifolium Kern. ÖBZ. XIII. 227. *Rhizomate horizontali vel obliquo carnoso nodoso postice praemorso,* caule ramoso, *foliis oblongo-linearibus vel oblongo-lanceolatis basin versus attenuatis et angustissime decurrentibus,* infima sub anthesi emarcida, *pedunculis post anthesin elongatis calyce duplo longioribus, calycis laciniis corollae tubum subaequantibus,* corollis infundibuliformi-tubulosis 5dentatis dentibus recurvatis, *fornicibus inclusis.* 24 In silvis montanis ad Pilis-Csaba Comit. Pestinensis (*N.* 175). Majo. Caulis 1—4½' altus, corollae pallide ochroleucae. Simillimum *S. tuberosum L.* tantum differt caule simplici vel apice bifido, foliis latioribus, pedunculis et laciniis calycinis brevioribus, hinc *S. angustifolium* mera ejus varietas esse videtur.

S. cordatum WK. Neue Schrift. der Berl. naturforsch. Fr. II. 121. Rhizomate horizontali vel obliquo carnoso nodoso postice praemorso, caule simplici, *foliis acuminatis, radicalibus lateralibus caulinisque inferioribus lato-cordatis* longe petiolatis, caulinis superioribus ovatis vel ovato-

lanceolatis breviter petiolatis sessilibusve, fornicibus inclusis. 21 In silvis montanis et subalpinis (*N.* 175). Majo, Junio. WK. Pl. rar. I. t. 7, *Reichb.* Icon. III. f. 395, XXVIII. t. 102. Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus, corollae 6" longae ochroleucae, folia infima ampla.

S. ottomanum *Friv.* Flora 1836 II. 439. Radice ramosa, caule ramoso, foliis ovatis vel ovato-oblongis acutis petiolatis, summis sessilibus, *fornicibus in acumen lineare productis longe exsertis.* 20 In rupestribus inter Tissovica et Svinica in Banatu australi (*N.* 175). Majo, Junio. *Friv.* M. Tud. Társ. Évk. III. t. 3. Caulis 1' altus hirsutus, corollae parvae 3" longae ochroleucae.

PULMONARIA L.

Post *P. molle* 579:

P. rubra *Schott* Bot. Zeit. 1851 p. 393 a *P. molli* *Wolf* (*Reichb.* Icon. VI. f. 696, XXVIII. t. 117) specifice non differt; convenit cum ea habitu, foliorum figura et in primis indumento e pilis mollibus articulatis partim glanduliferis immixtis setis brevioribus paucis composito; recedit tantum statura robustiore et corollis rubris. In silvis montanis et subalpinis Bihariae et Banatus (*N.* 172).

Post *Lithospermum* 580:

ALKANNA Tausch Flora 1824 II. 234.

Nuces quatuor liberae varie tuberculato-asperatae areolâ planâ vel stipitatâ toro insidentes. Corolla infundibuliformis fauce nuda, plicis formicibus minutis. Calyx 5-partitus. *Spenn.* Gen. XVII. t. 20.

A. tinctoria *Tausch* l. c. Tota hirsuta, caulis procumbentibus adscendentibusve, foliis radicalibus spathulato-lanceolatis, caulinis lauceolatis, bracteis oblongis vel subcordatis, nucibus reticulato-rugosis. 21 In sabulosis graminosis et in arena mobili planitierum (*N.* 174). Majo, Junio. *Reichb.* Icon. XXVIII. t. 115. *Lithospermum tinctorium* *L.* Spec. ed. I. 132 nec ed. II. Radix fusco-rubra chartam tingens, caules $\frac{1}{2}$ —2' longi, corollae parvae limbo 2—3" diametro caeruleo-violaceo rarissime albo vel flavo. Affinis *Anchusa arvensis* *MB.* radice annua et corollae cyaneae tubo in medio curvato differt.

SOLANAE.

Post *Solanum* 581:

LYCOPERSICUM Tourn. Instit. t. 63.

Corolla rotata. Antherae membrana in tubum conicum connatae, intus longitudinaliter dehiscentes. Bacca succosa calyce non inclusa. *Putterl.* et *Endl.* Gen. XXIV. t. 7.

*N*ärrreich: ung. Diagnosen.

L. esculentum Mill. Gard. Dict. n. 2. Foliis inaequaliter pinnatisectis, segmentis oblongis inciso-dentatis vel pinnatilobatis, cymis extra-axillaribus post anthesin reflexis, baccis depresso-globosis sulcatis glabris. ♂ Ex America allatum nunc in hortis ubique cultum occurrit in ruderatis hinc inde (N. 480). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXX. t. 13. *Solanum Lycopersicum L.* Spec. 265. Corolla flavescens, bacca aquoso-cinnabarina interdum lutea, odor totius herbae nauseosus. Flores saepe monstrosi baccas denique difformes torulosas multiloculares procreantes.

Post Atropam 585:

NICANDRA Adans. Famill. II. 219.

Calyx 5partitus 5angularis lacinii sagittatis. Corolla campanulata limbo obsolete 5lobato. Fructus bacciformis exsuccus calyce crescente inflato reticulato-venoso inclusus.

N. physaloides Gaertn. de fruct. II. 237. Caule erecto ramoso, foliis glabris ovato-oblongis angulato-dentatis, pedunculis solitariis unifloris extraalaribus post anthesin recurvatis, fructibus cernuis subglobosis. ♂ E Peruvia allata occurrit passim in ruderatis et hortorum ejctis, in Banatu fere spontanea facta (N. 179). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXX. t. 5. *Atropa physaloides L.* Spec. 260, *Jacq.* Observ. IV. t. 98. Pedalis et ultra, corolla magna cyanea fundo alba.

CAPSICUM L. Gen. n. 252.

Calyx 5—6fidus. Corolla rotata 5—6fida. Fructus bacciformis exsuccus calyce non inclusus. Putterl et Endl. Gen. XXIV. t. 5.

C. annuum L. Spec. 270. Foliis glabris ellipticis ovatisve acuminate integerrimis, pedunculis solitariis vel geminis alaribus et extra-alaribus calycem versus incrassatis, fructibus polymorphis typice conico-oblongis. ♂ Verisimiliter ex America tropica exortum nunc frequenter in Hungaria cultum (N. 179). Junio — Augusto. Fingerh. Monogr. t. 2, Reichb. Icon. XXX. t. 13. Corollae sordide albae, fructus (*Paprika*) acriter aromatici cinnabarini interdum etiam aurantiaci flavi albi vel variegati.

VERBASCACEAE.

VERBASCUM L.

Post V. phlomoidem 587:

V. bombyciferum Heuff. Ban. 129 nec Boiss. Foliis crenatis acutis cum caule calycibusque tomentosis tomento cinereo-albo, radicalibus oblongo-ovatis in petiolum attenuatis, caulinis oblongis ovatisve plus minus (sed

non a folio ad folium) decurrentibus, racemo simplici, floribus fasciculatis, pedicellis florigeris calyce brevioribus, *corollis rotatis, filamentis duobus longioribus glabris anthera sua hinc longe decurrente triplo longioribus, filamentis tribus brevioribus albo-lanatis.* ☺ Ad rupes Banatus austro-orientalis (*N. 180*). Caulis $1\frac{1}{2}$ — $2'$ altus, corolla flava magna pollicem diametro. Jam *Heuffel* dubitavit, num sua species cum illa a *Boissier* proposita sit eadem, differt enim haec secundum descriptionem in *Boiss.* Diagn. I. n. 4 p. 52 et *DC. Prodr.* X. 228 indumento lana gossypina nivea densissima ac longissima constante florum fasciculos fere occultante, racemo ramoso, in primis vero filamentis duobus longioribus a basi ad apicem unilateraliter barbatis et antheris eorum breviter decurrentibus (Specimen authenticum *Boissierianum* non vidi). Stirps *Heuffelianiana* est igitur aut nova species : *V. Heuffelii Neilr.* aut melius varietas tomento cinereo-albo *V. phlomoidis L.*, quod tantum tomento lutescente et filamentis anthera sua sesqui- vel duplo (nec triplo) longioribus distingui potest. Junio, Julio.

Inter *V. Lychnitis* et subsectionem b. 588:

V. banaticum Schrad. Monogr. Verb II. 28. *Foliis inferioribus oblongis duplicato- vel sinuato-crenatis in petiolum attenuatis versus basin auriculatis vel pinnatilobatis, superioribus ovato - oblongis vel ovatis crenato-serratis basi rotundata vel subcordata sessilibus, omnibus subtus pilis stellatis plus minus tomentosis denum glabrescentibus, caule paniculato-ramoso ramis virgatis, filamentis albo-lanatis.* ☺ In glareosis et collibus Banatus (*N. 181*). Junio, Julio. *Roch.* Ban. p. 55 t. 18, *Reichb. Icon.* XXX. p. 16 t. 37. *V. Lychnitis* g. *banaticum* *Roch.* Reise 86. Caulis 2—3' altus, corolla parva 6—10" diametro flava. *V. Lychnitis L.* foliis indivisis et indumento tenuiore pulverulento specificie vix differt. *V. orientale MB.* variat simili modo.

Observatio. Teste *Rochel*, qui primus hanc speciem detexit et una cum descriptione *Schrader* misit, aequo secundum specimina a *Wierzbicki* ad Ogradina lecta et ab ipso *Rochel* determinata lana filamentorum *V. banatici* alba est, etiam *Reichenbach* l. c. asserit, se lanam semper albam vidisse, sed in *Heuff.* Ban. 130 lana purpurea dicitur, quamquam alias descriptio et locus natalis cum planta *Rocheliana* convenient; hic ergo aut lapsus calami occurrebat aut confusio cum varietate *V. orientalis* foliis basi pinnato-lobatis (*V. Chaixi Vill.*). *Schrader* in monographia sua tacet de colore lanae. Specimina *Heuffelianana* non vidi.

V. macrophyllum C. Koch in Linn. 1849 p. 728. *Foliis duplicato-crenatis breviter petiolatis supra glaberrimis subtus pubescentibus, inferis cordato-oblongis, reliquis ovatis, caule paniculato-ramoso, filamentis albo-lanatis.* ☺ In calcareis Banatus (*N. 181*). Junio, Julio. Folia infera maxima saepe sesquipedalia, corollae parvae flavae. Ambigit inter *V.*

* *Lychnitis L.* et *V. nigrum L.*, ab illo foliis cordatis ab hoc filamentis albo-lanatis aberrat, an hybrida proles? Mihi penitus ignotum.

Post *V. nigrum* 588:

V. leiocaulon *Heuff.* ÖBZ. VIII. 28 vel *V. leiostachyon* *Heuff.* in *Maly* En. aust. 195 in silvis elatioribus Banatus (*N.* 182) formis *V. nigri* *L.* racemo pyramidato-ramoso simillimum non differt nisi caule superne pedicellis calycibusque glaberrimis et foliis inaequaliter duplicato-crenatis, hinc ex mea sententia *V. nigri* varietas glabrescens. *V. leianthum* *Benth.* in *DC.* Prodr. X. 239, quocum *Heuffel* suum *V. leiocaulon* comparat, foliis decurrentibus albido-tomentosis illis Verbasci *Thapsus L.* similibus valde recedit. *V. leiostachyon* *Griseb.* Rumel. II. 43 mihi ignotum.

V. Wierzbickli *Heuff.* in *Roch.* Reise 86. Bau. 131 stirps speciosa 2-3pedalis grandifolia convenit cum formis *V. nigri* *L.* racemo simplici toto habitu et foliorum figura, differt caulis basi petiolisque foliorum inferiorum densissime albo-lanatis, foliis grosse duplicato-crenatis imo basi subsinuatis vel subhastatis subtus lanato-tomentosis, corollis majoribus circiter 8" diametro et florescentia praecociore scilicet mox post nives solutas (?) Aprili Majo et (secundum schedulam *Heuffelii* in ejus herbario) in Junium usque, dum *V. nigrum* Julio et Augusto floret. In Comit. Krassoviensi boreali et quidem secundum schedulam *Heuffelii* in fagetis elatioribus ad Rumunjest, secundum *Heuff.* Bau. 131 in lapidosis rupestribusque montis Bagyes. *V. lanatum* *Schrad.* Monogr. Verb. II. p. 28 t. 2 (icon pessima et manca), *Koch* Syn. 589 et *Reichb.* Icon. XXX. t. 29 est synonymon *V. Wierzbickii*, in primis specimina *V. lanati carniolica* a *Dolliner* prope Idria lecta et Majo florentia cum *V. Wierzbickii* exacte congruunt. *V. vernale* *Wierzb.* in *Roch.* Reise p. 1 et 86 ab ipso auctore ad Oravica et Csiklova mense Junio lectum est forma transitoria *V. Wierzbickii* in *V. nigrum*. Caeterum *V. lanatum* (et quod idem est *V. Wierzbickii*) botanicis recentioribus consentientibus varietatem lanato-tomentosam *V. nigri* habeo. *V. Wierzbickii* *Reichb.* fil. Icon. XXX. p. 20 t. 45 est proles hybrida mihi ignota.

Ex his assertis patet, *V. nigrum* *L.* inclusis *V. leiocaulo* *Heuff.* et *V. lanato* *Schrad.* magnopere variare et quidem: 1. Caule cum pedicellis calycibusque stellato-pubescente vel superne cum pedicellis calycibusque glaberrimo, 2. racemo simplici vel parce aut pyramidato-ramoso densi- vel laxifloro, 3. corollis parvis vel duplo majoribus, 4. foliis simpli- citer vel duplicato- vel subsinuato-crenatis aut basi pinnatilobatis, 5. foliis subtus petiolisque stellato-pubescentibus tomentosis vel praecipue petiolis lanato-tomentosis, 6. florescentia praecociore vernali et seriore aestivali. Omnes hae modificationes foliis inferioribus cordatis a *V. orientali* *MB.*

discrepant, quando antem folia basi pinnatilobata sunt, aegre tantum a similibus formis *V. orientalis* distinguuntur.

Post *V. Blattaria* 589:

V. blattariforme Griseb. It. 321 differt a *V. Blattaria L.* ex verbis auctoris foliis argutius crenatis, calycis segmentis angustioribus capsula globosa fere duplo superatis et corolla minore. *V. repandum Wierzb.* exs. nec *Willd.* In specimine vero a *Wierzbicki* in loco classico ad Orsova lecto inter *V. Blattaria* et *V. blattariforme* ne minimam quidem differentiam video. *Heuffel* suspicatur originem hybridam (Ban. 131), nescio cur? nam parentum alterum indagare difficile esset.

Ad *V. nigro-phoeniceum* 592:

V. rubiginosum WK. Pl. rar. II. t. 197 in *Koch Syn.* 592 ad *V. nigro-phoeniceum* citatum est potius hybridum ex *V. orientali MB.* et *V. phoeniceo L.* (Conf. *Reichardt ZBG.* XI. 337).

V. specioso-phoeniceum Neirlr. ZBV. I. 125 in herbidis inter montes Leithae et Peisonem convenit habitu, indumento tomentoso, foliorum figura et inflorescentia cum *V. specioso Schrad.*, differt foliis crenatis, corollis rubello-flavis fauce violaceo- et croceo-maculato et lana filamentorum duorum longiorum purpurea, trium breviorum alba. His notis etiam a *V. phoeniceo L.* distinguitur.

V. Lychnitis-phoeniceum (*V. Schmidli*) *Kern. ÖBZ.* XIII. 296 in monte Körbányahegy prope Magnovaradinum a *V. Lychnitis* foliis caulinis parvis, pedicellis longis et filamentorum lana purpurea; a *V. phoeniceo* indumento pulverulento, floribus racemi inferioribus fasciculatis et capsulis pubescentibus; ab utroque corollis livide violaceis differt.

Reliqua Verbasca hybrida (*N.* 182) speciminibus authenticis deficientibus ideoque mihi non satis nota praeterire coactus sum.

SCROFULARIA L.

Post *S. nodosam* 593:

S. grandifolia C. Koch in Linn. 1849 p. 707 in calcareis Banatus convenit secundum descriptionem accuratam auctoris in omnibus partibus cum *S. nodosa L.*, differt tantum foliis paulo majoribus et caule obtusangulo. Mihi penitus ignota.

ANTIRRHINEAE.

DIGITALIS L.

Post *D. laevigata* 598:

D. lanata Ehrh. Beitr. VII. 453. Foliis oblongo-lanceolatis lanceolatisve integerrimis aut repandis subglabris, caule inferne glabro, superne

* *bracteis calycibusque albo-lanatis, calycis lacinias lanceolatis acutis, corolla breviter campanulata glanduloso-villosa, lacinia intermedia labii inferioris linguaeformi obtusa corollam subaequante.* ¶ In silvis et fruticetis montanis ditionis mediae et australis (*N.* 185). Junio—Augusto. *WK.* Icon. I. t. 74, *Reichb.* Icon. XXX. t. 72. *D. Winterli Roth Catalect.* I. 71. Caulis 1—2' altus, corolla ochracea intus venis fuscis reticulata, lacinia linguaeformis labii inferioris alba. Similis *D. laevigata WK.* caule etiam superne glabro et bracteis calycibusque glabris margine tantum glanduloso-ciliatis differt.

LINARIA Tourn.

Post *L. vulgare* 602:

L. genistifolia-vulgaris (*L. Kocianovichii*) *Aschers.* ÖBZ. XV. 323 in monte Sariensi prope Gyöngyös Comit. Hevesiensis differt a *L. genistifolia Mill.* foliis angustioribus, palato aurantiaco et seminibus circumalatis; a *L. vulgari Mill.* caule pyramidato-ramoso, foliis crassiusculis, rachi pedicellisque glabris et corollis minoribus. *L. italicica* (*N.* 184) quoad plantam ad Gyöngyös. Proles hybrida et a genuina *L. italicica Trev.* diversa, cum haec terras quoque inhabitet, ubi *L. genistifolia* prorsus desideratur. *L. italicica* Comitatus Pestiensis monente *Kern.* ÖBZ. XVI. 206—8 est genuina species *Trevirani*.

VERONICA L.

Post *V. Anagallis* 603:

V. anagalloides *Guss.* Pl. rar. I. p. 5 t. 3. Foliis sessilibus lanceolatis vel linear-lanceolatis acutis integerimis vel serratis, racemis axillaribus, rachi pedicellis calycibus et margine capsularum pilis glanduliferis obsitis, pedicellis fructiferis patentissimis, capsula ovali leviter emarginata calycem superante. ¶ In inundatis limosis praecipue planitierum ad Moravam, Leitham, Peisonem (*N.*), prope Szegedin (*Reuss ZBG.* XVI. 824), in Banatu (*Heuff.* Ban. 133) et absque dubio multis adhuc locis. Majo—Septembri. *Reichb.* Icon. XXX. t. 81 mediocris. Caulis 1/2—1' altus subfaretus ramosus imo ramosissimus saepe a basi racemis numerosis et floribus numerosissimis dense onustus, corolla minima lilacina. Affinis *V. Anagallis L.* in statu typico differt quidem statura majore, caule fistuloso, foliis latioribus, inflorescentia glaberrima et capsulis suborbiculatis, nihilominus *V. anagalloides* ejus varietas limosa esse videtur.

Post *V. aphyllum* 604:

V. Baumgartenii *Röm. et Schult.* Syst. I. 100. Caule repente, ramis adscendentibus pedunculisque pubescentibus, foliis sessilibus oblongis vel lanceolatis serratis glabris distantibus nec rosulato-aggregatis, summis

linear-lanceolatis integerrimis, racemis axillaribus 1—4 floris, pedicellis calyce ter aut pluries longioribus, calycibus capsulisque glabris. 24 In rupibus alpium altiorum Marmatiae et Banatus (*N.* 187). Julio, Augusto. *Reichb.* *Icon.* XXX. t. 86. *V. petraea* *Roch.* *Ban.* t. 21 nec *Stev.* *V. pauciflora* *Kit.* in *Link* *Jahrb.* der Gew. Kunde I. 3, 42. Caules debiles, rami 1—3" longi 1—4 racemos gerentes, corollae magnae 4" diametro pallide caeruleae. Affinis *V. aphylla* *L.* foliis obovatis jam supra basin caulis brevissimi rosulato-aggregatis, racemis subsolitariis longissime exertis (ut terminales videantur), pedicellis calyce tantum duplo longioribus et calycibus capsulisque glanduloso-pilosis discrepat.

Post *V. spuriam* 606:

V. Bachofenii *Heuff.* *Flora* 1835 I. 253. *Foliis oppositis e basi cordata vel truncata oblongo-lanceolatis lanceolatisque acutis inciso-duplicato-serratis petiolatis, petiolis foliorum inferiorum circiter 6" longis, racemis terminalibus subpaniculatis elongatis laxiusculis, bracteis linear-lanceolatis pedicello parum longioribus, capsula obcordata turgida.* 24 In rupestribus montanis et subalpinis Bihariae et Banatus (*N.* 188). Julio, Augusto. *Reichb.* *Icon.* XXX. t. 90. Pedalis et ultra, corollae caeruleo-violaceae. Simillima *V. spuria* *L.* (*V. foliosa* *WK.* *Pl. rar.* II. t. 102) differt foliis in petiolum angustatis et petiolis 2—3" longis. Secundum *Heuff.* l. c. et *Griseb.* It. 323 petioli in *V. Bachofenii* sunt 6—12" longi laminâ triplo tantum (nec sexies) superati; nota fallax, nam occurunt saepe petioli longitudine 3—5 linearum. *V. Bachofenii* ideoque varietas *V. spuriae* esse videtur.

Post *V. spicata* 607:

V. crassifolia *Wierzb.* in *Flora* 1835 I. 251, quam *Heuffel* l. c. speciem insignem ab omnibus formis *V. spicatae* *L.* eximie distinctam vocat, est secundum specimina ab auctore ipso ad Oravica et Csiklova lecta forma *V. spicatae* caule toto vel inferne saltem glabro, foliis ovalibus vel ovato-oblongis glabris coriaceis, inferioribus obtusis interdum subcordatis et capsula glabra, in habitu et inflorescentia nulla differentia. Sed omnes hae notae a *Wierzbicki* et *Heuffel* essentiales habitae in diagnosibus *V. spicatae* in *Koch* *Syn.* 607 et *DC.* *Prodr.* X. 466 contentae sunt, ideoque nullum characterem specificem dirimentem detegere possum. In rupestribus Banatus australis (*N.* 189). Capsula glabra excepta eandem formam in agro Vindobonensi legi.

V. incana *L.* Spec. 14 (*WK.* *Pl. rar.* III. t. 244, *Reichb.* *Icon.* XXX. t. 219) exacte convenit cum *V. spicata* *L.*, sed tota herba incano- vel albo-tomentosa, quae in *V. spicata* subglabra vel pubescens vel velutina et viridis. Dantur vero formae intermediae obscure viridi-tomentosae, aut varietates virescentes minus tomentosae *V. incanae*, aut varietates

tomentosae subcanescentes V. spicatae (*Ledeb.* Ross. III. 235), quae transitum V. incanae in V. spicatam manifeste demonstrant. V. neglecta *Schult.* Oestr. Fl. I. 47 et V. pallens *Host* Fl. aust. I. 6 sunt synonymia. In arenosis Hungariae imprimis orientalis (*N.* 189) et quidem formae intermediae ibi frequentius occurrere videntur quam stirps typica Rossiae praecipue incola.

OROBANCHEAE.

OROBANCHE L.

Post O. Epithymum 614:

O. epithymoides *Heuff.* ÖBZ. VIII. 28 in radice Thymorum in monte Domugled ab O. Epithymum *DC.* sepalis uninerviis tubo corollae dimidio brevioribus et corollae labii inferioris laciniis subaequalibus, media parum tantum (nec duplo) longiore differre dicitur, at in speciminibus ab ipso *Heuffel* lectis sepala sunt plurinervia tubum corollae nunc aequantia nunc paulo superantia et simili modo etiam lacinia media labii inferioris longitudine variat. In habitu et herbae colore nulla differentia. Tota species qua talis non exstat.

Post O. flavam 617:

O. psilandra *C. Koch* in Linn. 1849 p. 668. Sepalis 1—2nerviis integris corolla paulo brevioribus, corolla tubulosa dorso vix curvata, labio superiore bilobo denticulato erecto denique lateribus reflexo, staminibus ad trientem partem corollae inferiorem adnatissimis glaberrimis, stylo obsolete glandulifero, stigmate . . . ? 24 In Banatu absque loco natali (*C. Koch* l. c.) Tota flava. Similes O. Picridis *Schultz* et O. flava *Mart.* staminibus dense pilosis, illa adhuc labio corollae superiore integro distinctae sunt. Specimina non vidi.

Post O. minorem 618:

O. leucantha *Griseb.* Rumel. II. 57. Sepalis 1—2nerviis subulatis bifidisque glanduloso-pilosis corollae tubo brevioribus, corolla arcuata, labiis undulato-crenatis, superiore bilobo porrecto, inferiore trifido laciniis subrotundis subaequalibus, staminibus supra basin tubi insertis glaberrimis, stigmate violaceo. 24 ? In radice Galii Mollugo ad Čudanovec Comit. Krassoviensis (*N.* 193). Junio. O. alba *Wierzb.* Flora 1845 I. 324 nec *Steph.* O. alba *Reichb.* Icon. VII. f. 912 ab ipso *Grisebach* huc citata et O. leucantha *Reichb.* fil. Icon. XXX. t. 167 habent stamina pilosa, sistunt ergo aliam plantam. Caulis 6—10" altus gracilis lanuginosus pallescens, spica abbreviata, corollae parvae 6" longae albae. (Comparavi specimina banatica authentica.)

O. Echinoplis *Pančić* exs. in herb. Soc. zool. bot. Vindob. in radice *Echinopis Ritro L.* ad vallum Romanorum (Běloberdo) legionis serbico-hanaticae, stirps speciosa ultra pedalis spicā densā in descriptionem *Orobanches Ritro Gren. et Godr. Fl. Fr. II. 635 (Reichb. Icon. XXX. t. 170)* bene quidem quadrat, utrum vero exacte sit eadem planta e speciminibus siccis decoloratis dijudicare nequeo. *O. Ritro* in statu vivo pulchre straminea describitur.

RHINANTHACEAE.

TOZZIA L.

Ad *T. alpina* 620 (absque diagnosi):

T. alpina *L.* Spec. 844. Radice grumosa carnosa, foliis ovatis sessilibus serratis integris, floribus solitariis in axillis foliorum superiorum oppositis breviter pedunculatis in apice ramorum racemos laxos abbreviatos foliatos exhibentibus, pedunculis fructiferis recurvis. 2f. In humidis alpinis et subalpinis passim (*N.* 192). Junio, Julio. *Jacq. Fl. aust. II. t. 165, Sturm H. 30, Reichb. Icon. XXX. t. 120.* Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus succulentus fragilis, corolla saturate lutea labio inferiore sanguineo-punctato.

MELAMPYRUM L.

Post *M. nemorosum* 621:

M. subalpinum *Kern. ÖBZ. XIII. 363* in umbrosis petrosis Bihariae (et absque dubio multis adhuc aliis locis) est varietas angustifolia *M. nemorosi L.*, quae a forma typica seu latifolia foliis linearibus vel linear-lanceolatis $\frac{1}{2}$ —3" latis, bracteis angustioribus saepe linear-lanceolatis minus dentatis integris summis tantum violaceo-coloratis et calycibus pilis sparsis obsitis recedit, habitu et foliis angustis magis ad *M. silvaticum L.* quam ad *M. nemorosum L.* spectans, sed florum structura et fructuum indole cum hoc ultimo congruens et formis numerosis intermediis in illud transiens. Hybridum non est, cum in Austria in locis occurrat, ubi *M. silvaticum* omnino non crescit. In *M. silvatico* bracteae omnes sunt virides numquam violaceae, calyces glabrae, corollae duplo minores. (Conf. quoque *Jur. ZBV. VII. 507.*)

Ad *M. silvaticum* 621:

M. saxosum *Baumg. Trans. II. 199 (Reichb. Icon. XXX. t. 113)* in alpibus Marmatiae et Banatus est varietas levis *M. silvatici L.* corolla lactea, galea externe purpureo-maculata et labio inferiore striis duabus aurantiacis et tribus purpureis picta (*Herb. Fl. Bucov. 275.*)

PEDICULARIS L.Post *P. comosam* 624:

P. comosa in monte Domugled (*Heuff.* Ban. 137) non est genuina planta hujus nominis sed secundum specimina authentica *P. campestris* *Griseb.* It. 324, quae a *P. comosa* *L.* (*Reichb.* Icon. XXX. t. 136) corollae labio inferiore ciliato, stylo longe exerto et capsula rectiuscula (nec obliqua) differre dicitur. Evidem stylum in *P. campestri* non longius exsertum video quam in *P. comosa* et cum haec teste *Janka* Linn. 1859 p. 593 labio inferiore glabro et puberulo variet, habitus etiam in utraque idem sit, characterem specificum invenire nequeo. *P. comosa* in monte Simeon ad Csiklova (*Heuff.* l. c.) probabiliter etiam ad *P. campestris* pertinet, dum genuina *P. comosa* labio inferiore ciliato regiones alpinas et subalpinas inhabitare videtur (*N.* 191).

Post *P. Scoparium Carolinum* 626:

P. limnogena *Kern.* ÖBZ. XIII. 362 in paludosis Bihariae foliorum forma affinis quidem *P. recutitae* *L.*, sed auctor florentem non vidi et corollae figura adhuc ignota est, nescio igitur in qua sectione hujus generis collocanda sit.

LABIATAE.**MENTHA L.**Post *M. arvensem* 336:

M. silvestri-arvensis (*M. Skofitziana*) *Kern.* ÖBZ. XIII. 385. Hybrida proles, a *M. silvestri* *L.* caule ad apicem usque foliato fasciculo foliorum terminato et verticillastris remotis in spicam non confluentibus, a *M. arvensi* *L.* caule folisque cano-pubescentibus, nec glabris nec hirsutis differt. In paludosis Comit. Aradiensis (*N.* 161).

SALVIA L.Post *S. silvestrem* 638:

S. amplexicaulis *Reichb.* Fl. excurs. 860 (an etiam *Lam.* Illustr. I. 68 ?) *Caule* herbaceo *multifolio* ramoso *bracteis calycibus* *corollisque pilis longis patentibus plus minus villosis*, *foliis* e basi *cordata* vel *rotundata* *oblongo-lanceolatis* *simpliciter* vel *duplicato-crenatis* *rugosis* *subtus sparse villosis*, *infimis petiolatis*, *superioribus semiamplexicaulibus* *decrecentibus*, *bracteis cordatis ovatis* vel *subrotundis acutis* vel *acuminatis purpureo-scutibus* *ante anthesin non imbricatis calycibus brevioribus*, *verticillastris subsexfloris approximatis*, *labio calycis superiore* *breviter tridentato*, *inferiore bifido*, *dentibus ovatis acuminato-mucronatis*, *staminibus* *corolla*

brevioribus. 2 In pratis ad Thermas Herculis (*N.* 162). Junio, Julio. *Heuff.* Ban. 139, *Janka* in Linn. 1859 p. 595. Caulis 3—4' altus plerumque pyramidato-ramosissimus, corollae parvae 4—6" longae violaceae. Stirps *S. silvestri* *L.* quam maxime affinis et quamquam haec statura minore et minus ramosa, indumento velutino-pubescente, bracteis ante anthesin imbricatis calyce longioribus et corollis majoribus recedat, tamen species sat ambigua in *Griseb.* It. 328 (ut mihi videtur non immorito) pro varietate *S. silvestris* declarata (Conf. etiam *Benth.* in *DC. Prodr.* XII. 292).

S. nutans *L.* Spec. 39. *Caule* herbaceo *subaphyllo* *bracteis* *calycibus* *corollisque* *pubescentibus*, foliis infimis e cordata basi ovato-oblongis longe petiolatis duplicato-crenatis rugosis subtus plus minus canescens et glanduloso-punctatis, reliquis caulinis paucis multo minoribus bracteiformibus vel nullis, *bracteis* minimis subrotundis cuspidatis *non coloratis* calycibus plus duplo brevioribus, verticillastris subsexfloris approximatis, labio calycis superiore brevissime tridentato, inferiore bifido, staminibus corolla brevioribus. 2 In pascuis et pratis planitiei orientalis (*N.* 162). Majo, Junio. *WK.* Pl. rar. I. t. 62, *Reichb.* Icon. XXVIII. t. 49. Caulis 2—4' altus, verticillastra in racemos abbreviatos disposita, racemi paniculati sub anthesi nutantes, corollae parvae 4—6" longae violaceo-caeruleae. *S. pratensis* *L.* indumento viscido et corollis duplo majoribus, *S. silvestris* *L.* et *S. amplexicaulis* *Reichb.* caule multifolio et bracteis purpurascens distinctae sunt.

THYMUS L.

Ad *Th. Serpyllum* 640:

Th. comosus *Heuff.* in *Griseb.* It. 329 (*Reichb.* Icon. XXVIII. p. 38 t. 68) in rupibus ad Thermas Herculis est synonymon *Th. nummularii* *MB.* Taur. Cauc. II. 58 (*Reichb.* l. c. t. 63) et mera varietas vel potius forma levigata *Thymi Serpyllum* *L.* caulis undique puberulus, foliis rotundo-ovatis et (ut in *Th. aciculari* *WK.*) dentibus calycinis tribus superioribus lanceolatis acuminatis a dentibus duobus inferioribus linearilanceolatis duplo superatis; notae e formis innumeris *Thymi Serpyllum* ex libidine in speciem congestae.

Th. acicularis *WK.* Pl. rar. II. t. 147 in rupibus montis Domugled (*Heuff.* Ban. 140) est forma extrema *Thymi Serpyllum* var. *angustifolii* caulis elongatis ramosis repentibus, ramis erectis $\frac{1}{2}$ —2" altis, foliis rigidis nitidis anguste linearibus $\frac{1}{2}"$ tantum latis et verticillastris capitatis. In *Griseb.* Rumel. II. 119—20 *Thymo Serpyllum* dentes calycinii tres superiores ovato-lanceolati acuti duabus inferioribus breviore, *Thymo aciculari* vero dentes calycinii tres superiores lanceolati acuminati duabus inferioribus duplo tantum breviores adscribuntur.

Merae fictiones, in omnibus formis Thymi Serpyllum dentes calycini superiores inferioribus triplo vel duplo vel paulo tantum breviores vel eos longitudine aequantes observari licet et simili modo variat quoque eorum figura.

SATUREIA L.

Post S. pygmaeum 642:

S. Kitalbelii Wierzb. in Reichb. Fl. exs. n. 2514 in rupestribus Banatus australis (*N.* 163) est suadente Heuff. Ban. 141 et secundum specimina authentica inter *S. montanam L.* et *S. pygmaeum Sieb.* media, differt ab illa caule tetragono glabro vel leviter bifarium pubescente et corollae labii inferioris lacinis inaequalibus media nempe latiore et emarginata, ab hac foliis utrinque glanduloso-multipunctatis et statura altiore; in Reichb. fil. Icon. XXVIII. p. 41 ad ejus *S. montanam* $\alpha.$ communem, in Griseb. It. 329 ad *S. pygmaeum* tamquam synonymon refertur; in Vis. Dalmat. II. 194, DC. (Bentham) Prodr. XII. 209 et Reichb. fil. Icon. l. c. vero *S. montana L.*, *S. variegata Host* et *S. pygmaea Sieb.* in unam speciem conjuguntur.

CALAMINTHA Mönch.

Post C. Acinos 643:

C. rotundifolia Benth. in DC. Prodr. XII. 232 nec *Host.* Verticillastris subsexfloris, pedunculis indivisis, foliis ovatis vel suborbiculatis serratis vel subintegris, radice perenni multicauli, caulibus adscendentibus pubescens, calycis fructiferi apice constricti dentibus erectis patentibus, fauce pilosa, corollis calyce duplo longioribus. ¶ In rupibus calcareis Bihariae et Banatus (*N.* 163). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXVIII. t. 74. *Acinos rotundifolius Pers.* Syn. II. 431, Spenn. Gen. XIX. t. 4 f. 1—14. *Calamintha patavinia Host* Fl. aust. II. 133 quoad plantam banaticam, Heuff. Ban. 141. Caules in stirpe banatica 6" alti, folia rigida parva 3—4" longa et subaequilata, corollae violaceae 4—6" longae, habitu Calaminthae *Acinos Clairv.* Ambigit inter *C. Acinos* et *C. alpinam Lam.*; illa radice annua, corollis minoribus 2—3" longis et calycibus fructiferis dentibus accumbentibus clausis; haec caulibus procumbentibus diffusis caespitosis, corollis majoribus 6—8" longis et habitu alieno discrepat; an varietas *C. alpinae?* an proles hybrida? sed frequenter occurrit videtur.

Post C. officinalem 644:

C. silvathea Bromf. in EB. t. 2897 in silvis Bauatus (Heuff. 141) est forma *C. officinalis Mönch* foliis majoribus, floribus paucioribus, calycibus majoribus et profundius bilabiatis, corollis purpurascens in Conf. Benth. in DC. Prodr. XII. p. 228 n. 9 obs. ult. et n. 10).

Post C. Nepeta 64:

C. Pulegium Reichb. fil. Icon. XXVIII. p. 45 t. 78. Verticillastris cymis axillaribus pedunculatis 3-plurifloris compositis in racemum decrecentem confluentibus, foliis ovatis serratis acutis cauleque utrinque hirsutis, calycibus hispidis 5fidis dentibus subulato-aristatis strictis inferioribus paulo longioribus, fave nuda vel pilosa, nucibus ovatis acutis brunneis. 2 In saxosis montanis legionis romano-banaticae rara (N. 163). Julio, Augusto. Melissae albae similis WK. Pl. rar. III. p. 228 fide Rochel. Melissa Pulegium Roch. Ban. p. 62 t. 22. Calamintha originifolia Host Fl. austr. II. 130. Micromeria Pulegium Benth. Lab. 382 et in DC. Prodri. XII. 224. Melissa subnuda WK. Pl. rar. III. t. 262 stirps croatica vix differt. Caulis pedalis et ultra, folia viridia vel canescentia, corolla parva 3-4" longa alba labio inferiore purpureo-punctato, gravem Menthae Pulegium L. odorem spirans. Calycis faux teste Rochel l. c. perfecte est nuda, teste Heuffel glabriuscula (Ban. 140) et fide Bentham l. c. villosa, in speciminiibus ab Heuffel loco classico ad Thermas Herculis lectis est plus minus hispida. C. grandiflora Mönch corollis speciosis 12" longis et nucibus obtusis atris, C. officinalis Mönch et C. Nepeta Clairv. dentibus calycinis brevioribus trianguli-lanceolatis, corollis paulo majoribus et nucibus obtusis, C. thymifolia Reichb. (Melissa alba WK. Pl. rar. III. t. 205) foliis glabris nitidis et dentibus calycinis abbreviatis triangulis differunt.

LAMIUM L.

Post L. album 630:

L. inflatum Heuff. in Roch. Reise 60, Ban. 143. Foliis cordato-ovatis acutis crenato-serratis petiolatis, verticillastris subdecemfloris, corollae tubo recto intus nudo, fave amplissima strumoso-inflata, galea emarginata, antheris barbatis. 2 In rupibus Banatus australis (N. 166). Aprili, Majo. L. garganicum Roch. Reise 5, 60. Herba glabriuscula, caules 8-12" alti, corollae purpureae 10-12" longae. Habitu L. maculati L., quod corollae tubo curvato intus piloso-annulato et galea integra eximie recedit. Propter corollae structuram L. inflatum ad L. garganicum L. (Reichb. Icon. XXVIII. t. 6) accedit, ut jam Haberle recte monuit.

STACHYS L.

Post S. germanicam 632:

S. lanata Jacq. Icon. rar. I. t. 107. Tota densissime sericeo-lanata alba, caule erecto, verticillastris multifloris, foliis ellipticis oblongisive minute crenatis basi angustatis, inferioribus petiolatis, superioribus sessilibus decrescentibus, dentibus calycis triangulis acuminatis pungentibus in

*lana calycis absconditis. ♂ et ♀ Habitat in Oriente, in Hungaria tanta effera in silvis arenosis planitiei hinc inde (N. 167). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XXVIII. t. 9. Pedalis, folia crassa, corollae parvae obscure purpureae. Affinis S. germanica L. foliis inferioribus plerisque basi cordatis et indumento laxiore incano diversa.

Post S. subcrenatum 654:

S. nitida Janka in Linn. 1859 p. 597. *Caulibus* erectis quadran-gulis ramosissimis basi hirsutis caeterum *glabris*, ramis virgatis, *foliis* caulinis mox emarcidis oblongo-linearibus linearibusve $1 - 1\frac{1}{2}$ " latis obscure denticulatis hirsutis, *rameis anguste linearibus* $\frac{1}{4} - 1$ " *latis integrerrimis glabris* vel sparse ciliatis, floralibus lanceolatis vel ovato-lanceo-latis acuminatis, verticillastris 4 - 8 floribus, *calycibus glaberrimis* dentibus triangularibus in mucronem subpungentem acuminatis corollae tubum sub-aquantibus. ♀ In lapidosis montium ad Danubium infra Orsova (Archiepisc. Haynald exs. 1856 absque nomine). *Janka* hauc speciem ad cata-ractas Danubii in Valachia invenit. Junio, Julio. Stirps 2 - 3' alta rigida nitida ramis ramulisque ac foliis angustissimis numerosis optime distincta, corolla flava 5-6" longa. S. recta L. et ejus varietas S. ramosissima foliis rameis linearibus (Roch. Ban. p. 3 et 26, Heuff. Ban. 144) a S. nitida foliis caulinis oblongis lanceolatis usque pollicem latis serratis et caulinis calycibusque hirsutis valde recedunt, sed S. subcrenatae Vis. formae angustifoliae et glabratae (Vis. Dalmat. I. t. 16, II. p. 208 et Reichb. Icon. XXVIII. p. 8 t. 13) foliis tautum latioribus, calycibus hirtis corollisque longioribus saepe aegerrime discernendae sunt.

MARRUBIUM L.

Ad M. peregrinum 656:

M. peregrinum α. latifolium Koch l. c. seu M. remotum Kit. in Schult. Oestr. Fl. II. 161 est sine dubio proles hybrida: M. peregrino-vulgare Reichardt ZBG. XI. 341, a M. peregrino genuino (M. peregrino β. angustifolio Koch) foliis inferioribus subrotundis, calycibus 5-10-dentatis, dentibus apice glabris saepe recurvis; a M. vulgari L. indu-mento densiore, foliis superioribus angustioribus, calycibus ex parte tan-tum 10dentatis, dentibus plerisque rectis diversum. In pascuis, ad vias, inter parentes (N. 168).

SCUTELLARIA L.

Post S. hastifolium 659

S. simplex Nendtv. ZBG. XIII. 568 est secundum specimina authen-tica ad Sellye Comit. Simghensis lecta nil nisi S. hastifolia L. caule simplici (Herbar. Janka).

Post S. minorem 639:

Sectio III. Stachymacris Hamilt. Monogr. 17. *Flores secundi oppositi in racemum collecti, folia floralia integerrima parva caulinis crenatis difformia.*

S. altissima L. Spec. 836. Caule erecto ramoso pubescente vel glabriusculo, *foliis* petiolatis grosse crenatis glabris vel ad venas pubescentibus, inferioribus cordato-ovatis obtusis, superioribus e basi cordata vel truncata ovato-oblongis acutis, *floralibus sessilibus* ovatis acutis vel acuminatis integerrimis *calyce fructifero brevioribus vel eum aequantibus*, racemo elongato laxo ramoso glanduloso-villoso, *calycibus* pedicello longioribus *corollæ semipollucari quadruplo brevioribus*. 24 In nemoribus et collibus dumosis (N. 164). Majo, Junio. S. peregrina WK. Pl. rar. II. t. 425 nec L., *folia subtus perperam alba depicta*. S. commutata Guss. Prodri. fl. Sicul. II. 136, Reichb. Icon. XXVIII. t. 56. Caulis $1\frac{1}{2}$ -3' altus, corollæ caeruleo-violaceae labio inferiore albo vel pallide stramineo nonnumquam semipollice paulo longiores.

S. Columnæ All. Pedem. t. 84 f. 2. Caule erecto subramoso pubescente vel glabriusculo, *foliis* petiolatis grosse crenatis glabris vel ad venas pubescentibus, inferioribus cordato-ovatis obtusis, superioribus e basi cordata vel truncata ovato-oblongis acutis, *floralibus sessilibus* ovatis lanceolatisve acutis vel acuminatis integerrimis *calyce fructifero brevioribus vel eum aequantibus*, racemo elongato laxo subramoso glanduloso-villoso, *calycibus* pedicello longioribus *corollæ pollucari sextuplo brevioribus*. 24 In silvis montanis ditionis australis praecedente rario (N. 165). Majo, Junio. Reichb. Icon. XXVIII. t. 56. S. hirsuta Kit. Hort. Pestin. Caulis $1\frac{1}{2}$ -3' altus, corollæ ex atropurpureo violaceae nonnumquam pollice paulo breviores raro longiores. S. altissimæ L. simillima, at minus ramosa et corolla duplo longior colore obscuræ.

S. albida L. Mant. I. 248. Tota villosa immixtis pilis glanduliferis brevioribus, caule erecto ramoso, *foliis* petiolatis cordatis vel ovatis grosse crenatis obtusis vel acutis, *floralibus petiolatis* ovato-oblongis vel oblongis acutis integerrimis *calyce fructifero subduplo longioribus*, racemo elongato laxo ramoso, *calycibus* pedicello longioribus corollæ semipollucari quadruplo brevioribus. 24 In silvis montanis infra Orsova rarissima (N. 165). Junio, Julio. Hamilt. Monogr. t. 4, Fl. graeca VI. t. 581. S. pallida MB. Taur. Cauc. II. 65, nec Kit. Addit. 128 stirps non extricanda. Caulis 2-3' altus, *folia floralia* multo majora quam in speciebus duabus praecedentibus cum petiolo $\frac{1}{2}$ -1" longa, corollæ ochroleucae.

AJUGA L.

Post A. chiam 662:

A. Laxmanni Benth. Lab. 697. Tota lanuginoso-villosa, caulis simplicibus erectis vel adscendentibus, longioribus tandem procumbentibus,

floribus solitariis vel binis axillaribus, foliis indivisis oblongis obtusis sessilibus integerrimis serratisve, rhizomate repente. 24 In pascuis et collibus arenosis praecipue planitierum (*N.* 170). Majo, Junio. *Teucrium Laxmanni L.* Syst. ed. XIII. 439, *Pill. et Mitterp. It. t. 1, WK. Pl. rar. I. t. 69. Phleboanthe Laxmanni Tausch Flora 1828 I. 323, Reichb. Icon. XXVIII t. 35. Caulis $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ ', corollae 8—10" longae sordide flavescentes venis purpureis, habitu *Teucr. II.**

TEUCRIUM L.

Post *T. montanum* 663:

T. pannonicum Kern. ÖBZ. XIII. 384. Differt ex verbis auctoris a proximo *T. montano L.* habitu robustiore, caule lanuginoso, foliis latioribus 2—3" latis utrinque lanuginoso-tomentosis et calycis dentibus ciliatis. Sed omnes hae notae in *T. montano* etiam occurunt. Teneo specimen austriacum foliis angustissimis attameu utrinque tomentosis et dentibus calycinis ciliatis, folia 2" lata saepe observavi et caules sunt si non lanuginosi tamen semper tomentosi. „Folia latitudine et canescens paginae superioris valde variant.“ Sic *Bentham* in DC. Prodr. XII. 593. Hinc *T. pannonicum* tantum varietas robustior et magis lanuginoso-tomentosa *T. montani* considerari potest, quamvis lubens concedam, illud habitum singularem prae se ferre. In petrosis prope Belényes Comit. Bihariensis (*N.* 169). Augusto.

VERBENACEAE.

VERBENA L.

Post *V. officinale* 664:

V. supina L. Spec. 29. *Caulibus procumbentibus adscendentibusve ramosis, foliis inaequaliter bipinnatifidis laciniis obtusis, floribus spicatis, spicis simplicibus vel basi subramosis abbreviatis et confertis vel denique elongatis et laxis.* ○ et ○. In inundatis planitiei praecipue ad ripas Tibisci (*N.* 170). Fl. graeca VI. t. 554, Reichb. Icon. XXVIII. t. 91. Statura et indumento magnopere varians, plerumque canescens interdum vero fere glabrescens, saepe ramosissima, caules 3—6" longi, corollae exiguae lila-cinae. Affinis *V. officinalis L.* differt habitu alieno, caule erecto, foliis majoribus minus divisis, radice perenni.

PRIMULACEAE.

TRIDENTALIS L.

Ad *T. europaea* 666 (absque diagnosi):

T. europaea L. Spec. 488. Caule erecto simplici inferne aphylo apice folioso paucifloro, foliis obverse lanceolatis oblongisve acutis minute crenatis aut integerrimis sessilibus subverticillatis, pedunculis unifloris axillaribus elongatis filiformibus, rhizomate terete repente fragili. 24 In turfosis et silvis spongiosis Carpatorum occidentaliu (N. 200). Majo, Junio. *Sturm* II. 47, *Reichb.* Icon. XXVII. t. 42. Caulis 3—6" altus, corolla alba 6—8" diametro.

CORTUSA L.

Ad *C. Matthioli* 679 (absque diagnosi):

C. Matthioli L. Spec. 206. Foliis basilaribus longe petiolatis cordato-orbicularibus palmato-lobatis, lobis obtusis grosse serratis, petiolis cauleque aphylo villosis, floribus in umbellam terminalem nutantem collectis, bracteis nunc integris nunc serratis vel inciso-serratis. 24 Ad rupes et in silvis subalpinis Carpatorum occidentalium (N. 198). Majo, Junio. *Jacq.* Icon. rar. I. t. 32, *Reichb.* Icon. XXVII. t. 40. Caulis 3—12" altus, corollae dilute purpureae.

GLAUX L.

Ad *G. maritima* 681 (absque diagnosi):

G. maritima L. Spec. 301. Caulibus ramosis erectis vel procumbentibus basi radicantibus in caespitem collectis, foliis lanceolatis ellipticisve integerrimis confertis, floribus solitariis axillaribus, rhizomate terete carnosu repente. 24 In pascuis salsis et ad thermas sulfuratas ditionis occidentalis passim (N. 199). Majo, Junio. N. ab E. Gen. XII. t. 47 f. 1, *Reichb.* Icon. XXII. t. 76. Herba glabra glauca carnosa, caules erecti 1—3", procumbentes usque 6", stolones saepe ultra pedem longi, folia parva, calyces albi vel rosacei.

PLANTAGINAE.

PLANTAGO L.

Post P. majorem 686:

P. maxima Juss. Hort. Paris. in *Jacq.* Collect. I. 1786 p. 82 et Icon. rar. I. t. 26, *Ait.* Hort. Kew. I. 1789 p. 151. Foliis ovatis vel ellipticis Neilreich: ung. Diagnosen.

cis integerrimis vel subdentatis puberulis 9—13nerviis in petiolum longum cylindricum anguste sulcatum basi dilatata fulvo-lanatum attenuatis, scapis erectis teretibus obscure striatis folia superantibus, spica cylindrica elongata densa, bracteis diminutis linearibus vel linear-lanceolatis acutis anguste marginatis calyce brevioribus, corolae laciinis albis, capsulis tetragonoligospermis. 24 In uliginosis planitiae rarissima (*N.* 93). Junio. *Decaisne* in *DC.* Prodr. XIII. 1. 697. Scapi 1½—3' alti, spicae usque 6" longae, folia maxima usque 1' longa ½' lata basi subcincinnata. Capsula fide *Sadl.* Pestin. 63 octosperma, quod falsum. Similis *P. major L.* differt scapis brevioribus sub anthesi folia subaequantibus, foliis non cucullatis in petiolum canaliculatum inferne membranaceo-dilatatum decurrentibus, bracteis ovatis, corollae laciinis fuscescentibus et capsulis octospermis. *C. Cornuti Gouan* hucusque in Hungaria non observata convenit cum *P. maxima* scapis elatis et capsulis tetraspermis, recedit statura multo graciliore, foliis minoribus, bracteis ovatis obtusis et corollae laciinis fuscescentibus. *P. limosa Kit.* in *Schult.* Oestr. Fl. I. 295 fide hoc opere varietas *P. majoris* foliis ovato-lanceolatis 5nerviis tenuiter denticulatis in *Koch Syn.* 686 nescio qua ratione ad *P. Cornuti* refertur. (Specimina hungarica *P. maxima* non vidi).

Post *P. medium* 686:

P. sibirica *Poir.* Encycl. Suppl. IV. 433. Foliis erectis oblongis lanceolatisve integerrimis vel repando-denticulatis 3—5nerviis glabris vel parce pilosis in petiolum longum laminam folii totam vel dimidiam aequantem attenuatis, scapis sulcatis, spica cylindrica, bracteis ovalibus obtusis glabris calycem subaequantibus, calycis laciinis liberis, corollae laciinis albis, capsulis tetraspermis. 24 In salsis humidis Comit. Szabolcsensis (*N.* 94) et Bihariensis (*Janka ÖBZ.* XV. 198) rarissima. *P. sibirica* *Decaisne* in *DC.* Prodr. XIII. 1. 698, *Janka Bot. Zeit.* 1860 p. 185, nec *Ledeb.* Ross. III. 478, quae ob capsulam octospermam ad aliam speciem spectat. *P. Schwarzenbergiana* *Schur* Siebenb. Ver. 1855 p. 3, *ÖBW.* VI. 282, En. Transs. 561. Icon. in *Gmel.* Fl. sibir. IV. t. 37 in *DC.* Prodr. I. c. huc citata est pessima. Scapi 3—9" alti graciles, spicae 4—3" longae, folia parva, lamina 8"—2" longa 2—8" lata. Inter reliquas species hungaricas affines sectionis primae litt. b. in *Koch Syn.* 686—7 *P. media L.* foliis rosulatis majoribus latioribus utrinque hirtis plerumque in petiolum brevissimum contractis et caule altiore, *P. lanceolata L.* calycis laciinis anticis in unam coalitis, corollae laciinis linea lata fusca notatis et capsulis dispermis, *P. gentianoides Sm.* foliis rosulatis in petiolum latum brevem contractis, corollae laciinis fuscis et capsulis dispermis discrepant.

P. gentianoides *Sm.* Prodr. fl. graec. I. 101. Foliis rosulatis ovatis spathulato-ovatis ovalibusve integerrimis vel angulato-dentatis 3—5nerviis glabriusculis in petiolum brevem latum contractis, scapis teretibus, spica

ovata vel oblongo-cylindrica, bracteis ovatis acutis glabris calycem subaequantibus, *calycis laciniis liberis*, *corollae laciniis fuscis*, *capsulis dispermis*. 24 In sphagnetis, ad rivulos et nives regionis subalpinae et alpinae Marmatiae et Banatus (*N. 94*). Julio, Augusto. *Decaisne* in *DC. Prodr. XIII.* 1. 721, *Reichb. Icon. XXVII. t. 78*. *P. uliginosa Baumg.* *Transs. I.* 89. Scapi 1—6" alti, spica 6—10" longa, folia nunc parva 6" longa 3" lata nunc multo majora usque 2" longa 1½" lata. *P. media L.* statuta multo majore, *corollae laciniis albis* et *capsulis tetraspermis*, *P. lanceolata L.* scapis sulcato-angulatis et *calycis laciniis* anticis in unum coalitis distinctae sunt.

Post *P. maritima* 688:

P. tenuiflora WK. Pl. rar. I. t. 39. *Foliis linearibus integerrimis* vel tenuiter denticulatis carnosis subtus obsolete 3nerviis, scapis teretibus, spica linearis-cylindrica, *corollae tubo glabro laciniis fuscescentibus*, *capsulis octospermis*, *radice exili annua*. In arenosis salsis planitierum (*N. 94*). Majo, Junio. *Reichb. Icon. XXVII. t. 84*. *P. Weldenii Bayer ÖBZ. XIII.* 46 nec *Reichb.* Planta pusilla, scapi cum spica 1—6" longi, folia lineam lata vel angustiora. Speciminiibus diminutis *P. maritima L.* habitu similis, sed haec radice crassa perenni multiplicite et *corollae tubo villosulo* longe recedit.

C H E N O P O D E A E.

SALSOLA L.

Post *S. Soda* 693:

S. sativae affinis Reliq. Kit. 5 (*Schult. Oestr. Fl. I.* 450) in salsis prope Sz. Iván Comit. Albensis secundum specimina ab Janka loco classico observata et secundum specimen authenticum ab ipso *Kitábel* lectum inque herbario Willdenow n. 5384 asservatum est *Schoberia maritima C. A. Meyer* caulinis prostratis (*Ascherson* in litteris ad *Janka*). *Salsola sativa* hortor. nec *L.* etiam ad *Schoberia maritima* pertinet (*Moq.* in *DC. Prodr. XIII. 2.* 161).

CORISPERMUM L. 694.

Species hujus generis tam habitu quam fere omnibus aliis notis inter se simillimae aegerrime sunt distinguendae. Radix fusiformis annua. Caulis erectus vel prostratus 1—2' longus ramosus vel divaricato-ramosissimus plus minus pubescens imo cauescens aut demum glabrescens. Folia caulinis linearia, floralia sensim breviora latiora superiora ovato-lanceolata vel ovato-acuminata margine scariosa. Flores minutissimi solitarii axillares foliis floralibus occultati spicas laxas vel densifloras tenues vel crassas

constituentes. Fructus ovales vel suborbiculares alato-marginati rarius apteri $\frac{3}{4}$ — $2\frac{1}{2}$ " longi Cimici non dissimiles. Florensi tempus ab Julio in autumnum. Sequuntur nunc diagnoses specierum 5 in Hungaria hucusque observatarum sicut in *DC. Prodr. XIII. 2. 440—42* a *Moquin-Tandon* et in *Ledeb. Fl. Ross. III. 2. 758—64* a *Fenzl* magna cum sagacitate adumbratae sunt, quamquam characteres ibi propositi levissimi momenti sint et limites constantes frustra quaerantur.

1. C. orientale Lam. Encycl. II. 444. Foliis floralibus superioribus ovatis acuminatis, perigonio 4—5phyollo, fructibus 4— $4\frac{3}{4}$ " longis apteris. In arenosis ad Pestinum (*N. 86*). *C. Pallasii N. ab E. Gen. VII. t. 18.* (Specimen hungaricum non vidi.)

2. C. hyssopifolium L. Spec. 6. Foliis floralibus superioribus ovato-lanceolatis vel ovatis acuminatis, perigonio 4—5phyollo vel nullo, fructibus $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ " longis alato-marginatis alà apice integrâ. In arenosis Comit. Pestinensis et Szabolcsensis (*N. 86*) inque Jazygia (Janka ÖBZ. XVI. 170). *Fl. graeca I. t. 1. C. intermedium Moq. l. c. 141* quoad plantam hungaricam. Per formas intermedias in sequentem speciem transit.

3. C. nitidum Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 7. Foliis floralibus superioribus lanceolatis vel ovato-lanceolatis acuminatis, perigonio 1—2phyollo, fructibus $\frac{3}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ " longis alato-marginatis alà apice integrâ. In arenosis planitierum (*N. 86*). *Kit. Addit. 55, Sturm H. 67, Wint. Ind. f. 48* sine nomine. *C. purpurascens* et *C. microspermum Host* Fl. aust. I. 318—9. Praecedentibus gracilius, minus pubescens vel omnino glabrum, folia angustiora.

4. C. Marschallii Stev. Mém. soc. nat. Moscou V. 1817 p. 336. Foliis floralibus superioribus late ellipticis vel ovatis acuminatis, perigonio nullo, fructibus $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ " longis alato-marginatis alà apice emarginatâ, spicis densifloris. In arenosis ad Pestinum (*Heuff. exs.*) et in arena mobili confinium militarium Bauatus (*N. 87*). *Sturm H. 67. C. elatum Host* Fl. aust. I. 319.

5. C. canescens Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 7. Foliis floralibus superioribus lanceolatis acuminatis, perigonio 4—3phyollo, fructibus 1— $4\frac{1}{3}$ " longis alato-marginatis alà apice emarginatâ, spicis laxifloris. In arenosis planitierum (*N. 87*). *Kit. Addit. 57.* Hoc et praecedens omnium maxime pubescens imo canescens.

Species in Reichb. Fl. excurs. 584 collocare nequeo. Caeterum me judicante tres species sufficiunt, scilicet *C. orientale* fructibus apteris, *C. hyssopifolium* cum *C. nitido* fructibus alatis alà apice integrâ et herba demum glabrescente seminifera saepe purpurascente et *C. canescens* (1814) cum *C. Marschallii* fructibus alatis alà apice emarginatâ et herba plus minus canescente.

POLYCNEMUM L.

Loco P. arvensis et P. majoris 694—5 ponatur:

P. arvense L. Spec. 50. Caulibus procumbentibus adscendentibus vel erectis a basi ramosis saepe ramosissimis subglabris verrucosis vel pubescentibus, foliis subulatis filiformibus mucronatis confertis, bracteis membranaceis ovato-lanceolatis nervo excurrente aristatis, floribus axillaribus sessilibus, seminibus rugoso-punctatis. ☽ Julio — Septembri. Variat:

α . *longifolium*. Folia triquetro-subulata rigidula 3 — 6" longa recta immixtis paucis recurvis, caules glabriuscui verrucosi vel pubescentes, nunc erecti 1 — 3" alti ramis adscendentibus, nunc procumbentes usque pedem longi diffusi caespitosi ramis subflexuosis. P. arvense Jacq. Fl. aust. IV. t. 365, Sturm II. 44, Koch Syn. 694. P. majus A. Braun in Koch Taschenb. 436, Syn. 695, forma major robustior sed neque species neque varietas. In agris vineis pascuis arenosis planitierum (N. 87).

β . *brevifolium*. Folia triquetro-subulata rigidula brevissima 1 — 2" longa recta, caules procumbentes 3—12" longi diffusi caespitosi verrucososabriuscui ramis flexuosis recurvis vel incurvis. P. verrucosum Lang Syll. ratisb. I. 179. Multis formis abit in varietatem α , quacum promiscue crescit. In vineis agris locis arenosis hinc inde (N. 87).

γ . *filiforme*. Folia filiformia imo capillaria 2—4 raro 6" longa recta vel recurva, caulis erectus 3 — 6" altus ramis recurvis vel varie flexis ex verbis auctoris pubesceni-viscidus sed in speciminibus ab ipso Lang ad Vereshegyháza lectis potius glabriuscui. P. Heuffelii Lang l. c. II. 219. Stirps gracillima et quamvis varietatibus praecedentibus habitu dissimilis, tamen nulla nota essentiali ab illis diversa, cultura quoque in varietatem α transiens (Fenzl in Ledeb. Ross. III. 860). In silvis arenosis collinis et planitierum passim (N. 87).

KOCHIA Roth.

Post K. hirsutam 696:

K. sedoides Schrad. Neues Journ. III. 3—4 p. 86. Tota incana tomentosa hirsuta vel villosissima, caule erecto ramoso, foliis semiteretibus carnosis obtusis, floribus 2—3glomeratis axillaribus, glomerulis in spicas virgatas digestis, appendicibus perigonii fructiferi spiniformibus spinulis innocuis. ☽ Inter vineas, ad vias, in arenosis planitiei (N. 85). Julio — Septembri. Salsola cinerea WK. Pl. rar. II. t. 106. Caulis $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}'$ altus plerumque pyramidato-ramosus, glomeruli numerosissimi.

BETA L.Post *B. vulgare* m 699:

B. trigyna WK. Pl. rar. I. t. 35. Radice fusiformi crassa denique ramoso multiplicite, caule erecto sulcato - angulato simplici vel parce ramoso, foliis radicalibus subcordato-ovatis obtusis, caulinis triangulari-oblongis acutis, summis ovato-oblongis lanceolatisve, floralibus nullis, floribus 2—3glomeratis interrupte spicatis, spicis paniculatis, *stigmatibus subulatis plerumque tribus*, *perigonii laciniis oblongis cucullatis semimembranaceis lutescentibus in fructu erecto-patulis*. 2 Ad sepes et ripas Danubii in Sirmio (N. 84). Majo, Junio. Caulis crassus 2—3' altus. Affinis *B. vulgaris* L. differt stigmatibus duobus ovatis et perigonii laciniis herbaceis in fructu inflexis.

CAMPHOROSMA L.Post *C. monspeliacum* 700:

C. ovata WK. Pl. rar. I. t. 63. *Caulibus herbaceis ramosis prostratis adscendentibus vel erectis foliisque plus minus pilosis demum glabrescentibus*, foliis semitereti-filiformibus rectis incurvis vel recurvis, floribus axillaribus subsessilibus glomerato-spicatis, spicis confertis, *perigonii apice parce pilosis inferne glabris*. ○ et ⊙ In locis salsis sterilibus imo sterilissimis planitierum (N. 84). Julio — Septembri. Caules pedales et ultra saepe rubelli, folia 3—6" longa, angustissima, odor nullus. Stirps a *C. annua* Pall. Illustr. t. 58 nonnisi indumento omnium partium praesertim perigoniorum multo parciore distincta, ut jam *Kitaibel* in suo itinere Baranyensi inedito suspicatus est. *C. monspeliacum* L. caulis suffruticosus, foliis brevioribus 2½—3" longis crassioribus et odore Camphorae discrepat.

POLYGOONEAE.**POLYGONUM L.**Post *P. aviculare* 712:

P. graminifolium Wierzb. Flora 1842 I. 280. Foliis linearibus uninerviis eveniis vel obscure venosis planis, ochreis subsexnerviis bifidis denique multifidis, caule ramoso, *ramis ad apicem usque foliatis*, floribus igitur omnibus axillaribus in spicas terminales laxas digestis, nucibus levibus nitidis. ○ In glareosis Danubii legionis serbico-banaticae (N. 89). Augusto, Septembri. Meisn. in DC. Prodr. XIV. 95, Heuff. Ban. 154. Caules diffusi prostrati ½—1' longi graciles, folia circiter pollicem longa

et $\frac{2}{3}$ " lata, perigonia albo-rubella. Affine *P. aviculare* *L.* foliis ellipticis lanceolatis multo latioribus, quando autem linearia sunt, ter—quater brevioribus et nucibus tenuiter rugulosis subopacis differt.

Post P. Bellardi 713:

P. arenarium WK. Pl. rar. I. t. 67. Foliis linearibus vel linearilanceolatis venosis planis, ochreis sexnerviis bifidis denique multifidis, caule ramoso, ramis virgatis interrupte spicatis, *spicis basi ad apicem usque aphyllis*, nucibus levibus nitidis. ♂ In locis arenosis saepe sterilissimis et in ipsa arena mobili (*N.* 89). Julio — Septembri. Caules diffusi prostrati vel rami adscendentes $\frac{1}{2}$ —1' longi paucifoli, folia 4—10" longa $\frac{1}{2}$ —1" lata, perigonia albo-rubella vel purpurea. Inter affinia *P. aviculare L.* et *P. graminifolium Wierzb.* spicis ad apicem usque foliatis, *P. Bellardi All.* spicis inferne foliatis superne aphyllis recedunt.

SANTALACEAE.

THESIUM L.

Post Th. rostratum 718:

Sectio III. Thesiosyris Reichb. Fl. excurs. 157. *Caulis ad apicem usque foliatus cyma pauciflora terminatus. Bractea sub quovis flore unica nonnumquam duae. Perigonium defloratum erecto-patulum drupam dimidiam aequans, drupa sicca.*

Th. elegans Roch. in *Reichb.* Icon. bot. exot. I. p. 14 t. 19. Rhizomate longe lateque repente, caulis adscendentibus erectisve suffructicosis cyma pauciflora terminatis, floribus plerumque unibracteatis, foliis linearilanceolatis, drupis globosis subsessilibus perigonio emarcido coronatis. ♂ In collibus arenosis Běloberdo (vallum Romanorum) dictis ad Grebenac legionis serbico-banaticae (*N.* 91). Majo, Junio. *Roch.* Ban. t. 4. *Hamiltonia elegans* *Reichb.* Icon. XXI. f. 1162. *Comandra elegans* *Reichb.* l. c. p. 11, *Alph. DC.* XIV. 636. Caules 6—14" alti, perigonia extus viridia intus rubella, drupae magnitudine *Pisi arvensis* 2—3" diametro. Cyma pauciflora, floribus unibracteatis, bracteis brevissimis 1—2" longis et drupis maximis subsessilibus distinctissimum.

ELAEAGNEAE.

HIPPOPHAE L.

Ad *H. rhamnoides* 719 (absque diagnosi):

H. rhamnoides L. Spec. 1452. Frutex, ramis glabris in spinam excurrentibus, hornotinis lepidoto-punctatis, foliis linearilanceolatis obtusis

integerimis discoloribus supra glabris subtus lepidoto-argenteis, floribus ante folia evoluta erumpentibus in spicas laterales congestis, fructibus globosis vel ellipsoideis. 5 In glareosis Danubii insulae Schütt (*Resely ÖBZ. XVII. 52*) et ad ripas Dravi, in aliis regionibus hortorum aufuga (*N. 93*). Aprili, Majo. *Reichb.* Icon. XXI. f. 1163. Longe lateque repens orgyalis vel in arbuseulum se erigens, gemmae bractae et perigonia florum masculorum lepidoto - ferruginea nitida, fructus miniati vel aurantiaci.

EUPHORBIACEAE.

EUPHORBIA L.

Ad E. carniolicam 725:

E. ambigua WK. Pl. rar. II. t. 135 ab E. carniolica *Jacq.* non est diversa (*Reichb.* Fl. excurs. 757, *Boiss.* in *DC. Prodr.* XV. 2. 128), rhizoma enim in hac ut in illa obliquum vel horizontale crassum et fuscum, et rami umbellae in E. carniolica anthesi ineunte tantum nutant, quod fortasse hucusque in E. ambigua nondum observatum est.

Post E. epithymoidem 725:

E. rugulata *Heuff.* Flora 1835 I. 249, Ban. 156. „Valde affinis E. epithymoidi, specifice differre videtur foliis subpetiolatis (in E. epithymoide folia subsessilia), inflorescentia non coarctata sed laxa radiis saepe semipedalibus (?), involucri lobis etiam longioribus, capsula majore eam E. fragiferae fere aequante.“ Sic *Boissier* in *DC. Prodr.* XV. 2. 125. Si notae hae illustri auctori sufficiunt, bene est, ego in E. lingulata nil video nisi varietatem E. epithymoidis *Jacq.* umbellâ propter ramos fructiferos $1\frac{1}{2}$ – $3''$ longos expansâ. In E. epithymoide est umbella contracta et ejus rami fructiferi sunt typice tantum $\frac{1}{2}$ – $1\frac{1}{2}''$ longi, nihilominus formam ramis $3''$ longis prope Baden in Austria ipse legi. E. mehadiensis *Kit.* Addit. 251 ad E. lingulatam spectare videtur. In lapidosis umbrosis ad Thermas Herculis (*N. 302*). Aprili, Majo. (Vidi specimen authentica.)

Post E. salicifoliam 728:

E. salicifolia b. angustata *Roch.* Ban. p. 43 t. 7 seu E. Esula var. pubescens *Griseb.* It. 297 foliis linear-lanceolatis angustis 2 – $3''$ latis basin versus attenuatis utrinque cauleque pubescentibus aut est proles hybrida aut forma transitoria E. salicifoliae *Host* in E. Esula L. (Conf. quoque *Boiss.* in *DC. Prodr.* XV. 2. p. 162 n. 642). In agris graminosis ad vias Banatus passim (*N. 303*). Majo, Junio.

Ad *E. virgatam* 728:

Varietatem *E. virgatae WK.* prope Székelyhid in Comit. Bihariensi lectam habitu gracili, foliis angustissime linearibus vix semilineam latis et radice tenuissima misit *Janka*.

URTICEAE.

URTICA L.

Loco *U. dioicae* 732 ponatur:

U. major Kanitz ZBG. XII. 212. Rhizomate repente, foliis oppositis ovatis ovato-oblongis vel oblongo-lanceolatis basi saepe cordatis summis etiam lanceolatis acuminatis grosse vel inciso-serratis, paniculis axillaribus petiolo longioribus pendulis. 24 Julio — Septembri. *U. dioica* Wedd. Monogr. Urt. 77, sed cum etiam monoica occurrat, nomen incongruum. (*N.* 79.) Variat:

α. vulgaris Wedd. l. c. *Dioica*, caulis paniculae petioli et folia praecipue pagina inferiore stimulis (setis urentibus) et setis brevioribus hispida, folia cordato-ovata ovato-oblonga vel oblongo-lanceolata, media 2—6" longa basin versus 1—3" lata. *U. dioica* L. Spec. 1396, *Reichb. Icon.* XXII. f. 1324. In ruderatis nemoribus ad sepes in regionem subalpinam usque.

β. parvifolia Wierzb. in *Heuff. Ban.* 157. Omnia ut in varietate praecedente, sed minus hispida et folia multo minora, media tantum 1" longa et basin versus $\frac{1}{2}$ " lata. In vineis ad sepes et dumeta Banatus (Comparavi specimen authenticum). *U. dioica* β. *angustifolia* Ledeb. Ross. III. 637 seu *U. angustifolia* Fisch., ab *Heuffel* l. c. huc citata, sistit secundum specimen sibiricum in museo c. r. asservatum aliam plantam, quae foliis linearis-oblongis angustis $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ " longis et 3—6" latis et herba glabrescente recedit.

γ. galeopsifolia Kanitz Bot. Zeit. 1862 p. 190. *Dioica*, caulis paniculae petioli et folia parce setosa vel (foliorum pagina superiore excepta) setis densis intertextis plus minus tomentosa imo cano-tomentosa, stimuli nulli vel paucissimi, folia ovato-oblonga vel oblongo-lanceolata. *U. galeopsifolia* Wierzb. in *Opiz Nat. Tausch* 107, herb. authent. n. 41 (diagnosis *Opizii* ad verbum expressa in Bot. Zeit. l. c. 191 contenta est). In arundinetis planitierum (*Pok. ZBG.* X. 289). Comparavi specimina tam a *Wierzbicki* quam a *Pokorny* lecta.

δ. Kiovensis Wedd. l. c. 78. Monoica, paniculae femineae superiores, caulis paniculae et petioli stimulis sparsis obsiti caeterum glabri, folia ovato-oblonga vel oblongo-lanceolata utrinque glabra. *U. Kiovensis* Rogow. Bullet. Mosc. 1843 p. 324. *U. radicans* Bolla Presb. Ver. I. 6—7

Neilreich: unq. Diagnosen.

- nec *Sv. Janka* in Linn. 1859 p. 601 totam plantam glaberrimam describit, quam hucusque non vidi. In palude Schur Comit. Posoniensis copiosissime.

CUPULIFERAE.

QUERCUS L.

Post Q. pubescens 737:

Q. pallida *Heuff.* ÖBZ. VIII. 28, Ban. 159 (*Q. pubescens* β . *glabrat*a *Heuff.* in *Wacht. Zeitschr.* I. 1850 p. 98). Ramulis glabris, foliis adultis supra glabris nitidis subtus pubescentibus denique glabratis, fructibus sessilibus. In collibus ad Vukovár Syrmii. Aprili, Majo. Habitus omnino *Q. pubescentis* *Willd.*, sed ob indumentum aetate fere evanescens etiam ad *Q. sessiliflora* *Sm.* spectans, aut varietas *Q. pubescentis* aut forma transitoria in *Q. sessiliflora* aut hybrida ex utraque. Vidi specimina authentica.

Q. Budayana *Haberle* Hort. Pestin. ex *Wacht. Zeitschr.* I. 1850 p. 98, *Heuff.* Ban. 77 est secundum specimina authentica varietas *Q. pubescentis* *Willd.* valde pubescens fructibus nunc brevissime pedunculatis nunc racemosis pedunculis usque pollicem longis et quidem in uno eodemque ramo. *Q. apennina* *Lam.* Encycl. I. 725 absque dubio huc spectat. Haec varietas vero non tantum ad monasterium Krušedol Sirmii sed in multis terris occurrit, in agro Vindobonensi e. c. eam saepe observavi.

Q. conferta *Kit.* in *Schult.* Oestr. Fl. I. 619. *Foliis sessilibus* oblongo-obovatis basi emarginatis *pinnatifidis*, junioribus utrinque tomentosis vel stellato-pubescentibus, adultis supra glabratis, *lobis obtusis* integris angulatis sublobatisve *muticis* sinu angusto distinctis, *fructibus* apice ramulorum in axillis foliorum *aggregato-sessilibus*, *squamis cupulae* *adpressis obtusis inferioribus ovatis superioribus lanceolatis*. 5 In collibus et montibus humilioribus Slavoniae et Banatus (*N.* 77). Aprili, Majo. *Kit.* It. slavon. ined. in *Kan. et Kn.* ZBG. XVI. 90—1, *Reichb.* Icon. XXII. f. 1313 optime. *Q. hungarica* *Hubeny* ex Flora 1842 I. 268. *Q. Esculus* *Heuff.* Ban. 160. *Q. Farnetto* β . *conferta* *Alph.* DC. Prodr. XVI. 2. 11. Ramuli juniores velutini, folia in eorum apice flabelliformi-conferta magna 6" usque longa et 3" lata, glandes figura et magnitudine illarum *Q. pedunculatae* *Ehrh.* temporibus penuriae comeduntur. *Q. sessiliflora* *Sm.* et *Q. pubescens* *Willd.* foliis petiolatis petiolis 3—12" longis, *Q. pedunculata* *Ehrh.* fructibus pedunculatis, *Q. Cerris* *L.* foliorum lobis mucronatis, fructibus maturis infra folia collocatis et squamis cupulae ineari-subulatis contortis distinctae sunt.

SALICINEAE.

SALIX L.

Sallees hybridas Hungariae praetermissi, quae quasi non cognitae haberri possint et paucae distinctae determinationibus plerunque dubiis nitantur. Quare nonnisi fragmenta dis juncta offerri potuissent.

POPULUS L.

Ad P. canescem 759:

P. canescens Sm. EB. t. 1619 in sensu recentiorum est hybrida progenies: P. albo-tremula Krause Schles. Gesellsch. 1848 p. 130. Synonyma: P. hybrida Reichb. Icon. XXI. p. 29 f. 1271 nec MB., P. villosa Lang Syll. ratisb. I. 185 vel P. canescens Reichb. l. c. p. 30 f. 1273 forma foliis juvenilibus subtus sericeo-vittatis, P. Bachofenii Wierzb. in Roch. Reise 71, Reichb. l. c. p. 29 f. 1272 arbor antiquissima ad Bazias nostra aetate caesa (N. 82).

P. pannonica Kit. in Bess. Volhyn. p. 38 n. 1263 vel fide Bess. Flora 1832 II. Beibl. 14 potius P. croatica WK. est stirps rossica sat dubia, quae in Hungaria aut non occurrit aut cum P. pyramidali Roz. plane identica est (Conf. Ledeb. Ross. III. 628 et Neilr. Nachtr. 76).

CONIFERAE.

EPHEDRA L.

Loco E. distachya 764 ponatur:

E. vulgaris Rich. Conif. p. 26 t. 4. Caule frutescente aphylo ramosissimo, ramis articulatis rectis minute tuberculatis, amentis ad ramorum articulos subsessilibus vel pedunculo continuo aut articulato fultis solitariis binis ternisve. In apricis calcareis ad Budam inque clivis arenosis ad Pestinum (N. 75) et Dorog Comit. Strigoniensis (*Grundl exs.*). Augusto, Septembri. C. A. Meyer Eph. 80, Endl. Conif. 256. E. monostachya L. Spec. 1472 amentis solitariis et E. distachya L. l. c. amentis binis, sed character e numero amentorū desumptus fallacissimus, Reichb. Icon. XXI. f. 1148—9. E. minor Host Fl. aust. II. 671. Fructulus 1—1½' altus cano-viridis, fructus rubri.

II. ENDOGENAE PHANEROGAMAE.

JUNCAGINEAE.

SCHEUCHZERIA L.

Ad Sch. palustrem 773 (absque diagnosi):

Sch. palustris L. Spec. 482. Caule erecto folioso, foliis linearibus canaliculatis vaginae oblongae subinflatae insidentibus, floribus in racemum laxum pauciflorum collectis, capsulis ovatis inflatis, rhizomate cylindrico fistuloso repente. 2 \ddagger In turfosis Carpatorum praecipue occidentalium raro (N. 45). Majo, Junio. Sturm H. 78, Reichb. Icon XX. f. 927--8. Caulis 3—8" altus, perigonia viridi-flavescentia.

POTAMEAE.

POTAMOGETON L.

Post P. pusillum 780:

P. Grisebachii Heuf. Ban. 164. Foliis omnibus submersis membranaceis pellucidis sessilibus exacte linearibus acutiusculis mucronulatis 1—3uervis dorso margineque sparsim pilosis, pedunculis spicâ 4—8florâ saepe interruptâ multoties longioribus, fructibus oblique ellipticis, caule e tereti compresso ramosissimo parce piloso. 2 \ddagger In rivulis montanis ad Rumanest Comit. Krassoviensis (N. 71). A primo vere in hiemem. Folia viridia $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ " lata. Excepto indumento e pilis longioribus brevioribusque sparsis composito exacte convenit cum P. pusillo L., qui glaberrimus, vix species genuina.

AROIDAE.

ARUM L.

Post A. maculatum 787:

A. orientale MB. Taur. Cauc. II. 407. Foliis hastato-sagittatis immaculatis, spadice recto clavato spathâ breviore, clava stipitem suum subaequante, genitalibus rudimentariis inter stamna et pistilla paucis conico-setaceis a staminibus remotis. 2 \ddagger In nemoribus Comit. Bihariensis (N. 72). Majo. Vis. Dalmat. I. 485, Reichb. Icon. XVII. f. 9. Spatha albo-virescens, clava cum stipite atropurpurea. Species vix genuina, cum

A. maculatum L. nonnisi statura robustiore, spatha majore et genitalibus rudimentariis totum fere intervallum inter stamina et pistilla occupantibus recedat. (Comparavi specimina Bihariensa ab Janka benevolo mecum communicata.)

ORCHIDEAE.

ORCHIS L.

Post O. masculam 791:

O. glaucophylla Kern. ÖBZ. XIV. 101. *Labello profunde trilobo, lobis latis crenulatis intermedio profunde emarginato, calcare cylindrico horizontali vel adscendente ovarium aequante, perigonii laciniis lanceolatis acuminatis duabus lateralibus denique reflexis, bracteis 3 nerviis ovario multo longioribus perigonium excedentibus, spica explicata elongata laxiuscula, foliis glaucescentibus immaculatis, mediis oblongo-obovatis versus apicem dilatatis.* ¶ In silvaticis petrosis prope Réz-Bánya et Visegrad (N. 64). Majo. Perigonia lilacina. Affinis O. mascula L. differt tantum bracteis ovarium aequantibus et foliis oblongis lanceolatis versus apicem angustatis viridibus plus minus purpureo-maculatis vel punctatis. (Specimina non vidi.)

Sequentes 4 Orchides ab Heuffel qua species propositas jam Reichenbach fil. comparatis speciminibus authenticis in Orchidiographia sua recensuit. Non sunt species genuinae et quidem:

Post O. laxifloram 792:

O. elegans Heuff. Flora 1835 I. 250 et Ban. 166 fide Reichb. Icon. XXIII. p. 48 est synonymon O. palustris Jacq. Secundum specimen a Wierzbicki ad Csiklova lectum differt tamen caule altiore usque bipedali, foliis late linear-lanceolatis usque pollicem latis, perigonis minoribus et labello obcordato obscure vel vix trilobo; his notis ad P. laxiflora in Lam. spectans. In pratis paludosis montanis et planitiei Banatus. Majo, Junio.

Post O. maculata 792:

O. saccifera Brogn. Exp. de Morée p. 259 t. 30 est fide Reichb. l. c. p. 67 t. 57 O. maculatae L. varietas saccigera, quae tantum bracteis angustioribus longioribusque et calcare paulo longiore crassiore subinflato a forma typica recedit. Labelli lobus medius valde productus et lobi laterales valde laceri in hac varietate aequae ac in forma typica nonnumquam occurunt (Coul. Reichb. l. c. t. 54 f. 13 et 15, deinde t. 57 f. 4 et 5). O. lancibracteata C. Koch Linn. 1849 p. 284 est eadem planta. In silvis montium altiorum Banatus. Julio, Augusto (Heuff. Ban. 167).

O. tetragona Heuff. Flora 1833 I. 363 (an etiam Kit. Hydrogr. II.

320?) *spica virginea tetragono-comosa*, calcare ovarium aequante et bracteis florem suum longe superantibus ab ipso auctore in En. Ban. 167 varietas *O. maculatae L.* et in *Reichb.* l. c. p. 65 synonymon *O. maculatae* formae *genuinae* declaratur. In valle Diaraleu ad Thermas Herculis. Junio, Julio.

Post *O. latifolium* 793:

O. cordigera Fries Nov. mant. III. 130 est fide *Reichb.* l. c. p. 60 t. 59 *O. latifoliae L.* varietas *subsambucina*, quae foliis inferioribus cu-neato-oblongis basi valde angustatis illis *O. sambucinae L.* similibus, spica pauciflora, labello leviter trilobo ambitu rotundo-ovato nunc subcordato et calcare conico a forma typica discrepat. **O. cruenta Roch.** Ban. p. 31 t. 4 nec *Retz.* specimen depauperatum. **O. rivularis Heuff.** exs. olim. In sphagnetis et ad rivulos alpium Banatus. Julio, Augusto (*Heuff.* Ban. 167).

GYMNADENIA R. Br.

Ad *G. albidam* 794:

G. Frivaldszkyana Hampe Flora 1837 I. 230. *Labello trilobo, lacinias integerrimis, lateralibus rotundatis, intermedio majore ovato obtuso, calcare filiformi acuto ovarium dimidium subaequante, perigonii lacinias in galeam oblongam conniventibus, lateralibus duabus internis oblongis, bracteis uninerviis ovario longioribus, spica cylindrica densiflora, foliis oblongis, tuberibus palmatis.* 24 In alpe Sarko Banatus (*N.* 66). Julio, Augusto. **G. Friwaldii Hampe** in *Griseb.* Rumel. II. 363, *Reichb.* Icon. XXIII. t. 68. Caulis 4—6" altus, spica 1½—1" longa, corollae albae vel lilacinae. Affinis *G. albida Rich.* labelli lacinias lateralibus acutis, calcare breviore crassiore cylindrico obtuso et perigonii lacinias lateralibus internis obovatis distincta.

OPHRYS L.

Post *O. apifera* 798:

O. cornuta Stev. Mém. soc. nat. Mosc. II. 1809 p. 175 t. 11 f. 3. *Labello oblongo-ovato convexo tumido velutino trilobo, lobis lateralibus duobus ovatis recurvatis, utroque basi cornu subulato deorsum curvato lobo longiore instructo, intermedio signis glabris picto in appendicem tricrenatam glabram rectam seu sursum flexam terminato, lacinias perigonii inferioribus brevissimis velutinis.* 24 In graminosis collinis perrara ad Quintuecclesias Vesprimum et Oravica Banatus (*N.* 68). Majo, Junio. *Reichb.* Icon. IX. f. 1166. **O. bicornis Sadl.** in *Nendtv.* Quintueccel. p. 27 et 35 t. 4. **O. Scolopax d. cornuta Reichb.** fil. XXIII. t. 108. Perigonii laciniae albae vel lilacinae, labellum cum cornibus purpureo-fuscum signa

lutescentia, cornua 2—3^{mm} longa et hac nota inter omnes Ophrydes hungaricas excellens.

Observatio. Reichenbach fil. l. c. p. 98—101 optime demonstravit, O. *Scolopax* Cav., O. *bremiferam* Stev., O. *oestriferam* MB. et O. *cornutam* Stev. esse formas unius ejusdemque speciei gibberibus brevioribus longioribus vel in cornu elongatis. Cum autem in Hungaria sola forma cornibus longissimis crescat, nomen O. *cornutae* praetuli.

IRIDAE.

CROCUS L.

Post C. *vernus* 805:

C. banaticus Heuff. Flora 1835 I. 255, Ban. 170, nec Gay. Spatha monophylla, perigonio lilacinio campanulato, laciniis subaequalibus obovato-oblongis obtusis, fauce nuda, tubo (scapo) arete vaginato, stigmate trifido perigonii limbo subdupo breviore, laciniis erectis sursum cristato-dilatatis denticulatis, foliis synanthiis linearibus binis ternisve adultis medio latioribus, tunicarum radicalium fibris capillaribus anastomosantibus vel subparallelis, areolis oblongis angustis. 24 In nemoribus et fruticetis ditionis orientalis (N. 60). Februario, Martio. Reichb. Icon. XIX. f. 800—1. C. Heuffelii Körn. Flora 1856 II. 476. C. *vernus* β *banaticus* Heuff. exs. olim. Perigonii lacinia sub apice utplurimum macula cordata profundius colorata notatae. Simillimus C. *vernus* Wulf.* perigonii laciniis magis coniventibus, fauce inter staminum basin ciliato-barbata et foliis exacte linearibus binis quaternisve; C. *reticulatus* Stev. perigonii laciniis acutiusculis, quorum tres exteriores intenze violaceo-vittatae, fauce luteola, foliis exacte linearibus binis quaternisve et areolis tunicarum profunde ovatis rotundisve recedunt; nihilominus C. *banaticus* a C. *verno* vix specificie differre videtur, cum notae supra adductae sat levis momenti sint et perigonii faux teste Andrae Bot. Zeit. 1856 p. 66—7 nonnumquam parce pilosa occurrat.

C. moesiacus Ker Bot. Mag. ad t. 652 (1803) et in Ann. of Bot. I. (1803) 222. Spatha monophylla, perigonio aurantiaco campanulato, laciniis subaequalibus oblongis obtusis, fauce nuda, tubo (scapo) arete vaginato, stigmate trifido perigonii limbo triplo breviore, laciniis erectis sursum dilatatis denticulatis, foliis synanthiis linearibus, tunicarum radicalium fibris filiformibus parallelis. 24 In monte Strasuc prope Mehadia (N. 61). Februario, Martio. C. *aureus* Fl. graeca I. (1806) t. 35, Bot. Mag. t. 2986, Reichb. Icon. X. f. 1246, XIX. f. 792. C. *luteus* Roch. Reise 12 et 47, Reichb. Fl. excurs. n. 584 in addend. nec Lam.

*) Ubique Allione (1785) citatur, sed Wulff jam 1778 in Jacq. Fl. aust. V. p. 47 hanc stirpem sub nomine C. *verni* proposuit.

C. iridiflorus Heuff. exs., ÖBW. VII. 222. Spatha diphylla, *perigonio lilacino, laciinis inaequalibus acutis acuminatevis, exterioribus obovatis vel oblongo - obovatis subhorizontaliter patentibus, interioribus oblongis vel lanceolatis subdimidio angustioribus et brevioribus erectis, fauce nuda, tubo (scapo) arcte vaginato, stigmate trifido, laciinis erectis multipartitis lacinulis linearis-cuneatis apice denticulatis, foliis lanceolato-linearibus sub anthesi nullis vere proximo prodeuntibus, tunicarum radicalium fibris capillaribus parallelis.* 2¹ In silvis collinis et montanis ditionis orientalis in alpes adscendens (N. 61). Augusto — Novembri. Reichb. Icon. XIX. f. 802—3. **C. nudiflorus** Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 101 nec Sm. C. speciosus Baumg. Transs. I. 60, Reichb. Icon. X. f. 1276—8 nec MB. C. banaticus Gay in Féruß. Bull. 1831 p. 320, Körn. Flora 1856 II. 473 nec Heuff. C. byzantinus Herb. Bot. Reg. 1845 t. 37 f. 2 et 1847 t. 4 f. 5, nec Ker (Gawler) Bot. Mag. 1808 p. 1111². Perigonio quasi iridifloro, foliis vernalibus adultis 3—5" latis et florendi tempore autumnali distinctissimus.

IRIS L.

Dispositio specierum.

1. Perigonii laciniae exteriores barbatae, i. e. basi linea dense pilosa notatae. 2.

Perigonii laciniae exteriores barba destituta. 11.

2. Perigonium unicolor, aut totum violaceum aut totum flavescentia. 3.

Perigonium aut ex violaceo et albo, aut ex luteo et violaceo, aut ex vitellino et albo variegatum. 8.

3. Perigonium totum violaceum. 4.

Perigonium totum flavescentia. 6.

4. Caulis absque perigonio 2—3" altus uniflorus:

I. pumila var. violacea.

Caulis 1—2" altus pluriflorus. 5.

I. germanica.

5. Folia caule breviora:

Folia caulem floriferum aequantia, fructiferum duplo superantia:

I. bohemica*).

6. Folia angusta 1/2—2" lata, rhizoma gracile stoloniferum:

I. arenaria.

Folia latiora usque 6" lata, rhizoma crassum obliquum vel horizontale. 7.

7. Caulis absque perigonio 4—7" altus, folia 1 1/2—3" lata, perigonii tubus spathis inclusus:

I. Reichenbachii.

*) Inter I. bohemicam Schm. et I. hungaricam WK. nullam differentiam memoratu dignam eruere possum.

- Caulis absque perigonio 2—3" altus, folia 3—6" lata, perigonii tubus exsertus: I. pumila var. flavescentia.
 8. Perigonium ex violaceo et albo variegatum: I. lepida.
 Perigonium ex vitellino et albo aut ex luteo et violaceo variegatum. 9.
 9. Perigonium vitellinum, laciniae exteriores marginem versus lineis albis pictae: I. leucographa.
 Perigonium ex luteo et violaceo-variegatum. 10.
 10. Perigonii laciniae interiores amoene luteae, exteriores pallidiores venis fusco-violaceis pictae: I. variegata.
 Perigonii laciniae interiores sordide luteae, exteriores ex albo et violaceo variegatae venis fuscis pictae: I. squalens.
 11. Perigonium unicolor saturate luteum, laciniae interiores stigmatis laciniis minores: I. Pseudacorus.
 Perigonium aut unicolor et violaceum, aut violaceum et ex albo et flavo variegatum, laciniae interiores stigmatis laciniis majores. 12.
 12. Perigonium totum violaceum, laciniae exteriores oblongo-ovatae in unguem sensim attenuatae: I. sibirica.
 Perigonii laciniae interiores violaceae, exteriores spathulatae vel panduraeformes ex violaceo albo et flavo variegatae. 13.
 13. Perigonii laciniae exteriores spathulatae, lamina suborbicularis, unguis lanceolatus, caulis teres foliis longior: I. spuria.
 Perigonii laciniae exteriores panduraeformes, lamina ovata, unguis ovato-oblongus, caulis anceps foliis brevior: I. graminea.

Post I. hungaricam 809:

I. lepida Heuff. Flora 1853 II. 621. Barbata, *foliis* ensiformibus *caule* *florifero* *parum*, *fructifero* *subdupo* *brevioribus*, *caule* *plurifloro*, *spathis* *herbaceis* *viridibus* *ovatis* *inflato-ventricosis*, *inferiore* *acuta*, *superiore* *obtusa* *vel* *rotundata*, *laciniis* *perigonii* *interioribus* *longitudine* *exteriorum* *late* *obovatis* *subito* *in* *unguem* *contractis*, *tubo* *pro* *parte* *spathis* *incluso*, *ovario* *obtuse* *trigono*. 24 In dumetis collium arenosorum legionum germanico- et serbico-banaticarum rarissima (N. 59). Junio. I. lurida Reichb. Icon. XIX. p. 5 quoad locum natalem banaticum, non icon, nam perigonium miniue luridum. Caulis 1½—2" altus, folia 6" lata, perigonii laciniae exteriores albae basi ultra medium violaceo-venosae lamina extima violacea, interiores albae levissime caeruleo suffusae. Diagnosis haec e descriptione auctoris derivata, in ejus herbario enim non prostat nisi apex caulis deflorati perigonii penitus emarcidis, et hoc specimen insuper cultum est.

Post I. pumilam 809:

I. Reichenbachii Heuff. ÖBZ. VIII. 28, Ban. 170. Barbata, *foliis* *ensiformibus* 1½—3" *latis* *caule* *uni-bifloro* *elato* *brevioribus*; *tubo* *spathis* *Neilreich*: *ung.* Diagnosen.

incluso, laciniis perigonii oblongo-obovatis exterioribus interiores aequantibus, rhizomate crasso obliquo vel horizontali. 24 In rupestribus Banatus austro-meridionalis (*N.* 59). Majo, Junio. *I. arenaria* *Roch.* Ban. 27 et ejus Reise 59? nec *WK.* *I. tristis* *Reichb.* Icon. XIX. p. 3 quoad locum natalem banaticum, non icon, non descriptio. Caulis absque perigonio 4—7" altus, perigonum ex albido flavescens. Similis *I. pumila* *L.* differt foliis 3—6" latis, caule 2—3" alto, tubo perigonii exerto et florescentia mense praecociore.

Post *I. variegata* 809:

I. leucographa *Kern.* ÖBZ. XIII. 313. Barbata, *foliis late ensiformibus* 4—6" latis caulem biflorum subaequantibus, spathis herbaceis perigonii tubum includentibus, *perigonii laciniis* exterioribus oblongo-cuneatis, *interioribus late obovatis* *subito in unguem contractis* exterioribus latitudine subdupliciter superantibus. 24 In arenosis ad Pestinum rarissima (*N.* 58). Junio. Caulis absque perigonio 7—8" altus, perigonium vitellinum, lacinia exteriores marginem versus lineis albis pictae. Affinis *I. variegata* *L.* differt laciniis perigonii interioribus et exterioribus aequo latis, interioribus in unguem sensim attenuatis, exterioribus pallide luteis venis fusco-violaceis variegatis. Hybrida ex *I. variegata* et *I. arenaria*, quibuscum una vegetat, esse non potest, cum omnes notae essentiales *I. arenariae* in *I. leucographa* desiderentur.

I. arenaria *WK.* Pl. rar. I. t. 57. Barbata, *foliis anguste ensiformibus* 1½—2" latis caule uni-bifloro parum longioribus brevioribusve, tubo omnino vel basi tantum spathis inclusu, *laciniis perigonii* exterioribus oblongo-obovatis, *interioribus* cuneatis quam exterioribus minoribus, *rhizomate gracili stolonifero* longe lateque repente. 24 In pascuis et clivis arenosis planitierum (*N.* 59). Aprili, Majo. *Reichb.* Icon. XIX. f. 757. *I. nova* *Wint.* Ind. f. 27. Caulis absque perigonio 2—4" altus, flos superior fere semper abortiens, perigonium parvum pallide flavum, habitu omnium gravissimo et foliis angustissimis valde distincta.

AMARYLLIDEAE.

STERNBERGIA WK.

Post *S. luteam* 811:

S. colchiciflora *WK.* Pl. rar. II. t. 159. Bulbo tunicato unifloro, *flore autumnali* basilari *aphyllo*, *perigonii laciniis linearibus* exterioribus apiculatis interioribus obtusis, *foliis linearibus* obtusis vere proximo prodeuntibus, capsula stipitata foliis laterali iisque multoties breviore. 24 In apricis montanis calcareis inter lacum Balaton et Budam (*N.* 62) et in arenosis Comit. Pestinensis (*Roch.* exs.) et Bekesiensis (*Pawl.* exs.). Sep-

tembri. *N. ab E. Gen. VI. t. 5*, *Reichb. Icon. XIX. f. 823—4*. Perigonium cum tubo 1—2" altus ejus laciniae 1—2" latae, limbus flavus, tubus albus, folia usque 6" longa 1—2" lata. *S. lutea Ker* habitu robustiore, perigonii laciiniis oblongis 4" latis et foliis synanthiis diversa.

LILIACEAE.

LILIUM L.

Post *L. carniolicum* 818:

L. albanicum *Griseb.* Rume. II. 385. Bulbo squamoso, *foliis* erecto-patulis acutis acuminatisve margine nervisque 5—7 in pagina inferiore pubescenti-scabris caeterum glabris, *mediis lanceolatis confertis*, superioribus linear-lanceolatis sparsis sensim minoribus, inferioribus nullis, caule glabro 1—5floro floribus nutantibus, perigonii phyllis revolutis. 24 In regione Mughi Bihariae et alpis Branu Banatus (*N. 51*). Julio. *L. pyrenaicum Baumg.* Transs. I. 301 nec *Gouan*. Caulis 1—2' altus, folia media 4—6" lata perigonia flava. *L. pyrenaicum Gouan* (*Reichb. Icon. XX. f. 992*) differt secundum specimina ab amicissimo *Koechel* in Pyrenaeis lectum *foliis* linear-lanceolatis linearibusve 1—3" latis et excepto margine utrinque glabris, perigonisque majoribus, notae vix essentiales. In nervis foliorum anastomosantibus (*Griseb. l. c. 386*) inter utrumque nullam video differentiam. *L. carniolicum Bernh.* habet perigonia miniata vel fulva. (Comparavi specimina in alpe Branu lecta et extranea).

LLOYDIA Salisb.

Ad *L. serotinam* 818 (absque diagnosis):

L. serotina *Reichb.* Fl. excurs. 102. Bulbo tunicato, caule unifloro, *foliis* basilaribus binis semitereti-filiformibus caulem aequantibus superantibusve, caulinis multoties brevioribus linear-lanceolatis decrescentibus, perigonii phyllis oblongis obtusis patentibus. 24 In rupestribus alpinis Carpatorum centralium et banaticorum (*N. 50*). Junio—Augusto. *N. ab E. Gen. IV. t. 19*, *Reichb. Icon. XX. f. 972*. *Anthericum serotinum L. Spec. 444, Jacq. Fl. austr. V. app. t. 38, Sturm H. 28*. Caulis 3—5" altus, perigonium album striis rubellis.

GAGEA Salisb.

Post *G. pusillam* 825:

G. succedanea *Griseb.* It. 358 in vallis umbrosis ad Thermas Herculis, ubi *Heufel* eam detexit, *G. pusillae Schult.* simillima differt ab illa ex verbis auctoris „bulbo obliquo, folio imo solitario juxta bulbum cum scapo laterali late-lineari plano.“ Sed in agro Vindobonensi, ubi *G.*

pusilla frequens est, occurunt bulbi perpendicularares et obliqui immo horizontales promiscue uno eodemque loco et in speciminiibus quatuor ab *Heuffel* ad Thermas Herculis lectis, quae comparare potui, tria habent bulbum obliquum quartum vero perpendiculararem, quoad folia porro in *G. pusilla* minime sunt angustiora nonnumquam potius latiora et ut in *G. succedanea* lateralia, quae ergo nec species nec varietas sed cum *G. pusilla* identica est.

ALLIUM L.

Post *A. fallax* Roem. et Schult. nec *Don*, qui nullibi talem speciem proposuit, S28:

A. ammophilum *Heuff.* Flora 1835 I. 241, Ban. 174. Caule nudo basi tereti superne subpresso obtuse angulato, foliis linearibus caulem latitudine superantibus subtus nervosis ecarinatis, spatha bifida, umbella hemisphaerica capsulifera, filamentis edentulis perigonium aequantibus vel superantibus, bulbo rhizomati transversali adnato tunicis integris tecto. 24 In pascuis arenosis ad Grebenac legionis serbico-banaticae (*N.* 54). Junio, Julio. *A. flavescentia* *Reichb.* Icon. XX. f. 1092. Caulis $\frac{1}{2}$ —1' altus juxta foliorum fasciculum positus et cum hoc basi vaginis aphyllis iuclusus, folia secundum *Heuff.* l. c. et *Griseb.* It. 357 plana, fide *Janka* in Linn. 1859 p. 605 etiam canaliculata, perigonia ochroleuca. Praeter colorem perigonii nullam invenio differentiam inter *A. fallax* *Roem* et *Schult.* et *A. ammophilum*, mihi insuper *A. fallax* nil nisi varietas rupestris *A. acutanguli* *Schrad.* Affine *A. ochroleucum* *WK.* tunicis irregulariter fissis et foliis infimam partem caulis vaginantibus discrepat, *A. suaveolenti* *Jacq.* simillimum. *A. flavescentia* *Bess.* Volhyn. 56 foliis semiteretibus ab *A. ammophilo* specifice vix differt.

Post *A. oleraceum* 831:

A. fuscum *WK.* Pl. rar. III. t. 241 in rupibus calcareis Banatus (*N.* 54) est sine dubio *A. oleracei* *L.* varietas capsulifera, se habens ad hoc ut *A. pulchellum* *Don* ad *A. carinatum* *L.* Synonyma: *A. fuscum* *Reichb.* Icon. XX. f. 1064, *Heuff.* Ban. 176. *A. longispathum* *Redout.* Lil. VI. t. 316, *Heuff.* l. c., nec *Reichb.* Icon. V. f. 619 et XX. f. 1068 propter perigonii phylla acuta. *A. pallens* *Host* Fl. aust. I. 423, an etiam *Koch* Syn. 832? *A. paniculatum* *Griseb.* It. 357 nec *Koch* l. c., quod ad *A. tenuiflorum* *Ten.* Fl. Nap. I. t. 30 pertinere videtur.

MUSCARI Tourn.

Loco *M. comosum* Mill. 834 ponatur:

M. comosum *Tausch* Flora 1841 I. 233. *Floribus inferioribus* fertilibus remotis horizontaliter patentibus, perigonii angulati cylindrico-obovati dentibus recurvatis albido-viridibus ore aperto; *floribus superioribus* neutrīs

approximatis comosis, perigonii parvis subglobosis clavatis vel cylindricis pedicello quater—sexies brevioribus; foliis linearibus canaliculatis. 24 In agris, vineis, pratis collinis. Majo, Junio. Reichb. Icon. XX. f. 4001, Sturm H. 93. *Hyacinthus comosus L.* Mant. II. 366, Bot. Mag. t. 433. Scapus 1—2½' altus, folia latitudine varia plerumque ½—1" lata, perigonia florum fertilium 3—5" longa olivacea, florum neutrorum tantum ½—3" longa cum apice scapi et pedicellis amethystina.

M. tenuiflorum Tausch l. c. 234. *Floribus inferioribus fertilibus remotis horizontaliter patentibus, perigonii angulato-cylindrici dentibus brevissimis sphacelatis ore constricto subclauso; floribus superioribus neutris approximatis comosis, perigonii cylindricis vel clavatis pedicellum aequantibus vel superantibus; foliis linearibus canaliculatis.* 24 In collibus dumosis apricis absque dubio multis locis Hungariae, hucusque vero tantummodo ad Posonium (*Schneller*) et Magnavaradinum (*Janka*) observatum. Majo, Junio. *Hyacinthus comosus Jacq.* Fl. aust. II. t. 426 nec *L. Scapus* 8"—4½' altus, folia latitudine varia quidem sed iis *M. comosi Tausch* angustiora plerumque 1—6" lata, perigonia florum fertilium 3—5" longa albido-viridia, florum neutrorum 3—6" longa cum apice scapi et pedicellis amethystina (Conf. *Uechtr. Brandenb. Ver.* VI. 131, 313).

COLCHICACEAE.

BULBOCODIUM L.

Ad *B. vernum* 835 (absque diagnosi):

B. vernum L. Spec. 422. Bulbo tunicato 1—3floro, laminis phyllorum perigonialium lanceolatis vel lineari-oblongis obtusis, foliis synanthiis subtribus lanceolatis canaliculatis glaucescentibus denique recurvis, capsulis trigonis subbasilaribus. 24 In pratis silvisque Comit. Bihariensis (N. 48). Aprili. Bot. Mag. t. 453, N. ab E. Gen. VI. t. 8, Reichb. Icon. XX. f. 953—5. Perigonium cum scapo 3—6" altus, laminae lilacinae, unguis albae 2—4" longae. Habitu *Colchici autumnalis L.* formae vernali simillimum, sed perigonio hexaphyllo unguibus longissimis liberis in tubum conniventibus generice distinctum, in *Colchico autumnali* perigonium est gamophyllum infundibuliforme limbo sexpartito.

COLCHICUM L.

Sectio I. Hysteranthia. Flores autumnales aphylli, folia vere proximo simul cum fructu prodeuntia.

Post C. autumnale 835:

C. pannonicum Griseb. It. 359, quod a *C. autumnali* perigonii segmentis alternis paulo brevioribus et foliis latioribus 1½" latis differre

dicitur, secundum specimina authentica a formis *C. autumnalis* majoribus nullo modo recedit, nam segmenta perigonii in omni *C. autumnali* sunt alternatim breviora et folia $1\frac{1}{2}$ " lata ubique occurunt.

C. Haynaldi Heuff. Ban. 177 est planta non satis nota. *Heuffel* enim eam invenit in rupestribus calcareis ad Danubium Banatus in statu fructiferō tantum et florem e bulbo in horto suo eduxit (*Janka* ÖBZ. VIII. 135). Extant duo specimina in herbario suo, unum fructiferum et verisimiliter spontaneum, alterum floriferum et cultum. Secundum specimina ista *C. Haynaldi* est gracilis quam *C. autumnale L.*, robustius quam *C. arenarium WK.*, ab hoc ultimo autem stylis manifeste uncinatis specificē recedit. Specimen floriferum cum formis minoribus *C. autumnalis* omnino identicū, specimen fructiferum autem foliis brevioribus semi-pedalibus et angustioribus 4—6" latis bulboque minore discrepat. *Janka* monet in litteris, *C. Haynaldi* esse synonymon *C. neapolitani Ten.* Fl. Nap. III. p. 398 t. 138 (nec t. 221 ut false citatur) et IV. p. 54, quocum consentio, sed et *C. neopolitanum* secundum descriptionem et iconem auctoris a *C. autumnali* specificē non diversum puto, ut etiam *Tenore* suam speciem prius varietatem *C. autumnalis* habuit.

Loco *C. arenarii* 836 ponatur:

C. arenarium WK. Pl. rar. II. t. 179. Bulbo tunicato 1—2floro, floribus autumnalibus basilaribus aphyllis, perigonii limbo tubo multo breviore, laciniis obverse-lanceolatis recto-nervosis, stylis rectis, foliis anguste linearī-lanceolatis obtusis canaliculatis canescentibus vere proximo prodeuntibus, capsula stipitata oblongo-ovata utrinque acuta foliis breviore. 24 In pascuis et clivis arenosis planitierum (*N.* 49). Augusto — Octobri. Reichb. Icon. XX. f. 944—5. Perigonium cum tubo 4—6" altum, limbus intense lilacinus, ejus lacinia sicut folia 2—3" lata. Inter affinia *C. autumnale L.* multo majus et robustius, folia late lanceolata 1— $1\frac{1}{2}$ " lata et styli apice uncinati. *C. arenarium* Koch Syn. l. c. Istriae incola est alia species in *Parlat.* Fl. ital. III. 188 *C. Kochii* nuncupata, differt a *C. arenario WK.* perigonio adhuc minore, laciniis linearī-lanceolatis 1—2" latis versus apicem non dilatatis, foliis angustioribus viridibus et praecipue stylis uncinatis.

Sectio II. **Synanthia.** Flores simul cum foliis prodeuntes.

C. bulbocodioides MB. Taur. Cauc. I. (1808) p. 293. Bulbo tunicato bi- raro trifolio uni-plurifloro, floribus basilaribus simul cum foliis prodeuntibus, perigonii limbo tubo multo breviore, laciniis linearī-oblongis 7—12nerviis, nervis stylisque rectis, foliis late linearī-lanceolatis acutis canaliculatis ciliatis recurvis. 24 In graminosis montis Harsányhegy prope Siklos Comit. Baranyensis (*Janka*). Februario, Martio. Steven in Mém. soc. nat. Mosc. VII. 1829 p. 267 t. 16, sed icon haec plantam hungaricam

non bene exhibet. Stirps gracilis elegans, perigonum cum tubo 3—5" altum album vel limbus tinctu pallide violaceo variegatus, laciniae 2—3" latae, tubus filiformis debilis post anthesin cum limbo cernuus, antherae luteae, folia opaca 3—6" lata. (Conf. etiam *Janka* ÖBZ. XVII. 102.) Comparavi specimina viva ab amico *Janka* missa.

Observatio. *Janka* plantam hungaricam propter florescentiam vernalem *C. bulbocodioides* MB. habet, quem sequutus sum, quamvis ea habitu *Colchico Bertolonii* Stev.* multo similior est et in primis cum iconе in *Reichb. Icon.* XX. f. 940—41 exakte congruit, contra *C. bulbocodioides* secundum iconem *Steveni* supra citatam et specimina rossica ac algerica a me visa statura robustiore, bulbo 3—4folio et perigonii laciinis latioribus 12—plurinerviis a stirpe hungarica conspicue recedit. *C. Bertolonii* typice quidem Septembri ad Novembrem floret, sed florendi tempus differentiae specificae constituendae vix sufficere videtur, cum *C. Bertolonii* fide *Vis. Dalmat.* I. 157 a Decembris exitu ad Februarium floreat et in *Griseb. Rumel.* II. 379 inter *Colchica vernalia* enumeretur, simul in museo c. r. Vindobonensi specimina algerica asserventur, quae nunc autumno nunc vere in statu florifero lecta sunt. His de causis plantam hungaricam formam intermedium habeo atque *C. bulbocodioides* et *C. Bertolonii* specificē non diversa esse puto.

CYPERACEAE.

CYPERUS L.

Post *C. fuscum* 849:

C. calidus Kern. ÖBZ. XIV. 84. *Anthela umbelliformi fasciculis polystachyiis simplicibus vel compositis pedunculatis sessilibusque consistente, spiculis linearibus compresso-planis, glumis oblongis enerviis denique patulis, stigmatibus tribus, nucula obovata argute triquetra, involuci polypylli foliis anthela longioribus horizontaliter patentibus vel deflexis, foliis culmeis culmum aequantibus vel superantibus, radice fibrosa annua.* In aquis calidis stagnantibus ad thermas Budenses (*N.* 44). Augusto, Septembri. Culmi 6—14" longi, folia flaccida 2" lata, anthela gracilis, glumae purpureo-fuscae stria dorsali lata viridi. Affinis *C. fuscus* β . *virescens* differt quidem habitu firmiore, culmis humilioribus 1—8" longis, foliis culmeis culmo brevioribus angustioribus lineam circiter latis et inflorescentia uberior evoluta, nihilominus *C. calidus* ejus forma herba luxuriante et inflorescentia depressa esse videtur in aqua calida sulfurata orta. Dantur quoque formae intermediae, teneo enim specimen *C. fuscus*

**) C. Bertolonii* Stev in Mém. soc. nat. Mosc. VII. 268, Vis. Dalmat. I. 156, Parlat. Fl. Ital. III. 190, Reichb. Icon. XX. f. 940—41. *C. montanum* Bertol. Rar. Ital. pl. dec. III. 1810 p. 19 (nec L., nec All.), Vis. Stirp. t. 6 sed icon nimis aucta.

β. virescentis a Kotschy anno 1850 „in paludosis thermarum Budae“ lectum culmis pedalibus debilibus et anthela gracili parva C. calidi, sed folia sunt culmo duplo breviora et angusta lineam lata.

C. glaber L. Mant. II. 179. *Anthela umbelliformi fasciculis poly-stachiiis simplicibus vel compositis pedunculatis sessilibusque consistente, spiculis linearis-oblongis compressis, glumis ovalibus multinerviis denique patulis, stigmatibus tribus, nucula obovata argute triquetra, involuci 3—5phylli foliis anthela longioribus horizontaliter patentibus vel deflexis, foliis culmeis culmo brevioribus, radice fibrosa annua. In ripis arenosis Sirmii et Banatus (N. 44). Julio — Septembri. Reichb. Icon. III. f. 347, XVIII. f. 669, specimina parva. C. patulus Kit. in Host Gram. III. t. 74 fide Parlat. Fl. ital. II. 29 et Panč. ZBV. VI. 586. C. banaticus Kit. in litteris secundum Parlat. l. c. 30 et Kan. ZBG. XVI. 80—1. Culni erecti $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ ' alti, folia 1—2" lata, glumae fusco-sanguineae carina et margine viridibus. Radix C. patuli in Host Gram. III. p. 50 perennis dicitur, sed in iconে sicut in speciminiis Sirmiensibus siccis annua esse videtur et in Host Fl. aust. I. 53 C. patulo radix simpliciter fibrosa adscribitur ut C. pannonicus, flavescenti et fusco. C. glaber L. certe est annuus. Inter affines C. flavesens L. foliis duplo angustioribus, spiculis sordide luteis et stigmatibus duobus; C. calidus Kern. foliis culmeis culnum aequantibus vel superantibus; C. fuscus L. spiculis nigris vel viridi-fuscis, glumis enerviis et statura graciliore differunt.*

C. pannonicus Jacq. Fl. austr. V. app. t. 6. *Anthela simplicissima ad fasciculum e spiculis 3—8 sessilibus compositum reducta, spiculis oblongis compressis, glumis ovalibus enerviis denique patulis, stigmatibus duobus, nucula obovata compressa, involuci diphylli foliis anthela longioribus, folio inferiore erecto vel curvato continuationem culni aemulante, foliis culmeis culmo brevioribus, radice fibrosa annua. In arenosis salsis planitierum (N. 44). Augusto, Septembri. Host Gram. III. t. 70, Sturm H. 52, Reichb. Icon. XVIII. f. 660. Culni decumbentes aut adscendentes 3—12" longi, folia angusta circiter semilineam lata, glumae viridi-albidae utrinque macula fusco-rubra. Species anthelā oligostachyā et ob involuci folium inferum erectum Scirporum more spurie laterali distinctissima.*

ELYNA Schrad.

Ad E. spicatam 861 (absque diagnosi):

E. spicata Schrad. Fl. germ. 155. Spica terminali solitaria teretiuscula e spiculis bifloris androgynis composita, staminibus elongatis denique pendulis, foliis setaceis rigidis, radice fibrosa caespitosa. 24 In alpe Skarisora Banatus (N. 41). Julio, Augosto. Sturm H. 36, N. ab E. Gen. IX. t. 19. Reichb. Icon. XVIII. t. 193. Carex Bellardi All. Pedem.

t. 92 f. 2, *Host* Gram. IV. t. 77. Caulis 3—6" altus, spica circiter 6" longa, glumae ferrugineae et albo-marginatae.

CAREX L.

Post C. rupestrem 863:

C. pyrenaica Wahlb. Vet. Ac. Handl. 1803 p. 139. *Spica terminali solitaria ovato-oblonga androgyna multiiflora densa superne mascula, stigmatibus 3, fructibus ovato-lanceolatis trigonis glabris stipitatis in rostrum emarginatum attenuatis demum horizontaliter patentibus, infimis reflexis, glumis feminis fructu maturo caducis, foliis linearibus plicatis, radice fibrosa caespitosa.* 24 In humidis alpinis Banatus (*N.* 31). Julio, Augusto. Reichb. Icon. XVIII. f. 530, Heuff. Fragm. in Linn. 1863 t. IV. f. 2, C. Grosskii Heuff. exs. olim. Culmi 3—10" alti debiles, folia angusta $\frac{1}{2}$ " lata, spica 3—6" longa, fructus cum gluma fusci. Affinis C. rupestris All. spica linearis, fructibus erectis et glumis feminis persistentibus differt.

Ad C. Personii 870:

C. vitialis Fries Nov. mant. III. 137 ad lacum nigrum Tatrae borealis a C. Personii Sieb. non differt (Anders. Cyper. 58, Trev. in Ledeb. Ross. IV. 281, Aschers. Bot. Zeit. 1865 p. 366, Uechtr. ÖBZ. XVI. 210). C. Personii autem ab auctoribus nonnullis varietas alpina brunnescens C. canescens L. habetur (Pers. Syn. II. 539, Wahlb. Fl. lappou. 232, Koch Syn. ed. I. 754, Trev. l. c.).

Post C. strictam 872:

C. Buekii Wimm. Schles. Gesellsch. 1851 p. 83. *Spicis masculis 1—2, feminis 2—5 elongato-cylindricis approximatis remotis sessilibus erectis vel inferioribus pedunculatis et tunc nonnumquam nutantibus, bracteis basi utrinque auriculatis vagina destitutis, infima foliacea culmum subaequante, reliquis multo angustioribus vix longitudine spicae suae, stigmatibus 2, fructibus glabris obovatis compressis obsolete vel vix nervosis arete imbricatis glumâ latelineari latioribus et paulo longioribus aut brevioribus, rostro brevissimo integro vel bidentato, culmo erecto acutangulo scabro basi vaginis aphyllis margine reticulato-fassis cincto, medio 3—4-foliato, foliis latelinearibus culmo triplo latioribus, radice caespitosa simulque stolonifera.* 24 In fossis aquarum et pratis paludosis Banatus (*N.* 34). Aprili, Majo. Wimm. Fl. Schles. ed. III. 81. C. banatica Heuff. Ban. 186 secundum specimiina fructifera authentica, Aschers. ÖBZ. XVI. 108, XVII. 26, Uechtr. in litteris. Culmus 1—2' altus, folia 2—4" lata viridia, spicae masculae fuscae glumis obtusis, femineae plerumque 1—1 $\frac{1}{2}$ " longae interdum etiam breviores glumis acutis atropurpureis stria dorsali viridi, fructus parvi virides teste Heuffel nervosi, sed re vera in planta banatica.

Neilreich: ung. Diagnosen.

- basi tantum obsolete nervosi, in planta silesiaca enervosi. *C. stricta* *Good.* et *C. Drejeri* *Lang* radice dense caespitosa stolonibus destituta, foliis angustioribus summum 2nd latis, spicis crassioribus brevioribusque et fructibus majoribus; *C. vulgaris* *Fries* et *C. acuta* *L.* culmis jam basi foliatis et vaginis non reticulato-fassis distinguuntur.

Ad *C. Drejeri* 872:

C. Drejeri *Lang* (*C. pacifica* *Drej.*, *C. caespitosa* *L.*, *Reichb.* Icon. XVIII. f. 582), quam in Enumeratione mea p. 34 pro Hungaria dubiam indicavi, nunc in vallibus Tatrae reperta est (*Aschers. ÖBZ.* XVI. 106). Sed dubitavi et dubito adhuc, *Hazslinszky* sub sua *C. caespitosa* in Éjsz. Magy. 312 et in Ak. Közl. IV. 130 genuinam plantam hujus nominis intellexisse, cum eam in ditione media et australi territorii sui, insuper in regionibus ad Tibiscum Comit. Zempliniensis australis tamquam plantam vulgarem adducat et *C. strictam* *Good.* certe ibi frequenter obviam praetermittat. Tatra in ditione boreali sita est.

Post *C. vulgare* 873:

C. dacica *Heuff.* Flora 1835 I. 247, Ban. 185, Fragm. in Linn. 1863 t. IV. f. 1 in turfosis alpinis et subalpinis Banatus et alpium Rodnensium (*N.* 34) secundum descriptionem auctoris et specimina in ejus herbario in alpibus Sarko et Retyezát lecta non differt a *C. vulgari* *Fries* nisi foliis rigidioribus planis (nec concavis) et fructibus obsolete (nec manifeste) nervosis. His notis exacte convenit cum *C. hyperborea* *Drej.* Rev. Car. 43 (*Anders. Cyper.* p. 52 t. V. f. 47, *Wimm. Fl. Schles.* ed. III. 84, *Aschers. ÖBZ.* XV. 283), quae nuperrime etiam in valle Tatrae subalpina Weisswasserthal dicta detecta est (Brandenb. Ver. VII. 157). Reliqui ab *Heuffel* deducti characteres, quibus *C. dacica* a *C. vulgari* discernere vult, nempe spicae laxiflorae, quarum infima fere semper exserte pedunculata, herba laete viridis et fructus vix valva latiores sunt admodum variabiles, in *C. vulgari* aequa occurunt et in speciminibus ab ipso *Heuffel* lectis pro parte desiderantur. *C. saxatilis* *Baumg.* Transs. III. 296 cum *C. dacica* fide *Heuff.* in Flora 1844 II. 536 est identica, sed et *C. saxatilis* *Kit.* in *Schult.* Oestr. Fl. I. 146 in alpibus Ďumbier et Krívan et ad lacum viridem Tatrae (teste *Heuff.* l. c. varietas alpina *C. vulgaris*) verisimiliter hoc pertinet. Mihi tam *C. dacica* quam *C. hyperborea* sunt formae subalpinae vel alpinae *C. vulgaris*, ad *C. rigidam* *Good.* quoque spectantes, quae foliis glaucis recurvis et fructibus subtrigonis parum recedit, in Hungaria autem nondum observata est. In *Griseb.* It. 360 *C. dacica* ad *C. pacificam* *Drej.* (*C. Drejeri* *Lang*) confertur, quod evidenter falsum.

Post C. praecocem 877:

C. trachyantha Dorner in Flora 1844. II. 534 et Bot. Zeit. 1863 p. 44, Heuff. Ban. 183 in pascuis montis Domugled (N. 35) est secundum specimen authenticum ab ipso auctore lectum et in herbario Heuffel assertatum forma C. praecocis Jacq. culmo elongato 8" alto, bractea infima foliacea vaginante spicam masculam attingente et glumis femineis nervo excurrente in cuspidem longam dimidiata glumam subaequantem acuminatis. Fructibus pubescentibus et rhizomate stolonifero coincidit cum forma typica C. praecocis. In hac sunt glumae vel obtusae nervo excurrente longius breviusve mucronatae vel acutae in nervum excurrentem attenuatae et sic transitum in C. trachyantham praebent. C. trachyantha itaque se habet ad C. praecocem typicam ut varietas C. Kochiana DC. ad C. paludosam Good. typicam. C. pilulifera L., quacum Dorner C. trachyantham comparat, radice fibrosa caespitosa recedit.

Post C. digitatam 878:

C. pediformis C. A. Meyer Cyp. nov. in Mém. de l' Acad. St. Petersb. I. p. 25 t. 10. Spica mascula solitaria pedunculata, femineis subtornis linearibus remotis vel approximatis inclusa- vel exserte pedunculatis, fructiferis laxitoris, bracteis membranaceis vaginantibus cuspidatis, infima subulato-foliacea, stigmatibus 3, fructibus obovatis trigonis brevissime et oblique rostratis pubescentibus glumam oblongam in mucronem attenuatam vel acuminatam aequantibus, culmo triquetro scaberrimo, vaginis ad basin culmi foliiferis, rhizomate crasso horizontali apice caespitoso. 24 In monte calcareo Drevenyik Seepusii (N. 37). Aprili, Majo. Kunze Riedgr. t. 16, Anders. Cyper. t. 7 f. 86. Rhizoma validum lignosum comosum longe protensum, culmi ½-1' longi, glumae pallide ferrugineae margine hyalino-albo et stria dorsali viridi. Simillima C. digitata L. bracteis oblique truncatis non foliaceis, fructibus recte rostratis, glumis obovatis mucronatis quidem sed obtusis vel truncatis, culmo compresso glabro, vaginis ad basin culmi aphyllis et radice caespitosa fibrosa differt.

Ad C. ferruginea 882:

C. tristis MB. Taur. Cauc. III. 615 in alpibus Marmatiae et Banatus (Janka Linn. 1859 p. 612) est varietas polystachya C. ferruginea Scop. „non enim differt nisi spiculis masculis geminis imo pluribus (usque 4) ita tamen ut talis solitaria quoque subinde occurrat“ (Trev. in Ledeb. Ross. IV. 294). Variat etiam spicis androgynis apice tantum masculis (MB. l. c.). In C. ferruginea typica spica mascula plerumque est solitaria.

Post C. Michelii 883:

C. brevicollis DC. Fl. franq. V. 295. Spica mascula solitaria, spicis femineis 1-3 remotis oblongis exserte pedunculatis erectis multi-

floris, bracteis vaginantibus subfoliaceis spica sua brevioribus vel infima eam aequante, stigmatibus 3, fructibus glabris vel parce puberulis nervosis ellipsoideis vel subglobosis in rostrum lineare margine serrulato-scabrum apice acute bifidum sensim attenuatis vel subito acuminatis, rhizomate repente densos caespites nutritente. 24 In herbidis et rupestribus umbrosis Banatus (*N.* 39). Aprili, Mayo. *Reichb.* Icon. XVIII. f. 606, *Kunze Riedgr.* t. 4. *C. rhynchosarpa Heuff.* Flora 1833 I. 364 et in Linn. 1863 t. V. f. 6, *Sturm H.* 69. *C. tetanica Roch.* Reise 12, 43, nec *Schk.* *C. vaginata Maly* En. austr. 36 quoad plantam banaticam, nec *Tausch.* Culmi 1—2' alti, folia radicalia anni prioris 2—3" lata rigida plana culmum longitudine aequantia illis *C. pilosae Scop.* similia, culmea brevissima longe vaginanta, glumae masculae et feminineae ferrugineae, hae ultimae stria dorsali viridi. Proxima *C. Michelii Host* spica mascula obscure straminea, glumis feminineis albido-viridibus, fructibus inflatis, stigmatibus longissimis, foliis angustioribus 1—1½" latis, rhizomate repente quidem sed culmos solitarios tantum emittente diversa.

GRAMINEAE.

ERIANTHUS Rich.

Post E. Ravennae 889:

E. Hostii Griseb. Rumel. II. 548. *Panicula subcoarctata stricta, pilis sericeis spiculam cingentibus eâ brevioribus, valvis spiculae sessilis glabris, spiculae pedicellatae sparsim pilosis, valva inferiore oblonga apice emarginata, palea superiore aristata, arista longe exserta, foliis lanceolato-linearibus canaliculatis basin versus sparsim villosis caeterum glabris.* 24 In vineis graminosisque Comit. Bacsiensis et Slavoniae (*N.* 30). Julio, Augusto. *Andropogon strictus Host* Gram. II. t. 2. *Erianthus strictus Bluff et Fingerh.* Comp. ed. II. 4. 105 nec *Baldw.* *Saccharum strictum Spr.* Pugill. I. 16, *Reichb.* Icon. XI. f. 1506. Caulis 2—4' altus, panicula 3—6" longa, spiculae parvae 1—2" longae purpurascentes, folia 3—6" lata. E. Ravennae PB. differt statura robustiore, panicula patula ramosissima pedali, valva inferiore lanceolata acuminata et pilis spiculam involucrantibus eam aequantibus vel superantibus, hinc panicula villosissima.

SORGHUM Pers.

Post S. vulgare 891:

S. cernuum Willd. En. Berol. II. 1036. *Panicula ovata conferta cum apice culmi pendula, spiculis hermaphroditis obovatis longe aristatis, masculis oblongo-lanceolatis muticis brevissime pedicellatis, valvis villosis,*

radice fibrosa. (○) Colitur in Hungaria australi (*Schult. Oestr. Fl. I. 209*), an adhuc nostris temporibus? Julio, Augusto. *Host Gram. IV. t. 3, Reichb. Icon. XVII. f. 466.* *Stirps speciosa, culmus orgyalis, folia 1—2" lata, semina subglobosa alba.*

TRAGUS Desf.

Ad *T. racemosum* 891 (absque diagnosi):

T. racemosus Desf. Fl. atlant. II. 386. Culmis simplicibus vel basi ramosis procumbentibus adscendentibusve ad genicula saepe radicantibus, spiculis ovato-lauceolatis in paniculam racemiformi-contractam linearem digestis. (○) In arenosis et in ipsa arena mobili planitierum (*N. 13*). Julio — Septembri. *Lappago racemosa* Willd. Spec. I. 484, *Host Gram. I. t. 36, Reichb. Icon. XI. f. 1414.* Culmi 3—8" longi, spiculae plerumque obscure violaceae.

HIEROCHLOA Gmel.

Ad *H. odoratam* 895:

Opinionem *Jankae* in Linn. 1859 p. 614, *H. orientalem* *Fries et Heuff.* ÖBZ. VIII. 28 et Ban. 188 ab *H. odorata* *Wahlb.* (*H. boreali* *Roem.* et *Schult.*) non differre, comparatis speciminiibus authenticis omnino confirmare possum, nam evidenter est eadem planta. In schedula herbarii sui *Heuffel* scripsit: „*H. borealis* *Roem.* et *Schult.*, MK. Deutschl. Fl. I. 548. Diagnosis et descriptio apprime quadrant, tamen cel. *Fries* in litteris plantam indescriptam a vera *H. boreali* distinctam esse monet et *H. orientalis* nomine salutandam esse censet.“ Sed quomodo *H. borealis* et *H. orientalis* discernendae sint, neque *Fries* neque *Heuffel* demonstrarunt.

Post Crysipin 897:

BECKMANNIA Host Gram. III. p. 5.

Gluma bivalvis biflora glumellà paulo brevior, valvae aequales compresso-naviculares obtusae muticae. Glumella bipaleacea membranacea, palea inferior mucronata. Styli breves, stigmata elongata plumosa ex apice spiculae egredientia. *N. ab E. Gen. XI. t. 20.*

B. erucaeformis Host l. c. t. 6. Spiculis subrotundis in spicas imbricatas unilaterales biseriatas dispositis, spicis in apice culmi alternatim sessilibus pedunculatisve primo rachi adpressis denique patentibus spicam terminalem simplicem vel compositam formantibus, culmo erecto glabro, foliis scabris, ligula oblonga acuta, rhizomate repente. 24 In inundatis et fossis aquarum planitierum (*N. 11*). Julio — Septembri. *Reichb. Icon. XI. f. 1402—3.* *Phalaris erucaeformis* L. Spec. 80. Culmus

$1\frac{1}{2}$ — $2'$ altus, spiculae pallidae dorso virides. Spicarum similitudo cum *Eruca* (*Raupe*) vix divinanda.

Loco generis Leersia 900 ponatur:

ORYZA A. Br. Brandenb. Ver. 1860 p. 195 t. 3.

Spiculae uniflorae. Gluma 4valvis, valvae glumellae proximae diminutae lanceolatae, reliquae 2 aut omnes 4 squamaeformes vel rudimentares. Glumella 2paleacea coriacea vel chartacea, paleae compresso-carinatae subaequales muticae aut inferior aristata superiore multo latior. Stamina 3—6. Styli mediocres, stigmata plumosa e latere spiculae egredientia. Caryopsis paleis inclusa libera. Oryza et Leersia auctorum, *N. ab E.* Gen. XI. t. 1—2.

O. sativa L. Spec. 465. *Panicula contracta*, spiculis ovalibus hispidis hexandris, valvis 2 evolutis lanceolatis diminutis, 2 squamaeformibus, palea inferiore aristata vel mutica, foliis scabris, radice fibrosa annua. Colitur in Comit. Temesiensi (*N. 9*). Julio. Host Gram. IV. t. 25. Affinis *O. clandestina* A. Br. l. c. 204 (*Leersia oryzoides Sw.*) statura graciliore, panicula effusa flaccida, spiculis minoribus triandris, valvis omnibus rudimentaribus et stolonibus repentibus discrepat.

PIPTATHERUM PB.

Post *P. paradoxum* 908:

P. holciforme Roem. et Schult. Syst. II. 328. Panicula laxa, ramis geminis longissime nudis flaccidis vel demum cernuis, glumis lanceolatis acutis glumellâ sparsim pilosiusculâ longioribus, *arista exserta glumam duplo superante*, foliis planis sebris, culmeis late linearibus, basilaribus angustioribus, *ligula elongata*, radice fibrosa caespitosa. 2 In lapidosis calcareis ad Danubium in Banatu (*N. 13*). Aprili, Majo. *P. caeruleascens* Roch. Reise 5 nec *PB.* *Milium holciforme* Spr. Syst. I. 251. *Urachne grandiflora* Trin. Gram. unifl. 174, *Ledeb.* Icon. III. t. 224. *P. paradoxum* Reichb. Icon. XVII. t. 74—88 figurae duae sinistrae ob ligulam elongatam et totum habitum sine dubio *P. holciforme* sistit. Caulis $1\frac{1}{2}$ — $2'$ altus, folia culnea 2—3" basilaria $\frac{1}{2}$ —1" lata, spiculae 3—4" longae basi violaceae. *P. paradoxum PB.* spiculis viridibus subdupo minoribus, arista longissima glumam quater—quinquies superante et ligula brevissima truncata; *P. caeruleascens PB.* arista glumam vix superante et foliis anguste linearibus demum convolutis discrepant. Caeterum genus *Piptatherum* non differt a *Milio* nisi glumella aristata, character certe non genericus.

SESLERIA Scop.

Loco S. caerulea 911 ponatur:

S. caerulea Ard. Animadv. II. 18. Spica oblonga, spiculis 2-3floris, palea inferiore glabra vel parce hirsuta aristata, *arista brevissima paleam dimidiā non aequante, foliis linearibus planis vel complicatis subito in apicem subtriangularem obtusum vel mucronatum desinentibus etiam basilaribus culmo brevioribus*, vaginis emarcidis margine fisis, radice caespitosa simulque stolonifera. 24 In rupibus calcareis Carpatorum occidentalium et in pratis uidis planitierum (N. 19). Martio, Aprili. Host Gram. II. t. 98, Reichb. Icon. XI. f. 1510. Culmi $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ ' alti, folia 1-2" lata viridia, spicae viridi-caerulentes raro albidae.

S. caerulans Friu. Flora 1836 II. 438. Spica ovata vel globosa, spiculis 2-3floris, palea inferiore hirsuta vel subglabra aristata, *arista paleam dimidiā aequante vel superante, foliis linearibus planis complicatis vel filiformi-convolutis cuspidatis etiam basilaribus culmo brevioribus*, vaginis emarcidis margine fisis, radice caespitosa simulque stolonifera. 24 In alpinis Tatrae et Banatus (N. 19). Julio. S. juncifolia Roch. Reise 25 quoad plantam banaticam alpinam, nec Host. S. marginata Griseb. Rumel. II. 442, paleae subglabrae. S. Bielzii Schur Siebenb. Ver. 1850 p. 109, paleae hirsutae. S. rigida Schur ZBV. VI. 200 exclus. var. c. rigidifolia, nec Heuff. S. rigida β. Bielzii Heuff. Ban. 191. S. rigida Griseb. It. 361 tam ad genuinam S. rigidam Heuff. quam ad S. caerulelantem spectat. Culmi 3-4" alti, folia $\frac{1}{3}$ -1" lata rigida glauca, spicae viridi-caerulentes.

S. filifolia Hoppe in Flora 1834 I. 384. Spica oblonga, spiculis 2-3floris, palea inferiore glabra vel parce hirsuta aristata, *arista brevissima paleam dimidiā non aequante, foliis linearibus filiformi-convolutis cuspidatis etiam basilaribus culmo brevioribus, vaginis emarcidis in fibras distinctas longitudinales fisis, radice caespitosa simulque stolonifera*. 24 In rupibus calcareis Banatus australis (N. 19). Martio, Aprili. Heuff. Ban. 192. S. tenuifolia Roch. Ban. 2. Culmi tenues 6" alti, folia vix $\frac{1}{4}$ " lata glauca, spicae viridi-caerulentes. S. tenuifolia Schrad. simillima quidem sed vaginis dense reticulato-fibrosis facile dignoscenda.

S. rigida Heuff. in Reichb. Fl. excurs. p. 140³ Spica oblonga vel ovata, spiculis 2-3floris, palea inferiore glabra carina marginaque ciliata aristata, arista paleam dimidiā aequante vel è breviore, *foliis linearibus filiformi-convolutis apice obtusis, basilaribus culmo florente longioribus vel parum brevioribus, vaginis emarcidis margine fisis, radice caespitosa simulque stolonifera*. 24 In rupibus calcareis Bihariae et montis Domugled Banatus (N. 19). Aprili, Majo. Heuff. Flora 1833 I. 366, Ban. 191 exclus. var. β, Reichb. Icon. XI. f. 1512. S. juncifolia Roch. Reise 12 quoad

plantam montis Domugled, nec *Host.* *S. rigida* c. *rigidifolia* et pro parte *S. Haynaldiana* *Schur* ZBV. VI. 202, 207, conf. quoque *Janka* Bot. Zeit. 1859 p. 73. Culmi graciles $\frac{1}{2}$ —1' alti, folia $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ " lata glauca rigida dura, spicae viridi-caerulentes.

S. Heuffleriana *Schur* Sert. 84. Spica oblonga vel ovata, spiculis 2—3floris, palea inferiore hirsuta aristata, arista paleam dimidiata aequante, foliis linearibus planis denique complicatis cuspidatis, basilaribus culmo florente longioribus vel parum brevioribus, vaginis emarginatis margine fisis, radice caespitosa simulque stolonifera. 24 In calcareis ad Balaton, Strigonium et Budam (*Janka* ÖBZ. XVII. 34). Aprili, Majo. *S. caerulea* *Sadl.* Pestin. 48, *Griseb.* It. 361, nec *Ard.* Culmi 1—3' alti, folia $\frac{1}{2}$ —1" lata supra glauca subtus viridia rigida dura, spicae viridi-caerulentes.

In dispositione specierum generis Sesleriae auctores recentiores in primis *Jankam* in ÖBZ. X. 35 secutus sum, quamquam characteres ab iis propositi levissimi sint momenti et insuper minime constantes. Sic transitus folii plani in canaliculatum et canaliculati in convolutum facile observari licet, hirsuties vel glabrities palearum quam maxime est variabilis et differentiae e longitudine aristae desuntae sunt vix conspicuae, quia arista in omnibus Sesleriae speciebus hungaricis unam lineam haud superat. Inde auctorum repugnantia facile explicanda. *Heuffel* e. c. proprias suas species non novit, cum teste herbarii sui *S. filifolium* cum *S. rigida* et *S. rigidam* cum *S. caeruleante* confuderit. Evidenter lubenter fateor, me multis formas, quas comparavi, divellere non potuisse.

AVENA L.

Post A. pratensem 919:

A. compressa *Heuff.* Flora 1835 I. 244. *Panicula contracta* racemosaria elongata linearis, ramis plerumque geminis spiculas binas gerentibus, una pedunculata altera subsessili, spiculis 4—6floris, axi piloso, pilis articulorum callo paulo longioribus, valva superiore 3nervia, palea inferiore dorso supra medium longe aristata, ovario apice piloso, foliis linearibus planis vel complicatis utrinque glabris, vaginis compressis glabris radice caespitosa. 24 In vineis ad Versec Banatus (*N.* 17). Majo, Junio. *Reichb.* Icon. XVII. f. 210. *A. caryophyllea* Fl. graeca I. t. 89, *Griseb.* Rumel. II. 453, nec *Wigg.* et *A. australis* *Parlat.* Fl. ital. I. 285 suadente *Janka* ÖBZ. XIV. 137 non differunt. Culni 1— $1\frac{1}{2}$ ' alti, folia 1—2" lata, spiculae 6—8" longae albantes nitidae, radix fide *Heuffel* annua, quod evidenter falsum. Similis *A. pratensis* L. panicula simpliciore, pilis axeos longioribus, foliis angustioribus supra scaberrimis et vaginis teretibus recedit. Cum speciebus sectionis Triseti *Koch*, cui *A. compressa* in *Heuff.* Ban. 193 subjungitur, nulla est similitudo.

Post A. alpestrem 921:

A. carpatica Host Gram. IV. t. 31 (A. fusca et ciliaris Kit. in Schult. Oestr. Fl. I. 268) in alpinis et subalpinis Carpatorum occidentalium et Banatus (N. 17) est varietas A. flavescentis L. spiculis duplo majoribus ex aureo et violaceo vel fusco variegatis (nec pallide flavescentibus), quamvis spiculae in iconе Hostii albido-virentes depictae sunt. Inter A. alpestrem Host, etiam varietatem alpinam A. flavescentis, et A. carpaticam vero fere nullam differentiam eruere possum, sunt enim spiculae in utraque ex aureo et violaceo variegatae, sed in A. alpestri clari et pulchri coloris, in A. carpatica obscurae et fuscae. Omnes aliae notae ab auctoribus adductae sunt fallaces, nam utraque variat canle humiliore et altiore, panicula contracta et diffusa, ovario glabro et apice piloso, foliis latioribus et angustioribus, glabris ciliatis et pilosis (Conf. quoque Griseb. It. 361).

MELICA L.

Post M. Bauhini 923:

M. altissima L. Spec. 98. *Panicula contracta spiciformi secunda* basi interrupta, spiculis oblongo-lanceolatis, paleis imberibus, foliis late linearibus vaginisque scabris, rhizomate repente. 24 In silvaticis saxosis, ad sepes et margines vinearum (N. 22). Junio, Julio. Host Gram. II. t. 9, Reichb. Icon. XI. f. 1579--80. Culmus 2 — 5' altus, folia 3 -- 5" lata, panicula 1/2—1', spiculae 4—5" longae nitidae dilute stramineae vel tinctu purpurascente.

POA L.

Post P. caesiam 928:

P. sterilis MB. Taur. Cauc. I. 62. *Panicula contracta racemiformi, ramis scabris, inferioribus brevissimis geminis ternis, superioribus subnullis, spiculis hinc alternatim ad rachin subsessilibus, spiculis lanceolatis attenuato-acutis 2—3floris, paleis fere enerviis parce villosulis, vaginis internodio paulo brevioribus, superioribus folio longioribus, nodis culmi denudatis, foliis culmeis anguste linearibus planis vel complicatis angulo recto distiche patentibus vel reflexis, ligulis oblongis longe productis laceris, radice fibrosa caespitosa.* 24 In apricis montis Sarieus Matrae prope Gyöngyös frequens (Janka exs.). Junio, Julio. P. scabra Kit. Addit. 7 fide Kern. ÖBZ. XIV. 85 nota, sed specimen authentica herbarii Willdenow n. 1935 a Kitaibel in montibus Matrae lecta et a cl. Ascherson benevolo mecum communicata culmo scabro et foliis erecto-patentibus recedunt. Herba glabra glaucescens, culmi 1/2—1' alti rigidi, spiculae virides vel apice violaceae, stirps panicula angustissima linearis et foliis distiche patentibus ideoque habitu singulari valde discedens.

Neilreich: ung. Diagnosen.

Observatio. Multis in dubiis haesi, num gramen ab *Janka* nuperrime in *Matra* repertum cum *P. scabra* *Kit.* autem vix identicum sit *P. sterilis* *MB.* an monente *Janka* *P. attenuata* *Trin.* in *Bunge* Verzeichn. der Altai-Pfl. 1836 p. 9 et in Mém. de l'acad. de St. Petersb. sér. VI. tomie IV. 2. 1838 bot. p. 64. Nam adscribitur *P. sterilis* in *MB.* Taur. Cauc. I. 62 „*ligula vix ulla*“ *P. attenuatae* vero „*ligula producta*“ et in gramine Matrensi tam a *Kitaibel* quam ab *Janka* lecto ligula omnino est longe producta. Sed e specimine perfecto *Poae sterilis* in herbario *Willdenow* n. 1976 ab ipso *Marschall a Bieberstein* determinato eductus sum, ligulam in *P. sterilis* minime esse brevissimam sed potius productam, ut *Trinius* de sua *P. attenuata* commemorat. Quamquam specimen authenticum *P. attenuatae* non vidi, e descriptionibus auctorum tamen patet, *P. sterilem* et *P. attenuatam* specifice vix differre (Conf. etiam *Ledeb. Ross.* IV. 371 et 375). Hac de causa nomen *P. sterilis* praetuli, cum prioritate gaudeat et haec species nullo dubio obnoxia sit, *P. attenuata* autem parum cognita esse videatur.

Ad *P. nemorale* 929:

P. depauperata *Kit.* in *Spr. Pug.* I. 7 (*N.* 20) secundum specimen authenticum e manu *Kitaibelii* in herbario *Willdenow* est forma *P. nemoralis* *L.* spiculis parvis bifloris.

Post *P. fertile* 930:

P. pannonica *Kern.* ÖBZ. XIV. 84. *Panicula diffusa patente*, ramis scabris, inferioribus plerumque quinis, spiculis lanceolatis 3–4floris, paleis inferioribus trinerviis, nervis validis sericeo-pubescentibus, vaginis scabris internodio brevioribus, nodis culmi scabri denudatis, vaginis supremis folio suo parum longioribus, ligula oblonga plerumque lacera, radice fibrosa caespitosa. ¶ In rupibus calcareis montis Bontoskó Bihariae (*N.* 21). Junio, Julio. Culmi 1½–2' alti, folia glaucescentia ½–1" lata, spiculae 2–2½" longae virides paleis albide marginatis. Inter affines *P. caesia* *Sm.* vaginis internodio longioribus, *P. nemoralis* *L.* vagina suprema folio suo breviore et ligula brevissima, *P. fertilis* *Host* culmis vaginisque glabris et vagina suprema folio suo breviore, *P. trivialis* *L.* denique spiculis ovatis elevato-5nerviis glabris discrepant.

P. hydrophila *Kit.* in *Sadl. Fünem.* 148–9 et 155 in Banatu (*N.* 21) secundum specimen authenticum e manu *Kitaibelii* in herbario *Willdenow* est forma *P. fertilis* *Host* caule infracto-adscendente basi ad genicula radicante et foliis longissimis flaccidis sine dubio in solo uliginoso orta.

FESTUCA L.

Ad *F. ovinam* 939:

F. rupicola *Heuf.* ÖBZ. VIII. 29, Ban. 197 in monte Domugled (*N.* 25) est secundum specimina authentica forma *F. ovinæ* *Koch* culmo

pedali stricto, panicula contracta racemiformi et spiculis hirsutis breviter aristatis, cum *F. hirsuta* Host Gram. II. t. 85 et Reichb. Icon. XI. f. 1540 plane eadem, ob paniculam contractam tenuem ad *F. ovinae* varietatem α . *vulgarem*, ob culmum elatum ad varietatem ϵ . *duriusculam* spectans, neque species neque varietas propria.

Ad *F. drymeiam* 942:

Poa banatica Willd. Herbar. n. 1905 et in Kit. Addit. 7 in silvis Banatus est secundum specimen authenticum e manu *Kitaibelii* Festuca *drymeia* MK., ut jam Steudel monuit (Nomencl. II. 358).

Post *F. Scheuchzeri* 942:

F. carpatica Dietr. Nachtr. zum Lex. der Gärt. und Bot. III. 1817 p. 333. Panicula sub anthesi subpatente nutante demum contracta erecta, *ramis scabris* solitariis geminisve, spiculis 2—4floris muticis, *valvis* glabris paleisque acutis vel obtusiusculis, *valva superiore* oblonga *glumellas* subaequante et eas fere involucrante, *palea inferiore* elliptica 5nervia hispidula, ovario apice piloso, *foliis complicatis* filiformibus subteretibus cuspidatis, *ligula brevissima* truncata, radice fibrosa caespitosa simulque stolonifera. ¶ In valle alpina Drechselhäuschen Tatrac orientalis (*N.* 26) et in alpe Rodnensi Koronjis jam in Transsilvania sita (*Porcius* exs.). *F. nutans* Wahlb. Carpat. 28 nec *Host.* *F. dimorpha* Guss. Pl. rar. 1826 p. 34 t. 6, *Janka* ÖBZ. XVI. 101. Culmi 1½ — 2' alti vaginisque glabri, vaginae basilares squamaeformes aphyllae, spiculae circiter 3" longae Melicae potius quam Festucae similes (inde genus *Amphigenes* *Janka* Linu. 1859 p. 619) e stramineo aureo et violaceo variegatae. *F. Scheuchzeri* Gaud. (*F. nutans* *Host*) *ramis* paniculae glabris, *valvis* paleisque acuminatis vel cuspidatis, *foliis* culmeis planis et *ligula* oblonga abunde diversa (Vidi specimina ex alpibus Tatrac et Koronjis ab *Janka* benevolo mecum communicata). Julio, Augusto.

BROMUS L.

Post *B. squarrosum* 948:

B. macrostachys Desf. Fl. atlant. I. p. 96 t. 19 f. 2. *Panicula* racemiformi subsimplici contracta erecta, *spiculis lanceolatis* compresso-teretibus multifloris glabris pubescentibus villosisve, *glumellis* fructiferis margine se invicem tegentibus, *palea* inferiore oblonga septemnervia margine supra medium angulum obtusum exhibente paleam superiorem conspicue superante, *aristis* contorto-divaricatis, *vaginis* villosis. ⊙ In collibus graminosis ad Bazias Banatus (Winkl. ÖBZ. XVI. 15). *B. lanceolatus* Roth Catal. II. 18, Guss. Pl. rar. t. 8 et *B. divaricatus*

- Rhode* in *Lois.* Not. 22, *Reichb.* Icon. XI. f. 1597 secundum *Parlat.* Fl. ital. I. 397 et *Gren. et Godr.* Fl. de France III. 593. Culmi 1 — 2' alti, spiculae circiter pollicares pallide virides. Similis *B. squarrosus L.* panicula patente magis ramosa flaccide nutante et spiculis oblongo-lanceolatis latioribus diversus. Desideratur in *Heuff.* En. Ban. 198. Specimen banaticum non vidi.

TRITICUM L.

Post *T. caninum* 933:

T. cristatum Schreb. Gräs. t. 23 f. 2. *Spica ovali vel oblonga compressa disticha, spiculis linearis-lanceolatis glabris hispidisve 3—plurifloris pectinatim patentibus, valvis subulatis 3nerviis paleisque breviter aristatis, rachi flexuosa scabra, foliis vaginisque glabris vel pubescentibus, radice fibrosa caespitosa simulque stolonifera.* 24 In arenosis siccis vel salsis, ad vias, in aggeribus planitierum (*N.* 28). Majo-Julio *Host Gram.* II. t. 24. *T. imbricatum MB.* Taur. Cauc. I. 88. *Agropyrum cristatum PB.* Agrost. 102, *Reichb.* Icon. XI. f. 1382. Culmi 1 — 1½' alti, foliisque glaucescentes. Figurâ spicæ 1½—2" longae et ½" latae distinctissimum.

SECALE L.

Post *S. cereale* 934:

S. fragile MB. Taur. Cauc. III. 93. Culmo erecto ad apicem usque vaginato infra spicam villoso, rachi *fragili spicæ maturæ articulatim dehiscente, valvis linearis-subulatis longe aristatis, arista valvae laminam duplo triplove superante*, palea inferiore longissime aristata, arista laminam suam quinquies-sexies superante. ♂ et ♀ In campis arenosis, ad vias, in arena mobili (*N.* 28). Junio, Julio. *Reichb.* Icon. XI. f. 1400. *S. silvestre Host Gram.* IV. t. 11. *S. campestre Kit.* in *Schult.* Oestr. Fl. I. 197, Addit. 11. Culmi 1 — 2' alti, vaginae glabrae, aristæ scaberrimæ. Simile *S. cereale L.* rachi tenaci continua et valvis vix vel breviter tantum aristatis differt.

AEGILOPS L.

Post *Ae. triunciale* 958:

Ae. caudata L. Spec. 1489. *Spica cylindrica elongata stricta e spiculis 5—11 composita, valvis glabris uniaristatis, aristis spicularum inferiorum abbreviatæ, terminalium longissimis, palea inferiore tridentata, dente intermedio in mucronem vel in aristam brevissimam excurrente, dentibus lateralibus obtusiusculis.* ♂ Ad vias, agrorum margines, in arenosis, vineis, locis siccis (*N.* 29). Majo, Junio. *Ae. cylindrica Host*

Gram. II. t. 7, *Reichb.* Icon. XI. f. 1356. Culmi $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ " alti, aristae spiculare trium terminalium 4 — $4\frac{1}{2}$ " longae.

LEPTURUS R. Br.

Post L. filiformem 959:

L. pannonicus Kunth Gram. I. 151. *Spica tereti elongata stricta, spiculis bifloris muticis flore utroque perfecto hermaphrodito, glumis duabus oppositis rachi contrariis glumellam superantibus, foliis brevibus plerumque horizontaliter patentibus vel refractis vaginisque glabris, ligula oblonga.* ♂ In locis salsis paludosis planitierum (N. 29). Majo, Junio. *Rottboellia pannonica* Host Gram. I. t. 24. *R. salina* Rel. Kit. 3, 83. *Ophiurus pannonicus* PB. Agrost. 116, *N. ab E.* Gen. X. t. 17 f. 4—15. *Pholiurus pannonicus* Trin. Fund. 132, *Reichb.* Icon. XI. f. 1336. Culmi geniculato-adscendentibus simplices vel basi ramosi, 3 — 10 " alti, spicae graciles 2 — 5 " longae. *L. incurvatus* et *filiformis* Trin. spiculis unifloris flore nimirum superiore rudimentari et glumis collateralibus anticis discrepant.

III. ENDOGENAE CRYPTOGAMAE.

POLYPODIACEAE.

CYSTOPTERIS Bernh.

Loco C. montanae 981 ponatur:

C. montana Bernh. in Schrad. Neuem Journ. 1806 II. 26. Frondibus glabris ambitu ovato-triangularibus tripinnatisectis stipite suo brevioribus, segmentis tertiae divisionis oblongis pinnatifidis serratis, secundae divisionis segmento infimo quam subsequens longiore et longitudine totius segmenti tertii primae divisionis, rhizomate repente frondes solitarias emittente. ♀ In silvis saxosis subalpinis Tatrae borealis et in valle Demanovka Liptoviae australis (N. 6). Julio—Septembri. *Milde Höh.* Spor. Pl. 70. *Aspidium montanum* Sw. in Schrad. Journ. 1800 II. 42, Schk. Krypt. t. 63, Fl. dan. t. 2250. Frondes cum stipite 4 — 12 " altae, lamina 2 — 5 " longa et basi eadem latitudine.

C. sudetica A. Br. et Milde Schles. Gesellsch. 1855 p. 92. Frondibus glabris ambitu late ovatis tripinnatisectis stipite suo brevioribus, segmentis tertiae divisionis cuneatis pinnatifidis, secundae divisionis segmento infimo

quam subsequens breviore et longitudine totius segmenti septimi primae divisionis, rhizomate repente frondes solitarias emittente. ¶ In silvis subalpinis saxis Tatrae borealis et Bihariae (N. 6). Julio—Septembri. Milde Schles. Krypt. p. 554 f. 108—10, Höh. Spor. Pl. 70. C. leucosoria Schur ÖBZ. VIII. 328. Frondes cum stipite 8—12" altae, lamina 3—6" longa et basi eadem fere latitudine vel paulo angustior. Simillima praecedenti, vix specifice distincta.

Addenda et corrigenda.

P. 28 ad Cherleriam sedoidem, loco Alsine Cherleria lege A. Cherleri.

P. 29—30 post Linum hologynum adde: Linum uniflorum Kit. Addit. 270 est secundum specimen authenticum in herbario Willdenow n. 6213 forma maora Lini usitatissimi L. caule unifloro (Aschers. in litt.).

P. 32 ad Erodium Neilreichii adde: Janka in ÖBZ. XVII. 101.

P. 67 ad Achilleam crithmifoliam linea 7. ab ima ante A. nobilem ponatur: Reichb. Icon. XXVI. t. 134.

Index.

Species et varietates in hoc libello commemoratae sunt *litteris cursivis*,
synonyma litteris erectis impressa.

pagina	pagina
<i>Absinthium spicatum</i> Baumg.	66
<i>Acer tataricum</i> L.	32
<i>Achillea banatica</i> Kit.	67
<i>cartilaginea</i> Ledeb.	67
<i>compacta</i> Willd.	68
<i>crithmifolia</i> WK.	67, 142
<i>leptophylla</i> MB.	68
<i>lingulata</i> WK.	67
<i>nobilis</i> Roch.	67
<i>nova</i> Wint.	68
<i>ochroleuca</i> WK.	68
<i>pectinata</i> Willd.	68
<i>Ptarmica b. cartilaginea</i> Roch. .	67
<i>sericea</i> Janka	68
<i>Acinos rotundifolius</i> Pers.	100
<i>Aegilops caudata</i> L.	140
<i>cylindrica</i> Host	140
<i>Aethionema banatica</i> Janka	17
<i>Agrimonia Agrimonoides</i> L.	46
<i>Agropyrum cristatum</i> PB.	140
<i>Ajuga Laxmanni</i> Benth.	103
<i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.	19
<i>Alkanna Tausch</i>	89
<i>tinctoria</i> Tausch	89
<i>Allium ammophilum</i> Heuff.	124
<i>flavescens</i> Reichb.	124
<i>fuscum</i> WK.	124
<i>longispathum</i> Redouté	124
<i>Allium pallens</i> Host	124
<i>paniculatum</i> Griseb.	124
<i>Alsine banatica</i> Bluff	27
<i>Cherleri</i> Fenzl	28
<i>falcata</i> Griseb.	27
<i>glomerata</i> Fenzl	27
<i>graminifolia</i> Bluff	28
<i>Preslia</i> Reuss	28
<i>Alyssum novum</i> Wint.	13
<i>Rochelii</i> Andrz.	13
<i>rostratum</i> Roch.	13
<i>tortuosum</i> WK.	13
<i>Wierzbickii</i> Heuff.	14
<i>Anchusa Barrelieri</i> Vitm.	87
<i>ochroleuca</i> MB.	87
<i>Andropogon strictus</i> Host	132
<i>Anthemis alpina</i> Baumg.	69
<i>carpatica</i> WK.	69
<i>grandiflora</i> Host	69
<i>Kitabellii</i> DC.	69
<i>macrantha</i> Heuff.	68
<i>montana</i> L.	69
<i>saxatilis</i> DC.	69
<i>styriaca</i> Vest	69
<i>tenuifolia</i> Schur	69
<i>Anthericum serotinum</i> L.	123
<i>Anthriscus alpestris</i> W. Gr.	59

	pagina		pagina
<i>Anthriscus silvestris</i> $\beta.$ <i>alpestris</i>	59	<i>Atropa physaloides</i> L.	90
<i>torquata</i> Heuff.	59	<i>Avena australis</i> Parl.	136
<i>Apargia aspera</i> WK.	76	<i>carpathica</i> Host	137
<i>Aquilegia alpina</i> Baumg.	6	<i>caryophyllea</i> Fl. gr.	136
<i>glandulosa</i> Fisch.	6	<i>compressa</i> Heuff.	136
<i>Arabis glareosa</i> Schur	11	<i>Azalea procumbens</i> L.	83
<i>neglecta</i> Schult.	10	<i>Beckmannia</i> Host	133
<i>ovirensis</i> Wahlb.	11	<i>erucaeformis</i> Host	133
<i>petrogena</i> Kern.	10	<i>Beta trigyna</i> WK.	110
<i>Arenaria agrimonoides</i> DC.	46	<i>Brassica elongata</i> Ehrh.	13
<i>Arenaria frutescens</i> Kit.	27	<i>nova</i> Wint.	13
<i>glomerata</i> MB.	28	<i>polymorpha</i> WK.	11
<i>graminifolia</i> Schrad.	28	<i>Bromus divaricatus</i> Rhode	139
<i>pendula</i> WK.	28	<i>lanceolatus</i> Roth	139
<i>Artemisia annua</i> L.	66	<i>macrostachys</i> Desf.	139
<i>Baumgartenii</i> Bess.	66	<i>Bruckenthalia</i> Reichb.	83
<i>monogyna</i> WK.	66	<i>spiculifolia</i> Reichb.	83
<i>spicata</i> Wahlb.	66	<i>Buglossum Barrelieri</i> All.	87
<i>spicata</i> $\beta.$ <i>eriantha</i> DC.	66	<i>Bulbocodium vernum</i> L.	125
<i>Arum orientale</i> MB.	116	<i>Bupleurum diversifolium</i> Roch.	53
<i>Asclepias</i> R. Br.	4	<i>heterophyllum</i> Roch.	53
<i>Cornuti</i> Decn.	84	<i>Calamintha origanifolia</i> Host	101
<i>syriaca</i> L.	84	<i>patavina</i> Host	100
<i>Asperula Allionii</i> Baumg.	61	<i>Pulegium</i> Reichb. fil.	101
<i>capitata</i> Kit.	60	<i>rotundifolia</i> Benth.	100
<i>ciliata</i> Roch.	60	<i>silvatica</i> Bromf.	100
<i>hexaphylla</i> Schult.	61	<i>Calepina Corvini</i> Desv.	18
<i>Aster punctatus</i> WK.	65	<i>Camelina macrocarpa</i> Reichb.	15
<i>Astragalus arenarius</i> b. multi-		<i>Campanula abietina</i> Griseb.	81
<i>jugus</i> Roch.	40	<i>carpathica</i> Jacq.	81
<i>chlorocarpus</i> Griseb.	40	<i>cervicaria</i> $\beta.$ <i>multiflora</i> Reichb.	81
<i>contortuplicatus</i> L.	40	<i>crassipes</i> Heuff.	80
<i>dasyanthus</i> Pall.	41	<i>divergens</i> WK.	82
<i>eriocephalus</i> WK.	41	<i>Grossekii</i> Heuff.	82
<i>galegiformis</i> L.	41	<i>heterophylla</i> Baumg.	82
<i>leontinus</i> Wahlb.	40	<i>lingulata</i> WK.	82
<i>novus</i> Wint.	40	<i>macrostachya</i> WK.	81
<i>oroboides</i> Horn.	39	<i>multiflora</i> WK.	81
<i>pannonicus</i> Schult.	41	<i>patula</i> b. <i>pauciflora</i> Roch.	81
<i>Rochelianus</i> Heuff.	40	<i>spathulata</i> WK.	82
<i>virgatus</i> Pall.	40	<i>Steveni</i> MB.	80
<i>Astrantia Epipactis</i> Scop.	53	<i>thyrsodea</i> Baumg.	81

	pagina		pagina
<i>Campanula transsilvanica</i> Schur.	81	<i>Chrysanthemum inodorum</i> L.	70
Wanneri Roch.	82	<i>Leucanthemum γ. rotundifolium</i> Kan. Ku.	70
<i>Welandii</i> Heuff.	80	<i>rotundifolium</i> WK.	70
<i>Camphorosma ovata</i> WK.	110	<i>serotinum</i> L.	70
<i>Capsicum L.</i>	90	<i>sibiricum</i> Turcz.	70
<i>annuum</i> L.	90	<i>tenuifolium</i> Kit.	71
<i>Cardamine graeca</i> L.	11	<i>trichophyllum</i> Boiss.	71
<i>Carex banatica</i> Heuff.	129	<i>Zawadzkii</i> Herb.	70
<i>Bellardi</i> All.	128	<i>Chrysocoma villosa</i> WK.	65
<i>brevicollis</i> DC.	131	<i>Cirsium arvensi-palustre</i> Näg.	73
<i>Buekii</i> Wimm.	129	<i>Boujarti</i> Sch. Bip.	73
<i>dacica</i> Heuff.	130	<i>brachycephalum</i> Jur.	73
<i>Drejeri</i> Lang	130	<i>Chailleti</i> Koch.	73
<i>pediformis</i> Meyer	131	<i>Erisithali-heterophyllum</i> Näg.	74
<i>pyrenaica</i> Wahlb.	129	<i>Cirsium pauciflorum</i> Spr.	74
<i>rhyynchocarpa</i> Heuff.	132	<i>Cochlearia macrocarpa</i> WK.	45
<i>saxatilis</i> Kit.	130	<i>Colchicum arenarium</i> WK.	126
<i>tetanica</i> Roch.	132	<i>Bertolonii</i> Stev.	127
<i>trachyantha</i> Dorn.	131	<i>bulbocodioides</i> MB.	126
<i>tristis</i> MB.	131	<i>Haynaldi</i> Heuff.	126
<i>vaginata</i> Maly	132	<i>montanum</i> Bert.	127
<i>vitis</i> Fries	129	<i>pannonicum</i> Gris.	125
<i>Centaurea arenaria</i> MB.	75	<i>Colutea cruenta</i> Ait.	38
<i>atropurpurea</i> WK.	74	<i>Comandra elegans</i> Reichb.	111
<i>calocephala</i> Willd.	75	<i>Comarum palustre</i> L.	45
<i>Heuffelii</i> Reichb. fil.	75	<i>Conioselinum Fischeri</i> W. Gr.	56
<i>iberica</i> Trev.	76	<i>Convolvulus silvaticus</i> WK.	85
<i>Kotschyana</i> Heuff.	75	<i>silvestris</i> WK.	85
<i>triniaefolia</i> Heuff.	75	<i>Corispermum canescens</i> Kit.	108
<i>Cephalaria centauroides</i> Coult.	62	<i>hyssopifolium</i> L.	108
<i>corniculata</i> R. Sch.	63	<i>intermedium</i> Moq.	108
<i>levigata</i> Schrad.	63	<i>Marschallii</i> Stev.	108
<i>Cerastium longirostre</i> Wich.	29	<i>microspermum</i> Host	108
<i>macrocarpum</i> Schur	29	<i>nitidum</i> Kit.	108
<i>Ghaerophyllum nitidum</i> Wahlb.	59	<i>orientale</i> Lam.	108
<i>Chamaemelum inodorum</i> Vis.	70	<i>Pallasii</i> NE.	108
<i>uniglandulosum</i> Vis.	71	<i>purpurascens</i> Host	108
<i>Cheiranthus cuspidatus</i> MB.	42	<i>Cortusa Matthioli</i> L.	105
<i>juncceus</i> WK.	42	<i>Crataegus melanoocarpa</i> MB.	47
<i>Cherleria sedoides</i> L.	28, 142	<i>nigra</i> WK.	47
<i>Chrysanthemum achilleae folium</i>		<i>Oxyacantha</i> var. <i>oliveriana</i>	47
Steud.	71		

	pagina		pagina
<i>Crataegus pentagyna</i> WK.	47	<i>Cytisus Heuffelii</i> Wierzb.	34
<i>Crepis agrestis</i> WK.	77	<i>leiocarpus</i> Kern.	34
<i>Fussii</i> Kov.	79	<i>leucanthus</i> WK.	33
<i>nova</i> Wint.	77	<i>leucanthus b. obscurus</i> Roch.	34
<i>rigida</i> WK.	77	<i>pallidus</i> Kit.	34
<i>virens</i> L.	77	<i>Rochelii</i> Wierzb.	34
<i>viscidula</i> Fröl.	78	<i>Danaa aquilegifolia</i> All.	60
<i>Crocus aureus</i> Fl. gr.	119	<i>Delphinium Ajacis</i> Wolfu.	7
<i>banaticus</i> Gay	120	<i>orientale</i> Gay	6
<i>banaticus</i> Heuff.	119	<i>Dianthus atrorubens</i> All.	21
<i>byzantinus</i> Herb.	120	<i>Balbisii</i> Ser.	21
<i>Heuffelii</i> Körn.	119	<i>banaticus</i> Heuff.	21
<i>iridiflorus</i> Heuff.	120	<i>capitatus</i> Roch.	22
<i>luteus</i> Roch.	119	<i>Carthusianorum</i> L.	20
<i>moesiacus</i> Ker.	119	<i>compactus</i> Kit.	20
<i>nudiflorus</i> Kit.	120	<i>diutinus</i> Kit.	21
<i>speciosus</i> Baumg.	120	<i>glaucophyllus</i> Reichb.	22
<i>vernus</i> β. <i>banaticus</i> Heuff.	119	<i>hungaricus</i> Hausskn.	23
<i>Cucubalus multiflorus</i> Ehrh.	24	<i>nitidus</i> WK.	22
<i>Cucumis Citrullus</i> Ser.	48	<i>petraeus</i> WK.	23
<i>Cucurbita aurantia</i> Willd.	48	<i>polymorphus</i> MB.	21
<i>Citrullus</i> L.	48	<i>polymorphus</i> Wierzb.	21
<i>Lagenaria</i> L.	47	<i>pruinosus</i> Janka	22
<i>maxima</i> Duch.	48	<i>sabuletorum</i> Heuff.	21
<i>subverrucosa</i> Willd.	48	<i>serotinus</i> WK.	23
<i>verrucosa</i> L.	48	<i>trifasciculatus</i> Kit.	22
<i>Cuscuta aurantiaca</i> Req.	86	<i>vaginatus</i> Reichb.	21
<i>breviflora</i> Vis.	86	<i>Wimmeri</i> Wiesch.	23
<i>obtusiflora</i> HBK.	85	<i>Digitalis lanata</i> Ehrh.	93
<i>Rogovitschiana</i> Trautv.	86	<i>Winterli</i> Roth	94
<i>Cynoglossum umbellatum</i> WK.	87	<i>Dioszegia crispa</i> Heuff.	77
<i>Cyperus banaticus</i> Kit.	128	<i>Dondia Epipactis</i> Spr.	53
<i>calidus</i> Kern.	127	<i>Doronicum caucasicum</i> MB.	71
<i>glaber</i> L.	128	<i>hungaricum</i> Reichb. fil.	72
<i>pannonicus</i> Jacq.	128	<i>Nendtvichii</i> Sadl.	71
<i>patulus</i> Kit.	128	<i>plantagineum</i> Kit.	72
<i>Cystopteris montana</i> Bernh.	141	<i>Dorycnium diffusum</i> Janka	37
<i>sudetica</i> A. Br. et Milde	141	<i>Draba Aizoon</i> Wahlb.	14
<i>Cytisus albus</i> Hacq.	33	<i>androsacea</i> Baumg.	15
<i>austriacus</i> L.	33	<i>Kotschyti</i> Stur	15
<i>banaticus</i> Griseb.	34	<i>lasiocarpa</i> Roch.	14
<i>cinereus</i> Host	34	<i>nemoralis</i> Ehrh.	15

	pagina		pagina
<i>Draba nemorosa</i> L.	15	<i>Ficaria calthaefolia</i> Reichb.	3
<i>pyrenaica</i> L.	14	<i>nudicaulis</i> Kern.	3
<i>Echinops banaticus</i> Roch.	72	<i>Fumaria agraria</i> Griseb.	10
<i>humilis</i> Reichb.	72	<i>calycina</i> Kit.	8
<i>Rochelianus</i> Griseb.	72	<i>capreolata</i> Nendtv.	10
<i>ruthenicus</i> Roch.	72	<i>deflexa</i> Heuff.	9
<i>Elyna spicata</i> Schrad.	128	<i>Kraliki</i> Jord.	9
<i>Ephedra distachya</i> L.	115	<i>Laggeri</i> Jord.	9
<i>minor</i> Host	115	<i>media</i> Janka	9
<i>monostachya</i> L.	115	<i>micrantha</i> Griseb.	8
<i>vulgaris</i> Rich.	115	<i>officinalis</i> L.	8
<i>Eremogone procera</i> Reichb.	28	<i>parviflora</i> Bert.	9
<i>Erianthus Hostii</i> Griseb.	132	<i>parviflora</i> Lam.	9
<i>strictus</i> Bluff	132	<i>Petteri</i> Reichb.	9
<i>Erica Bruckenthalii</i> Spr.	83	<i>prehensilis</i> Kit.	8
<i>spiculifolia</i> Salisb.	83	<i>rostellata</i> Knauf	8
<i>Erodium Neilreichii</i> Janka	32, 142	<i>tenuiflora</i> Janka	9
<i>Erucastrum elongatum</i> Reichb.	13	<i>Vaillantii</i> Lois.	9
<i>Erysimum cuspidatum</i> DC.	12	<i>Wirtgeni</i> Steff.	9
<i>juncinum</i> Willd.	12	<i>Gagea succedanea</i> Griseb.	123
<i>suffruticosum</i> Reuss	12	<i>Galatella insculpta</i> Reichb.	65
<i>Witmanni</i> Zaw.	12	<i>punctata</i> DC.	65
<i>Erythraea emarginata</i> WK.	85	<i>villosa</i> Reichb.	65
<i>Euphorbia ambigua</i> WK.	112	<i>Galinsoga parviflora</i> Cav.	65
<i>lingulata</i> Heuff.	112	<i>Galium capillipes</i> Reichb.	61
<i>mehadiensis</i> Kit.	112	<i>Kitaibelianum</i> Schult.	61
<i>salicifolia</i> b. <i>angustata</i> Roch. .	112	<i>nitidum</i> Willd.	61
<i>Fedia pumila</i> Reichb.	62	<i>ochroleucum</i> Kit.	61
<i>Ferula Koch</i>	57	<i>papillosum</i> Heuff.	61
<i>communis</i> Heuff.	57	<i>Genista hungarica</i> Kern.	33
<i>Ferulago</i> b. <i>commutata</i> Roch. .	56	<i>lasiocarpa</i> Spach	33
<i>Heuffelii</i> Griseb.	57	<i>Mayeri</i> Janka	33
<i>Sadleriana</i> Ledeb.	57	<i>Gentiana pyrenaica</i> L.	85
<i>sibirica</i> Sadl.	57	<i>Geum aleppicum</i> Jacq.	44
<i>silvatica</i> Bess.	56	<i>strictum</i> Ait.	44
<i>Ferulago monticola</i> Boiss.	56	<i>Glaux maritima</i> L.	105
<i>Sadleri</i> Griseb.	57	<i>Glycyrrhiza echinata</i> L.	37
<i>silvatica</i> Reichb.	56	<i>glandulifera</i> WK.	37
<i>Festuca carpatica</i> Dietr.	139	<i>Gymnadenia Friwaldii</i> Hamp. .	118
<i>dimorpha</i> Guss.	139	<i>Frivaldszkyana</i> Hamp.	118
<i>nutans</i> Wahlb.	139	<i>Hacquetia Epipactis</i> DC.	53
<i>rupicola</i> Heuff.	138	<i>Hamiltonia elegans</i> Reichb.	111

	pagina		pagina
<i>Hedysarum album</i> WK.	41	<i>Iris lepida</i> Heuff.	121
<i>Heliotropium supinum</i> L.	86	<i>leucographa</i> Kern.	122
<i>Helleborus atrorubens</i> WK.	6	<i>lurida</i> Reichb.	121
<i>cupreus</i> Host	6	<i>nova</i> Wint.	122
<i>dumetorum</i> WK.	6	<i>Reichenbachii</i> Heuff.	121
<i>graveolens</i> Host	6	<i>tristis</i> Reichb.	122
<i>laxus</i> Host	6	<i>Jurinea macrocalathia</i> C. Koch	74
<i>odorus</i> WK.	6	<i>Kitaibelia</i> Willd.	30
<i>pallidus</i> Host	6	<i>vitifolia</i> Willd.	30
<i>purpurascens</i> WK.	6	<i>Knautia carpatica</i> Heuff.	63
<i>viridis</i> L.	5	<i>ciliata</i> Heuff.	64
<i>Heracleum asperum</i> Roch.	58	<i>dipsacifolia</i> Heuff.	64
<i>palmatum</i> Baumg.	58	<i>drymeia</i> Heuff.	64
<i>Hesperis africana</i> L.	41	<i>dumetorum</i> Heuff.	63
<i>nova</i> Wint.	41	<i>pannonica</i> Heuff.	64
<i>Hieracium auriculoides</i> Lang	80	<i>Kochia sedoides</i> Schrad.	109
<i>bihariense</i> Kern.	80	<i>Lagenaria vulgaris</i> Ser.	47
<i>carpathicum</i> Bess.	80	<i>Lamium garganicum</i> Roch.	101
<i>foliosum</i> WK.	79	<i>inflatum</i> Heuff.	101
<i>lasiosiphllum</i> Hillebr.	79	<i>Lathyrus gramineus</i> Kern.	42
<i>murorum</i> b. <i>simplex</i> Roch.	80	<i>Hallersteinii</i> Baumg.	42
<i>oreades</i> Heuff.	78	<i>Nissolia</i> L.	42
<i>pannonicum</i> Jacq.	77	<i>pratensis</i> b. <i>grandistipulus</i>	
<i>petraeum</i> Frit.	78	Roch.	42
<i>Pilosella-aurantiacum</i> Heer	80	<i>Leontodon asper</i> Heuff.	76
<i>pleiophyllum</i> Schur	78	<i>crispus</i> Vill.	76
<i>porphyriticum</i> Kern.	80	<i>saxatilis</i> Reichb.	76
<i>praealto-Pilosella</i> Wimm.	80	<i>Lepidium crassifolium</i> WK.	47
<i>pyrenaicum</i> Roch.	78	<i>Lepturus pannonicus</i> Kunth	141
<i>rhodopeum</i> Griseb.	78	<i>Ligusticum aquilegfolium</i> Willd.	60
<i>transsilvanicum</i> Heuff.	79	<i>Lilium albanicum</i> Griseb.	123
<i>vilosum</i> Pall.	79	<i>pyrenaicum</i> Baumg.	123
<i>Hierochloë orientalis</i> Fries	133	<i>Linaria genistifolia - vulgaris</i>	
<i>Hippophaë rhamnoides</i> L.	111	Aschers.	94
<i>Hyacinthus comosus</i> Jacq.	125	Kocianovichii Aschers.	94
<i>comosus</i> L.	125	<i>Linosyris glabrata</i> Lindl.	65
<i>Hypericum alpinum</i> WK.	31	<i>villosa</i> DC.	65
<i>Richeri</i> Vill.	31	<i>Linum alpinum</i> Wahlb.	30
<i>Rochelii</i> Griseb.	31	<i>hologynum</i> Reichb.	29
<i>umbellatum</i> Kern.	31	<i>nervosum</i> WK.	29
<i>Iris arenaria</i> Roch.	122	<i>uniflorum</i> Kit.	142
<i>arenaria</i> WK.	122		

	pagina		pagina
<i>Lithospermum dispermum</i> L.	86	<i>Oenanthe media</i> Griseb.	54
<i>tinctorium</i> L.	89	<i>peucedanifolia</i> Heuff.	54
<i>Lloydia serotina</i> Reichb.	123	<i>silaifolia</i> Heuff.	54
<i>Lychnis nemoralis</i> Heuff.	26	<i>Onobrychis alba</i> Desv.	44
<i>nivalis</i> Kit.	26	<i>Onopordum tauricum</i> Willd.	74
<i>Lycopersicum</i> Tourn.	89	<i>virens</i> β. <i>tauricum</i> DC.	74
<i>esculentum</i> Mill.	90	<i>Ophiurus pannonicus</i> PB.	141
<i>Malcolmia africana</i> R. Br.	11	<i>Ophrys bicornis</i> Sadl.	118
<i>Marrubium peregrinum</i> α. <i>lati-</i>		<i>cornuta</i> Stev.	118
<i>folium</i> Koch	102	<i>Scolopax d. cornuta</i> Reichb.	118
<i>peregrino-vulgare</i> Reich.	102	<i>Orchis cordigera</i> Fries	118
<i>remotum</i> Kit.	102	<i>cruenta</i> Roch.	118
<i>Mattia Schult.</i>	87	<i>elegans</i> Heuff.	117
<i>umbellata</i> Schult.	87	<i>glaucocephala</i> Kern.	117
<i>Melampyrum saxosum</i> Baumg.	97	<i>lancibracteata</i> C. Koch	117
<i>subalpinum</i> Keru.	97	<i>rivularis</i> Heuff.	118
<i>Melandryum nemorale</i> A. Br.	27	<i>saccifera</i> Brogn.	117
<i>Zawadzkii</i> A. Br.	25	<i>tetragona</i> Heuff.	117
<i>Melica altissima</i> L.	137	<i>Orobanche alba</i> Wierzb.	96
<i>Melilotus caerulea</i> b. <i>laxiflora</i> Roch.	34	<i>Echinopis</i> Panč.	97
<i>laxiflora</i> Friv.	34	<i>epithymoides</i> Heuff.	96
<i>procumbens</i> Bess.	34	<i>leucantha</i> Griseb.	96
<i>Melissae albae similis</i> WK.	101	<i>psilandra</i> C. Koch	96
<i>Melissa Pulegium</i> Roch.	101	<i>Orobus alpestris</i> WK.	43
<i>subnuda</i> WK.	101	<i>canescens</i> L. fil.	43
<i>Mentha silvestri-arvense</i> Kern.	98	<i>flaccidus</i> Kit.	43
<i>Skofitziana</i> Kern.	101	<i>ochroleucus</i> WK.	43
<i>Micromeria Pulegium</i> Benth.	101	<i>pallescens</i> MB.	43
<i>Milium holciforme</i> Spr.	134	<i>praecox</i> Kit.	43
<i>Moehringia pendula</i> Fenzl	28	<i>rigidus</i> Lang	43
<i>Muscaria comosum</i> Tausch	124	<i>tuberous</i> Linn.	43
<i>tenuiflorum</i> Tausch	125	<i>variegatus</i> Heuff.	43
<i>Myosotis obtusa</i> WK.	87	<i>vernus</i> L.	43
<i>Myosurus minimus</i> L.	2	<i>Oryza</i> A. Br.	134
<i>Nasturtium proliferum</i> Heuff.	10	<i>sativa</i> L.	134
<i>Nicandra</i> Adans.	90	<i>Oxytropis carpatica</i> Uechtr.	38
<i>physaloides</i> Gaertn.	90	<i>Paeonia tenuifolia</i> L.	7
<i>Nuphar sericeum</i> Lang	7	<i>Pedicularis campestris</i> Griseb.	98
<i>Nymphaea Lotos</i> WK.	7	<i>comosa</i> Heuff.	98
<i>thermalis</i> DC.	7	<i>limnophila</i> Kern.	98
<i>Oenanthe banatica</i> Heuff.	54	<i>Peganum</i> L.	32
<i>dacica</i> Kov.	54	<i>Harmala</i> L.	32

	pagina		pagina
<i>Petrocallis pyrenaica</i> R. Br.	14	<i>Populus pannonica</i> Kit.	115
<i>Peucedanum arenarium</i> WK.	58	<i>villosa</i> Lang	115
<i>longifolium</i> WK.	57	<i>Potamogeton Grisebachii</i> Heuff.	116
<i>Rochelianum</i> Heuff.	58	<i>Potentilla chrysanthia</i> Trev.	46
<i>ruthenicum</i> Roch.	58	<i>chrysocraspeda</i> Lehm.	46
<i>sibiricum</i> WK.	57	<i>grandiflora</i> Baumg.	46
<i>Phaca oroboides</i> DC.	40	<i>Heuffeliana</i> Steud.	46
<i>Phalaris erucaeformis</i> L.	133	<i>micropetala</i> Reichb.	46
<i>Phleboauthe Laxmanni</i> Tausch	104	<i>transsilvanica</i> Schur	46
<i>Pholiurus pannonicus</i> Trin.	141	<i>Pteroneurum graecum</i> DC.	41
<i>Physospermum</i> Cuss.	60	<i>Rochelianum</i> Reichb.	41
<i>aquilegiforme</i> Koch	60	<i>Pulmonaria rubra</i> Schott	89
<i>Piptatherum caerulescens</i> Roch.	134	<i>Pyrethrum achilleifolium</i> MB.	71
<i>holeiforme</i> R. Sch.	134	<i>uliginosum</i> WK.	70
<i>Plantago gentianoides</i> Sm.	106	<i>Quercus Budayana</i> Hab.	114
<i>limosa</i> Kit.	106	<i>conferta</i> Kit.	114
<i>maxima</i> Juss.	105	<i>Esculus</i> Heuff.	114
<i>Schwarzenbergiana</i> Schur	106	<i>Farnetto</i> β. <i>conferta</i> DC.	114
<i>sibirica</i> Poir.	106	<i>hungarica</i> Hub.	114
<i>tenuiflora</i> WK.	107	<i>pallida</i> Heuff.	114
<i>uliginosa</i> Baumg.	107	<i>Radiola linoides</i> Gmel.	30
<i>Poa banatica</i> Willd.	139	<i>Ranunculus acris</i> Jord.	5
<i>depauperata</i> Kit.	138	<i>auricomus grandiflorus</i> Reichb.	4
<i>hydropila</i> Kit.	138	<i>carpathicus</i> Herb.	5
<i>pannonica</i> Kern.	138	<i>flabellifolius</i> Heuff.	4
<i>scabra</i> Kit.	137	<i>Frieseanus</i> Jord.	5
<i>sterilis</i> MB.	137	<i>Gouani</i> Willd.	5
<i>Polycnemum arvense</i> L.	109	<i>lateriflorus</i> DC.	3
<i>Heuffelii</i> Lang	109	<i>Lerchenfeldianus</i> Schur	5
<i>majus</i> A. Br.	109	<i>mediterraneus</i> Steff.	4
<i>verrucosum</i> Lang	109	<i>nodiflorus</i> L.	2
<i>Polygala alpestris</i> Heuff.	19	<i>pedatus</i> WK.	3
<i>hospita</i> Heuff.	20	<i>Philonotis</i> β. <i>mediterraneus</i>	
<i>vulgaris</i> b. <i>elongata</i> Roch.	19	<i>Griseb.</i>	4
<i>Polygonum arenarium</i> WK.	111	<i>polyphyllus</i> WK.	3
<i>graminifolium</i> Wierzb.	110	<i>pygmaeus</i> Wahlb.	4
<i>Polyschemone nivalis</i> Schott	26	<i>Steveni</i> Andrz.	5
<i>Populus albo-tremula</i> Krause	145	<i>Thomasii</i> Ten.	5
<i>Bachofenii</i> Wierzb.	145	<i>Reseda inodora</i> Reichb.	18
<i>canescens</i> Sm.	115	<i>Rhodiola rosea</i> L.	49
<i>croatica</i> WK.	115	<i>Rhododendron myrtifolium</i> Schott.	83
<i>hybrida</i> Reichb.	115		

pagina		pagina	
Rochelia Reichb.	86	Scandix sylvatica Kit.	59
saccharata Reichb.	86	Scheuchzeria palustris L.	116
stellulata Reichb.	86	Seleranthus neglectus Roch.	49
Rottboellia pannonica Host	141	Scrofularia grandifolia C. Koch	93
salina Kit.	141	Scutellaria albida L.	103
Rubus agrestis WK.	45	altissima L.	103
hirtus WK.	45	Columnae All.	103
Rudbeckia L.	66	hirsuta Kit.	103
laciniata L.	66	pallida MB.	103
Sabulina banatica Reichb.	27	peregrina WK.	103
Saccharum strictum Spr.	132	simplex Nendtv.	102
Sayina dichotoma Heuff.	27	Secale campestre Kit.	140
Salsola cinerea WK.	109	fragile MB.	140
Salsolae sativae afinis RK.	107	silvestre Host.	140
Salvia amplexicaulis Reichb.	98	Sedum Hillebrandii Fenzl	50
nutans L.	99	roseum Scop.	49
Saponaria glutinosa MB.	23	Selinum Rocheлии Heuff.	55
Sarrothamnus vulgaris Wimm.	33	Sempervivum assimile Schott	50
Satureia Kitaibelii Wierzb.	100	Heuffelii Schott	50
Saxifraga ajugaefolia Wahlb.	51	patens Griseb.	50
carpathica Reichb.	52	Senecio macrophyllus MB.	72
Flittneri Heuff.	51	umbrosus WK.	72
fonticola Kern.	52	Seseli gracile WK.	53
Grzegorczekii Janka	52	leucospermum WK.	55
Heuffelii Schott	52	rigidum WK.	54
Lapeyroussii Herb.	51	Sesleria Bielzii Schur	135
luteopurpurea WK.	51	caeruleans Friv.	135
luteoviridis Schott	51	caerulea Ard.	135
perdurans Kit.	51	caerulea Sadl.	136
pseudocaezia Roch.	51	filifolia Hoppe	135
rigens Kit.	51	Haynaldiana Schur	136
rivularis Towns.	52	Heuffleriana Schur	136
Rochelianus Sternb.	51	juncifolia Roch.	135
sibirica Wahlb.	52	marginata Griseb.	135
Wahlenbergii Ball	51	rigida Heuff.	135
Scabiosa arvensis β . carpathica Fisch.	63	rigida Schur	135
banatica WK.	64	tenuifolia Roch.	135
centauroides Host	63	Sicyos L.	49
ciliata Reichb.	64	angulatus L.	49
corniculata WK.	63	Silaus carvifolius Mey.	55—6
levigata WK.	63	virescens Griseb.	55
uralensis Host	63	Silene commutata Schur	25

	pagina		pagina
<i>Silene depressa</i> Baumg.	26	<i>Tanacetum serotinum</i> Sch.	71
<i>dinarica</i> Spr.	26	<i>Waldsteinii</i> Sch.	71
<i>dubia</i> Herb.	25	<i>Taraxacum crispum</i> Heuff.	77
<i>flavescens</i> WK.	26	<i>Teesdalia nudicaulis</i> R. Br.	17
<i>Gallinyi</i> Heuff.	24	<i>Teucrium Laxmanni</i> L.	104
<i>Kitaibelii</i> Vis.	26	<i>pannonicum</i> Kern.	104
<i>longifolia</i> Ehrh.	24	<i>Thalictrum galioides</i> Nestl.	2
<i>multiflora</i> Pers.	24	<i>laserpitiiifolium</i> Griseb.	2
<i>petraea</i> WK.	25	<i>medium</i> Jacq.	1
<i>saxatilis</i> Sims	25	<i>peucedanifolium</i> Griseb.	2
<i>Saxifraga</i> WK.	26	<i>simplex</i> Wahlb.	2
<i>Siegeri</i> Baumg.	26	<i>Thesium elegans</i> Roch.	444
<i>spergulifolia</i> Schur	25	<i>Thlaspi alpestre</i> Janka	16
<i>transsilvanica</i> Schur	25	<i>dacicum</i> Heuff.	17
<i>trinervia</i> Seb. Maur.	24	<i>Jankae</i> Kern.	16
<i>viridiflora</i> L.	25	<i>Kovatsii</i> Heuff.	16
<i>Zawadzkii</i> Herb.	25	<i>montanum</i> Kn.	16
<i>Sinapis levigata</i> Pall.	13	<i>praecox</i> Kit.	16
<i>Sison Amomum</i> L.	53	<i>Thymus acicularis</i> WK.	99
<i>Sisymbrium junceum</i> MB.	11	<i>cosmosus</i> Heuff.	99
<i>Solanum Lycopersicum</i> L.	90	<i>Tilia alba</i> WK.	31
<i>Sorghum cernuum</i> Willd.	132	<i>argentea</i> Desf.	31
<i>Spartium scorpiarium</i> L.	33	<i>flava</i> Wolny	31
<i>Spiraea chamaedryfolia</i> L.	44	<i>vitifolia</i> Wierzb.	30
<i>crenata</i> L.	44	<i>Torilis microcarpa</i> Andrz.	59
<i>hypericifolia</i> Schm.	44	<i>Tozzia alpina</i> L.	97
<i>oblongifolia</i> WK.	44	<i>Tragus racemosus</i> Desf.	133
<i>obovata</i> WK.	44	<i>Trientalis europaea</i> L.	105
<i>Stachys lanata</i> Jacq.	101	<i>Trifolium albidum</i> Kit.	36
<i>nitida</i> Janka	102	<i>angulatum</i> WK.	37
<i>Sternbergia colchiciflora</i> WK.	122	<i>diffusum</i> Ehrh.	36
<i>Succisa centaurooides</i> Reichb.	63	<i>echinatum</i> Wierzb.	36
<i>uralensis</i> Reichb.	63	<i>expansum</i> WK.	35
<i>Swertia punctata</i> Baumg.	84	<i>purpurascens</i> Roth.	36
<i>Symphyandra Wanneri</i> Heuff.	82	<i>reclinatum</i> WK.	36
<i>Syphytum angustifolium</i> Kern.	88	<i>recurvum</i> WK.	36
<i>cordatum</i> WK.	88	<i>reflexum</i> DC.	36
<i>ottomanicum</i> Friv.	89	<i>Sarosiense</i> Hazsl.	35
<i>uliginosum</i> Kern.	88	<i>vesiculosum</i> Savi	36
<i>Syrenia cuspidata</i> Reichb.	12	<i>Trigonella Besseriana</i> DC.	34
<i>Tanacetum achilleaefolium</i> Sch.	71	<i>Tripleurospermum inodorum</i> Sch.	70
<i>Gmelini</i> Sch.	71		

pagina		pagina	
<i>Triticum cristatum</i> Schreb.	140	<i>Verbascum rubiginosum</i> WK.	93
imbricatum MB.	140	Schmidli Kern.	93
<i>Trochiscanthes nodiflorus</i> Koch	55	specioso-phoeniceum N.	93
<i>Urachne grandiflora</i> Trin.	134	vernale Wierzb.	92
<i>Urtica dioica</i> L.	113	Wierzbickii Heuff.	92
galeopsifolia Wierzb.	113	<i>Verbena supina</i> L.	104
Kioviensis Rogow.	113	<i>Veronica anagalloides</i> Guss.	94
major Kan.	113	Bachofenii Heuff.	95
radicans Bolla	113	Baumgartenii R. Sch.	94
<i>Valeriana simplicifolia</i> Kab.	62	crassifolia Wierzb.	95
<i>Valerianella membranacea</i> Lois.	62	incana L.	95
pumila DC.	62	neglecta Schult.	96
<i>Verbascum banaticum</i> Schrad.	91	pallens Host	96
blattariforme Griseb.	93	pauciflora Kit.	95
bombyciferum Heuff.	90	petraea Roch.	95
lanatum Schrad.	92	<i>Vicia hungarica</i> Heuff.	42
leiocaulon Heuff.	92	truncatula Fisch.	42
leiostachyon Heuff.	92	<i>Viola Olimpia</i> Begg.	18
<i>Lychnitis-phoeniceum</i> Kern.	93	<i>Waldsteinia</i> Willd.	45
macrophyllum C. Koch	91	geoides Willd.	45
repandum Wierzb.	93		